

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸
۶ اکتوبر ۱۹۷۹

نگاه مختصر بر ابعاد
و مابیت فعالیتها
جاسوس بریتانیا
در افغانستان

Ketabton.com

گفت و شنودی
باشاکردان ممتاز
لیسه عایشه درانی

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر موفعیکه جمعیت کثیری از بزرگان و اقوام مختلف هموطن مارادرقصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذیرفته وایشانرا از بیانات ارزشمند شان مستفید ساختند.

اختصار وقایع مهم هفته

تحت ریاست رفیق حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان، شورای وزیران روز هشت میزان از ساعت چهارونیم بعداز ظهر تا ساعت ۹ شب در قصر گلخانه خانه خلق جلسه نمود.

در آغاز جلسه حفيظ الله امين اعضاي شورای وزیران رابه وظائف ومسئولیت های شان طبق روحیه جدید که در طرز کار باید تغییر انقلابی وارد گردد متوجه ساخته گشتند؛ در وزارت خانه ها باید تحرك، تشبث و ابتکار محسوس باشد و کارهای وزارت را وزیر مربوط شخصا همیشه بررسی نماید.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد به مناسبت انتخاب رفیق حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان تلگرام تبریکه از طرف جلالتماب فیدل کاسترو منشی اول کمیته مرکزی حزب کمونسټ، رئیس شورای دولتی و حکومت جمهوری کوبا عنوانی ایشان بکابل مواصلت کرده است.

• • •

فیصله پلینوم فوق العاده مورخ ۲۵ سنبله ۱۳۵۸ کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان مبنی بر انتخاب رفیق حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب

دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان وهمچنان پیام خلقی حفيظ الله امين که شام ۲۶ سنبله ۱۳۵۸ از طریق رادیو و تلویزیون خلق افغانستان ایراد فرمودند روز ۹ میزان نیز از طرف خلق شریف و نجیب کشور در مرکز ولایات با تدویر میتنگ های شاندار مورد تأیید قرار گرفته هر نوع حمایت و پشتیبانی از آن ابراز گردید.

فیصله پلینوم فوق العاده کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان مبنی بر انتخاب حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر وهمچنان پیام خلقی حفيظ الله امين روز هشت میزان ضمن محافل شاندار در مرکز ولایات کشور تأیید گردیده و از آن پشتیبانی عمیق بعمل آمد.

• • •

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر ساعت ۹ قبل از ظهر هشت میزان جلالتماب هوانگ منگنا سفیر کبیر جمهوری مردم چین، به ساعت ۹ ونیم قبل از ظهر جلالتماب توشیکا زومیدا سفیر کبیر جاپان مقیم کابل وهمچنان به ساعت یک ونیم بعد از ظهر آن جون گون شارژ دافیر سفارت کبرای جمهوری دموکراتیک خلق کوریا و به ساعت دوی بعد از ظهر ام ای هاویل شارژ دافیر سفارت کبرای برتانیه مقیم کابل رادر خانه خلق برای ملاقات تعارفی بحضور پذیرفتند.

• • •

بدستور حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان مساجد و مدارس علوم دینی ترمیم، تزئین و رنگ آمیزی می گردد.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد که : از طرف حفيظ الله امين منشی

عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی جمهوری قبرس عنوانی جلالتماب سپروس - کبریاو رئیس جمهور آن کشور به نیکوسیا مخابره گردیده است.

• • •

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر دموکراتیک افغانستان ساعت دوی بعد از ظهر هفت میزان جمعیت کثیری از بزرگان ، موسفیدان ونمایندگان اقوام افریدی، استوری خیل، زخه خیل ، ملک دین خیل، مومند ، توری وباجو رادر حالیکه ببرک شینواری معین وزارت امور سرحدات حاضر بود در قصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذیرفتند و خطاب به آنها بیانیه عالمانه وارزشمند شانرا ایراد کردند.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد که به مناسبت انتخاب حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک

افغانستان تلگرام های تبریکه از طرف ادوارد گریک سکرتر اول کمیته مرکزی حزب کارگران متحد پولند وهانریک یابلو - نسکی رئیس شورای دولتی خلق پولند عنوانی شان بکابل مواصلت کرده است.

• • •

طبق اطلاع واصله دکتور شاه ولی معاون

لومری وزیر ووزیر امور خارجه اخیرا در نیویارک باوزیر کلتور جمهوری خلق بلغاریا ملاقات نموده وروی موضوعات مورد علاقه مذاکره نمود.

هنگام این ملاقات دکتور سهاک نماینده دایمی جمهوری دموکراتیک افغانستان در موسسه ملل متحد نیز حاضر بود.

• • •

به مناسبت آشنایی با انستیتوت علوم اجتماعی حزب دموکراتیک خلق افغانستان در حالیکه یوهنوال دکتور عبدالرشید جلیلی وزیر زراعت و اصلاحات ارضی، دیپلوم انجنیر محمد صدیق عالمیار وزیر امور پلانگذاری و عبدالقدوس غوریندی وزیر تجارت حاضر بودند محفلی بعد از ظهر ۹ میزان در ایسه استقلال برگزار گردید.

• • •

ملای زیژتون از یکصدو شصت و پنج بستر به دو صدو پنجاه بستر ارتقا یافته وبعد از ظهر ۹ میزان طی مراسم توسط دکتور صالح محمد زیری وزیر صحت عامه با قطع نوار افتتاح گردید.

مصو نیت، قانو نیت او عدالت هغه وخت عملی

معنی پیدا کوی چی زموږ هیوادوال تو لیدی

انکشاف ته هم متوجه وی

د انقلابي شورا رئيس اولومړی وزير حفيظ الله امين ملي سوداگرو ته په خطاب کي وو يل ، موږ په گران افغانستان کي دخپلوملي بانگوالو او خپلو ملي سوداگرو د پانگي اچوني تود هرکلي کوو

يوه سره يی لکه څنگه چی بنيای سمه ارزيايي کي يده چی زموږ ملي سوداگرو زموږ دويارلو وطنپالو نکو په توگه دکارگرانو ، بزگرانو او نورو زيار ايستو نکو په څنگ کي اغيزمنه برخه اخيستی اواخلي يی .

ستاسي او زموږ دگران هيواد گران افغانستان دنورو وطن پالونکو دخدمتگار په توگه زموږ عرايض له علمي ، سياسي او ټولنيز نظره له مسؤليت څخه ډک او تل دهر ډول ملي علمي او بين المللي پوښتنو په وړاندې حاضر او چمتودی چه گران افغانستان خپل ملي سوداگر او ملي پانگه وال دخپلو خلکو دويارلو عناصرو په توگه منلي دي اود

لطفاً پانه واپوي

ملحه ۳

دافغانستان د خلکو ددمو کراتيک گوند دهر کزي کميټي دعوومي منشي دانقلابي شورا درئيس او لومړی وزير حفيظ الله امين دهغی وينا متن چی د هيواد دملي سوداگرو استازو ته يی په خطاب کي وکړه .

خلکو ددرناوی او وياړ وړ گرځيدلی ده .

دافغانستان د خلکو ددمو کراتيک گوند چی خپله له ميني ډکه غير يی د خلکو دپچيا نو پرمخ پرانيستی ده زموږ تاسی وطن پالو نکي دافغانستان ملي سوداگر دافغانستان د خلکو ددمو کراتيک گوند پدی توده غير کي تل دويارلی بو څی امکان درلودی شی .

دافغانستان دخلكو دمو کراتيک گوند وياړی چی په خپلي وياړلي علمي رښتيني

آبادی دوطن په پر مختک او لوړ تيا کي وياړلی بر څه اخلي زموږ د هيواد په وياړلو خلکو کي د ډير درناوی ځای لری .

گرانو او درندو وطنوالو تاسی دوطن په وړاندی دخلكو په وړاندی او دانقلاب په وړاندی له هغه وياړلي دريځ سره سم چی په افغانی ټولنه او زموږ په خلکو کي يی لری خپله وطن پالونکی وظيفه سر ته رسوی چی زموږ دگران هيواد دټولو

دافغانستان ددمو کراتيک جمهوري حکومت دسوداگری دوزير زموږ دمبارز ملگری عبدالقدوس غور بندی دتودی او دملگر تيا له وينا څخه دخوښی په څر گندولو سره په پوره وياړ سره دخپل گران هيواد افغانستان دگرا نو وطنپالو نکو او رښتينو ملي عناصرو په حضور کي دوطن دټولو زيار ايستونکو خلکو دخدمتگار په توگه عرايض وړاندی کوم .

هغه وخت چی موږ د خلکو په باب غږېږو وياړو چی دخلكو دمفهوم دعلمي څيړني له نظره او زموږ دټولنی داقصادی او ټولنيز تکامل دپړاو له نظره هغه وطنپالو نکي چی دملي سوداگرو په توگه دوطن په

افغانستان د خلکو دموکراتیک
ګوند اود افغانستان دموکراتیک
جمهوریت د هغوی درناوی
کوي .

ګرانو وطنوالو !

لکه څنګه چې مو مخکې
ستاسې په حضور کې عرض
وکړ افغانستان د خلکو
دموکراتیک ګوند او د
افغانستان دموکراتیک
جمهوریت له تاسې زېږو
وطنپالو نکو سره اوږه په اوږه
دوطن داساسي دښمنانو په ضد

ټولو مبارزو ، خپلو آرزو ګانو
او په خپل سلوک باندې په
صداقت خبر وو نودادې چې
دشریفوخلکو جزء تاسې وطن-
پالونکو ته په ډاګه وایو موږ چې
هرڅه وایو ، رښتیا وایو-
په هغو کې هیڅ ډول تیسر
ایستل غولول چل ول نشته
موږ به له خپلو متحدینو له
خپلو وروڼو له خپلو ملګرو سره
هیڅکله بې وځایي ونکړو
او هیڅکله به درواغ ونه وایو
هغه ژمنه چې کوو یې له هغې

زمونږ ملي سوداګرو زموږ دویارلو وطنپالونکو په توګه
دکارګرانو ، بزګرانو او نورو زیارایستو نکو په
څنګ کې اغیزمنه پرځه اخیستی او اخلی یې .

د انقلاب داساسي دښمنانو په
ضد، د خلکو داساسي دښمنانو
په ضد مبارزه کوي جنګیزي
خپل دښمنان یې را نسکور
کړيدي او له مینځه یې وړي
زمونږ دغه دښمنان هغه طفیلی
طبقات قشرونه او عناصرو
چې له امپریالیزم سره په
لاس یو کولو او په دیکو
ورستو ټولنیزو اساساتو
باندې یې په اتکاء کولو سره
یعنې په فېوډالي اساساتو
یې تکیه درلوده او زموږ
دزیار ایستونکو وینې یې
څښلې او زموږ دملې پانګه
والو او ملي سوداګرو له
ټولو تشبثاتو څخه یې هم
طفیلی ګټه اخیسته همدا دی
چې موږ او تاسې ټول د خلکو په یوه
لیکه کې په امپریالیزم پورې
دمربوطو دښمنانو زموږ
د فېوډالي دښمنانو په ضد ولاړیو
جنګیدلي یو جنګیزي او پرمخ
خو .

موږ د خپلو زیار ایستو نکو
مبارزو او ویارلو خلکو په
وړاندې تل په علمی اساساتو
ولاړې وعدې کړيدي دهغه
تاریخي مسئولیت په منلو سره
چې تل پری وفادار پاتې شوی
یو موږ دلېجی دصراحت
وفاداری او صداقت ماهیت لرو
هیڅکله له منافقت څخه ډک
تمایل نلرو او له هر ډول منافقت
څخه له ډک سلوک نه ډیره زیاته
کړ که لرو موږ په خپلو خلکو
تکیه لرو ، خپل خلک به خپلو

چې هیڅکله به زموږ د هیڅ
یوه وطنپالونکي ملي پانګه وال
او زموږ دملې سوداګرو ژوند
نه یوازې داچې زیان ونه ویني
بلکې پر پمانه او زیا تسي
ګټې به تر لاسه کړي خو
ګرانو وطنوالو له علمی نظره
موږ ژوري خپرنی کړيدي
هغه کسان چې دافغانستان د
ټولنیز تکامل په پړاو کې
ستاسې دښمنان وو او دی زموږ
دکارګرانو او بزګرانو دښمنان
وو او دی هغه کسان چې
ستاسې په وړاندې یې په
امپریالیستی سیاستو سره
ستاسې له تشبثاتو څخه ګټه
وړله زموږ دکارګرانو او بزګرانو
دښمنان هم وو او دی .

موږ او تاسې او زموږ
او ستاسې دوطن ټول زیار-
ایستو نکی دوطنپالو نکو په
توګه دګډو دښمنانو په
وړاندې ولاړ یو .

موږ د خپلو ګډو دښمنانو
په خلاف آگاهانه مبارزه کوو
زمونږ ددښمنانو دغه تبلیغات
دامپریالیزم درواغ دی دا دهغو
کسانو چل ول دی چې اساساً
دملې پانګه والو او ملي سوداګرو

دښمنان هم دی چې وایي په
افغانستان کې ملي پانګه
ضبطیږي ، دملې سوداګرو لاس
نیول کیږي اود هغوی دانکشاف
دپرمختګ په لاره کې خنډونه
اچول کیږي دا هغه احمقان نه
درواغ دي .

موږ علماً پوهیدلي یو چې
زمونږ له ملي پانګه والو زموږ
له وطن پالو نکو ملي سوداګرو
پرته به دوطن په آبادی کې
له زیا تو ستونزو سره مخامخ
واوسو .

موږ پوهیږو چې وطن ستاسې
وطن پالونکو ملي سوداګرو
او ملي پانګه والو نه ستړی
کیدو نکی کار او هلو ځلو ته
اړدي موږ پوهیږو چې وطن
یوازې دکارګرو او بزګرو ندي
یوازې دوطنپالونکو ملي
سوداګرو ، یوازې دملې پانګه

والو ندي ، وطن زموږ او تاسې
ټولو ګډ مال دی ، دو وطن
آبادی زموږ او تاسې ټولونه
ستړی کیدو نکی رېږاو کړ او
او له خلکو سره زیاته مینه
او عشق غواړي ، موږ او تاسې
وظیفه لرو چې د خپل وطن او
خلکو په وړاندې تر زیاتسې
اندازې پوری انساني وظیفې
سرتو ورسوو ، خپل دښمنان
ویژنو او دهغوی په خلاف
مبارزه وکړو .

دافغانستان د خلکو دموکراتیک
ګوند دملې سوداګرو او ملي
پانګه والو د ډیر ښه خدمتګار په
توګه خپل دښمنان یې د خپلو
ګډو دښمنانو په توګه پیژندلي
او د خپلو دښمنانو اودوستانو
ترمنځ یې سره بیلوونکي
کړ ښه ویستلي ده ، دوطنپالو
ملي پانګه والو او ملي
سوداګرو په ګډون ټول
وطنپالو نکو ته یې ښودلي ده
چې دسړی کرښی یوې خوا ته
زمونږ او ستاسې دښمنان او
سړی کرښی بلې خوا ته
زمونږ او ستاسې دو ستان ولاړ
دی تر څو لاس په لاس او په
ګډه وطن آباد نه کړو په هر

موږ په خپلو خلکو تکیه لرو ، خپل خلک په خپلو
ټولو مبارزو ، خپلو آرزو ګانو او په خپل سلوک باندې
په صداقت خبروو

یوه باندې جلا جلا دښمنان
ګوزارو نه کوي ، دښمنان موږ
جلا جلا کمزوری کوي ، په خپلو
کې سره یو لاس او یو موټی
دی او زموږ په خلاف ولاړ دی ،
نو بیا خو زموږ او ستاسې
ټولو وظیفه ده چې دیو ګډ
سلوک په توګه یوځای دښمنان
په ځولي ګوزار وکړو او د خپل
وطن دآبادی دپاره لستو ښي
را ونغاړو ، وطن په خبرو نه
آبادیږي په شعار نه میسرېږي
دوطن آبادی دعمل ملاک
غواړي باید دټو لنی کارګران
او ملي پانګه وال ، دټو لنی
بزګران او ملي سوداګرو ، ملي
پانګه وال او ملي سوداګرو او
کارګران چې له خپل وطن او
خلکو سره زیاته مینه لري
خپل ټول مادي او معنوي جسمي

خصوصی پانگی چی اچو لسی
کپړی په خپله زموږ دملی
پانگه والو او په خپله زموږ
دملی سوداګرو به وی ، موږ
تاسو ته وعده در کوو ، نه
یوازی وعده در کوو په خپله می
دزړه له کومی ستاسو په
حضور کی ویلی ؤ او باور لرم
چی ټول ملی پانگه وال او ټول
ملی سوداګر په دی موافقه
لری چی په خپلو وعدو او په
خپلو خبرو باندی مو به سلو
کی سل وفاداری بشود لسی
ده ، عمل مو پری کړی او له
دی وروسته به هم په ډله
پیزه توګه دخپل ویاړلی ګو ته
او دافغانستان ددمو ګرا تیک
جمهوریت په نمایندگی دخپلو
وعدو په مقابل کی تل وفاداری
خر ګنده کړم چی نه یوازی
خپله وعده تکراروم ، نه یوازی
دخپلو ملی پانگه والو اوملی
سوداګرو دپانگی اچو لسی
امکانات له مینځه نه وړو بلکی
هر ډول داسی مرسته به په
خپل ټول توان او وس سره
وکړو چی دوطن دآبادی په ګټه
ستاسی ملی وطنپالو نکو
سوداګرو او ملی وطنپالو پانگه
والو دپانگی اچولو په خاطر
مکنه وی زه ویاړم چی ټول
هغه درواغ چی زموږ دښمنان
یی زموږ داتقلاب په باره کی
وایی داوبو په سر څک دی زموږ

موربه له خپلو متحدینوله خپلو وروڼوله خپلو ملګرو سره
هیڅکله بی وفایی ونکړو او هیڅکله به دروغ ونه وایو
هغه ژمنه چی کووی له هغی څخه هیڅکله نه تیریږو

او پر مختلو نکي ژوند دپیر
کوچنی مظهر مخالف دی په
ټوله نړی کی دنړی په ټولو
هیوادو کی ټول هغه کسان
چی دکارګرانو او بزګرانو
په لیکه کی ولاړ دی دملی
پانگه والو دفاع کوی ، دملی
سوداګرو دفاع کوی او له
هغوی سره دهیواد پالنی په
یوه لیکه کی ولاړ دی اوزموږ
او ستاسو دفاع کوی او زموږ
او ستاسو په پلوی دریدلای
دی . نن په نړی کی هرڅو مړه
ملی پانگه وال چی دی زموږ
او ستاسو انقلاب ته هر کلی
وایی موږ هیله لرو چی دنورو
هغو هیوادو دملی پانگه والو
په شان چی کارګری نظامو نه
لری زموږ ملی سوداګر او ملی
پانگه وال هم وکولی شی زموږ
دهیواد دکورنی تولید په
انکشاف او پرمختیا کی ګټوره
برخه واخلي او وکولی شی چی
دپردیود پوره لږه استثماري اغیزه
هم له مینځه یو سی .

ګران افغانستان خپل ملی سوداګر او ملی
پانگه وال دخپلو خلکو دویار لو عناصر و په توګه

منلی دی

وطنپالو نکي او په ټوله نړی
کی یی زموږ دوستان په
خپلو ستر ګوو ینی زموږ
دښمنانو زموږ په خلاف
ډول ډول درواغ ویل پیل کړی
دی ، داسی چی وایی موږ په
افغانستان کی دین له مینځه
وړو دوی په تورمنځ نړی ته
رسوا کپړی چی موږ نه یوازی
په افغانستان کی ددین
آزادی ته پراخه لاره آواره
کړیده ، نه یوازی ویاړو چی
په افغانستان کی داسلام دپیلو
لطف پانه واپوی

ملحه ۵

موږ په ګران افغانستان کی
دخپلو ملی پانگه والو او خپلو
ملی سوداګرو دپانگی اچو نی
تود هر کلی کوو او له میني نه
په ډک زړه دهغی دپراختیا او
انکشاف زمینه برابروو ، خو په
افغانستان کی دبهرنیو پانگه
والو دپانگی اچونی کلک مخالف
یو موږ یی نه پټوو بلکی په
ډاګه وایوچی له دی وروسته
به امپریا لستان او بهرنی
پانگه وال په افغانستان کی
یوه پیسه هم پانگه وانه چوی
په افغانستان کی ټولی هغه

او دوطن او انقلاب دکیمو مخالف
وی ، نو هر څوک چی دا
هڅوی چی زموږ په ملی پانگه
والو او زموږ په ملی سوداګرو
ګوزارو شی ، وطن ، خلکو
او انقلاب ته خیانت دی او هر
څوک چی په خاینا نه تو ګه
ملی پانگه وال او ملی سوداګر
تلقیڼوی او غواړی چی وتښتی
چی دوطن په ودانولو ، دوطن
په شرافت او دخپلی پلرنی
خاوری په ودانولو کی لږه
برخه واخلي هغوی هم خلکو ته
خائن ، وطن ته خائن او انقلاب
ته خائن دی ، نن ټوله نړی
دآور دستر انقلاب په باب
حیرانی کوی ، نړی په دوو
قطبونو ویشله شوی ، یوه
خوا ستاسو دفاع کوی او بله
خواستاسو په ضد ولاړه ده زموږ
او ستاسو ټولو ویاړ په دی کی
دی هغه کسان چی په ټوله نړی
کی دکارګرانو ، بزګرانو ،
مترقی روشنفکرانو ، ملی پانگه
والو او ملی سوداګرو په
مخالف قطب کی ولاړدی او هغه
کسان چی دتاریخ ډیر تور
چلندی غوره کړی یو له بل
سره یی لاس یو کړی زموږ
او ستاسو په خلاف
ولاړ دی .

هغه کسان چی تاسو ملی
پانگه وال ، دځان دښمنان بولی
او هغه کسان چی ملی
سوداګر دځان دښمنان بولی
او په بین المللی امپریا لیستی
ټولنوکی سره تړلی دی زیاتی
هلی ځلی کوی چی په هره
ټولنه کی ملی پانگه وال
کمزوری کړی .

ملی سوداګر له پښو
وغورڅوی ، هغوی زموږ او
ستاسو دښمنان دی او زموږ
او ستاسو په خلاف ولاړدی او
هغه کسان چی دمد نیست

او اقتصادی امکانات ، پیسی
او نوری طبیعی منابع دوطن
دآبادی په لاره کی په ګټه په
کار واچوی ، پدی تو ګه
دښمن نشی کولی رښتینی وطن
پالونکی سره بیل کړی ، دښمن
مایوسه کپړی او پری موږ او
تاسی ته رایه برخه دی پر مخ
ځو ، او په مطلق ډول خپل
وطن آباد وو ، زه خپلو ټولو
وطنپالو نکو او
ټولو ګرانو وطنپالو ته
په ټوله نړی کی په مسئولیت
سره اعلان کوم چی موږ
دکارګری دو لټونو له هغه ټپ
څخه یو چی علماً یو هیډ لسی
یوچی ملی پانگه وال او ملی
سوداګر زموږ دوطنپالو
خلکو جزء دی له ګډ صف
پرته ، له ټینګ پیوستون پرته
له ډله ییز صادقانه کار څخه
پرته موږ هیڅ یو نشو کولی
دخپلو وطنپالو نکو لوړو اړ-
مانونو ته ورسیږو ، نن دافغا-
نستان دمو ګراتیک جمهوریت
دوطن دآبادی دپاره پنځه کلن
پلان طرحه کړی دی دافغانستان د
اقتصادی او ټولنیزی پرمختیا
پنځه کلن پلان زموږ دهیواد
پالو ملی پانگو والو او زموږ
دهیواد پالو ملی سوداګرو په
ګټوری ، پراخی او زیاتسې
برخی اخیستنې باندی تکیه
لری ، پر مختیایی اقتصاد ی
پنځه کلن پلان عادی سند نه
دی قانون دی ، دهیواد قانون
دقانون په توګه داطاعت او مراعات

وړ ګرځی ، له هغه څخه سرغړونه
له قانون څخه سرغړونه ده
دخلکو وطن او انقلاب په مقابل
کی جرم دی زموږ پنځه کلن
پلان زموږ اقتصادی او
پرمختیایی پنځه کلن پلان د
وطن په ودانولو کی دملی پانگه
والو او ملی سوداګرو برخه
نه یوازی مهمه بللی بلکی
حتی یی بللی یایی په ګټوره
توګه ستاسی هیواد پالو نکو
دبرخی اخیستنې خطاب کړی
دپنځه کلن پلان دارمانونو په
ترسره کولو کی ستاسو درول
کمښت موږ او تاسو ټولو ته
ستر مسئولیت منځته راوړی
دا داسی کار نه دی چی دقانون
په ضد وی دقانون مخالف

هغه کسان چې ستاسې په وړاندې یې په امپریالیستي
سیالۍ سره ستاسې له تشبثاتو څخه گټه وړله زموږ د
د کارگرانو او بزگرانو دښمنان هم وو او دی .

د تولیداتو په زیاتوالي کې
زموږ هر وطن پالونکي ملي
سوداګر وی که ملي پانګه وال
کارګر وی او که بزګر او یا
روشنفکر یا د دولت کوم بل
کار کوونکي هر څوک چې وی
او د مصونیت، قانونیت او
عدالت په فضا کې زموږ د
هیواد تولیداتو ته زیاته
پاملرنه کوي او خپله برخه
زیاته اداء کوي ډیر زیات
وطن پالونکي دی نو بیا هم
وايم زموږ او تاسې ټولو
شعار د تولیداتو له زیاتوالي
سره یوځای دی .

د تولیداتو زیاتوالی یوه
شبهه له نظر څخه نه لویږي .
د تولیداتو له زیاتوالي سره
یوځای به مصونیت، قانونیت
او عدالت له تولید څخه جلا
د افغانستان د تولید په زیاتوالي
کې له برخې اخیستو جلا
د افغانستان پرمختګ، د افغان-
نستان د انکشاف مصونیت،
قانونیت او عدالت شعار به د
هغو استثماري ټولنودشعارونه
ولري چې په هغو کې طفیلیان
حکومت کوي .

مصونیت، قانونیت او
عدالت هغه وخت عملي معنی
پیدا کوي چې زموږ ټول وطن
پالونکي دخپل ګران هیواد
تولیدی انکشاف ته هم متوجه
وی .

تاسې وطن پالونکي او ملي
پانګه وال، ملي سوداګر زیات
امکانات لری چې په عمل کې
خپله وطن پالنه د افغانستان
ټولو خلکو ته ثابته کړي خو
تاسې ټول وطن پالونکي دغه
ترخه حقیقت ته هم متوجه
کیري هماغه شان چې د وطن
په ودانۍ کې ډېرځي اخیستو
امکان لری او د زیاتو ویارونو
د ترلاسه کولو امکان لری او
په عمل کې دخپل هیواد
پالنې په ښودلو کې زیات

سلوک وکړي زموږ د هغو نسی
سبب او ستاسې د خد متګرانو
د زیاتو مرستو ښه دلیل بلل
کیري .

موږ او تاسې پوهیږو چې
د انقلاب پیل له ځان سره ځینی
بی بندو باری راوړي ځینی
بی اعتنایي احساس شوی کله
کله زموږ له ځینو وطنوالو
سره اندېښنه پیدا شوه خو
ویارو چې د افغانستان د خلکو
دمو کراتیک ګوند مخکې تردی
چې له علاج څخه ووځي هغه
ته ملتفت شوو یې خپرلي ویي
سینجولي او په خپلو انقلابي
اقداماتو سره یې د هر ډول
فردی دیکتاتوري دغیر قانوني
سلوک او د دولتي کار کوو نکو
دغیر مسئولانه سلوک مخه
یې ونیوله او تردی وروسته
زموږ له ټولو وطنوالو سره پوره
ډاډ او باور شته چې په
افغانستان کې به هیڅوک زموږ
دوطنوالو د هیڅ یوه وګړي په
سر نوشت باندې لو بسی
ونکړي .

زموږ هر یو وطنوال به په
پوره باور سره زموږ ملي
تولیداتو په زیاتوالي او انکشاف
کې اغیزمنه برخه واخلي .
دوطن پالنې معیار د ملي توب
معیار، د افغانستان د تولیداتو
په پرمختیا کې برخه اخیستل
دی .

که چیرې زموږ هر یو
وطنوال کارګر دی که بزګر
روشنفکر دی که ملي پانګه وال
یا ملي سوداګر د افغانستان د
تولیداتو په انکشاف کې
دخپلې برخې اخیستنې د
امکاناتو د فیصدې په تناسب په
خپلې وطن پالنې باندې ویار
کولی شي زموږ هر وطن-
پالونکي چې زیاتې ملي خلصی
کوي زیات زیار باسی چې
ګران افغانستان پرمخ ولاړ
شي او د هیواد د پرمختګ ډیر
ښه معیار د تولیداتو زیاتوالی
دی .

کوو او د وطن د خدمتګارا نو
په توګه دخپلو ټولو خلکو او
خپلو هغو وطن پالو په ویار
سره خدمت کوو چې په عزت
او پت سره په هرځای کې یې
چې غوښتي وی د افغانستان په
هرځای کې چې وغواړي خپل
ژوند ته دوام ورکړي و وطن
د ټولو هغو افغانانو دی چې
له خپل وطن له خپلې ویاړلې
تاریخي خاوري ګران افغانستان
له خپلو خلکو اوله خپل انقلاب
سره وفادار وی .

همغه شان زموږ د دښمنانو
دغه ځانګړنه تبلیغات هم
رسوا شوی دی او ټو له نړۍ
یې ویني چې وایي په افغانستان
کې دملي پانګه والو او ملي
سوداګرو د پانګې اچولو مخه
نیوله کیري موږ نه یوازی
خپلو ملي پانګه والو او ملي
سوداګرو ته ددوی د خد متګرانو
په توګه بلنه ورکوي چې آزادانه
او په ویار سره په افغانستان
کې پانګه واچوي هر ډول
مرسته چې قانون او امکانات
یې اجازه ورکوي نه سپموو
او په ویار سره یې سر ته

پدې کې شک نشته چې موږ په افغانستان کې
داسې ټولنه جوړوو چې هرڅوک دخپل وس په اندازه
دخپل قدرت او طاقت په اندازه کار وکړي دخپل
زیار او کړ او له حاصل څخه دخپل رېږ او تکلیف
سره سم ګټه واخلي

رسو و پدې لحاظ موږ نن
ستاسې ملي وطن پالو سوداګرو
او ملي پانګه والو په ګډون د
خپلو ټولو خلکو په وړاندې
ولاړیو هرڅه چې وایو تاسې
ته حساب هم در کوو موږ هغه
شبهه متاثره کیرو چې زموږ له
تاسې وطن پالونکو څخه هر یو
دخپل وطن دخپلو خلکو او د
خپل ژوندانه په برخه کې بی اعتنا
وی .

موږ هیڅکله ستاسې د
بی اعتنایي هر کلي نه کوو او
نه یې تائید وو هر څومره چې
تاسې خپل ژوند خپل وطن
او خپلو خلکو ته پام وساتئ
او له هغو سره په پوهه او باور

بیلو مذهبونو پیروان آزادانه
خپل مقدسات اداء کوي ، موږ
د اسلام د سپیڅلي دین ننگه کوو
لکه څنګه چې زموږ ځان-
دښمنان تبلیغ کوي چې موږ
دیني عالمان له مینځه وړو او
وژنوی ، خو ددوی له فتنې
ډک درواغ زموږ وطنوالو او ټولي
نړۍ ته رسوا شوی دی چې موږ
نه یوازی خپلو دیني عالمانو ته
چې په جوماتونو کې دخدا ی
په عبادت بوخت دی څه نه
وايو ، نه یوازی یې درناوی
کوو ، بلکې دهغوی د هویت
په پیژندلو سره د دولت له
بودجې څخه تنخوا ور کوو او
د پیسو مرسته ورسره کوو، لکه
څنګه چې زموږ د وطن دښمنان
تبلیغ کوي چې په افغانستان
کې دهغو کسانو دپاره چې
دامپریالیزم او فیموالیزم د
خدمت دپاره یې ملانه ده تر ملي
داوسیدو ځای نشته او زموږ
دښمنان په خپلو دغو درواغو
سره هم تور مخی شوی دی ،
موږ خپلو ټولو وطنوالو او په
نړۍ یواله سوبه اعلان کړی دی
هر هغه افغان چې په خپله
پلارنې خاوره کې د ژوند هیله

ولري موږ ورته دخپل هیواد
په هر ګوټ کې د کار او ژوندانه
امکانات چې غوښتنې یې وی
ورته برابر وو ددوی د ځمکې
کور په آبادولو او د ژوندانه
په نورو وسایلو کې مادی
مرسته هم کوو په ویار سره
ژوند کولی شي او د دنیا په
هرځای کې چې وی کولی شي
شي دخپلو خلکو، وطن او انقلاب
د خدمت دپاره ملا وتړي
موږ نه یوازی خپل هغه وطنوال
چې زموږ د دښمنانو په
دروغجنو او ځانګړنه تبلیغاتو
غولیدلي وو بڅښلي دی بلکې
ددوی په پلارنې ګران وطن
کې دهغوی د ژوندانه تود هرکلي

ملي پانگه وال او ملي سوداگر زمونږ دوطنپالو

خلکو جزء دی

امکان لری که چیری خنډ پکی راځی په هماغه اندازه ستاسو مسئولیت هم زیات دی او تاسو په زیات مسئولیت سره دخپل تاریخ او خلکو په وړاندې درېږی چې دخپل وطن په ودانولو کې پراخه امکانات ولری او په هغی کې سستی او یا بی پروایی کوی نو خپل ستر مسئولیت ته هم متوجه اوسی تاسو په داسی حالت کې یاست چې هر څوک ستاسو د هیواد پالنې اغیزه په ښه توگه احساسولی شی ځکه د وطن په ودانولو کې مادی او خرگنده برخه اخلی هر څوک دا احساسوی چې تاسو زمونږ د هیواد له ډیرو سترو وطن پالو څخه د ډیر ښه حالت په توگه په عمل کې په

پانگی اچولو سره مادی ونډه واخیستله دغه راز د وطن هر وگړی چې تاسو پیژنی وینی چې تاسو د وطن په ودانولو کې دوښمنی اخیستنې امکانات لری خو خدای دی نه کوی که چیری دغه وظیفه ترسره نه کړی دخپلو خلکو دخپل وطن او خپل انقلاب په مقابل کې ستر مسئولیت لری تاریخ تاسو له دی نظره تل محاکمه کولی شی او پوښتنه درنه کولی شی.

تاسو د تاریخ په مقابل کې په داسی حال کې سر لوی کیدلی شی چې خپل ټول امکانات د وطن په آبادی کې په کار واچوی او مونږ ټول او د دولت ټول کار کوونکی دغه حساب تاسو خپل تاریخ او خپلو خلکو ته و رکوی چې ستاسو د پانگی اچونې لپاره ډیره ښه او لوړه زمینه برابره شوی ده.

مونږ هم تاسو ته حساب درکوی، خپلو خلکو ته حساب ورکوی تاسی هم خپلو خلکو او تاریخ ته حساب ورکوی او مونږ او تاسی یوځای په یو

سنگر کې خپلو خلکو ته حساب ورکوی چې د هیواد په ودانۍ کې مو څرنکه برخه واخیسته یا تاسی ته د برخې اخیستلو څه امکانات برابر شویډی چې تاسی دخپلو پلرونو له تودو احساساتو نه په ډک زړه په وطنپالنې سره برخه واخیستله او خپل هیواد مو ودان کړی پدی امکان سره تاسی لکه څنکه چې د هیواد رښتینی بچیان یاست پدی هیواد کې په خپل ژوند ویاړی. وطن په تاسو ویاړی تاسو په وطن ویاړی. دغه ویاړنی ستاسو د هیواد پالنې په عملونو کې چې دخپل وطن په ودانولو کې مو برخه اخیستل دی خرگنده پری پدی خاطر چې مونږ او تاسو ټول په تاریخی شیبو کې ولاړ یو نړی مونږ او تاسو ته کوری گرانو هیوادوالو متوجه اوسی چې د افغانستان د خلکو سر نوشت یوازی ستاسو په انقلاب او زمونږ او ستاسو په برخی اخیستنې پوری مربوط ندی ډولې نړی خلک په تیره بیا له ښکله دیش څخه تر آمو پوری ټول هغه کسان چې

او سوکاله ژوند سره میالی وکړی په ویاړ او سرلو ډی سره به ودرېږی چې د وطن په آبادولو کې یی برخه اخیستی ده او زمونږ د هیواد تاسی وطن پالونکی په پانگه اچولو او دخپلی ملي پانگی دپه کار اچولو له لاری او دخپلی پانگی په اچولو سره دملي پانگه والو په توگه دسیمې او نړی دټولو ملي پانگه والو دپاره لکه څنکه چې ستاسی انقلاب سرمشق دی تاسی وطن پالونکی هم دملي پانگه والو او ملي سوداگرو په توگه سرمشق وگرځی.

مونږ او تاسی په عمل کې ښیو چې دخپل گران هیواد

دخلکو دویاړلو اجزاوو په توگه خپل وطن آبادوو اود خپل وطن دآبادی دپاره سولی ته اړیو مونږ له سولی سره مینه لرو مونږ ټولی نړی ته اعلام کړیدی چې په افغانستان کې دثور دستر انقلاب په بری سره درښتینانی سوله غوښتنی سور بیرغ هم دآسیا په زړه گران افغانستان کې ورپېده او سر یی راوچت کړی او مونږ ټول زمونږ ټول کارگران زمونږ ټول بزگران، زمونږ ټول ملي پانگه وال، زمونږ ټول ملی سوداگر دخپل دغه سره ملي

نن د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د وطن دآبادی

د پاره پنځه کلن پلان طرحه کړیدی

بیرغ داوچت ساتلو دپاره چې په ویاړ سره رپانده وی کار کوی او مبارزه کوی دخپل وطن دآبادی او دخپل وطن ددفاع اودخپل انقلاب ددفاع دپاره مبارزه کوی چې مونږ او تاسی ټول دسولی او وطن ددفاع لپاره خپله مبارزه غوره کړیده موږ به ښکله په چا باندی تیری نه کوو مونږ دخپل وطن دفاع کوو او دسولی دفاع کوو له دی امله ده چې دسیمې ټولو زیار ایستونکو

په دغه سیمه کې ژوند کوی وینی چې د افغانستان خلک څنکه کولی شی له هغی ستري انقلابی ادعا څخه چې په نړی کې یی کړیده سر لوی و و ځی او افغانستان دهغی ټولنی په لوړ پرمخ ځی چې د فرد لخوا د فرد استثمار پکی نه وی چې دخپل دغه لوړ ارمان په سرته رسولو سره دټولو ملي پانگه والو او ټولو ملي سوداگرو ژوند هغه پراو ته رسېږی چې په نړی کې به له ډیر پرمین

ته اودسیمې ټولو ملی پانگه والو ته او دسیمې ټولو ملي سوداگرو ته، دسیمې ټولو کارگرانو ته او دسیمې ټولو بزگرانو ته چې په میرانه او ویاړ سره مو اعلان کړیدی چې مونږ او تاسو ټول په ورورۍ سره په گډ سنگر کې دسیمې د سولی لپاره دگډ دښمن په مقابل کې جنګېږو چې مونږ هر یو وکولی شو په ویاړ او ډاډ سره دخپلو هیوادو په ودانولو کې بوخت اوسو.

مونږ خپله دغه ادعا په عمل کې ښیو. خو زمونږ د وطن دښمنانو په مونږ دا تحمیل کړی چې نن مونږ او تاسو دوه وظیفې په مخکې لرو هم خپل وطن آبادوو او هم دخپلو دښمنانو په ضد جنګېږو زمونږ دوسله وال پوځ قهرمانان د انقلاب ددفاع په سنگر کې ولاړ دی او زمونږ او ستاسو د ټولو دبی دریغی هیواد پالنې له ملاتړ څخه برخوردار دی او کوری ستاسو د ټولو هیواد پالو او دافغانستان د

ټولو وطنپالو د هیواد پالنې په رول سره ستاسی وطن آبادیږی او لا سمسورېږی. له دی امله ده چې د وطن زړور بچیان او د وطن قهرمانان به ویاړ اوسرلوی سره د وطن او انقلاب ددفاع په سنگر کې ولاړدی اودخپلو دښمنانو په خلاف یی خپلی سیمې ډال کړیدی او په خپلو دښمنانو باندی به یی باکانه او قهرمانانه توگه گوزارونه کوی او پرمخ ځی ځکه وینی چې

خپل ټول هیواد پالونکی یی یا په سنگر کې ولاړ دی او یا

د هیواد په ودانولو کې ملی ځلی کوی خپل لاسونه تهاکی کوی. خپل ټول مادی او معنوی امکانات د وطن په

آبادی باندی لکوی، ستاسی پدی عالی تصمیم، ستاسی د وطن پالنې پدی احساس پدی ویاړلی رول سره چې تاسی ټول یی د وطن په آبادی کې لویوی زه خپل ډیر د زړه له کومی اوله مینی ډکې منی پاتی په ۵۳ مخ کې

آزادي

شعار مصونيت، قانونيت و عدالت يا تكيه گاه قابل اطمينان براي خلق

آوايکه انقلاب اجتماعي و کارگری مترقي در يك کشور پيروز می شود و قدرت از دست طبقات حاکمه می گردد به دست طبقات مترقي و پيشرو انتقال میابد در پهلوی ساير مسايل مسأله خلق های زحمتکش و شريف برای موجوديت يك حيات مطمئن از اهم مسايل است در افغانستان انقلابی که با پیروزی انقلاب کبير نور قدرت سياسی از محافل و دست های ارتجاعی (سلطنت دست نشاندۀ فئودال-ليزم، بیروکرات های فاسد، و کمپرادوران محترک و نمایندگان امپریالیزم) به کارگران، دهقانان و ساير طبقات واقفان مترقي و وطن پرست و به نمایندگی آنها به حزب دموکراتیک خلق افغانستان (پیش آهنگ طبقه کارگر کشور) انتقال یافت و با پیروزی انقلاب درین انتقال، قدرت بشکل انقلابی آن به جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان تا سیس یافت.

طوریکه همه میدانیم طبقات حاکمه ارتجاعی که قدرت را از دست داده بودند آرام نشستند و به کمک ارتجاع و امپریالیزم بین المللی بنای توطئه و دسیسه و حتی تجاوزات بیشتر ما را نهادند ولی با پایداری خلق دلیر و زحمت کش ما این توطئه ها و دسایس نقش بر آب شده و می شود و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان در پهلوی آنکه بشکل خستگی ناپذیر علیه دشمنان داخلی و خارجی خلق ما مبارزات پیگیر و دامنه داری را انجام داده و انجام میدهد يك لحظه هم از شگوفان ساختن و رشد کشور غافل نبوده است جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان هم از نظر مادی و هم از نظر معنوی درجهت اعمار و آرامی جامعه و خلق ما تلاش می ورزد.

در تاریخ هفده ماهه انقلاب پیروز منسب و شکست ناپذیر تصور، نقطه های بس روشنی را می توان دید فیصله های

پلنوم کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و پیام خلقی قوماندان شجاع انقلاب کبير نور حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولهزی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان قابل تذکر است رفیق حفیظ الله امین در پیام تاریخی و خلقی شان که شام بیست و شش سنبله از طریق رادیو و تلو یزیون خلق افغانستان ایراد فرمودند منجمه چنین می فرماید: «ما بندگان خلق دلیر و شریف ما بعد از این در مصئونیت کامل آزادی ها و حقوق دموکراتیک غیر قابل تجاوز که جهت منافع زحمت کشان را داشته با شد زندگی می نمایند تمام عناصر و سازمان های خود خواه و بدنام که زحمت کشان ما را به تشویش انداخته بودند نا بود شدند و تغییر عمیق کیفی می نمایند... حزب دموکراتیک خلق افغانستان پیش آهنگ طبقه کارگر کشور با آنکه به همبستگی شکست ناپذیر دهقانان و ساير زحمت کشان، جمهوری دموکراتیک افغانستان را در حالی رهبری می کند که از حمایت و سیع خلق زحمتکش ما بهره خوردار بوده و قوای مسلح قهرمان خلق، با شجاعت و دلیری، با مردانگی و سربلندی و با احسان عالی وطن پرستی که از اجداد و راد مردان تا رنجبر افتخار خلق خود به میراث گرفته اند و با درگاه عالی و علمی حفاظت یکبار عا دلانه راه پیش می برند... خلق ایجاد گر تاریخ، همسایه ترین بدیده های تکامل اجتماعی را با انقلابات اجتماعی پیروز مند بوجود آورد... خلق ما افتخار عظیم بر خود داری از خدمات صادقانه ی دولت خلقی خود را دارند...»

حال لازم است که پیرامون شعار خلقی مندرج درین بیانیه یعنی شعار مصونیت و قانونیت و عدالت بعد از آنکه طبقات زحمتکش و مولد جامعه قدرت حاکمه را بدست می گیرند موضوع مصئون بودن همه خلق از اهم مسايل

اداره ی دموکراتیک محسوب می شود و این موضوع در پهلوی آنکه خلق را تشویش می کند که با اطمینان خاطر در جهت آبادانی کشور خود دست بکار شوند عملی است مترقي و انقلابی چه در پرتو ارزش های انقلابی، انقلاب کبير نور علاوه از آنکه دشمنان خلق سرنگون شده اند و برای ابد بگور نیستی سپرده شده اند و با هر نوع توطئه و دسیسه ی ارتجاعی و امپریالیستی مبارزه صورت می گیرد دولت خلقی بابت خلقی و پاک خویش محیط امن و مطمئن را برای حيات خلق فراهم و مهیا می سازد. دولت خلقی ما شعار مصئونیت را از آن سبب بیان کشیده است تا خلق ما با طیب خاطر و روح سرشار از علاقه مندی و عقب نگرانی های قرون متوالی را با کار و پیکار انقلابی

و وطن پرستانه ی خود جبران کرد و خود را با کاروان تند روز ما نهد و شش سازند احسان مصئونیت هم چنان اجازه می دهد تا از تمام امتیازاتیکه قانون به افراد ارزانی داشته مستفید شده و هم چنان مکلفیت ها را بپردازد که به عهده ایشان است بر سر رسا نند. مصئونیت یعنی اخص کلمه عبارت از حالتی است که در آن افراد یک جامعه مطمئن می باشند که بد و نارتکاب کدام جرمی مجازات نمی شوند و نخواهند شد.

دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان مصئونیت را بشکل انقلابی و مترقي آن اعلام داشته است زیرا مصئونیت های موجود در جوامع طبقاتی و بورژوازی مصئونیت بلکه آثار شومی می باشد زیرا برای بهره وری حیات خلق زحمت کش تنها مصئونیت سیاست سیاسی کافی نیست بلکه مکمل و روح اصلی آن مصئونیت مادی و اقتصادی می باشد لذا مصئونیتیکه در پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و ولهزی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان ابراز و اطمینان داده شده همان مصئونیت

انقلابی و مترقي یعنی تا مین رفاه مادی و معنوی خلق های ما کن افغانستان می باشد پس برای خلق ما داشتن اطمینان از يك زندگی مصئون به مثابه تکیه گاه مطمئن است.

و اما قانونیت. در پر لسیپ، قانونیت عبارت از شرایط و حالتی است که در تحت آن اعضای يك جامعه با مراعات احکام قانونی کار می آزاد بدون تهدید و توبیخ حیات بسیر می برند و هیچ نیروئی نتواند بد و نارتکاب قانون و خلاف احکام آن و بدون ارتکاب عمل خلاف منافع جامعه، آنها را تهدید نماید. جمهوری دموکراتیک افغانستان با وضع قوانین

و مقررات دموکراتیک و مترقي این حالت را گذاشت و پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و ولهزی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان که در آن علاوه از اطمینان های خلقی دیگر، شعار قانونیت نیز داده شده و به خلق واضح گردیده که در يك حالت قانونیت حیات به سر می برند، این آرزومندی را تکمیل نمود حال دیگر خلق افغانستان با داشتن اطمینان از يك حیات آرام و در پرتو شعار نوید بخش قانونیت کمر همت بسته اند و شب و روز در تکیه های ابدانی کشور خود هستند.

و هکذا شعار عدالت به معنی انقلابی کلمه نیز جزء پیام خلقی رفیق حفیظ الله امین می باشد. عدالت به معنی مترقي کلمه عبارت از آن و دینه ای است که طبق آن همه افراد جامعه در برابر قانون و مقررات حقوق و وجیه ی مساوی داشته باشند و معنی افراد جامعه از امتیازات و مکلفیت های قانونی و اجتماعی مساوی باشد و یا نه برخوردار دارند.

تطبیق شعار فوق با صداقت خلقی و مترقي از طرف دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان، حقیقی است انکار ناپذیر زیرا

دولت خلقی، نماینده ی اکثریت قاطع و قریب به اتفاق همه خلق های ساکن افغانستان می باشد. دولت ها در جوامع طبقاتی و استثمارگری و غیر دموکراتیک

بمثابه آله سرکوب زحمتکش و وسیله بادی مذهب های اقلیت مذهب خوار است مگر قانون، حقوق و دولت در جوامع مترقي و انقلابی نقش بر عکس دارد یعنی در این جوامع دولت به معنی وسیع آن عبارت از آلنی است بدست اکثریت خلق برای سرکوب اقلیت های نا چیز استثمارگر و اعمار جامعه بدون استثمار فرد از فرد و با لایحه جامعه ی بدون طبقات. حال بر ما و شما خلق هاست تا از دل و جان در راه تطبیق شعار مترقي و خلقی فوق یعنی مصئونیت قانونی و عدالت بکوشیم زیرا، پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و ولهزی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان بصورت کل و شعار مصئونیت، قانونیت و عدالت فوق به صورت مشخص به مثابه تکیه گاه

قابل اطمینان می است برای همه خلق های ساکن افغانستان یعنی برای آنها تکیه می خواهند و وطن خود را آباد سازند علیه استثمار و ظلم در منطقه و جهان مبارزه نمایند و جامعه فاقد بهره کشی انسان از انسان را اعمار نمایند.

به پیش در راه عملی نمودن هرچه و سیع تر شعار خلقی مصئونیت و قانونیت و عدالت، زنده باد خلق، زنده باد حزب دموکراتیک خلق افغانستان

«تردی وروسته خپل سری او بی سری دنیا رامی احساس او د مصونیت
استوایی او د خلکو په وړاندې د دولت د کارکوونکو په نامه غیر مسوول چلند و نه بیخي له
منځه ځي هیڅوک به له کوم جرم نه پر ته بندې نشي»
«د افغانستان د خلکو د دموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې عمومي منشي داذلابی شورا
رئیس اولومړی وزیر حفیظ الله امین له خلقي پیغام څخه»

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸ - ۶ اکتوبر ۱۹۷۹

زموږ خلک اوس د مصوونیت، قانونیت او عدالت تر شعار لاندې دنوی ژوند په لور ډاډه روان دی

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه عملي
معنی پیدا کوي چې زموږ هیواد وال تولیدي
انکشاف ته هم متوجه وي.

***

شعار مصونیت، قانونیت و عدالت یاتکیه گام
قابل اطمینان برای خلق.

***

قالین افغانی تاهنوز رسالت زیسپایی و
نفاست خود را حفظ کرده.

***

دیدگاههای اجتماعی اقبال لاهوری

***

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

***

طبقاتی نظامونو ته یوه لنډه کتنه

***

درباره جنگلات در افغانستان

***

جوانان و ارزایی شخصیت انسانی در
اجتماع

شرح روی جلد:

صالح گل خواننده محبوب رادیو تلویزیون
رجوع به صفحه ۳۴

عکاسی فرید

***

پشتی اخیر دهقانان را در حالت استفاده از
ماشین زراعتی نشان میدهد.

عکاسی قاسم صاعد

خلکو ته د عدالت او د قانونیت د نامین پرمساله
پنکار وگر او ژمنه یی وکړه ډیر ژر به په
گران افغانستان کې د دموکراتیک جمهوریت
اساسی قانون جوړ شي او زموږ خلک به د دغه
کارگری نظام د اساسی قانون د ارزښتونو په
رښخپل هیواد د سوکالۍ او وطنوالو د هو ساینی
له پاره د مصوونیت قانونیت او عدالت څخه

په ډکه فضا کې کارو کړي .

د نور د زغورنده انقلاب قوماندان په خپل
خلقي پیغام کې په یوه ټولنه کې د قانونیت
د ضرورت په باب وویل :

(قانونیت په ټولنه کې یو حتمي ضرورت
دی هر څومره چې د قانونیت په لاره کې تکامل
کوي په یوه داسې ټولنه کې چې خلقي نظام
ولري ډیره ښه قانونیت د اساسی قانون په
چوکات کې تامیندلای شي.)

د افغانستان د خلکو د دموکراتیک گوند
د مرکزي کمیټې عمومي منشي د انقلابی شورا
رئیس او لومړی وزیر حفیظ الله امین ددی
ټکي په پوره او علمی درک سره چې خلک له
مصوونیت، قانونیت او عدالت څخه په ډکه
فضا کې په ښه او ډاډه توگه د بی طبقاتو
ټولنی د جوړیدو پر خوا وړاندې تللی شي

له کوم وخت راهیسې چې د افغانستان په
قهرمان او حماسه هستوونکی هیواد کسې
د افغانستان د خلکو د دموکراتیک گوند (د هیواد
د کارگری طبقې مخکښ) ډېرله پسی او نه ستړی
کیدونکو مبارزو په نتیجه کې ۱۳۵۷ کال د
لومړی ستر او ځنځیر ماتوونکی انقلاب
پر یالیټوب ته رسیدلی دی زموږ په خلکو کې
په ډاډه او هوس راتلونکي باندې پوخ باور
پیاوړی شوی دی.

که د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت
په کلن انقلابي عمر ته یو ځغلند نظر واچوو
یو ډاډه راته څرگنده شي چې دغه انقلابي عمر کې
زموږ خلقي دولت د افغانستان د خلکو د دموکراتیک
گوند په لارښوونه ددی لرغونی او سپیڅلی
ټاټوبي د قاطع اکثریت په گټه داسې کارونه
کړي دي چې د تیرو ورسو او فاسد ورژیمونو
په ټول عمر کې نه وو ترسره شوي .

ددی ټکي په پوره درک سره چې خلقي نظامونه
باید د خلکو هراړ خیزه سوکالۍ او هوساینه
په پام کې ونیسي او د خلکو ټولو معقولو
پوښتنو ته د امکان تر پولې پورې مثبت ځواب
وړکړي د نور د ستر انقلاب زېور قوماندان
د افغانستان د خلکو د دموکراتیک گوند د مرکزي
کمیټې عمومي منشي د انقلابی شورا رئیس
ولومړی وزیر حفیظ الله امین د ۱۳۵۸ کال
سپټمبر په ۲۶ په خپل خلقي پیغام کسې
د خلکو د هو ساینی او د خلکو د مصوونیت او

کې چې اوس پکښې د مصوونیت، قانونیت او
عدالت څېي هر څوانه ځلیري لاخپری کړي
اوددی حماسه هستوونکی او قهرمان هیواد
هر فرد په ډیرو بیا سره د کارگری نظام د انقلابي
قانون د ارزښتونو په رښا کې د خونديتوب څخه
په لډکه فضا کې د عدالت او قانونیت له خوا ډو
څخه خوند واخلي .

اوس زموږ ددی قهرمان ټاټوبي ټول سپیڅلی

خلک د مصوونیت، قانونیت او عدالت د شعار په
عملي کولو پوره باور او ډاډ لري او هر یو
د دغه شعار د عملي کولو او دیوی بی استثمار
ټولنی د جوړیدو لپاره د سراو د مال پښتدنی
ته چمتودی .

وړانده د مصوونیت، قانونیت او عدالت د انساني
شعار د لښه غوړیدو او تطبیق په لور .

گفت

و

شنودی

با

شاگردان

ممتاز

لیسه

عایشه

درانی

به سلسله گفت و شنود های اختصاصی ما با شاگردان ممتاز لیسۀ هـ، این هفته پای صحبت دانشجویان ممتاز لیسۀ عایشه درانی می‌نشینیم و باب سخن را پیرامون درس و مدرسه می‌گشاییم و رشته سخن را در اختیار شاگردان برگزیده، و با استعداد لیسۀ عایشه درانی می‌گذاریم که ببینیم این شاگردان جوان و هوشمند در مورد درس و تعلیم چه نظر دارند؟ و چه تحولانی را در بنیاد آموزشی، خواستارند و چه آرزو و خواست دارند که در زیر دل، آرمان تحقیق را می‌کنند و سر انجام چه پیام و سخنی به هم منتان خود دارند...

این شما و این هم گفت و شنود ویژه ی ما با شاگردان لیسۀ عایشه درانی....
صحبت را با شاگرد ممتاز، کوکب صمدی، معلم صنف دوازدهم ب اجتماعات می‌آغازیم و از او می‌پرسیم که شما بحیث شاگرد نمونه و ممتاز راز موفقیت خویش را در چه میدانید؟
** بصورت کلی و عمده، راز موفقیت من و هر شاگرد دیگر در گرو زحمت و پشتکار است. اگر زحمت و کوشش برای خواست خویش منبذول داریم، خواه ناخواه به موفقیت میرسیم....

* پاسخ روشن و قاطع ارایه کردید...
حال، از ریلورهای آموزشی چیزی بگو ییید؟
** بسیار خوب، در گذشته، شاگرد و معلم را دیواری از هم جدا میکرد و نحوه تدریس معلم به گونه یی بود که دیکتاتورانه بود، شاگرد جز اطاعت و فرمانبری حرفی نداشت که بگوید، ولی بهتر است که بگوییم، حرفی داشت که بگوید، بلکه برای گفتن زانداشت و انتقاد و اظهار نظری اصلا مطرح نبود و چه رسد به اینکه اگر میگفت: معلم صاحب، من با نظر شما، هم عقیده نیستم. میدانید چه میشد؟ شاگرد از صنف اخراج میشد و به اسم شاگرد نالایق و منحرف محسوب میگردد... اما حال چنین نیست، شاگرد حق پرسیدن را دارد، حق نظر دادن را دارد و بالاخره حق انتقاد کردن را دارد...
* امیدوارم روش معلمان و استادان، در مقابل شاگردان، همینگونه باشد و جز این انتظاری نیست، به دنبال سخنان خود ادا می‌دهد:

تدریس علوم سیاسی گام مثبت دیگریست در روشنی افهان شاگردان جوان که فریب ایدئولوژی های ضد مرقی را نخورند و خویر در کنند که حقیقت کدام است و دروغ چیست؟

* راست بگویید، از انتقاد خوش می‌آید؟
** همینطور که می‌گویم، خوب است و بسیار عالیست... اشعارش فردی داروخانه یی بیامی دارد و مطلبی...
* تشکر. و بگویید چه نوع کتابها می‌خوانید؟
** چند کتابی بیشتر خوانده ام و از آنجمله این است: مذهب من، اثر گاندی...
* امیدوارم این قیصه را جبران کنید بیشتر بخوانید و تنهایی دروس مکتب را نکند که ضعف فکری بارمی آورد...
** همینطور میکنم...
رشته کلام را به اختیار شاگرد ممتاز دیگ لیسۀ عایشه درانی می‌گذاریم که خود را چنین معرفی کرد:

اسم گل سیما است، و معلم صنف دوازدهم الف رشته ساینس عایشه درانی میباشم...
* بسیار خوب، حال بگویید که برای شاگردان تنبل چه گفتنی دارید؟
** می‌گویم که دروس خود را بدقت بخوان و کار امروز را که همانا دروس شان باشد به فردا نگذارند که فردا را دروس دیگر و کار...

فاطمه سلیم شامرد ممتاز

زبيله نایب خیل شامرد ممتاز

شفیقه الله یار پغلاشامرد ممتاز

دیگریست که آنگاه عقب می افتند و آهسته آهسته بیشتر عقب می افتند و جبران مطالب گذشته را کرده نمیتوانند و از اینرو در روز امتحان بدبختانه ناکام می گردند. به این ترتیب بهتر است که امور کار و زندگی را با تقسیم اوقاتی منظم کنیم تا همه چیز بروفق مراد انجام یابد.
* چه نوع کتابها مطالعه میکنید؟
** بیشتر بقصص ساینس - بیولوژی کیمیا، فزیک - را می‌خوانم و اوقات بیکاری با خواندن روزنامه ایس می‌گذرانم.
* خوب میکنید، ولی کتاب روزنامه خواندن کار تفتنی نیست. باید تنها بیکاری تا آنرا کتاب خواندن نگیرد بلکه نیاز و ضرورتی به آن نگاه کنید و ضرورت زندگی جایی برای آن وقف کنید و از خواندن کتابها استفاده برید.

و باین محك خوب میتوانند همه چیز را به درستی آن دریابند و قضایا را سبك و سنگین کنند و حرفهای دیگران را با آن معیار ها بسنجند که آیا درست است یا غلط؟
* گاهی مجله ژونون را می‌خوانید، و اگر می‌خوانید کدام صفحات آنرا می‌پسندید؟
** مجله ژونون را همیشه می‌خوانم و به طوری می‌خوانم که صفحات آنرا از صفحه يك به دو ورق نمی‌زنم و نمی‌خوانم بلکه مجله را از وسط می‌گشایم و راسا به صفحه گلهای سرخ توقف میکنم و سر تابای، تمام اشعار آن صفحه را می‌خوانم و لذت می‌برم و بعدا بالترتیب از آغاز شروع میکنم و صفحات دیگر آنرا می‌خوانم.

* از نظر شما، اشعار این صفحه چگونه است؟
** بسیار خوب، بسیار عالی...

* ولی عده یی از شاگردان عقیده دارند که اگر استعداد نباشد کوشش و تلاش بی‌فایده است و به سخن دیگر کوشش و تلاش گویی و سه برابری کوره کشیدن است، چه نظر دارید؟

** موافق نظر این شاگردان نیستم که استعداد را بنانه قرار میدهند و گناه غفلت و سهل انگاری را در نداشتن استعداد و حضور ذهن حواله می‌کنند... بسیاری از دانشمندان و مخترع برق، مهندسان و دانشمندان علوم، پرسیدند که اینهمه اختراعات شگفت آور و درد بخور را مریون چه میدانی؟ و گفت مریسون ۹۸ در صد کار و بیکار و کوشش و پشتکار... مجددا از او پرسیدند، مگر استعداد چه؟ گفت: در اختراعات من دو در صد نقش دارد که آنهم چشمگیر نیست، از اینرو سخن سهل انگاران بلوه و بیسوده است.

دست گیر! این، خود سلاخی است ....
یعنی اگر کتاب خواندیم عامل علت اصلی را پیدا میکنیم و دیگر از گرسنگی و بیخانگی رنج نمی بریم و از همه چیز واقف میگردیم که چرایی خانه مانده ایم و چرایی برای خودن نداریم. آنوقت با خواندن کتاب و یا درست فکر کردن رنج اصلی را درمی یابیم و میدانیم که کی ما را انتظار کرده بود که ناهنوز اثرات آزادی را به رای العین می بینیم. آرزو داریم که هم نظر باشیم و اخلاقی درین نباشد.

• چرا، واقعا همینطور است.

دختر ممتاز و جوان دیگری را به شما معرفی میکنیم که اسمش زیله و تخلصش نایب خیل و شاگرد اول نمبر صنف دهم رشته اجتماعیات عایشه درانی است.

او به پاسخ سوالی چنین گفت: راز موفقیت و پیروزی من در درک و فهمیدن دروس است بطوریکه درس ها را نکته به نکته و مو به مو فرا میگیرم بلکه لب و فشرده آنرا از بیانات معلم و خود کتاب استخراج میکنم و می آموزم نه اینکه طوطی وار و نادانسته به اصطلاح «پخوب» کنم که چندی بعد به فراموشی سپرده شود. در پهلوی اینها از تشویق پدرم باید گفت که مرا همین تشویق و بسیار بازی کرده است و نیم از موفقیت مرا چون احسان و لطف و مرحمت او میدانم که باری نسزد در اینجا از او تشکر میکنم.

• تاثیر انقلاب کبیر نور را در ساحت تعلیم و تربیه چگونه توجیه میکنید؟

• از نظر من، عمده ترین تاثیر انقلاب کبیر نور بر داشتن کانون کور و بی ارزش صنوف هشتم بود که جوانان ما را در سن و سالی از مدرسه خارج میکرد که هنوز شناخت درستی در بین لیک و بد نداشتند و سر گردان و بی پناه، آن نولپلان جوان ما را به سوی لجنزار کثیف مفاسد اخلاقی را هنمایی میکردند. در آینده آن جوانان بار دوش جامعه میگردیدند ... لیکن امروز جای شکسروش باقیست و آن به گونه ای که از همه شاگردان کانون کور زده دعوت گردید تا به پشت میز درس بنشینند و دانش اندوزند و نیروی سازنده شان به هدر نرود.

نظر دیگر اینست که تدریس علوم سیاسی در جهت تنویر افهان شاگردان لیسه ها بسیار مؤثر است و شناخت بهتری به شاگردان میدهد تا همه چیز را بهتر و خویشت بدانند و بفهمند.

• در مورد خود و پیش چه نظر دارید؟
• یگانه چیزی که باعث غیبتی و پسمانی ما میگردد، همین موفقیتش است ... دانشجوی مکتب پیش از آنکه درس بیاموزد به پای آینه، عبادت میکند و به ضرب تبلیغات تجاری سرمایه داران جیب بر، گاهی چند بطون به تن میکنند و زمانی چند مینی ژوپ ... و صباخی دیگر ماکسی ژوپ ... هر لحظه به طبل فروشندگان مال به قسمی و رسمی لباس بپوشد و صبح ۵۷

کند و او در جواب میگوید:

اسم فاطمه سلیم است و شاگرد صنف یازدهم به ساینس لیسه عایشه درانی میباشیم. خوب فاطمه سلیم، آری میشود که کلید راز موفقیت و پیروزی تان را به دیگران هم بدهید؟
• چاره • این کلید را فقط، مطالب زیر میسازد:

- داشتن يك تقسیم اوقات روزانه.
- خواندن درسها بصورت همه روزه.
- مرور درس های گذشته.
- پرسیدن برای بیشتر فهمیدن.
• تفاوت درسی را با گذشته چگونه ارزیابی میکنید؟

• در گذشته، در قطار مضامین، مضمونی بنام علوم سیاسی نمی خواندیم و از اینرو با سیاست سروکاری نداشتیم ولی بعد از انقلاب کبیر نور برای سیاسی ساختن مردم، آموزش علوم سیاسی در مدرسه ها صورت میگیرد که شاگردان جوان ما را پس بکار می آید ... جذب بیشتر شاگردان دوله باس مایه بوختون و زمینه ایجاد کار به شاگردان فارغ التحصیل صنوف دوازده، اقدام دیگریست که با نحوه تعلیم و آموزش گذشته تفاوت میکند.

گل سیم شاگرد ممتاز

نظیفه شاگرد ممتاز

کوبه صمدی شاگرد ممتاز

شگرف دارد که باید یادآوری کرد ...
• غیر دروس مکتب، دیگر چه مطالعه کرده اید؟

• کتاب معروف بنوایان و ویکتور هوگو و چند کتاب دیگر را خوانده ام که نامش در خاطر من نیست.

• بیشتر بخوانید و چیز های دیگری بخوانید و بخصوص شاگردان هفتم و هفتمین خویش را به کتاب خواندن علاقمند گردانید که همه بسوی کتاب خواندن تمیج شوند و سراغ کتابخانه هارا بگیرند و گردگیری از کتابها نکنند که برویشان خاک و غبار نشسته است و بفول پرست ای آنکه بی - خانمانی، دربی درس و مدسه باش! ای آنکه از سرما می لرزی، چیزی بیاموز! ای آنکه گرسنگی می کنی، کتابی به

اول نمبر باقی بمانم ...
• تاثیر انقلاب کبیر نور را در بهبود دروس چگونه توجیه میکنید؟

• قابل یاد آور است که بعد از انقلاب کبیر نور تغییرات شگرفی در ساحت تعلیم و تربیه بوجود آمده است که میتوان از لغو کانون کور و بی اساس صنوف هشتم نام برد که شاگردان جوان را در حین بالندگی و شکوفایی از دانش اندوزی دور میساختند ... بعد از انقلاب کبیر نور، تمام مؤسسات مسئول در گسترش سواد و تربیه مجدد جوانان مناسب با خواست زمان کمر همت بستند و سازمانهای را به راه انداختند که در تنویر افهان جوانان نقش انکار ناپذیری دارد، میتوان از سازمان خلقی زنان و سازمان خلقی جوانان طور نمونه یاد کرد.

• از مجله ژوندون چیزی بگوئید که آیا میخوانید یا نه؟
• بلی، مجله دوست داشتنی ژوندون را میخوانم و صفحه جوانان آن خیلی مورد علاقه و پسندم است.
• چه انتقاد و اظهار نظری در جهت بهتری مجله دارید؟

• فعلا که عیبی نمی بینم تا چیزی بگویم ... تنها يك کمی ناوقت از طبع می برآید که علاقمندان را قهر میسازد.
• خدا نکند که دوستداران مجله قهر آورده گردند اما به پاسخ شما باید بگویم که مساله طبع و چاپ مجله بهوش اعضای مجله ژوندون نیست و این کار به اهتمام مطبعه دولتی انجام می یابد که گاهی به نسبت تراکم کارهای جاری از وقت معینه آن دیرتر به چاپ میرسد و از اینرو شکایت دوستان مجله را فراهم میکند که چرا مجله ژوندون وقت تراز چاپ نمی برآید و راست هم میگویند، آخر مجله هفتگی است نه ماهوار! از این بعد به همت و همکاري بیشتر مطبعه دولتی کوشش میکنیم تا این نقص را نیز برطرف کنیم و خوانندگان خوب خود را راضی نگذاریم.
از دختر دیگری میپرسم که خود را معرفی

• فعلا از تغییرات آموزشی چیزی بگوئید؟
• بعد از انقلاب کبیر نور تغییراتی در ساحت تعلیم و تربیه به مشاهده رسید که در خورد یادآوری است. از آنجمله باز گردیدن مجدد درهای مکتب بروی شاگردان لیسه که به اسم کانون کور صنوف هشتم از درس و تعلیم باز نگهداشته شده بودند و دیگر تدریس علوم سیاسی در لیسه ها که برای آگاهی و شناخت شاگردان کار نیست عاقلانه و در خورد قبول.
• رمز موفقیت و پیروزی خویش را در چه می جوئید؟
• از نظر من موفقیت يك شاگرد به خصوص از خودم، در تلاش و کوششی است که برای يك هدف معین صورت میگیرد مثلا از دوره مکتب مثال می آورم که هدف ما فرا گرفتن دروس و در نتیجه موفقیت ماست. هرگاه همه کوشش در دور همین هدف بچرخد با قاطعیت میتوان گفت که کامیابی و پیروزی از آن ماست، چونکه برای آن زحمت کشیده ایم، تلاش ورزیده ایم، ولی در غیر آن ....
• راست میگوئید و شاگردان همین وسال خود را خوب مشوره دادید، چونکه هدف روشن است و رسیدن به آن فقط به خوامتن بستگی دارد.

و خواستن از سویی نیم توانستن است یعنی وقتی که میگوئیم میخواهیم نیم توانستن انجام یافته است مشروط بر اینکه واقعا بخواهیم نه اینکه بخواهیم ... بگوئیم و هیچ کار و کوششی انجام ندهیم. واضحاً که موفق نمی گردیم.
• شاخورد را معرفی میکنید؟
• بلی، نام نظیفه است، و متعلم صنف یازدهم ج رشته اجتماعیات لیسه عایشه درانی میباشیم.
• چند سال میشود که اول نمبر صنف خود هستید و بطور شد ایسن موقعیت را حفظ کنید؟
• از صنف اول تا حال اول نمبر صنف خودم است که دلیلش درس خواندن زیاد در جوکات يك تقسیم اوقات معین است و از سویی هم تشویق و مهربانیهای فامیل است که مرا بیشتر از پیش قوت و آمادگی میدهد تا موفقیت گذشته را حفظ کنم و دایم و بیوسته

قالینچه جای نمازی که خیلی ظریف بافته شده

قالین افغانی تاهنوز اصالت زیبایی و نفاست خود را حفظ کرده است

را قالین ویا قالینچه های افغانی میدانستند افغانی کمتر میتوان دیزاین های خارجی را از همین رو در دریا سلاطین آن عصر گرافیا دید از همین رو اصالت قالین های افغانی در ترین اشیاء قیمتی قالین افغانسی بشمار طول زمانه حافظ گردیده . میرفت .

قالین افغانی در طول تاریخ دیرپای خود افغانی از قاپلو های میناتور کاری گرفته و با وجود یکه تحولات زیادی را دیده است استفاده بعمل می آید . ریزه کاری های که با آنهم اصالت و زیبایی و نفاست خود را حفظ در قالین های افغانی دیده میشود بیانگر این کرده است و همیشه از جمله بهترین اقسام حقیقت است .

صادراتی کشور بوده و مقام خویش را همچنان میگویند قالین های افغانی دیزاین های حفظ نموده است .

خریداران قالین و علاقمندان آن علاوه تخنیک و هنمایی شده بخصوصی ندارد و ازدوام و زیبایی و نفاست قالین افغانی رنگهای دختران و قالین بافان توسط رهنمایی های زیبایی آنرا می پسندند . مخصوصا رنگ والدین شان ویا اسلافی شان تمام جریبان سرخ و دیگر رنگها که هرگز مرور سالها و کار را از آغاز تا انجام رسیدگی میکنند واز

کجا بافته شده است ؟
میگوید : این قالین را که میگوید مور نام دارد البته بزرگ تازه است که در اندخوی بافته شده .
آیا مور در دیگر مناطق کشور ما بافته میشود ؟
چرا نه ، بلی در اندخوی، در دولت آباد ، در بلخ ، هرات و غیره ...
این قالین ها (مور) یاد دیگر قالین ها چه تفاوتی دارد ؟
شما بگویید چه تفاوتی دارد ، منکه جز رنگ و ریزه کاری و نفاست آن کدام تفاوت با دیگر قالین هائی بنیم ، پس میخواستید چه تفاوتی داشته باشد .
به قالین فروشی دیگری سر میزنم این

قالین یکی از تولیدات غنموی و خیلی قدیمی کشور ما است واز جمله اقسام درشت صادراتی کشور عزیز ما افغانستان محسوب میگردد .

از نگاه سیر تاریخی در دوره های قبل از اسلام در زمان سکندر مقدونی و در دوره اسلام مخصوصا د عصر غزویان خاصا در ام البلاد (بلخ امروزه) قالین منجحت فرش و سامان زینتی منزل مورد استفاده قرار می گرفت . و بعد از آن طی قرون متعادی در صفحات شمال مملکت پخش گردیده و از آن جابه حواشی شمال غربی و غرب مملکت ما فروخته گردیده .

صنعت قالین در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های هفده و هجده میلادی انکشاف زیاد نموده است . از شواهدی که بدست آمده می رساند که این صنعت ظریف و هنر متدانه که بنابر شواهد تاریخی ابتدا روی احتیاج و رفع مشکلات بوجود آمده اساسا به اقوام کوچی و سوار کار مربوط میشود که از اینرو شرط اساسی و مهم این صنعت ظریف و پرمایه را ربه داری و داشتن بشم کافی که قابلیت بافت آنرا داشته باشد میدانند . اهمیت تاریخی دوهزار سال قبل قالین که بلیلی و سرخ به صفت رنگهای اساسی شمرده میشود در کتاب انجیل آمده است و این امر قدامت این صنعت ظریف را می رساند .

قدیمی ترین قالینچه ، جای نمازی است که در موزیم متابع مستشرقه اسلامی در قاهره موجود است که در (۹۰۳) هجری در خراسان بافته شده است . اصالت قالین های افغانی در طول قرن ها حفظ شده است و این امر از جمله خصوصیات و ویژگی های این صنعت غنموی در کشور ما است .

قالین های افغانی با زیبایی و نفاستی که

دارد حتی در قرن نهم میلادی از جمله بهترین اشیاء زیبا و زینتی محسوب میگردد چنانچه اعراب در دوره سامانیان بهترین تحفه و هدیه

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشنده قالین در مورد قالین هایش ، در مورد بازار قالین سوال میکنم . میگوید : بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیاند ؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشد .

سینه به سینه واز نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه داپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشنده قالین می پرسم این قالین چه نام دارد و در

تحولات جوی بر آن تأثیری وارد نمی سازد مورد پذیرش علاقمندان این صنعت اند . باید خاطر نشان کرد که در زمان های قدیم برای رنگ آمیزی قالین از الوان مختلف استفاده میشد .

الوان از مواد طبیعی و مخصوصا از گسل و ریشه نباتات استحصال میگردد و همین خاصیت پردوام این رنگ ها است که ارزش قالین های افغانی را در مارکیت های خارجی بلند برده است .

نقش و نگار و اشکالی که در قالین افغانی بکار برده میشود بیشتر صیفه محلی داشته و خاص خود کشور ماست یعنی در قالین های

طرح های که در قالین های افغانی بکار میرود خیلی زیباست

در مورد قالین های درجه سوم و چهارم چه عقیده داری ؟

يك مطلب را باید به صراحت خدمت تان عرض کنم که ادبی ترین قالین ها از بهترین قالین های ماشینی برتری دارد . هم از نگاه رنگه و هم از نگاه دوام خود .

قالین در گذشته بهتر بود و باحالا ؟
در گذشته سباحت کار این صنعت خیلی محدود بود و تعداد قالین بافان هم به همان پیمان کم و محدود بود ابتداء این صنعت را مردان از پیش می بردند ولی بعدها زنان و خوشبختگان به این صنعت رو آوردن و باذوق و استعدادیکه در این صنعت دارند توانستند کار های شان را بصورت عالی انجام دهند . و باید علاوه کنم که این صنعت برخلاف گذشته بیشتر وسعت یافته و در قسمت رنگ و دیزاین آن نیز تحولاتی پدید آمده که این تحول از نظر کمی و کیفی تأثیر زیادی بر

قالین وارد نموده است .

از قالین فروش دیگری می پرسیم بهترین

قالین کدام قالین است ؟

میگوید : هر قالین که خوب بافته شده باشد و دارای رنگ پخته و زیبا باشد از مشخصات يك قالین خوب است .

بقیه در صفحه ۵۰

قالین های افغانی روز بروز ارزش خود را می یابد

های ماشینی که در جهان بافته میشود ولی علاقمندان قالین های افغانی کم نشده است . قالین های که با دست بافت شده چه تفاوتی با قالین های ماشینی دارد ؟

مهمترین تفاوت بین قالین های که با دست بافته میشود و قالین های ماشینی دوام و رنگ دیزاین و زیبایی قالین افغانی است که هیچ قالین خارجی نمیتواند با آن همسری کند . دوام قالین افغانی را هیچ قالین دیگر ندارد و این در عمل ثابت شده .

در مورد تاریخچه قالین چه معلومات داری ؟ قالین در کشور ما تاریخچه خیلی قدیمی دارد ، تاریخ سرزمین ما از گذشته های بسیار دیر شاهد استعداد های فطری و نبوغ مردمان ما بوده که ما اثرات آنرا همیشه با وجود سباحت خیلی محدود شان مشاهده

می پرسیم قرار اطلاع یکی از محصولات مهم صنایع دستی کشور قالین است که به پیمان و وسیعی بخارج صادر میشود در این مورد نظرت چیست ؟

بله ، در این جای شکی نیست که مهم ترین صنایع دستی کشور ما را قالین می سازد . و باید برای بدست آوردن اسمعاری به خارج صادر گردد .

چه چیز در مورد فروش و بازار یابی قالین ها کمک میکند ؟

تبلیغات دامنه دار برای بازار یابی قالین در داخل و خارج خیلی ها پراهمیت است . آیا گفته میتوانی اتحادیه قالین در کدام سال تاسیس شد ؟ خوب بیاد ندارم ، فکر میکنم در سال ۱۳۴۶ باشد .

در مورد نمایشگاه های قالین در داخل

صنعت قالین در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های ۱۷-۱۸ میلادی انکشاف زیاد نموده است

و خارج چه نظرداری ؟

نمایشگاه های بین المللی چه در خارج باشد و یا در داخل برای بازار یابی قالین های ما خیلی ها مؤثر است و برای شما معلوم است که تبلیغات و اعلانات در قسمت فروش هر امره مؤثر است .

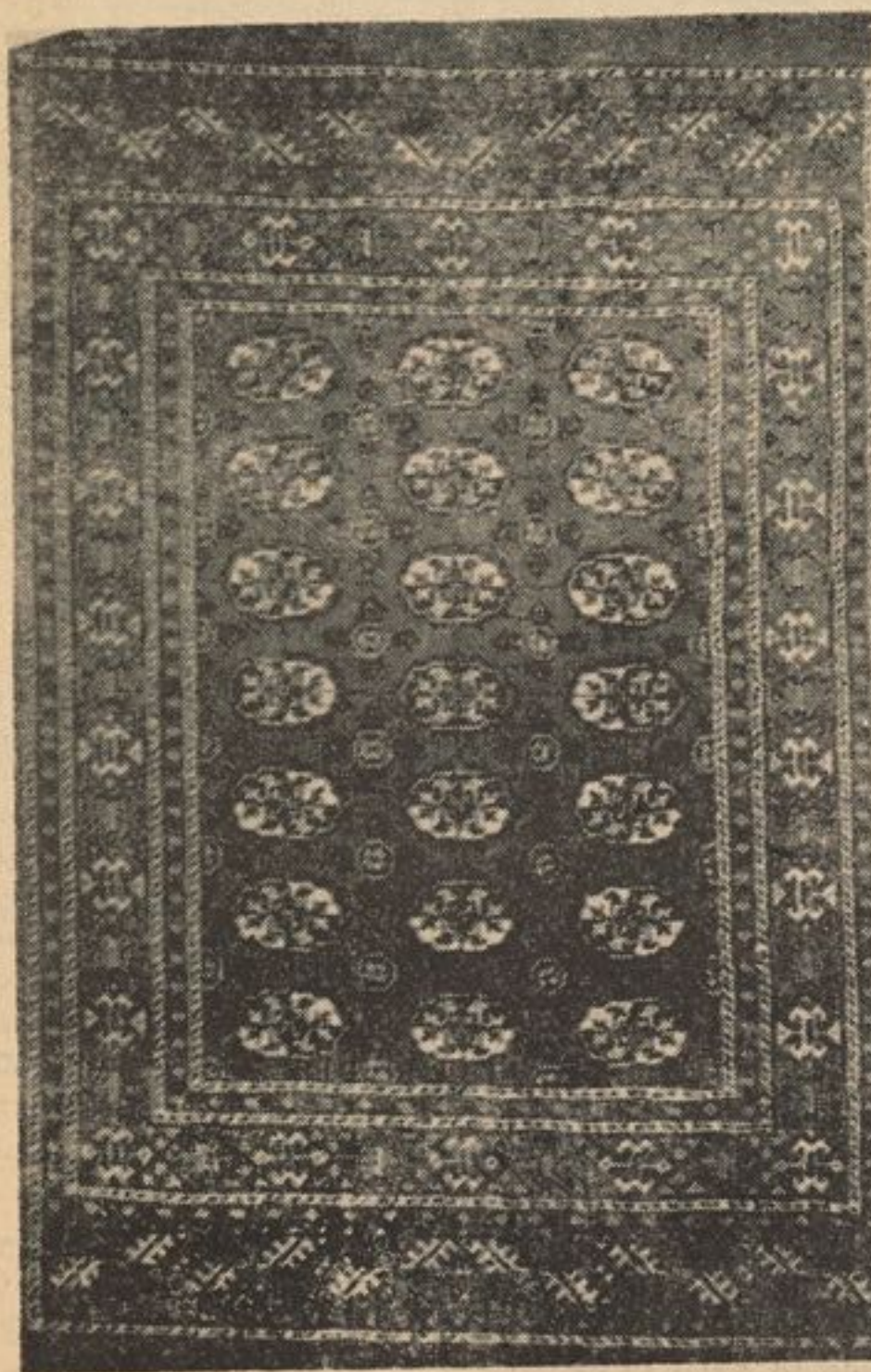
در مورد قالین های ماشینی چه نظرداری ؟ آیا قالین های ماشینی خطر را برای قالین های افغانی نیست ؟

من به این عقیده هستم که خریدار هر چیزی خوب و عالی را نسبت به چیزی که کمتر ارزش داشته باشد ترجیح میدهد . درست است که قالین های ماشینی نسبت به قالین های که با دست بافته میشود ارزان تر تمام میشود ولی هیچگاه جای قالین اصیل افغانی را گرفته نمیتواند از همین رهگذر است که با وجود قالین

میکنیم .

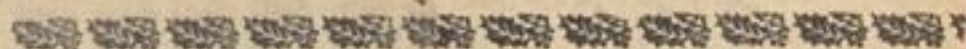
ناجای که اطلاع دارم شناختن قالین کار ساده نیست یعنی هرکس نمیتواند قالین خوب را از قالین خراب تشخیص نماید . شما چه اندازه معلومات در این قسمت دارید ؟ این يك واقعیت است که هرکس نمیتواند قالین را بشناسد یعنی قالین خوب را از قالین بد تمیز نماید . این کار تجربه زیاد میخواهد . من خود قالین باقم و از این هنر تا اندازه دسترس دارم . بعضی ها ممکن است به این هنر دسترسی نداشته باشند و لی میتوانند قالین خوب را از قالین خراب تمیز نمایند .

گفتید قالین خراب چرا میگویند خراب منظورم این نیست که قالین های خراب هم داریم و می باقیم ، منظور قالین های درجه دوم سوم و حتی چهارم است .

ریزه کاری که در قالین های افغانی است کمتر در قالین های خارجی دیده میشود

نگاه مختصری بر ابعاد و ماهیت فعالیت های جاسوسی استعمار در افغانستان

کارنامه های شوم استعمار و تحریکات و تجاوزات مسلحانه آن با همه بکار انداختن شبکه های جاسوسی و دامن زدن تبلیغات دروغین و مغرضانه در برابر خلق و وطن و انقلاب ظفر آفرین ما در دو ران گسترش پروسه این انقلاب نویسنده بلکه پیش ازین و نیم قرن پیش که استعمار انگلیس و دیگر دشمنان طبقاتی خلق ما در عرصه منطقه و جهان با انواع تکنیک ها و اسلایب ضد ملی و ضد دموکراتیک در برابر منافع بلند پایه خلق حماسه ساز و علیه مصالح علیای وطن محبوب ما، افغانستان شاندار از هیچگونه تجاوزات مسلحانه، تحریکات تخریبی، تفاق اندازی های ملی و مذهبی و فعالیت های غارتگرانه و رهنزانه دریغ نکرده است. زیرا از پژوهش واقع بینانه تاریخ یک و نیم قرن کشور ما بهتر می یابیم که عملیات و تحریکات استعمار در برابر انقلاب کبیر تور چه از لحاظ هدف و چه از جهت وسایل و محمل های ذهنی و عینی با تمام تحریکات، تجاوزات و اهداف شوم استعمار در طی همین یک و نیم قرن در کلیت امر همسنگ و مشابه میباشند. زیرا استعمار در طی نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود به کشور عزیز مانده هدف، بلکه اسلایب و پالیسی های خود را وقتا فوقتاً تعویض نموده و بمنظور حفظ نظام مهندس طبقاتی فئودالیزم و بظواهر حراست از مواضع و سنگر های ضد ملی و ضد دموکراتیک خود در بین کشور پیوسته در پی دریافت وسایل و امکانات موثر و عوام فریبانه بوده است تا به حفظ و دوام مواضع شوم و غارتگرانه اش درین سرزمین ادامه دهد. ولی میتوان سیاست استعماری و درونمایه ضد خلق و ضد ترقی آنرا در طی همین یک و نیم قرنیکه در برابر خلق و وطن ما می افکنده بوده است منجبت المجموع بدو بخش تقسیم بندی کرد. ولی نه بصورت مجرد و انتزاعی، بلکه یکی را متمم دیگری باید باز شناخت این دو بخش همانا عملیات نظامی و مسلحانه و پالیسی های کنترال جواب و محیلاته سیاسی میباشند که از او اخر قرن هجده و تا اکنون بانحوی از الحاق نافذ و چشمگیر بوده است. در میان این دو سیاست

استعماری که هدف آن همواره عیان بوده، منجمه پالیسی غیر نظامی و اسلایب محیلاته ایکه غالباً رموز، مخفی و تحت عناوین فریبنده و اغفال کننده می بود بیشتر از عملیات نظامی و تجاوزات مسلحانه این غول ددخصال، بروطن و خلق ما کارگر و موثر اقدام و در نتیجه بروی همین پالیسی های شیادانه و اسلایب ضد استعماری بود که خلق و وطن ما توانست تاملیمه انقلاب سرگت تور از بند اسارت ملی و طبقاتی نجات یابد.

چون خلق قهرمان ما در هیچ مقطع زمان در برابر مهاجمین اجانب و رهنزان تاراجگر استعمار، بویژه در برابر تهاجم رهنزانه و دهمشانه استعمار انگلیس تن در نداده و درفش مبارزه ملی و آزادیخواهی را هیچگاه بر زمین نه نهاده اند. بقول مولف افغانستان در مسیر تاریخ حتی آنکاه که شاهان و امرای بی اراده، جیون و زرد پرست در برابر موج زور و زور استعمار و مهاجمین اجانب شمشیر بر زمین افکنده اند اما برعکس خلق غیور و آزادمنش ما، مشهورانه شمشیر بدست داشته و دلیرانه با قوای مهاجم دشمن مساوی داده اند. از آن جهت نه سلاطین و امرای جام طلب، زیر پرست و فاقد اراده، بلکه این خلق مایه دکه همواره نقش سازنده خویش را در آفرینش حماسه ها فراموش نکرده و دست از سازندگی تاریخ و اعمار جامعه شان بر نداشته اند. ملی ! همین خلق بود که با احساسات گرم و آتشین وطن پرستانه خویش و حشی ترین قوای متجاوز استعمار انگلیس را که با مدین ترین سلاح نظامی و جنگی نسبت به وسایل دفاعی خلق ما، آماده و مجهز می بودند در طی سه نبرد حماسه ساز و فخر آفرین خویش با متجاوزین درنده خوی استعمار کامکار و ظفر مند بدر آمده و چنان شکست فاحشی و و ضربات مرگبار برین قوای وحشی شصال وارد آورده اند که در عرصه باره، استعمار را در سر عرت انگیز و تاریخی داده اند. به سخن دیگر، استعمار در هیچ زمان قادر نشد که دست و پای خلق ما را از طریق حملات نظامی و بدرش های وحشانه و مسلحانه خود مقابله نماید. یعنی آنوقت که استعمار بر خلق ما

با انبوهی از سلاح و وسایل مدرن جنگی یورش می آورد توده های ملیونی خلق ما با بیل و داس و چوب و سنگ و کلوج و تنگ های عادی شان چون موج چپنده آتش برین انبوه سلاح و سلاح برداران انگلیسی استیلا می یا فت و به اسرع وقت قوای دشمن را چون خر منی از علوفه های خاکستر تعویض داده و بر ساط خاک فرو می نشاندند. حتی به گواهی تاریخ زمانیکه قشون متجاوز از چهار آسیا و چهل ستون در بحیوچه جنگ دوم افغان و انگلیس از کچه های این محلات سرازیر می شدند زنان با شهادت افغان بر فراز بامها اوج گرفته و با نغاره ها، کوزه ها، آب داغ و کلوج و سنگ و چوب به دشمن پاسخ میدادند. آری ! تاریخ بیاد ندارد که خلق رزم آور و وطن پرست ما در برابر حملات و هجوم رهنزانه اجانب و استعمار یون بزانو در آمده باشند، بلکه این سکندر بوده که در برابر امواج کنترول ناپذیر و تند آهنگ مقاومت و بیکار های ملی خلق ما برای اولین بار در سر زمین افغانیا بزانو نشست و آن قوای درنده خوی و وحشی خصال چنگیز بیان بود که از غرش و رعد و برق عصیان و خشم بنیان کسین و دلبره افکن خلق دلاور ما در بساط خاک فروغلتیدند. و این را نیز تاریخ فراموش نکرده است که امواج فتوحات عرب تاجه حد در برابر کوهپایه های فلکسای افغانستان درهم پیچیده و راه نفوذ برین سرزمین کهنسال، این جایگاه عقابان بلند پرواز و آزاده خلق آن باز نمی یافت.

مگر متأسفانه آنچه که در روند زو خود های خلق ما با مهاجمین اشغالگر جهان، خاصاً در ستیز و جدال های یک و نیم قرنه استعمار علی الرغم خواست این خلق، برایشان موثر و کارگر اقدام و زمینه گسترش و حفظ طومار استعمار را در سر زمین محبوب آنان مساعد میکرد مجموعه پالیسی ها و اسلایب غیر نظامی بود که با محتوای شیادانه و عوام فریبانه آن، استعمار بر خلق ما تحمیل کرده و با استفاده از فقدان رهبران واقعا ملی و خلقی و نسبت نفوذ بیسودی و نزولیت سطح آگاهی سیاسی و طبقاتی، تا که توانست نطفه آزادیخواهی، جوانه ترقی و کلبرگ های همسنگی این خلق را لگدمال کرد.

استعمار انگلیس از بررسی سوابق تاریخی خلق ما و از خلال تحریکات خود که در عرصه کارزار مستقیم در برابر این خلق قوا می گرفتند به زودی آموخت که خلقها را، بخصوص خلق غیور، آزاده و وطن پرست افغان را نمیتوان با شرب گلوله و خودباروت و شعله های سرگشت جنگ در انقیاد کشید و بدین نحوه استعمار انگلیس در قبال حملات نظامی و تجاوزات مسلحانه خود بیشتر متکی بر پالیسی ها و اسلایب عوام فریبانه و تر استعماری گردید و از همین طریق بود که تا سیهده دم انقلاب کبیر تور قادر گردید ساط نفوذ و غارتگری های خود را در وطن محبوب ما حفظ نماید.

چنانچه تجربه نشان میدهد که خلق و زمین و مسلحشور مادر هیچ حبه داغ و بیکار، با دشمن شکست نخورده بلکه همواره شاهد پیروزی و انتصیب شوم و برعکس به دشمنان متجاوز شان شکست ها و ضربات فاحش و قاطع وارد

آورده اند که بسورترین مثال میتوان سه جنگ افغان و انگلیس را ارائه داشت. امکان قهرمانی یکی ازین جنگها را که حاکی از شهادت وطن پرستانه خلق ماست مولف افغانستان در مسیر تاریخ از قول بنیادگذار ایدئالوژی علمی و افترا ناسیونالیزم اول پرولتری در همین کتاب چنین نقل میکند : «مخاطبین از بالای دیوار تپون شاز شخصی را دیدند که با لباس رسمی انگلیس اما پاره پاره براسپ لاغری سوار بود، سوار واسپ هر دو سخت مجروح بودند. این داکتر برآیدن بود و او یکانه آدمی بود که از جمله بازنده هزار نفر (عسکر انگلیسی) که سه هفته پیشتر از کابل حرکت کرده بودند به تپون شاز رسیده».

از شجاعت و جانیازی و وطن پرستی واقعی خلق مایه جهانیان مطلع اند که بدوام این افتخارات پیروزی انقلاب کبیر تور به جهانیان باز دیگر ثابت کرد که خلق ما واقعا آزادی دوست، وطن پرست و قهرمان بوده که با این انقلاب طومار استعمار و بساط طبقات استعمارگر را برای ابد از جامعه خویش دور کردید و تصادفی نیست که بنیادگذار افترا ناسیونالیزم دوم خلق ما را اینگونه توصیف میکنند : «افغانها مردم شجاع و با انرژی و آزادی دوستند».

روی صفرته باید اذعان کرد که استعمار و هر قشایی از دشمن طبقاتی و ملی خلق و وطن ما در طی یک و نیم قرن گذشته بیشتر از طریق پالیسی ها و اسلایب نو استعماری توفیق حاصل نموده اند که بساط چور و چپاول و غارت خویش را درین سر زمین گسترده و حفظ نگه داشته است که اینک مایه بررسی موجز و فشرده ابعاد و جهات عمده آن می پردازیم که تا خلق ما پیش ازین به ماهیت اسلایب، تکنیک ها، توطئه ها، و دیاسیس دشمنان خویش در گذشته و حال تسلط افدیده باشد.

آنچه که استعمار انگلیس بمنظور در اسارت کشیدن خلق قهرمان و استعمار شکن افغانستان، عملاً در موارد مختلف پیاده کرد و تحقیق بخشیده است عبارت اند از :

الف : تحریک، تجهیز، تطبیع و تمویل مرتجعین کشور های همسایه ما، جهت مداخله مستقیم و غیر مستقیم در افغانستان تا مطابق امیال شوم استعمار اوضاع و احوال جامعه ما را به نفع این غول جهان خوار حفظ نماید.

ب : پرورش، تطبیع، تمویل و حتی تسلیح و تجهیز برخی از عناصر سست اراده، وطن فروش و زرد پرست از زمره مسکوتین همین خاک مقدس ماکه بارها این چنین شده است.

ج : فرستادن جواسیس و نمایندگان خالص و وابسته به استعمار انگلیسی که بزودی بنابر عدم آشنایی به فرهنگ و عیتمات خلق ما افشا و رسوا میگرددند.

د : فرستادن جواسیس و نمایندگان غیر انگلیسی ولی وابسته به استعمار به لباس های دین و مذهب که تا دوران امان الله خان بیشتر از نمایندگان هندی استعمار انگلیس بودند.

ه : تطبیع، تخویف و یادادن وعده های به قدرت رساندن این و یا آن شهنشاه و سردار جام طلب و وطن فروش که در بدل گرفتن از رنگ شاهی سربه استعمار ساییده و بر د

لاس به گر یوان دی ، یوا خې به روا نه
پیری کی دسلو ملیو نو تنونه زیاتو
خلکو به جنگو نو کی قربان شویدی ،
به ملیو نو تنو دسیا سی ، مذهبی او اقتصاد
دی آزادیو خڅه مجروم او د آزادی توپیر
غوښتو تګو دسو مو غر سو نو خڅه
قربان دی او به زیاتو تږو لږو کسې
تګا لوژیکی نو وینتونه دښځو په مابل
کی د جنا پتو نو نوی ټولو به زین وی ایا
مونږ کولای شو له دغو ټولونیمګر تیا وو
سره سره خانونه تمدن وپولو؟

همدا او س به نړی کی یو زیات شمیر
انکشافات د خنډونو سره مخا مخ دی .
مونږ به هغو شرا پاتو کی ژوند کړو چی
به نړی کی داترزی دبحران دمخنیوی دپاره
کلکی هلی ځلی روانی دی .

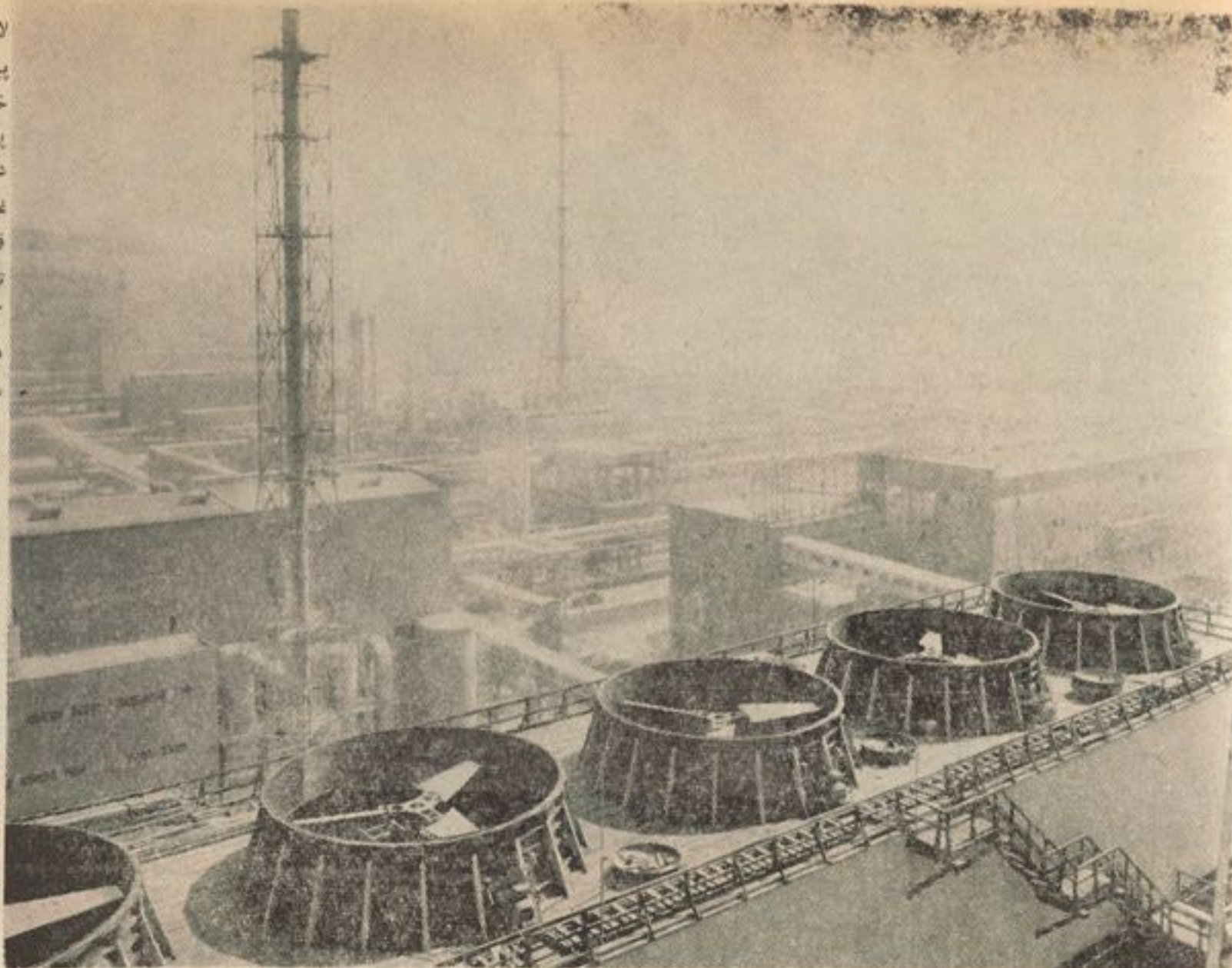
زمو لږ به چا پیر یا ل ټول پرا لسه
طبیعی زاین می مخ به خلا صیدو دی . اود
نړی دپو زیات شمیر هیوادونو اقتصاد
دټورسو دچټکی ودی تر خورا کلک اغیزی
لارزی دی . و سلوا لی مسا پنی د نړی
دټولو او سید و تګو ژوند لږ پدی . همدا
رنگه به نړی کی ټولی انقلاب سیون (نورم)
دنړی یو الو هو سایته او آرامی د خطر سره
مخامخ کړیده .

آیا داتول ددی معنی ورکوی چی زمو ټورژوند
بشپړ وده کړی ؟

آیا مو لږ به ریښتینی توګه مسا پنی او
تکنالوژی دټولو امکاناتو خڅه د بشپړی
ټولنی د سو کالی په مقصد ګټه اخړ
پالږ تر لږه روحی قناعت مو حا حل
شویده ؟ که به زوره نو که خیر سو دغه
حقیقت جو نه کیری چه نه ژوند مو بشپړه
وده کړی اوله روحی قناعت حا حل شویده
اوله دنړی د ټولو هیوادونو تر منځ
هغه لږ یوا ل پيو ستون د پاره چی د ټولو
نړیوالو دګډو مبارزو په صورت کی را منځ
ته کیدای شی دخپل نه ستر یا کیدو لکی
مبارزو او خپل نه منو لکی تصمیم خڅه
مولاس اخیستی دی .

که دنړی او منی او ضا غ په ژوره توګه
وڅیړ ودا به په زغرده توګه راته څرګنده
شی چی مو لږ به یوه نا قصه نړی کسې
او سیرو ، داځکه چی به هغه کی ټو لسی
اقتصادی اړیکی دتوپیر غوښتنی دپا لسی
پر بنسټ ولادی یعنی دسپارایو اونیستمونو
هیوادونو دا قتصادی اړیکو او منا مبارزو
تر منځ څرګند توپیر ونه شته .

دتکنالوژی نړیوال چټک وده ، چټک
ځیور اودهغی خڅه دګټی اخیستلو دښی
لاری نا مین ټولی هغی ستو نړی چی د خلکو
داکثریت دسو کالی په لاره کی خنډویدی
له پڅه پامی او دنیستی کندی به لسی
غورځوی . تراوسه پوری مونږ د علمی
مزیتونو اوداړتیاوو تکنالوژی تر منځ
دښپړ یو والی په حقیقت نه یو پوه شوی .
پاتی به ۵۳ مخ کی

به نړی کی داترزی دبحران دمخنیوی دپاره کلکی هلی ځلی روانی دی

دېر پالی علمی زاد ژباړه

ایا بشري تمدن دسایندس

او تکنالوژی زیو نده گڼل کیږی؟

خومره ښکلی او ښایسته ده په حقیقت کی
مو لږ او س یو هیرو چی د ښځی مسخ
دنړدی خڅه دلیری نه ښکلی ښکاری .
باید وویل شی چی ساینس او تکنالوژی
دتمدن ضمانت نکوی ، دوی یواځی او یو -
اخی دتمدن امکانات ناپیښی .

کسې ندی مو ټورونه ، ګرندی الو تکی او
ټول ټول صنعتی محصولات انسی کو لای
یو تمدن منځ ته راوړی ، تر څو دخپل

ما ټول او هغو مادی شیاو سره چه زموږ
په چا پیر یا ل کی دی بشپړه پیر ند لسه
پیدا نه کړو او دهغه خڅه د خپلی ټولنی د
سو کالی په مقصد ګټه وانه خلو اودخپل
ژوند مادی اوڅ به بشپړه او که بهای ونه
کړ څو و خائله تمدن نشو و پلي .

پدا می حال کی چه د ښځی د مخ دټولو
او سیدو تګو څلورمه برخه دپو ز لسی ،
وروستوب ، وز کار تیا او بیسوادی سره

بدلو نونسو ، تحولات او پر مخکونه پکی
روانی دی چی داتول انکشافات د نړی
دټو لو او سیدو تګو یعنی تاریو و او ښځو
دنه ستر یا کیدونکی علو خلوپه نتیجه
کی را منځ کیری انسان هلی ځلی
او لږ یو دی چی ساینس او تکنالوژی
دبشپړی ټولنی دمو ساینی او هغو ته دسو -
کاله ژوند دتامین دپاره همدا دی

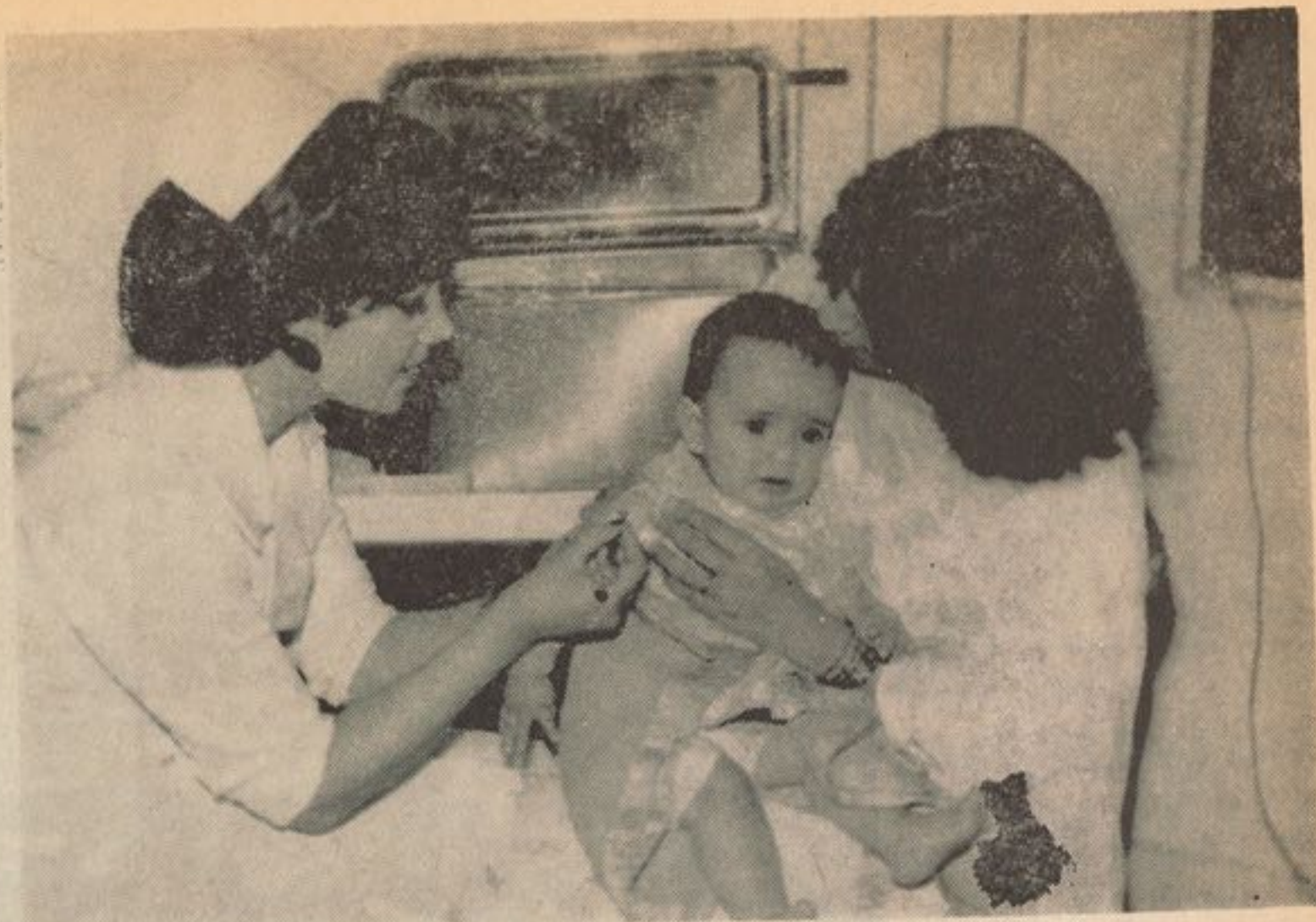
او بشپړی ټولنی ته دسا لسی او سو کالی
ټولنی دلر او ارمغان ورکوی .

چه دپاسه ټوه لسیز مخکی انسان دسیو -
زموږ پخ به پلي کیدو پر یا لی شو دهغو
هلو ځلو خڅه به نتیجه کی لی انسان سیدو -
پنی ته وختل بشپړ لاس ته راغلی نتیجه
یوا ځی دغه وځی انسان دسیو پز -
پر مخ پلي شو بلکی دهغه حقیقت مو لږ
وځی مونږ کولای شو دخپل ستوری (محکمې)
خڅه ټورو ستورو ته سیر و کړو . او دلیری
خڅه مو ولیدو چی دغه ګو هر مانند فضائی
بیری (مخک) چه مونږ ورته خپل کور وایو

دایو منلی شوی حقیقت دی چرانسانی
هلی ځلی دساینس او تکنالوژی
قوا وی دبشپړی ټولنی دپاره ګماری . لکه
څنگه چه معلوم شویده صنعتی پر مخکونه
او ټرو ښتونه دنوی اختراعاتو په پر لته
څوځو ځلی زیات دی چی حقیقت مو نږدو
سو کالی او هو سا واتلو تکی ز پریسه
زغرده توګه راګوی .

لږی نه وروسته مونږ دنیوتون دژمانی
دخلکو په شان دیو شمیر څیرو نکسو
د څیرو او نتیجه ته لاس تر زله نه کینو بلکی
دده کړی دیو او سید و تکی به تو که
لکه څنگه چه ښانی خپل ټول سو و او
خپل را سپارل شوی دندی او هغه
پوری مربوطی جاری دوخت او زمان دسو -
ښتی سره سم سرته رسو و او لږ یوا لکی
ته دسو کاله ژوند دتامین په مقصد هر
راز قریا نیو ته چمتو یو .

لکه څنگه چه لیدل کیږی اوسنی نړی
نابت نه بلکی ټولی بشپړ وپه زړه پوری

واکسین بی سی جی در دیواره تطبیق میشود ، یکدوره بعد از تولد، دوره دوم در وقت سهولیت به مکتب .

اطفال خود را با واکسین نمودن در مقابل مرض وقایه نمایید

امراض مهلك و خطرناك وجود رابه این حال می گشاند

ویاماده سمی يك عامل مرضی كه مكروب مذکور ویاماده سمی حاصله قدرت تولید مرض ویانائیر زهری نداشته و اگر در وجود انسان یا حیوان زرق گردد باعث تسوید مرض نشده بلکه عناصر مدافعی عضویت را تحریک نموده باعث تشکک آتی بادی و مواد معافیت دهنده در وجود انسان یا حیوان گردد. که بالاخره بدن انسان و یا حیوان در مقابل مکروب مذکور معافیت کسب میکند .

واکسیناسیون عبارت از عملیه تطبیق واکسین است که بنام های مختلف خال کوبی ، سوزن زدن یاد میشود و بهترین راه برای نجات دامن اطفال قان از شر چند مرض خطرناك و ساری شمرده میشود .

همانطوریکه گفتیم واکسین انسان را در مقابل امراض مقاومت می بخشد گرچه در مقابل تمام امراض واکسین موثر در اختیار نیست با آنهم برای هشت مرض خطرناك دوره طفولیت واکسین های موثری در اختیار طب قرار دارد این امراض عبارت انداز :

مرض سل (توبرکلوز) ، دفتری، سیاه سرفه،

تیانوس، فلج اطفال، سرخکان، چیچک و

محرقه است واکسین های امراض فوق در تمام

مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت

خلق شریف ماقرار دارد .

برای معلومات بیشتر شما خوانندگان

ارجمند میبراهیم به شرح مختصر واکسین

هر مرض :

مرض سل یا توبرکلوز :

این مرض راهه از زمانه های قبل

شناخته اند و مردم را عقیده برین است که

درین مرض شش ها گل می زند و یا هم شش

های تكد . مگر این درست نیست این مرض

شش و تمام اعضای مختلف بدن را مبتلا ساخته

میتواند انسان را لاغر و ضعیف میسازد همچنین

عرق، تب های شبانه ، سرفه و در حالت

پیشرفته سرفه بلم دار از جمله امراض و

علامه عمده مرض می باشد ضمنا مرض سل

همیشه احساس خستگی کرده قدرت کسار

را نمیداشته باشد و این مریضی بصورت

تدریجی مسبب مرگ عده مردم در سنین

مختلف می گردد خوشبختانه امروز این

مرضی توسط واکسین ضد مرض سل وقایه

شده میتواند .

بر علاوه واکسین چیز دیگریکه در وقایه

این مرض در خور اهمیت است ایشست که

مریضان سل باید در وقت عطسه و سرفه

معلوماتی بیشتری خدمت خوانندگان محترم ژوندون نموده باشیم کرد آورده خود را در باره واکسین در معرض مطالعه شما می گذاریم امید است مورد استفاده تان قرار گیرد .

واکسین چیست :

واکسین عبارت از شکل کشته شده غیر فعال یا تعدیل یافته یا ضعیف شده مکروب

کرد. سال بین المللی طفل با بیستمین سالگرد اعلامیه حقوق طفل که در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۹ از طرف ملل متحد به تصویب رسید مصافق می باشد . به اساس این اعلامیه کسودك حق استفاده از غذای لازم و مناسب ، مسکن ، خدمات صحی ، تحصیل ، معلومات و آموزش و پرورش و غیره شرایطی را که بقوی زمینه رشد و پیشرفت جسمی و روحی معمول و طبیعی را مهیا می سازد دارا می باشد .

ما که بایروزی انقلاب کبیر و ظفر آفرین ثور باب جدید تاریخ زندگی اجتماعی خود را آغاز نموده ایم متیقن هستیم که هر گونه نابسامانی های اجتماعی و اقتصادی از زندگی مردم رخت بسته و حیات نوین و سعادت مندی بروی مردم بلا کشیده ما لبخند خواهد زد و در برتوارزش های جامعه نوین زمینه هر گونه رشد و انکشاف جسمی و روحی برای اطفال ما میسر خواهد گردید .

برای اینکه جامعه آینده ما از نگاه صحی يك جامعه مضنون باشد لازم است که اطفال امروز را در مقابل امراض قابل وقایه ، وقایه نماییم . همین منظور لازم است که آنها را واکسین کنیم برای اینکه در زمینه

اطفال امروز که نسل های آینده جوامع بشری را تشکیل داده و مسلما سازندگان زندگی فردای جامعه بشری می باشند تربیه و پرورش جسمی و روحی و اعزاز شخصیت آنها مستلزم توجه دقیق و اهتمام پس عمیق است تمام بشریت مترقی به این نونهالان دیستان آدمی توجه خاص و شایانی میگوید میدارند تا با تربیه و پرورش جسمی و روحی و آماده ساختن هرگونه زمینه رشد و انکشاف سالم آنها چنان نسلی را تقدیم جامعه آینده نمایند که بتوانند حافظ تمدن و دست آورد های علمی و انسانی املاقی خود باشند .

بالملاحظه همین اصل مرسومه ملل متحد سال ۱۹۷۹ را بحث سال جهانی طفل محسم

واکسین بهترین وسیله بخاطر جلوگیری از امراض است .

مریض آهسته آهسته زیاد شده بعضا همراه سرفه بلغم نیز میداشته باشند. مریض سیاه سرفه سبب سرفه های رنج آور شده و تشنگی مریض سرفه می کند رنگش کبود میشود از همین سبب این مرض را بنام سیاه سرفه یاد می نمایند. سیاه سرفه تل های شش را خراب نموده و بعضی اوقات دردمع و دیگر قسمت های وجود سبب خوریزی میشود اگر ندای درست صورت بگیرد امکان دارد که مریض در هفته اول بهبودی حاصل کند. اما بهترین راه نجات از شر مرض سیاه سرفه تطبیق واکسین آن یعنی (دی پی تیسی) است.

مرض تیتانوس:

این مرض توسط یک میکروب که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید این میکروب زیاده در خاک و فضله حیوانات موجود می باشد.

بعضی هموطنان عزیز مادر موقع خراشیدگی های جلدی خرجه و تصادم ترافیک بالای زخم ها خاک می ریزند میکروب تیتانوس توسط خاک از طریق زخم داخل خون شده چند روز بعد یک قسم شخی در وجود مریض پیدا شده مریض دهن خود را باز کرده نمیتواند و در نتیجه مریض از خوردن غذا و نوشیدن مایعات می ماند.

اطفال نوزادی که نای آنها تحت شرایط صحنی و مراقبت لازمه قطع نگردیده باشند احتمال مصاب شدن شان به این مرض زیاد بوده و اگر مصاب شوند حالت کشنده را بار می آورد مطالعات نشان داده که فریب سه بر چار (۳) این واقعات بعمر یک می انجامد. این مرض عامل عمده مرگ و میر اطفال رادرماه های اول حیات تشکیل میدهد با قطع نای تحت شرایط صحنی و جلوگیری از داخل شدن گردو خاک که حامل میکروب های مختلفه بوده میتواند و هم با واکسین نمودن مادران در زمان حاملگی در برابر این مرض میتوان طفل را که حمل می نماید برای روز های اول حیاتش معاف ساخت برای بوجود آوردن معافیت دائمی نزد اطفال استفاده از واکسین تیتانوس نتایج فوق العاده قناعت بخش بدست خواهد آمد.

واکسین دی پی تی یا واکسین ضد دفتیری سیاه سرفه و تیتانوس:

طوری که در مورد واکسین ضد این سه مرض فوق (دفتیری، سیاه سرفه و تیتانوس) از (دی پی تی) نام گرفتیم بدین شرح واکسین هر سه مرض را یکجا و به شکل یک واکسین واحد درآورده اند تا تکلیف اطفال را از بهر گذر تطبیق آن کم ساخته باشند. تطبیق واکسین دی پی تی اطفال شما را در مقابل سه مرض فوق و قایه می کند.

واکسین دی پی تی سه مرتبه تطبیق میشود: دوره اول بعد از سه ماهگی.

دوره دوم شش هفته بعد از دوره اول. دوره سوم سه تا شش ماه بعد از دوره دوم. در صورتیکه اطفال ثان ازین سن گذشته باشند و واکسین نشده باشند در صورتیکه هیچیک از امراض فوق رانه گذشتانده باشند باید عینا مثل شرح فوق واکسین دی پی تی برایشان تطبیق گردد و یا اگر طفل شما سیاه

بقیه در صفحه ۴۷

واکسین تی پی برای تمام خانم های بین سن ۲۰-۵۰ ساله خصوصا خانم های حامله در ماه ۶-۷ حاملگی دودوره با فاصله یکماه تطبیق میگردد

دوره اول واکسین بر سببی بعد از تولد برای طفل تطبیق میگردد و دوره دوم آن در وقت شمولیت بمکتب تطبیق می گردد.

اگر هموطنان محترم ما اطفال خود را واکسین تطبیق نکرده باشند لطفا هرچه زودتر اطفال خود را به مراکز تطبیق واکسین برده و طور رایگان اطفال شان را واکسین بی سی جی نمایند.

مرض دفتیری:

میلایان این مرض در ابتدا یک گلسون دردی شدید داشته شروع مرض آن بسوزد و تب. بی اشتها بی سردردی و درد تمام بدن همراه بوده ضمنا مریض رنگ پریده نظر میرسد. دهن مریض اکثرا باز بوده از بینی مریض یک نوع مایع چرکین هم خارج میشود. همچنین یک پوشش یا بسرد سفید خاکی رنگ در داخل گلو مریض تولید میشود که اکثرا سبب نفس تنگی نیز میشود همچنین فعل خورد و نوش را نیز رایش مشکل می گرداند بر علاوه میکروب این مرض سبب قسم از عسر از خود تولید میکند که سلالی اعصاب و قلب تاثیرات بدی دارد می کند برای اینکه اطفال ثان به این مرض مبتلا نشوند اطفال ثان را واکسین دی پی تی نمایند.

سیاه سرفه:

این مرض را بنام (سرفه کبود یا سرفه صد روزه) هم یاد می کنند. سیاه سرفه درممالک مانند کشور عزیز ما بعد از سرخکان از سبب مرگ و میر زیاد در درجه دوم قرار میگیرد. این مرض بعضا تا صد روز دوام گرفته میتواند اگر مریض شفا پیدا کند سال های بعد با سرما خوردگی مرض تکرار شده میتواند. این مرض اطفال را ضعیف ساخته، سرفه

فصل هجتم

بادآوری و پوشش :

باعتراض معذرت از خوانندگان محترم و نویسنده گرامی - منوها در صفحه دوم نماینده «ختم خلق» در ستون سوم و چارم، از سطر سوم ستون نهم تا آخر، دنباله قصه به ترتیب صفحات نبوده بود. اینک به تسلسل سطر سوم ستون نهم یعنی جمله بی «برای تخت زانو میزند» بقیه اش را بخوانید و آن دو ستون صفحه دوم شماره قبلی را نادیده انگارید»

سلطان - امین اطلاعات در بارها، تو

نگو چه خبر داری ؟

امین الاطلاعات - حضرت سلطان آرامین همان آهنگر پهلوان است که مدتی زنده ای بود و حالا دشمنان سلطنت را به دور خویش جمع کرده است. همه آهنگران پیرو او شده اند. و همه مدتیست که در فتنه های سرخ ساخته اند.

سلطان - درفش های سرخ ؟

امین الاطلاعات - بلی سلطان درفش های سرخ.

سلطان - برای چه ؟

امین الاطلاعات - زبانه لال حضرت سلطان اگر بداند که برای چه ... شما بدید برای آرایش دکانها بشارت سلطان و با شما بدید برای آنکه به کار و کاسب شما چشم زخمی نرساند سلطان ...

و گو یا میخواهد از دیگران پنهان کند و مدتیست به فرمایش دربار زولانه و دستبند نمی سازند سلطان ... بیل و کلنگ هم نمیشناسد سلطان ...

سلطان - پس این آهنگران چه میسازند ؟ ... کار و کاسب شما چیست ؟ ...

امین الاطلاعات - بطوریکه میخواهد معرمانه عرض کند مدتیست که همشهر میسازند سلطان ... همیستان برای نيزه های دراز میسازند ... همیستان و همی میسازند ...

زبانه لال اگر فهمیده باشد سلطان که شمشیر برای چه ... نیزه برای چه ...

در بارها - عجیب ... معلوم است که برای چه ... این که نفهمیدی ندارد ... چه امین الاطلاعات !

سلطان - (به درباریان) این تاج و ازگون یعنی چه ؟

درباریان اول - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم ؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من عرض کنم ... به بخود منت سل سلطان

که ... آه ... (بپوش می شود و او را بیرون میبرند) درباری دومی (به تماشا کنندگان) چطور عرض کنم ؟ ... بیم دارم از گفتن ... (به سلطان) به پیشگاه حضرت سلطان ! تصویر تاج و ازگون یعنی سرنگو ... خاک بد هم ... خاک به دهنم ... چه عرض کنم ... چه غرغر (بپوش می شود

او را هم بیرون میبرند).

درباری سومین - تماشا کنندگان، من هرچه با دایاد این مطلب را توضیح خواهم کرد ...

اگر سرم هم برود ... (به سلطان) نهایت ترس (عمر سلطان دراز باد تصور تاج و ازگون یعنی ... یعنی امر سرنگوئی ... سلطنت ... (منشید و آب میخورد)

سلطان - خوب ... خوب ... اینطور است ... چه خیال خامی احسن !

این تصویر را تو نقاشی کرده ای

حسن - آری سلطان !

سلطان - و در چهار سوی بازار گذاشتی تا آهنگران دورش جمع شوند ... کشف بزنند و سرود بخوانند ... ام تو با دسته را من چه پیوند داری ؟ حسن - حضرت سلطان ! من برادر را می بینم ...

سلطان - میراجل این نقاش را بپرسد بند از بندش جدا کند این فرمان بای تمام را مینیان هروقتیکه به جنگ آمدند تطبیق شود !

(جسلادان حسن را میبرند. درباریان به سلامت سلطان جام دیگری را بلند میکنند و حسن را دو باره می آورند.)

میراجل - حضرت سلطان ! احسن نقاش. در آخرین دقایق زندگی میخواهد آخرین سخنان را بپوشه پیشگاه حضرت عرض بوساند. سلطان مشروط بر اینکه آخرین باشد.

حسن - سلطان بزرگ این به پر مشبهای شما صادقانه با من گفتم. و به فرمان نیز اگر دن نباده ام اما میخواهم یک نکته را تو صبح کنی تا از روز باز خواست آن جهاندار عادل بی جواب نماند.

سلطان - بگو !

حسن - درست است که من این تاج را نقاشی کرده بر سر بازار گذاشته ام اما بدینگونه که در برابر شما گذاشته اند تصویر نکرده ام.

سلطان - چگونه تصویر کرده ای ؟

حسن - (تصویر را پر داشته و به حال عادی میگذارد) اینطور سلطان ...

من اینطور نقاشی کرده ام سلطان. (توغایی از تعجب دو میان درباریان با لا میشود)

سلطان - پس چه کسی آنرا سرنگو کرده است تا بر سرنگوئی سلطنت شما باشد ؟ بگو که آنرا از کون کرده است ؟ حسن - اگر راست عرض کنم جان من در امان خواهد بود ...

سلطان - در امان خواهد بود ... زود بگو !

حسن - تصویر تاج را فراوان به دستور میراجل سرنگون کردند و از تمام بازار سرنگون گذاشتند و سرنگو به دربار آوردند.

سلطان - امیراجل کیست هندی ما را هم کشته است ... او چاکر و فاداری نیست ...

این کار به کار او میماند ... میراجل و آن چند نفر اول را بشارت بدید جدا کنند. مگر ترا هم آزاد نمیکنیم. جانت را امان دادیم ... در زندان خواهی بود تا ارامین به دست ما افتد ... آنگاه رها خواهم شد ... او را بزدان کاخ ...

(حسن را میبرند) و این تصویر اینجا باشد ... زیباست نه ؟

در بارها - خیلی عالی نقاشی شده حضرت سلطان ... (جلاد با شمشیر خون آلود داخل میشود) جلاد - عمر سلطان دراز باد ! میراجل باهشت نفر فراوان بشارت بدید جدا شدند.

(سلطان که در او جستی است توسط تالار میبرد) ...

سلطان - شمشیر خون آلود ... من از کون الدین هراس دارم ... از ارامین هراس دارم. در بارها - منظور ... پروید ! (در حالیکه کتیزان با زوایش را گرفته اند تکان خورده بیرون میروند)

نطاق اعلان میکند :

با زار : رسته آهنگران

چند دکان آهنگری باز است و یکی از دکانها قفل است. بر در دکان قفل پارچه سرخی آویخته اند. چند مرد زیر پارچه سرخ طبل میزنند و میخوانند :

آن شنیدستی که روزی زیر کی با آبلش گفت کین والی شهر ما گدای بیجاست

گفت چون باشد گدا آن کر کلاهش بکند. صد جو ما را روزها بل سالها برگشت. تو صبح کنی تا از روز باز خواست آن جهاندار عادل بی جواب نماند.

ای

آهنگر برگ و نوا دانی که اینجا از کجاست در و درواری طوفانی است اطلال من است. لعل و یاقوت ستایش خون ایام شمامست. آنکه تاج سپو پیوسته از غلجواست. گر بجویی تابه مغر استخوانی را نماند

خواهش کردی است خواهی غنم خواهی خواجه خراج

زانکه مرده نام باشد یک حقیقت را رواست. چون گدایی چیز دیگر نیست جز خواهندگی هر که خواهد گر سلیمان است و گسر قانون گداست

والی شهر و قراولان در رسته آهنگران از اسب پیاده میشوند

والی - بزنیسه این از اذل و او باش را از اینجا دور کنید !

(قراولان با تازیانه به مردم حمله ور میشوند و آنها را گنده میگردانند.)

والی - دکان ارامین کدام است ؟ (سکوت) شما مگر زبانه ندارید، همه گنگ شدند زبان تانرا بریده اند ؟ (به دکانداران بگویند آخر کدام است دکان را عین ؟ (سکوت). (قراولی پیش می آید)

قراول اول - همین است جناب والی ... من دیده ام ... همین که درفش قفل است. والی - آهان ! ... این هم از همان درفش های سرخ است که را عین بعد از خویش به یادگار مانده است. این یادگارش سر خودش را خواهد خورد. (پارچه سرخ را کنده به سوی یکی از قراولان مینهد) اندازد پشت باشد ... خوب چه مطلق ؟

(روبه قراولان) بشکنید قفل دکان را ... (قفل دکان را می شکند و دکان را عین را باز میکنند) همه چیزش را بیرون بریزید (روبه تماشا کنندگان) من و اسی شهر اسم آمده ام تا رسته آهنگری را به قفل خاکی بدل کنم تا این گرسنه منت شما بداند که یک نان چند فقیر میشود ... (چند چکش، چند بیل و داس، چند درفش سرخ و یک پشیمند آهنگری را بیرون می اندازند)

والی - دیگر چیزی نیست ؟

قراول اول - نه ... دیگر هیچ چیز نیست. والی - خوب بین ! ... (به دکان دیگر میروند) تو هم از این درفش ها داری ؟

آهنگر اول - نه ... من ندارم.

والی - اگر بایدیم و باقیم ؟ آهنگر اول - البته اگر بایدیم یا باید ... مگر چه سودی به شما دارد درفش ها را چه کنید دیگر درفش ما خسته خواهد شد.

والی - سافرش داران راهی جمع میکنند ... همه را جمع خواهیم کرد ... همه را ... آهنگر اول - مگر درفش داران دیگری به وجود نخواهند آمد ؟

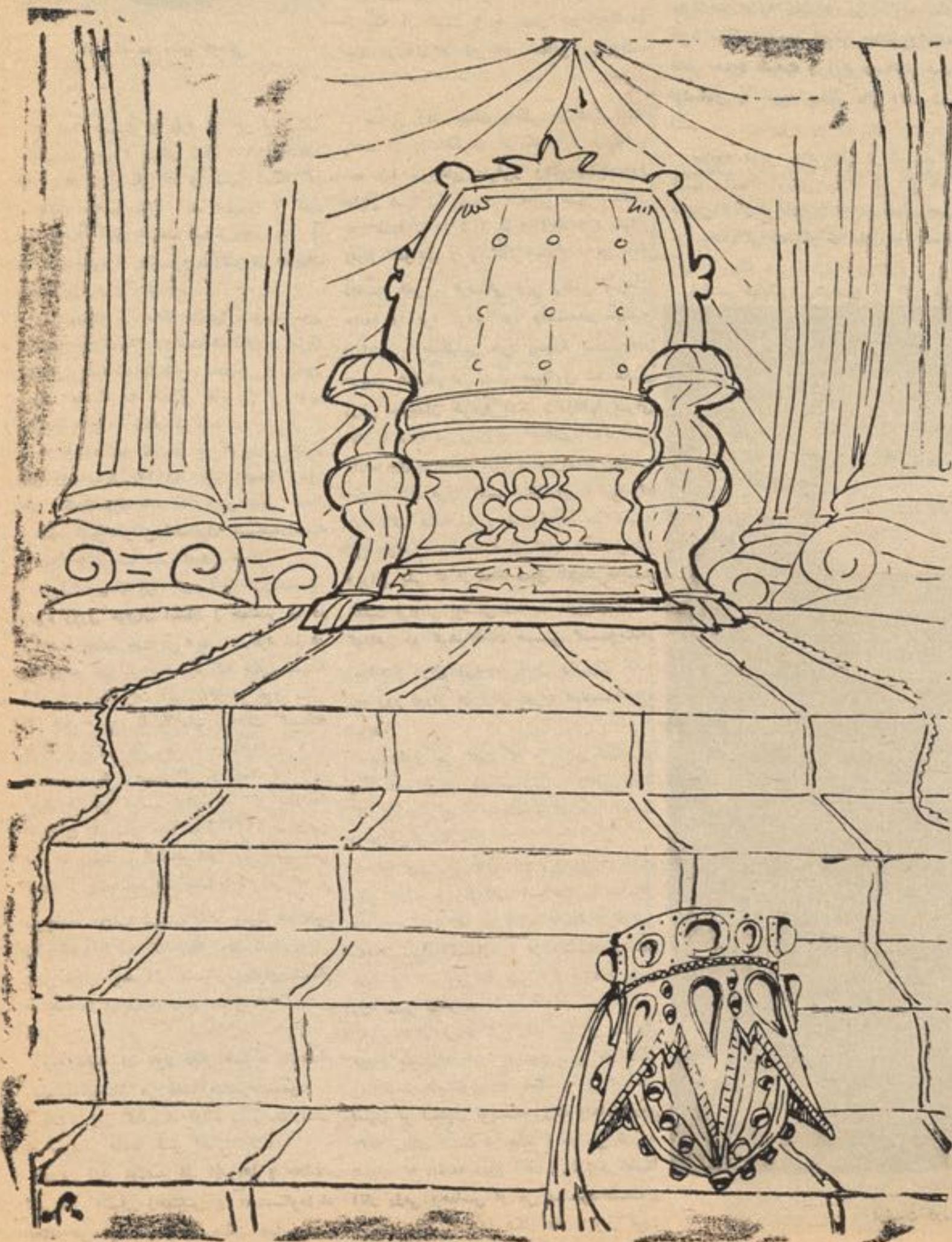
بگو که با صفوف پتک دار های سپهر
متحد شوند
و با گروه کاوه زادگان
به کاخ دشمنان خود یورش برند
و تخت و تاج را به قهر و ازگون کنند
بخیز! بخیز!
اگر چه تو ضعیفی و توان تو توان السد
کیست
وقت را حث تو نیست
نجات خلق تو به کار اندک و تلاش اندک
تو
نیز بسته است
(بیر مرد بر خاسته تهازان به راه می
افتد.)

(ادامه دارد)

مرد های کار
به بند های آهنین فزاده اند
توان تو توان اندکیست
مگر نجات جاودان مرد است
به گوشش کم و توان اندک تو نیز بسته است
بخیز! ای علیل و نا توان!
وای چراغ چشم تو خموش
برو به روستا
به کوچه های ده عشا زنان برو!
به روستایان بزرگ
زدستهای خالی و غم گران شان
واز تمام ظلم ما لکا به قصه کن
ز شهر قصه کن
ز زندگی تلخ کارگر بگو

خشک ... یک چاینگ چای و نان گرم ...
شما که دست و دل باز داشتید چه شد
که صدا بتان نمی بر آید؟ ... هه! مثلک
با من شوخی میکنید! ... صدای خنده می
شنوم ... این خنده آن کله کله است که
همیش چای بچو شش بالای زغال میجو شد...
بخیز! ... تو جای دم کن!
همسرایان از پشت سن میخوانند:
تو ای که پیرو ناتوانی ای که کوری
تو ای که لور چشم ها یو
براه رامیتی و جری حق ز دست رفته
است.
بخیز! بخیز!
وقت راحت تو نیست
رسته از صدا نیست
صاحبان دستهای بسته

والی فر ش کهنه آهنگر را در بازار
می اندازد
والی دکانش را جستجو کنید!... (جستجو
گران در فتنی از دکان می یابند)
... خوب این هم از آنهاست... دستپایش
را به پشتش بینداید!
(به دکان دیگری میروند.)
والی - تو هم دیروز در زیر در فتنی سرخ
را مین و نسو بر تاج و ازگون سرودمی
خوا ندی و والی شهر را آبله مینا میدی؟
آهنگر دوم - نه ... حضرت والی ... من
نمیخواندم ... دیگران میخوا نندند من محض
کف میزد م
شاگردان آهنگر دوم - و اما ما میخواندیم.
والی - سالتش دکانش را بیرون بریزید
دستپای خود و شاگردانش را بینداید!
فر اول - اول شما گردان که کودک اند
... هیچ چیزی را نمیفهمند ... چطور بینداید
جناب والی؟
والی - هرچه را تفهمن یک چیز را خوب
میفهمند که والی شهر را نیا بد آبله
گفت ...
(به دکان آهنگر سوم میروند)
آهنگر سوم - سلام علیکم ... خوش
آمدید ... بفرماید جای براتان دم کنم!
والی - سالتش دکان اینرا هم بیرون بیندازید!
آهنگر سوم - چرا سامان و اسباب را بیرون
بیندازند؟
والی - چرا معطلید؟ دست تان شکسته!
آهنگر سوم - جناب والی! ... شما میتوانید
دکان مرا هم درهم بریزید ... میتوان
مرا هم غل و زنجیر کنید ... مگر بسوده
است ... همین چند آهنگر
رسته آهنگران تمام گروه را مین نیستند
در آن هزاران دیگر شاعل اند که نشه
شما میشناسید و نممن ... آزار چند تن
آهنگر کاری نمیکند ... بهتر است دست
از سر مردم بردارید! ...
والی - ترا آفتاب دلیر ساخته اند که
به خود حق میدی که مرا نصیحت کنی!
... من حالانسانت خواهم داد که حدو حدود
نشنا می یعنی چه ... بی معطلی دستت را
بینداید و کالا و اسباب دکانش را به
بیرون بیندازید ... تو با یوز سیاه هست
آیین مملکت داری میدانی و من که عمرم به
کار دولت گذشت از تو باید درس بگیرم.
(آهنگران را میبرد و در قفا پشان بازار
درهم ریخته و خاموش باقی میماند)
(جار چی جار زنان می آید.)
جارچی ساهل بازار را و انج خاطر باد که
هر که از گروه آشوب طلب را مینی کسی
را دستگیر کند و به دیوان عدالت بشارد
هزار روپیه مکافات خواهد داشت و اگر
سر رامین را بیاورد پنجاه هزار روپیه از
خزانه دربار صاحب خواهد شد ...
(جارچی میگذرد و بیا بی آن بیر مرد
کور می آید)
بیر مرد - (صدا میکند) آهنگران آزاده!
... کدام تان بیر کور را به جایی و نانی
مهمان میکند؟ (به پاسخ صدایی شنید نمی
شود) آهنگران آزاده و سخاوتمند چرا
خاموشید؟ تشنه ستم ... حلقم خشک است

ارنست همینگوی نویسنده

شاهکار آفرین قرن بیستم

ارنست در زمان کودکی

زندگانی ریا نیستی و فطری مردم نیز استاد عالیقدری بود.

ارنست اغلبا اوقات بیکاری خود را به شکار ماهی، سکی، نشان زدن و گسای بازی سپری می نمود.

ارنست همینگوی در تمام آثار خود از اعمال مضحک و ظلمت زای اربابان قسوت پرده می برد.

واز داستان پردازی جعلی، خود پرداخته، انتقادی دوری می گزیند و آنرا به بهاد انتقاد می گیرد.

بعدا او آثار مشهور دیگر خود را «تیمه های سبز افریقا»، «مرکت هنگام بعد از ظهر»، «کلبه سرخ بوستان»، «رانوشت»، «در بین داستان ها» و بطور آشکارا از منا فصح طبقات پائین و زحمتکش دفاع نموده است.

کنیف یادداشت های یلشکار چسبی را که سراسر از روح مبارزه و قیام های ضد پرده ای آمریکا وارو با در سال های (۱۸۵۰-۱۸۶۰) انباشته بود، بسیار ستوده است.

در مورد بیروی او از سبک کلاسیک نو لستوی با بد علاقه شود که او نه تنها بطور همه جانبه دنیا له روی نکرده بلکه آنرا عمیقاً بررسی نموده و با نبوغ و ابتکار خاص خود طبیعت و روح ریسالزم هنر تولستوی را به وجه بسیار عالی اکتساب نموده است.

چنانچه درین مورد یکی از نویسندگان مشهور اتحاد شوروی چنین نظر می دهد: «تجلی آثار نو لستوی را در اعماق هنر نو یسندگی همینگوی میتوان جستجو کرد».

ارنست همینگوی همچنان در هنر ترمیم

اول به اینا لبه سفر نمود. و در آنجا و طبعه راننده گی امبولانس مجروحین، انتقال مجروحین به عیادهای بود. یکبار در حین انتقال مجروحین جراحت سنگینی بر داشت، و مدال طلایی نظامی اینا لبه خاطر با دانش خود متاوی بوی داده شد. در سال (۱۹۲۷) دوباره به آمریکا باز گشت و به عضویت اتحادیه نویسندگان آمریکای شمالی پذیرفته شد.

بعد از آغاز جنگ داخلی در هسپانیا با عده از روشنفکران آمریکا وارد هسپانیا شد و با نیروهای مرفیو و وطنپرست جمهوری طلبان هسپانیا پیوست. درین هنگام دهقانان هسپانیا در شرايط فو ق العاده شوار، ملوک الطوائفی و زندگانی عشیره ای قرار داشتند. فقر، گرسنگی و بی رمقی سراسر جامعه را فرا گرفته بود و استبداد و ستمگری اربابان به حدنهایی خود رسیده بود. در همین هنگام ارنست همینگوی شاهکار رزمی جاویدان خود را بنام «زنگها برای که به صدا در می آیند؟» انتشار داد. این کتاب وی به هزاران تیراز بیچاپ رسید. قهرمان این داستان مردی است بنام رابرت آردن که در جنگ هسپانیا بر ضد قدرت حاکمه می جنگد. و با دسته از گور بلاها برای ویرانی پلی که از لحاظ سوق الجیشی حایز اهمیت فراوانی بود می شتابد. و برای مدت کوتاهی در کوهها اقامت می گزیند و سرانجام موفق می شود که پل را ویران کند و به زور آوران آن زمان ضربه مهلک وارد نماید.

همینگوی می گفت که «تر بیت اما می و مناسبت برای یک نویسنده واقعی همانا کار نوین رنج و عشقت زمان طوطی است و جوانی اوست».

آثار همینگوی دارای یک صفت عمیزه است و آن اینکه هر خواننده آن خود را در اعماق همان رویداد های ناول و داستان نشخواری نخواهی غرق میسازد. از جمله داستان های کوتاه وی «قا تلین» و «مردان بدون زن» شهرت زیاد دارد.

آلر هیجانی و شور آفرین او بنام «وداع با اسلحه» او را به اوج شهرت رساند. ارنست همینگوی به سبک و مینود ادبی لسون تولستوی نویسنده بزرگ اتحاد شوروی علاقه زیادی داشت در هنگام جوانی خود همواره به مطالعه عمیق آثار تولستوی خاصا آثار رزمی و حماسی او می پرداخت و همچنان یکی از شاهکار های ایوان تور-

ارنست همینگوی معروفترین نویسنده جهان بنا بر ریخ ۲۱ جولای سال ۱۸۹۹ در دهکده اوک پارک در نزدیکی های شهر شیکاگو ایالات متحده بدنیا آمد. پدرش دکتر طب بود و آرزو داشت پسرش نیز روزی داکتر شود. ازینرو در اکثر از معاینات بر رضای ارنست با او بود.

ولی مادرش بر خلاف میخواست پسرش موسیقی دان شود. ارنست همینگوی از ایام کودکی پسر شوخ طبع، متجسس و جسور بود. تحصیلات ابتدائی خود را در همین دهکده به پایان رسانید.

در پانزده سالگی از خانه پدرش فرار نمود و در سال (۱۹۱۷) بجهت متصدی امور خبر نگاری روز نامه کا نزاس مبتی سنار (ستاره شهر کانزاس) مشغول گشت.

او بعدا به فرانسه سفر نمود. او قوا پائین جا برانه زور آور ان و مستبدین و تیره روزی هزاران انسان زحمتکش را در فرانسه بچشم خود می دید. و خود شاهد عیان رزات خلق فرانسه بود که چگونگی قیام ها و مبارزات آنها غرقه در خون می گردید. این نا ملائمت و حالت گسیخته اجتماع و زندگی حرامان آلود وی برای رشد استعداد نویسنده گی او کمک فراوانی نمود بدین ترتیب اولین اثر او بنام «دستگاه» در سال ۱۹۲۱ در پاریس بیچاپ رسید. ارنست همواره می گفت: «به خواننده ات چیزی بنویس که از سرچشمه حقیقت سیراب باشد و عینا همان طور واقع شده باشد که تو آنرا به رشته تحریر درمی آوری» بعد اثر مشهور دیگری بنام «میلاد های بهاری» در سال ۱۹۲۶ منتشر شد.

و به تعقیب آن ناول دیگر خود را بنام «خورشید همچنان می دهد» منتشر نمود. با انتشار این کتاب ها آوازه و شهرت ارنست در سراسر جامعه طنین انداز شد. درین آثار او غصه ها، اندوه ها و محنت کشی های انسان زحمتکش و محکوم زیاد بچشم می خورد و هنگام جنگ جهانی

ارنست در سال ۱۹۴۰ هنگام شکار

دیتافت شالوده خلع سلاح می باشد

الدول تاجه جدائی ناگواری می گذارد که با
واحد و روشن است .
در برابر چنین نظریه ای موضع گیری
اتحاد شوروی بوسیله لیونید بریزنف چنین
تصريح کرده است .
«اتحاد شوروی همیشه مخالف چنین نظریه
بوده و می باشد . سیاست ما ایستاد مانع
ضربه اول و دوم باشیم و حتی از جنگ
اتومي بصورت قطع جلوگیری می نمایم
برای قبل چنین مامول خط مشی ما زیلا
خلاصه میگردد:

قدرت دفاعی اتحاد شوروی باید تا اندازه
باشد که به کسی اجازه ندهد که سعی
بخرج دهد تا زندگی صلح آمیز ما را مختل
سازد . سیاست ما داشتن اسلحه موثر زیاد
بمقایسه دیگران نمی باشد بلکه ماسیاستی
را تعقیب می نمایم که مسابقه تسلیحاتی
را تقلیل دهد و خطر تصادمات نظامی را از میان
بردارد .»

کشور های عضو پیمان وارسا سال گذشته
در مسکو طی اعلامیه تاریخی ۲۳ نوامبر یکبار
دیگر تصريح نمودند که آنها در پی برتری
قدرت نظامی نمی باشند و اینرا نیز تصريح
نمودند که در ساحت نظامی سیاست آنها تنها
متوجه تامین قدرت دفاعی بوده و چنین خواهد
بود

ولی هرچند که اتحاد شوروی و کشورهای
دیگر سوسیالیستی و صلح دوست خواهان
صلح باشند بازهم نمیتوان از آنها چنین توقع
شود که بصورت جداگانه و منفرد دست به خلع
سلاح بزنند . برای آنکه مسابقه تسلیحاتی
پایان یابد لازمست تا تمام کشور ها با همکاری
یک دیگر در این راه گامهای مشترک
دنبال نمایند .

میرهن است که میان دیتافت سیاسی
و تلاش های که برای خلع سلاح صورت می
گیرد رابطه دیالکتیکی موجود است اگر
دیتافت سیاسی با چنان اقدامهای توأم گردد
که باعث کاهش تنشجات نظامی گردد این امر
به تنها مانع تصادم اتومي خواهد شد بلکه
در تمام جهان به عادی شدن مناسبات
مساعدت خواهد نمود .

ولی اگر نیرو های ارتجاعی فایق آیند که
دیتافت سیاسی را متوقف سازند و بکوشند
وقایع جهان را به مرحله تشنج و جنگ برده
بکشانند بطور میتوان در راه خلع سلاح گام
برداشتن شود ؟

در چنین شرایطی بشریت بطور خواهد
توانست این معضله را که موجودیت و بقای
انسان با آن ارتباط می گیرد حل نماید ؟
در چنان حالتی که تنشجات جهان همه روزه
انسان را در فکر جنگ می کشاند ممکن
نیست جلو مسابقه تسلیحاتی گرفته شود .
تجارب قبلی و بالخصوص تجارب سالهای
۱۹۵۰ این حقیقت را به اثبات می رساند .

پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی و بویژه
مسابقه تسلیحاتی اتومي بدون شك و تردید
یکی از مهمترین و با اهمیت ترین برابلمهای
عصر ما به شمار میرود . این مسابقه از مدت
زمان طولانی ادامه دارد و حتی مسابقه
تسلیحاتی اتومي نیز دارای مسابقه طولانی
می باشد که در سال ۱۹۴۵ از بمباران
اتومي هیروشیما و ناگاساکی آغاز یافت .

در زمان حاضر اگر به این مسابقه پایان
داده نشود کیفیت و جهت جدیدی را میتواند
احراز نماید .

اتحاد شوروی در آن پیشنهادی که به منظور
برداشتن گام عملی در راه خلع سلاح برای
اجلاس مخصوص مجمع عمومی ملل متحد نمود
بر این امر تاکید ورزیده است . در این
پیشنهاد تذکار یافته است :

«سرعت و گسترش پیرویه تولید و جایجا
کردن سیستم ها و انواع جدید اسلحه ، روز بروز
خصوصیت وخیم و خطرناکی را کمب مینماید ،
نیروی تخریبی روز افزون دولت ها همین
اکنون در صورت فعالیت میتواند موجودیت
انسان را بروی میانه ما تهدید نماید .»

نکات نظر پیشنهادی فوق اتحاد شوروی در
صورتی میتواند بدرستی درك شود که دانسته
شود قدرت يك بمب بزرگ تخریبی اتومي
مساوی به مجموع نیروی تخریبی مواد منفجره
ایست که از جانب تمام گروه های جنگ
طلب در جنگ جهانی دوم بکار برده شده
است و قادر شد نایه هشتی و زندقه بترجاء
ملیون انسان خانه بکشد .

بدر نظر داشت واقعت فوق نیز به تنها
مسابقه تسلیحاتی ادامه دارد . بلکه سرعت

آن به مقایسه موفقیت های که در راه جلوگیری
از مسابقه تسلیحاتی میان آمده است به
مراتب زیاد است .

با آن هم همین اکنون آنچنان
نظریات استراتژیک عرصه تبلیغ می یابد که
واضح صیغه تعرضی را بخود گرفته است
نظریه «توان ضربه اول» از جمله همین
دکترین بشمار میرود که از جانب کشور
های امپریالیستی بصورت جدی تحت مطالعه
قرار گرفته است . ولی خطر استراتژیک
ضربه اول کاملاً روشن است . اگر کشوری
قادر شود که چنان توان ضربه اتومي را کمب
نماید که بوسیله آن امکان انتقام را از میان
بردارد و یا کم از کم چنان اندیشه ای را باز
آورد که گویا این قدرت را دارا می باشد .
این کار باعث خواهد شد که این کشور به
آغاز يك جنگ تعرضی تشویق خواهد
شد . اینکه تاجه جدائی کار امکانات تعرضی
اتومي را فراهم می آورد و بالای روابط بین-

خواهند گمان بیشمار دارد . به تعداد بیش
از صد جلد از آثار او در اتحاد شوروی به
ایش از دست انسان بجا ب رسیده است .
کتاب های «کمب هندی» و «قا تلپسن»
وی در سال (۱۹۳۴) در اتحاد شو روی
بجا ب رسید . در سال ۱۹۵۹ مجموعاً از
آثار ارنست در دوجلد به تعداد بیش از صد
هزار تیراژ بجا ب رسید .

ارنست همینگوی از نظر نو یستند گمان
معاصر شو روی ، نویسنده توانا و پرنبوغ
کلاسیک قرن بیستم است ولی این بدان
معنی نیست که مطالعه آثار او امروز خالی
از دلچسپی است . آثار گرا نیهای او
ارنست همینگوی مقام عالی خاصی را در
تاریخ ادبیات جهان دارد .

رمان تیزم آثار همینگوی را برای انگیزه
های حماسی و موضع گیری آشکار انسان
دوستی عدالت خواهی و هو ما تیزم انسانی
است . او از زندگی گمانی رویا انگیز طبقات
استثمار گر و اشراف نفرت داشت .

هشتادمین سالروز تولد این نویسنده مشهور
در سراسر جهان واژه جمله در تمام شهر
های اتحاد شوروی به گرمی تجلیل گردید .

ارنست همینگوی ظلم استبداد و بیروکراسی
را نکوهش می کرد . و در سرتا سر عمر
خود جنگجوی مجرب بود بخاطر کسب دیموکراسی
ارنست همینگوی چهار بار از دواج نمود
و در او اخر عمر خود از فشار خون و سرطان
جلد شکایت می نمود . چندین بار
توسط شوک برقی مداوی گردید . ولی
زندگی این داستان نویس ، ژورنالیست بی
همتا به شکل عجیبی پایان یافت .

ارنست همینگوی در پاریس سال ۱۹۵۸

ارنست آزادی را گرامی می داشت و بار
همانی گفت « آزمایش آزادی و حتی
بدبختی آید که انسانها فقدان آنرا احساس
نمایند»

همینگوی در سال ۱۹۵۳ جایزه
پولیتزر را ربود . و در سال ۱۹۵۴
فلمی که از داستان معروف زیبای او «مرد پیر
و دریا» تهیه شده بود جایزه نوبل گرفت .
داستان «مرد پیر و دریا» او سرشار
از مبارزه ، شجاعت و بیگیری يك مرد پیر
است که با وجود کوهساری از مشکلات ، روح
امید واری و پیر وری در او خلق می گردد .
قهرمان داستان يك مرد پیر کبوی با لی
است که به مدت هشتاد روز متوالی از شکار
ناامید برمی گردد . ولی سرانجام او با عی
بزرگ شاربك را صید می کند .

در بین راه قایق کوچک وی مورد حملات
شدید شاربك ها قرار می گیرد . ولی او با تمام
توان همه آن پیروزی جا صیل می کند . و مردم
را از صید بزرگ خود بحیرت می اندازد .
درین داستان وی حقایق فطری و شها مت
انسان را به نحو معصومانه ای بیان
می دارد .

علت گرامی داشتن آثار همینگوی همانا
قدرت و توانایی طاق فرسای او در نوشتن
آثار و عشق وی به انسان ، و هدف زندگی
گمانی می باشد .

او آزادی انسان را زیبا ترین و مطلوب
ترین در به طبیعت می داند . چنانچه
میگوید « انسان برای شکست آفریده
نشده است . انسان میتواند بمیرد و یا
نابود شود ، ولی هیچگاه و در هیچ صور تی
مغلوب شده نمیتواند .»

آثار همینگوی در سراسر جهان

دیدگاه‌های اجتماعی اقبال لاهوری

اوریشه های بردگی را وین به اسارت دادن
هاراثر نادانی می جوید چه انسان آگاه که
سرشت خود را می شناسد و کرامت خویش
را سر تسلیم درپیشگاه اربابان زر و زور
فرولی آرد و از چکاد های بلند غرور خود
فرود نمی آید .

آدم از بی بصری بندگی آدم کرد
گوهری داشت و نذر قیاد و چم کرد
یعنی از خوی غلامی زسنگان خوارتر است
من ندیدم که سگی پیش سگ سرخم کرد
اقبال به آفرینش های شگفت و غرور انگیز
انسان و قوت بازوی اوایمان دارد به نظر او

اگر خدا شب آفریده این انسان است که
جراغ آفریده اوست که ازسنگ آینه و از
زهر نوشینه می سازد .

اقبال دلپسته ی عاشق بلندی ها و اوج ها
و آسمان های کیود است او مانند آن عقاب
بلند پرواز است که خورشید هر باعدادبومه
به بال اومی زند . این بلند پروازی ها بدان

معنی هم نیست که علایق او از زمین و خاک
قطع شود ، او شاعری اجتماعی است و ایمان
آورده به قانونمندی های تکامل و پیشرفت
اومرد مردان و مرد میدان است . آهنگ
بیداری و اتحاد ملت های در خواب رفته
و پریشان را صادقانه می خواهد . عقاب
بلند آشیانی است که دل به پستی های

هستی نمی بندد و مانند مرغکان بی همت چشم
بر خوان دیگران نمی دوزد و تلاش دانه در
خاشاک نمی کند . فری آست که قیای
زندگی را بدوزد و به بی سامانی های آن
سامان دهد . او روحی ناآرام ، ستیزه گر و
سرکش دارد . از آرامش و سکون سخت
گریزان و فراری است . زندگی را در خطر
زیستن می داند . هر لحظه خویش را بر فغان
می زند و مانند تیغ پاک گوهر برنده تر می
گردد . از نظر اقبال در خطر زیستن است که
عیار ممکنات جسم و جان آشکار می گردد .
اقبال همواره آهنگ اتحاد انسان را می
خواند و می داند که از اتحاد است که :

می توان مغان و دیر مغان را نظام تازه بخشید
و بنای میکده های کهن را فرو باشید از اتحاد
است که می تواند از راهزنان چمن انتقام
لااله را گرفت و بزم غنچه و گل طرح دیگر
انداخت .

اقبال به این باور نیست که پیکار و کار
انسان به پایان رسیده اولای چمن را هنوز
آلوده به خون می بیند و فریاد می دارد که
پسر از دست میندازید که جنگ به پایان
نرسیده .

گمان بر که به پایان رسید کار مغان
هزار باده ی ناخورده دردمگ ناک است
بخود خوریده و محکم چوکوهساران زی
چوخس می که هوا تیز و شعله بیابان است .
و اما کوتاه اندیشان را و آنانی که هنوز
پای بند دستور های خشک شمس قیس رازی
اند و ذهن شان پر شده از مطالب قرار دادی
و کهنه بر دو بیتی های اقبال ایرادها و اعتراض
هاست که در پاسخ آنان حرفی رسالت از
گفته ی دکتر عبدالحمید زرین کوب نمی توان
یافت که نوشته :

(...) دویستی های اوگرم ، تیدار و آکنده
از تیش و شور است معجونی از درد و اندوه
بقیه در صفحه ۴۷

و سراسر آثار او سرشار از امید است ،
این آرزو است که انسان را به تکاپو و جستجو
وامی دارد ، نا امیدی را در اندیشه و آنچه را
اقبال آفریده نمی توان یافت در سرود های
اقبال ، مقاومت ، سر سختی و تلاش است .
تلاش برای ساختن دنیایی دیگر ، جهانی
دلخواه و زیبا ، او ویران می کند تا آباد
نماید ، دل بسته آزادی است . پایداری و ایمان
خشت های نخستین کاخ اندیشه ی اقبال است .
او را مذهبی است که در کعبه نماز دارد و در
دیر نیاز از همین خاکی که بر روی آن راه
می رود جهانی دیگر می سازد . در دل شعله
فرومی رود و نمی سوزد با شیر شریزه دست و
پنجه نرم می کند و غالب میشود .

زندگی ، در صدف خویش گهر ساختن است
در دل شعله فرو رفتن و نگذاختن است
عشق ، ازین گنبد در بسته برون تاختن است
شیشه ی ماه ز طاق فلک انداختن است
حکمت و فلسفه را همت مردی بایسد
تیغ اندیشه بر روی دو جهان آختن است
مذهب زنده دلال خواب پریشانی نیست
از همین خاک جهان دگری ساختن است .

اقبال مانند نسیمی است که از سر بر و بحر
و کوهستان می آید اما توفان در نفس نهفته
دارد به طایر غمزده پیام بهار می دهد و با سبزه
و گل و لاله می آمیزد ، با آنکه در صدایش
صلابت کوهساران نهفته است و شیپور آزادی
و برابری را می نوازد خاطر کسی را با برکت
گلی نمی آزارد و از بال و پر غبار تمنا و هوس
های زود گذر را زدوده است . نابرابری های
اجتماعی اقبال را خشمگین می سازد و به
فریادش وامی دارد از مزد مزدور کرباس پوش
است که خان لباس حریر می پوشد و اشک
کودک یتیم است که خاتم والی شده است .
فریبی کلبه سایان از اشک و خون تیره بخان
است و عرق ریزی درماندگان .

زمرده بندی کرباس پوش و محنت کش
نصب خواجه ی ناکرده کار رخت حریر
زخوی فغانی من - لعل خاتم والی
ز اشک کودک من گوهر مستام امیر
اقبال به روابط کهن تولیدی می تازه و چاره
را در آن می بیند که حلقه وار طرحی نو
درنماید :

بیاکه تازه نوامی تراود از رنگ ساز ،
می که شیشه گدازد ، به ساغر اندازیم
مغان و دیر مغان را نظام تازه دهیم
بنای میکده های کهن بر اندازیم
ز رهزنان چمن انتقام لاله کشیم
به بزم غنچه و گل طرح دیگر اندازیم
اقبال با اسارت و بندگی در ستیز دایمی
است او عاشق آزادی و سرودگر رهایی است

آزادی ، مبارزه و اتحاد است . اقبال خواستار
شور مولانا و مسوز خسرو دهلوی است آن مرد
دل سوخته ای که نظام الدین اولیا ترک
سر می نموده و آن ترکه زاده رها نمی کرد .
گرچه ترک ترکم اره بر تارک نهسد
ترک تارک گویم و هرگز نگویم ترک ترک
اخلاص سنایی را می جوید و در این بندگی
حتی خدایی را نمی خواهد . اقبال به دنبال
سنایی و عطار و مولوی آمده ، دانش بوعلی را
هم در مقامی که مولوی است نمی پذیرد .
بوعلی اندر غبار ناله گم
دست رومی پرده ی محمل گرفت
این به دریا رفت و ناگه هر رسید
و آن به گردابی خویش منزل گرفت

اقبال شاید یگانه شاعری باشد که حضور
مولانا در آثارش حس می شود . گذشته از اینکه
بیشترین کار های او از نظر اندیشیدن مولانا
وار است حتی از نظر قالب و شکل هم شباهت
های فراوان با کار های مولانا دارد . ترنم های
مولانا آن اوج گیری ها ، آن شور و حال
و جاذبه ، آن فراز و نشیب سخن مولانا را می
توان به وضوح در کلام اقبال یافت .

خورشید به دامانم ، انجم به گریبانم
درمن نگری هیچ ، در خود نگری جانم
در شهر و بیابانم ، در کساح و شبستانم
من منبع جهان سوزم ، من چشمه ی حیوانم
و یا :
ناقه ی سیار من ، آهوی ناآرام من
درهم و دینار من ، اندک و بسیار من
دولت بیدار من ،

تیز ترک گام زن منزل مالدور نیست .
اقبال با وجود تحصیل در غرب و آشنا
بفرهنگ آنجا از آن سامان دل کنده است
و ستاره ی بخت او در حال غروب مدینه به
نظر او هنگامی زندگی از آن دیار برچیده
شده است و در ختی است که از بالندگی و
باروری و امانده و این روز های شرق است که
آفتابی است و روشن می شود و گریز و گریزی
از آن هم نیست .

پس چه باید کرد ای اقوام شرق
باز روشن می شود ایام شرق .
اقبال شرقیان را با آوازی رسا ندا در می
دهد که از مکر غرب غافل نباشند و فریب این
گرگ سالخورده که در لباس بره ظاهر شده
است نخورند .
او ادامه زندگی را در حرکت ، رفتن و
پویندگی می داند .

ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم
هیچ نمعلوم شده آه که من کیستم
موج زخودرقه ای تیز خرامید و گفت :
هستم اگر می روم گسر نروم نیستم

شعر دری ازسپیده دم پیدایی آن ناکنون
فراز و فرود هایی به خود دیده است . گاهی
مردانی توانند آنرا پاس داشته اند و زمانی
در دست بی هنری چند روندی انحطاطی
داشته در سده های نخستین شاعرانی راستین
این هنر ارجمند را به باروری و شکوفندی
کشانده اند . شاعر این روزگار با طبیعت
ارتباطی مستقیم حاصل و تجربه های خویش
خویش را باز گو می نماید . تشبیهات ،
ترکیب ها و ایماز های شعر در این دوره عینی
و محسوس اند . سخن آرایان این دوره واقعا
تقلید گران طبیعت اند و به این تعریف ارسطو
از شعر مؤمن که گفته : شعر تقلیدی از
طبیعت بیش نیست .

گرچه شاعر این زمانه رسالت اجتماعی
خویش را نمی شناسد و شعر برای او وسیله
است وسیله ای برای رسیدن به اسب
و کنیز و قباء ، نه بیان واقعیت های دردناک
اجتماعی اما نمی توان از اصالت کار این
شاعران انکار کرد .

و اما اقبال با در نظر داشت اینکه ز بیان
عافری اش دری نیست در شمار سر آمدان
ادبیات دری قرار می گیرد و این درخت تناور
را صمیمانه با صدای می کند . او با آنکه
وز های جوانی خود را در کوچه های لندن
و پاریس وین گم کرده و آشناترین انسان
شرقی در تفکرات غربی است چشم به راه
آن ستاره است که از مشرق سر بزند و آن
بادی که از طرف خاوران بر خیزد .

اقبال مرد سیاست و فلسفه و شعر است ،
آتشی از نیاکان شرق در دل دارد و لاله آسا
در خیابان های شان می سوزد .

چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما
ای جوانان عجم جان من و جان شما
غوطه ها زد در مسیر زندگی اندیشه ام
تابه دست آورده ام افکار پنهان شما
عبر و مه دیدم نگاهم برتر از پروین گذشت
ریختم طرح حرم در کافرستان شما
تا سنائی تیز تر گردد فرو پیچیدمش
شعله ی آشفته بود اندر بیابان شما .

فکر رنگینم کند نذر نهید ستان شرق
باری لعلی که دارم از بدخشان شما
می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند
دیده از روزن دیوار زندان شما ،
حلقه گردمن زبید ، ای پیکران آبولگل ،
آتشی در سینه دارم از نیاکسان شما ،
گرچه ستایشگری های اقبال از امیران
و پادشاهان روزگارش لطیفی به شخصیت
اجتماعی او می زند و کاش چنین نبود اما بازم
او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

انواع تفکر :

اکثر روانشناسان به این عقیده اند که فکر کردن به سویه ها و سنین مختلف از نگاه عملیه و میخانیکیت تقریبا یکسان است اما در محتوی و کیفیت به انکشاف ذهن مربوط میباشد . اکثر عملیه های تفکر را میتوان به شش دسته تقسیم کرد .

تفکر ادراکی :

که عبارت از آگاهی میباشد از اشیا و حوادث این نوع طرز تفکر را که میتوان ساده یا مطلق ، انفسی یا آفاقی باشد به طفل واکاوی تعلیم داد .

تفکر ارتباطی :

در این طرز تفکر ارتباط انگیزه و عکس العمل اهمیت دارد عکس العمل های مورد نظر میتواند در شخص تقویه گردد تا آنکه بعد از تکرار زیاد عمل مطلوب به شکل عادت درآید . این طرز تفکر که بنام اس-آر نیز یاد میگردد و پیروی از پاولوف فیزیولوژیست اتحاد شوروی به شکل یک تیوری جداگانه در روانشناسی درآمده است بعد ها در این مقاله با مثالهای از زبان و ساینس و اجتماعیات بیشتر توضیح خواهد شد .

انواع تفکر :

تفکر به چند نوع است ؟ آیا اطفال و کلانسالان یکسان فکر میکنند ؟ آیا امکان دارد همه این انواع تفکر را به اطفال مکاتب ابتدایی تدریس کرد ؟

۱- اهداف تحصیلات ابتدایی :

از هر يك هزار شاگرديكه در صنف اول شامل میشوند . صرف چار صد آنها تحصیلات ابتدایی را تکمیل میکنند . البته این ضایعات عوامل متعدد دارد از قبیل شرایط نا مساعد جغرافیایی ، وضع رقبتی اقتصادي ، شرایط غیر عادلانه اجتماعی ، فقدان مواد درسی موثر و سایر و تعمیر و معلمین مسلکی و رسیدن واز همه مهمتر انگیزه تحصیل . اما آنچه قابل تذکر است این میباشد که این فیصدی ضایعات بصورت کل وضع شاگردان مکاتب ابتدایی را در افغانستان نشان میدهد . بدین شک فیصدی ضایعات در ولایات نسبت به مرکز حتما بیشتر است . در ولایات کشور نیز باید فیصدی ضایعات در بین آن محلاتی که زبان مادری اطفال غیر از پشتو و دری است بیشتر از دیگر محلات باشد چه این شاگردان

مطلوب علاوه ازان مشکلاتیکه دامگیر اطفال دری زبان و پشتو زبان است به یک مشکل دیگر نیز مواجه اند . آنها در مکتب مضامین را به زبان غیر از زبان مادری خود یعنی پشتو یا دری میخوانند . این البته معنای آنرا دارد که هم مضامین و هم وسیله آموختن آن برای آنها پدیده های جدید است . در چنین شرایط جای تعجب نیست اگر اکثر آنها نمیتوانند به تحصیلات خویش ادامه دهند . نتیجه آن میشود که از تحصیل محروم میگردد و باین عالم مایوسی وعده به زندگی فلاکتناز خود درزراعت و یا کدام کار دیگر به شکل مزدور و دهقان ادامه میدهند . این هانه برای جامعه و نه برای خود و فامیل خود چندان مفید واقع نمیشود . بدتر آنکه دیگر اطفال محل از درس و تحصیل دلسرد گردیده و در شمولیت بمکتب تعلل نشان میدهند . این وضع ناسف آور و غیر انسانی دوام کرد تا آنکه خوشبختانه

انقلاب کبیر و برهشت ناپذیر شور به پیروزی رسید و در ضمن اقدامات دیگر علمی و خلقی در ساحه معارف به ارتباط حل مساله ملی تحصیل را به زبان مادری برای اقلیت های هموطنان ترکمن ، ازبک ، بلوچ و غیره

حتی لازمی شمرد و به مقامات مربوط هدایت داده شد تا در زمینه اقدام لازم صورت گیرد . در وزارت تعلیم و تربیه دیپارتمنت های ازبکی ترکمنی و بلوچی تاسیس شد و کار تهیه کتب و مواد درسی آغاز گردید و همچنان در اداره ملی مبارزه با بیسوادی در تهیه کتب به این زبانها برای اکابر پرداخته شد بر علاوه در وزارت اطلاعات و کلتور نشریات از طریق رادیو و تلویزیون ، روزنامه و مجلات به این زبانها آغاز شد .

بیشترت يك جامعه بستگی به افراد آگاه و وطنپرست آن دارد تا با استفاده ساینس و تکنالوژی در آبادی و شکوفائی و طن خود بپردازند . تعلیم و تربیه سالم و همه جا نبه متکی بر اساسات علمی در نبل به ایستن هدف نقش اساسی دارد . یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیه در مکاتب ابتدایی این است که اطفال و جوانان را با وسایل و ابزار علم و دانش مترقی مجهز سازد . تعلیمات ابتدایی به مثابه تهادب وزیر بنای تعلیمات متوسط و عالی باید شیوه های تفکر علمی و منطقی را به اطفال بیاموزد ، اکنون باید دید که تفکر به چند نوع است :

مفهوم سازی :

مفهوم سازی در بحث جداگانه بعد ها به ارتباط زبان و مفاهیم علمی به تفصیل مورد بحث مقرر خواهد گرفت . در اینجا همینقدر باید گفت که عملیه تفکر به چندین مرحله صورت میگردد و از دریافت مفهوم شروع شده بعد از خود ساختن به مرور زمان متدرجا تقویه میگردد و انکشاف می کند . در اینجا لازم است به این نکته اشاره کرد که اطفال بعد از سن هفت یا هشت سالگی مفاهیم متعدد را در سنین مختلف از طریق خواندن و مطالعه کسب می کنند .

بیشترت يك جامعه بستگی به افراد آگاه و وطنپرست آن دارد تا با استفاده ساینس و تکنالوژی در آبادی و شکوفائی و طن خود بپردازند . تعلیم و تربیه سالم و همه جا نبه متکی بر اساسات علمی در نبل به ایستن هدف نقش اساسی دارد . یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیه در مکاتب ابتدایی این است که اطفال و جوانان را با وسایل و ابزار علم و دانش مترقی مجهز سازد . تعلیمات ابتدایی به مثابه تهادب وزیر بنای تعلیمات متوسط و عالی باید شیوه های تفکر علمی و منطقی را به اطفال بیاموزد ، اکنون باید دید که تفکر به چند نوع است :

حل کردن پرابلم :

این طرز تفکر که بوسیله آن طرق مختلف حل يك پرابلم دریافت میشود در زندگی شخصی اهمیت فراوان دارد . شخصیکه مجهز به این نوع تفکر است حایز يك سلسله مشخصات میباشد . که فکر کردن منطقی ، استدلال منطقی و محکم بودن و اشتیاق زیاد داشتن مهمترین آن است . ریسرچ در ساحه حل کردن پرابلم نشان داده است که قدرت خواندن ، ذکاوت ، تضاد ، شناخت پرابلم همه نمایشگر قوه حل کردن پرابلم میباشد . همچنان تحقیقات نشان میدهد که حل پرابلم در ساحه شناخت کلمات ، ذک مفهومی و مطلب موضوعی که خواننده میشود حتی در صنف اول ابتدایی تقویه و انکشاف داده شده میتواند .

تفکر انتقادی :

این طرز تفکر که میتوان آنرا در صنوف ابتدایی تدریس کرد دارای خصوصیات و مشخصات آتی میباشد : قوه تجرید کردن و تنظیم و ترتیب دادن معلومات ، قوه نتیجه گیری کردن ، جستجوی مطالب و درمربوط در موضوع مقایسه و ارزیابی مآخذ ، فرق کردن واقعیت و حقیقت از نظر شخصی ، تشخیص پروپاگاندا و تطبیق صحیح قواعد استدلال منطقی .

طرز تفکر ابتکاری :

این طرز تفکر مقایسه با دیگر انواع تفکر آنقدر ها بدرستی و دقت لازم تعریف نشده است و چنان مینماید که عملیه آن خوب فهمیده نشده اما اهمیت فراوان برای آن قایل شده اند اینقدر این روشن است که در این طرز تفکر از همه انواع تفکر استفاده میشود و زبان نقش مهمی را در آن بازی می کند .

باتشریح مختصری از انواع مختلف تفکر توجه خواننده را باید به این نکته جلب کرد که اکثر این انواع تفکر میتواند جز پروگرام درسی به شمول خواندن شود و آنرا به شاگردان تدریس کرد . همچنان طوریکه در بحث مفاهیم علمی و ارتباط زبان و تفکر خواهیم دید عملیه تفکر از هر نوعی که باشد در اطفال و کلانسالان موجود است منتی به سویه های مختلف تفکر از نگاه محتوی ، کلیت ، مجرد بودن و هدف فرق می کند .

مفهوم سازی :

در همه انواع تفکر که قبلا بدان اشاره شد از مفاهیم استفاده میگردد . اکنون باید دید که مفاهیم چگونه در ذهن طفل ساخته میشود و چگونه میتوان آنها را به وی درس داد . برای این منظور نظریات (وایگاتسکی) را در زمینه به اختصار شرح میدهم :

ناتمام

اطفال درسی را به زبان مادری شان خوبتر و بهتر می آموزند

د گرینا دا

د کارابین په سیمه کې د گرینا دا داپو-
پیز هیواد پېژندنه او دامېر یالیزم په
مقابل کې ددغه هیواد دمیریو خلکو دمبارزو
لنډه یادونه:

گرینا دا د کارابین په بحیره کې داپو-
دپا یو ګانو په وروستی جنو یی برخه کې
موقعیت لري. دغه کوچنی داپو پیز هیواد
په غرب الهند کې د تر پینډاد له کوچنی
هیواد څخه ۹۰ میلې واټن لري. د گرینا دا
دپا ۱۲۰ مربع میلې پر اخوا لري. ددغه
دپا یو پیز هیواد شمالي خواته د کار یا ګاو
په نامه یو لږ تور ګا یو ګان هم پرا ته
دی چې ۱۳ مربع میلې پرا خوالی لري او په
گرینا دا پوری اړه لري. په دی تو ګه
د گرینا دا هیواد د کار یا ګاو دپا یو ګانو
په شمېرول جعما ۱۳۳ مربع میلې مسا حت لري.
گرینا دا بیضوی ډوله طبیعي جوړښت
لري. په دغه هیواد کې یو لږ مات غرونه
له شمالي برخې څخه پیل شوي او دهیواد
تر جنوبی خوا وو پوری یی ادامه موندلی
ده. نو موږی غرونه دکو چیتو ډرو له
امله پری سوی او خای خای دهغی او په
سمندر ته رسوی. د گرینا دا د غرونو
لو په څوکه دستت کاترین په نامه
یادېږی چې ۲۷۵۶ فته جگوالی لري. د گری-
نا دا داپوله اصله اورښتونکی دی چې
دهغی په بیلا بیلو سیمو مخصوصا داپو-
په وروستیو شمالي برخو کې داور غورځولو
فعا لیت ډیر ګر لندی دی او ټوله سیمه په
ریګی سور بخونو لاوایی ډبرو یو ښله
شوی ده.

د گرینا ددغرونو په مینځ کې دمراند-
ایتانګ په نامه د ۳۶ ایکرو په پراخوالی
یو جېپل پروت دی چې دسمندر له سطحی
څخه ۱۷۴ فته جگوالی لري. همدغه راز
د گرینا داپه شمالي برخو کې داننیو ن په
نامه یو پیل کوچنی جېپل هم موقعیت لري
چې لوړ والی یی د بحر له سطحی څخه
هومره زیات نه دی او ټیټ جوړښت لري
د گرینا دا په ټا پوکی د خوړو اوبو ډیری
چینی لیدل کېږی.

د گرینا دا داپو پیز هیواد اقلیم لو ښ
او استوا یی دی چې د تو دوخی درجه یرد
سیمو دجگوالی یا ټیټوالی سره جوخت تو-
بیرمومی ۰ دتودوخی منځنی درجه یی دظار-
نهایت ۸۲ درجې اټکل شوی ده چې دسانتی
ګراد له ۲۷.۷ درجو سره سمون خوری.
ددغه هیواد کلتی منځنی اورښت ۷۵ انچه

لټ شوی دی چې د ۴۰ او ۱۶۴ په مینځ کې
نوسان لري. د گراند ایتانګ دجېپل
شا او خوا د ۱۶۴ انچه وړ ښت
لري په داسی حال کې چې د گرینا دا په

جنوبی ساحلی سیمو کې صر ف ۴۰ انچه
باران اوری. د گرینا دا دهیواد لوڼد
فصل دغیر ګولی له میا شتی څخه پیل کېږی
او تر لېندی (مۍ- دسمبر) پوری ادامه
مومی.

د گرینا دا داپو سیدو نکو شمیر په کال
۱۹۶۰ کې ۸۶۰۰۰۰ ته وچې تر کال ۱۹۷۸
پوری یی ۱۱۰۰۰۰۰ تنوته زیاتوالی موندلی
دی. دهیواد پایتخت د سنت جورج ښکلی
او کوچنی ښار دی چې د ۱۹۷۸ کال د
ار قا مو له مخی ۱۲۰۰۰ تنه او سیدو نکي
لري. گرینا دا یان د رومن کا تو لیک

د خلکو

مذهب پیر وان دی او اکثرا یی په انگلیسی
ژبه خبری کوی. خو د هیواد په کلیسو
او با ڼو کې ډیر کروند ګر په فرانسوی
ژبه خبری کوی.

د گرینا دا زیاتره وگړی تور پوستکی
نیګر وېان دی. تر اکثریت نیګرو یا نو
وروسته میلو نور نژاده خلک دی او لږ
سپین او سکی هم پکې میشت دی.

ګو یف سو ټکتوریا سمار ز او ګر ټو پیل
په سکور کې په کار بوخت دی. پښه

کتان کنی، ککا و او میوی مخصوصا
کیله د گرینا دا له مهمو زراعتی
محصولاتو څخه شمیرل کېږی. د گرینا دا
نیما یی ساحراتی محصولات یوازی انگلستان
ته ما ډریدل. د گرینا دا ښکلو طبیعی
منظر او په زړه پوری تاریخی آثارو وده
هیواد ته دز ګو نو تنو بهر نیو سیلا نیا نو
لاره وړ خلاصه کړی ده. له همدی امله
تور یزم د گرینا دا یو ستر عایداتی
قلم شمیرل کېږی. د گرینا داپه پایتخت
کې یو عصری او ستر هوا یی ډګر موقعیت لري
چې ددرونی کرښه یی یومیل اوږدوالی لري
اودرتشی ایر لاینز داستادی په منظور
جوړ شوی و.

د گرینا دا دهیواد ځمکنی ترانسپورت هم
ښه وده کړی او نژدی ۵۰۰ میلې لومړی درجه
دمیر سر ګونه لري. ددغه هیواد په ضایعو
کې د کب نیولو او د کبانو ډبرو مس صنعت
دپا ډولو وړ دی.

گرینا دا په کال ۱۹۹۸ کې د کمریستف

بریا لیتوب

کو لمبو س له خوا کشف شوه.
نوموږی دا داپو ګان په لومړی سر کې

د گرینا دا دهیواد لوی ښار رونه دی چې دهیواد
ډیر او سیدو نکي پکې استو ګنه لري.
د گرینا دا دهیواد اقتصاد پر کرنه ولاړ دی
تر پنځو س فیصده زیات وگړی یی د کرنی

د کانیشن په نامه ونو مول. دغه داپو ګان
د کشف له نیتی څخه بیا تر ۱۶۲۷ کال
پوری خپلوا که و او دوخت استعماری قدر-
تو نو یعنی انگلستان او اسپانی لاسونه نه و

ور غز ولی.
په ۱۶۵۰ کال کې د مارتینیک دپا یو-
ګور تر داپو ګان په بیه واخستل او
ټول قلمرو باندی یی خپل تسلط ټینګ کړل.
هغه ځایه چې دمارتینیک داپو د انگلیسا
په واک کې و اوددغه ټا پو ګور تر هر
دانگلیسانو له خوا ټاکل شوی و دمارتینیک
د ګو رنرله خوا د گرینا دا داخستل پس-
حقیقت کې دانگلیسا نو داستعمار خو نړی-
منکو لویه د گرینا دا لو ښه لو معنی
در لوده او په دی تو ګه د گرینا دا دخلکو
خپلوا کی سلب او پر گرینا دا باندي
انگلیسی استعمار غلبه وموندله.

پر گرینا دا باندي دانگلستان د غیر
مستقیم او بیا وروسته مستقیم استعما ری
تسلط په تعقیب ددغه ټا پو داستعمار ل-
پاره دوخت ددوو سترو یرغلګرو قوتو نو
یعنی انگلستان او فرانسې تر مینځ رقابت
پیل شو. ددغه رقابت په لومړی سر کې
فرانسې غلبه وموندله او د گرینا دا داپو-
ګا نو اختیار یی د هند غربی فرانسوی کمپنی
لاس ته ولېږ داوه. گرینا دا تر دغی نیتی
وروسته ۹ کاله دلو یدیز هند دفرانسوی
استعماری کمپنی له خوا اداره شوه. په
۱۶۷۴ کال کې دگرینا دا داداری اوکنترول
جاری له نو موږی کمپنی څخه په مستقیمه
تو ګه دفرانسویانو سلطنت ته ولېږدول
شوی او په دی تو ګه گرینا دا دفرانسوی
استعمار په لوموکی ښکیل شوه اودفرانسوی
استعماری سلطنت تر بشپړ کنترول لاندی
راغله. فرانسې پر گرینا دا باندي دخپل
مستقیم تسلط له هغو لو مړنیو شیبو څخه
بیا تر ۱۷۱۴ کال پوری په دغه هیواد کې
دینسۍ ککاو اوقهوی کرلو ته پرا ختیا
ورکړه او تر نیما یی زیات تولیدات به یی
دخپلو ادبیا وډ لیری کولو له پاره فرا نسې
ته لېږدول. د ۱۶ میلادی پیری ټول کلونه
د گرینا داپه تاریخ کې له تورو حوادثو
څخه ښکلو نه دی څکه چې په دی تو ګه
اورده موده کې دخپلوا کی او ملی-
استقلال له پاره د گرینا دا دخلکو مبارزی
دوخت ددوو سترو یرغلګرو استعماری
هیواد و (انگلستان فرانسه) له خوا خپل
کید او غلی کیدی. په دی اوږده موده
کې له گرینا دا څخه دانگلستان او فرانسې
د زور از مویلو یو ډګر جوړ شوی و. هر
یوه هیله درلوده چې پر گرینا دا باندي خپل
تسلط ټینګ او دهغه بل اقتدار له مینځه
یو سی.

په ۱۷۶۲ کال کې دفرانسې او انگلستان
دشخړو په جریان کې دگرینا دا داپو ګان
دانگلیسیا ټوله خوا ونیول شول. پسر-
گرینا دا باندي دانگلیسی استعمار دا پر-
غل هومره پیاوړی ووچې فرا نسویان یی
له ماتی سره مخامخ کړل. دهمدی ماتی
له امله فرا نسویانو پر گرینا دا باندي
دانگلستان تسلط رسماً قبول کړ خو په
پته یی دگرینا دا دپا نیو لوله پاره نقش
کاږلی. دفرانسې دا نقشې په کال ۱۷۶۹ کې
دعمل ډګر ته را ووتی او گرینا دا بیا
دفرانسې لاس ته ورغلی.
پر گرینا دا باندي دفرانسوی تسلط له

پنځېټ سره جوخت انگليسيانو پيا
دگر ښا دا دنيو لو هڅي پياوړي کړي اود
فرانسي په خلاف يې کلکه دپيلو ما ټيکه
جگړه پيل کړه .

په دغه دپيلو ماټيکه جگړه کې انگلستان
بريالي شو او د (ور سا ېلس) دټرون له
مخې يې دگر ښا دا د کنټرول واک اختيار
ترلاسه کړ (۱۷۸۲) ددغه ټرون له مخې چي
د انگلستان د دپيلو ماټيکه فشار له امله د
انگلستان او فرانسي ددولو نو تر مينځ
لاسلېک شو د فرانسي دولت دگر ښا دا د
کنټرول او تسلط چاري انگلستان ته ورو-
سپارلي او گر ښا دا انگلستان له مستعمرو
څخه وشميرل شوه .

پر گر ښا دا باندې انگلستان له پيا
تسلط سره جوخت دگر ښا دا د خلکو د
خپلواکۍ نهضت پيا يو مو ټي او پيا وړي
شو، د نهضت د مشرتابه چاري رالف
اير کامي په غاړه اخستي وې، ده هڅه
کوله چي د انگلستان او فرانسي له رقابت
څخه خپل هيواد دخلاصون په گټه کار
واخلي له همدې امله يې له فرانسي مقاماتو
څخه په پټه دهرستي غوښتنه وکړه ، دې
نهضت د ۱۷۹۵ او ۱۷۹۶ کلونو په موده کې
د خلکو دپا خون له پاره لاره اواره کړه . دا
پا خون هومره پياوړي وچي نژدي يو کال
پر دوام وکړه او د انگليسي استعمار د غا ملين
يې يو څي مدام خلک ته مجبور کړل .

په ۱۷۹۶ کال کې د خلکو دپا خون له
خپل کيدو څخه ۴ کاله وروسته دگر ښا دا
غلامانو نو په يو بل ستر پا خون لاس پوري
کړ ، په دغه پا خون کې په زرگونو نوښتو
گر ښا دايي غلامانو داستعمار دتورو کړ يو
دشلو لو له پاره ملاو ترله او نوري ته يې
لاس کړ خو دا پا خون هم داستعمار دوسلي
له خوا وټکول شو اود گر ښا دايه تا ريځ
کې دخپلواکۍ دلاړي دمپړ نيو شپيدا نو
په وينو يوه بله ستره پيښه هم ثبت شوه .
دغلامانو دستر قيام ترخپلو وروسته ،
پر گر ښا دا باندې د انگليسي استعمار
د دوام له پاره ښه زمينه مساعده شوه او له
بلې خوا فرانسي دگر ښا دا له نيو لو
څخه صرف نظرونه او په دې توگه يې
انگلستان ته دگر ښا دا د استعمار په برخه کې
د(پکه تازي) ميدان ورکړ .

گر ښا دا تر ۱۸۸۵ کال پوري دېر تال-
نوي د (ونپور) دپا يو گام نو د استعمار دمرکز
حيثيت درلود . په دغه کال کې گر ښا دا په
برتانوي شرق الهند فدراسيون پوړي
ونړل شوه اود ونپور دپا يو گام نو پاتې
برخي (باربيد و س او د ليوارد ټاپوگان)
ديوي نوي اتحاديي د جوړولو له پاره هڅي
پيل کړي .

په ۱۹۶۷ کال کې تر يو لو مساعده و
شرائطو ددوسيوالېستي که هيوادو پيا وړ-
تيا په نړۍ کې دمترقي افکارو دخپريستو
اودملي خپلواکۍ غوښتونکو نهضتو نو
پر يا ليتو يو نو د گر ښا دا د خلکو
دخپلواکۍ غوښتنې مبارزي پياوړي کړي
او هغه يې يو نوي پر او ته ورسولي . له
همدې امله انگليسي استعمار د يو گام په
شا لار اودگر ښا دا خلکو ته يې نسبي

آزادي ورکړه او گر ښا دا د انگلستان
ديوه دومنيون هيواد بڼه غوره کړه .

دگر ښا دا خلکو دخپل دغه لو مړني
برياليتوب په تعقيب خپله سيا سي هونياري
لاپياوړي کړه او په يوه غږ اوپورده يو-
والي يې د خپلې بشپړي خپلواکۍ غوښتنه
وکړه او خپلو مبارزو ته يې دوام ورکړ، دې
پراخه او تودو مبارزو انگليسي استعمار ديو بل
گام شا تگ ته هم مجبور کړ اود گر ښا دا
دبشپړي خپلواکۍ له پاره زمينه مساعده
شوه .

د گر ښا دا دپا يو گام نو بشپړه خپلواکي
د ۱۹۷۴ کال د فبروري په ۷ نيټه اعلام شوه
او انگليسيانو دگر ښا دا دکنټرول اوداري
چاري پرېښودلي .

دگر ښا دا دخپلواکۍ له اعلاميدو سره
جوخت پيا هم قدرت خلکو ته په لاس ورغی
بلکه د انگليسي استعمار دا صو او سره سم
مخامخ او مستقيم استعمار په غير مستقيم
استعمار بدل شو او انگليسي گوندگي
عنا صرو دگر ښا دا د هيواد دچارو واکسي
تر لاسه کړي چي په راس کې يې اړيک
گيري د صدارت چاري پر مخ بيولي .

دگيري دحکومت په ټوله دوره کې يو
مو ټي اشرافي عنا صرو مهمې دولتي څو کې
انحصار کړي وچي يوازي اويوازي دولت
اودخپلو شخصي شتمنيو دډيولسو په فکر
کې و. دخپلو غوښتنو ته توجه نه کيده
اود هيواد اقتصادي ژوند له کلک رکود سره
مخامخ شوی و. گيري چي دامير ياليزم او
ارتجاع په گټه يې دخپلو ضد سياست
چلاره په ټوله گر ښا دا کې دوي او دهشت
نظام ټينگ کړ او ټول ضد دولتي ، وطنپالو-
تکي گمان يې دخپلو چا سوسي يو ليسي
ارتجاع شېکو په واسطه ونيول ، وټکول
ختي يې جيلونونه وچول اوختي يې په داروخيزول

دگيري دحکومت وحشي پوليسو په هيواد کې
د ترور او اختناق شرايط مسلط کړي
او خلک يې له کلکي ويري اودهشت
سره مخامخ کړي و . دپوليسو
وحشت هومره پراخه وچي په رڼا ورځ به
يې دولت دمخامخو هڅي والو دکا نو نه تالا
کول او په او ر سيزل .

دگيري حکومت په گر ښا دا کې دخپلو
دول آزادي سلب کړي اوسياسي فعاليت
يې تر کلکي څارني لاندې ايسار کړي و .
په هيواد کې دننه يو مو ټي پانگه والو او
شتمنو اشرافو د خلکو داستعمار له لاري

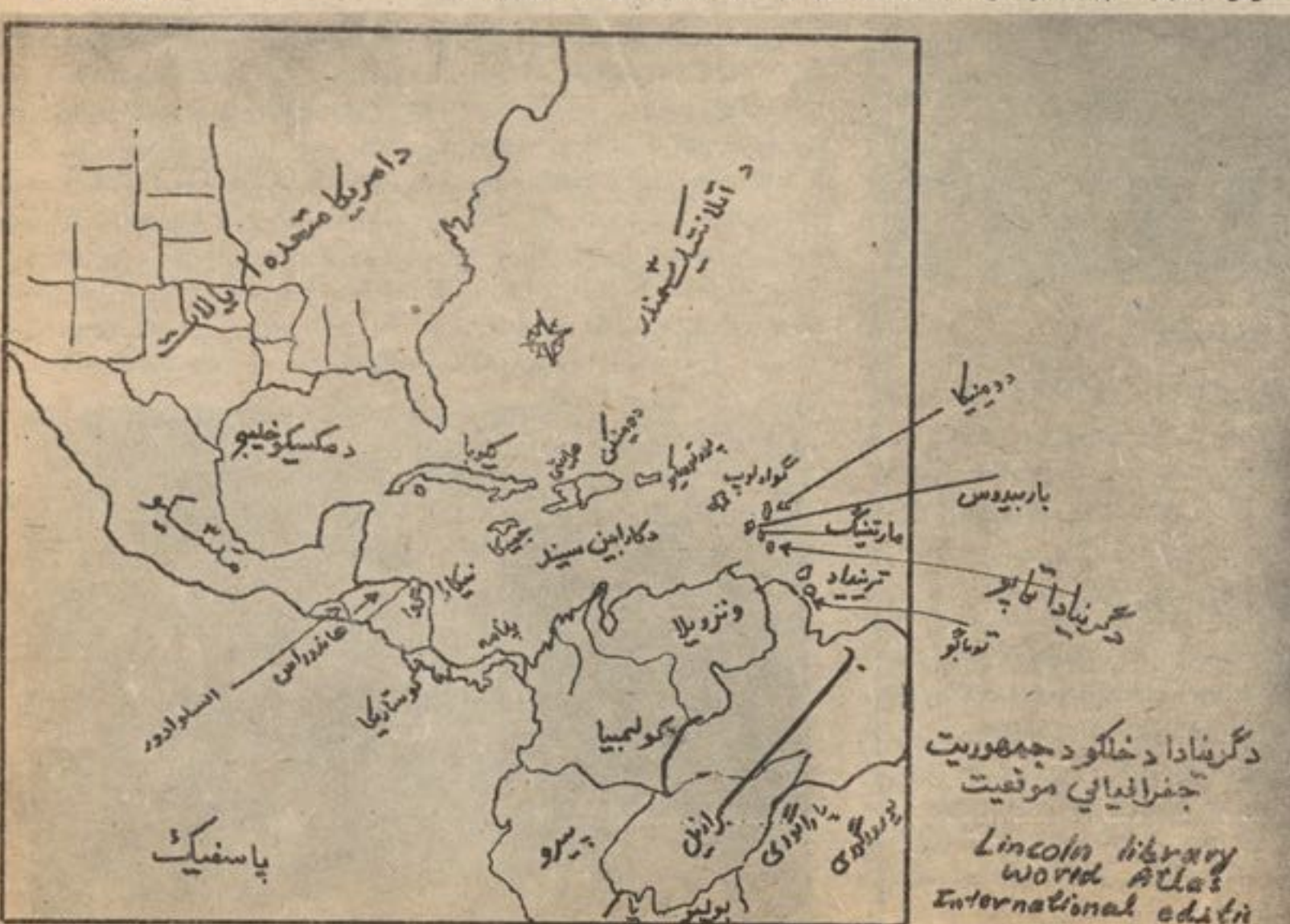
ژوند کاوه او په بهر کې رژيم دامير ياليسي
مخامخو په خوښه له مرتجعو او گوندگي
ټولنو او دولتو نو سره اړيکي ټينگي
کړي وې او گر ښا دا يې ديوي ايد يولوژيکي
اقتصادي او سيا سي اړي په توگه دامير يال-
يزم په واک کې ورکړي وه . دگيري دکنا-
توري فاشيستي رژيم دجنوبي افريقا له
ارتجاع او نژاد پالو تکي دولت دچپلي
له فاشستي او غير قانوني دولت اود جنوبي
کوريا دلاس پوځي او گوندگي رژيم سره
يې نژدي اړيکي درلودې اود خپل بابت
له پاره يې له هغو څخه مرسته تر لاسه کوله .

دگيري دارتجاع رژيم خلقي ضد او
ارتجاع اعمالو اوله بين المللي امپريال-

ليزم سره دهغو اړيکات ، دگر ښا دا دميرنيو
خلکو د مبارزي مقدمات برابر کړي و ،
په کال ۱۹۷۴ کې دگر ښا دا له خپلواکۍ
سره جوخت دگر ښا دا خلک وپو هيدل
چي انگليسي استعمار خپله بڼه بدله کړي
او قدرت دخپلو نمائنده گانو ته به
لاس ته دي ورغلي ، له همدې امله يې د(نوي
جول) په نامه نهضت مينځ ته راووست او په

سري اوعلني توگه يې دگيري دارتجاع
دولت پر ضد خپلې مبارزي منسجمي کړي او
هغو ته يې دوام ورکړ . ناولي دي پا نسي
ته وي چي د جول کلمه (د هو سا يني-
نيو ني او روزني او آزادي له پاره گڼلې
مبارزه) دچپلي له مخفف څخه تر کيب شوي
ده . د جول دنهضت مشر موريس بيشاپ
يو ۲۳ کلن وکیل مدافع وچي څو ځلي دگيري
دوحشي پوليسو له خوا ونيول شواو ووهل
شو دجول نهضت چي دگر ښا دا دخپلو
پراخه پراگنو ملاتړ ورسره و زر پيا وړي
شو او دگيري د رژيم دچا سوسي پراخه
شېکو او وحشي پوليسو دژوردياتي سره سره
يې دگيري دحکومت پر ضد خپلو مبارزو
ته ادامه ورکړه او په نورو کلونو کې يې
گيري رژيم ته درانده گونډاوونه ورکړل .
دموريس بيشاپ په مشري - دگيري د
دکنا توري رژيم پر ضد خلقي مبارزي ۱۹۷۸
کال دمارج په مياشت کې خپل اوچ ته
ورسيدي . د دغې مياشتې په ۱۳ نيټه يو ي
ډلي انقلابيو نو ديوه انقلابي پر غل به
نتيجه کې د گر ښا دا دپا پتخت مننت
جورج دنيار ټول پوځي مرکزونه ونيول
او دگر ښا دا د يوازي را ټپي شوي شېکي
پرئشرا تي مرکز يې تسلط وموند ، دغې
قهر مانانه حملې دليم ساعت په موده کې
ددوتنوپه تلفا تود گيري ۶ کلن ارتجاع
فاشيستي دکنا توري رژيم را نسکور کړ او
قدرت يې دگر ښا دا خلکو ته وليږد او .

گيري په ۱۹۷۴ کې گر ښا دا دصنعت اعظم
په توگه د هيواد دچارو واکي انحصار کړي
ده د ۱۹۷۶ کال په عمومي انتخاباتو
کې ددولتي قدرت ، نيټنگ او فريکاري
له لاري د رژيم دمخامخو لږنيو ايو ز يسيو ته
ماتي ورکړه او دخپل (مانجو ست) په مرسته
پاتې په ۵۲ مخ کې

خوشبختانه با پیروزی انقلاب سترگ که نور جوانان ما در روشنی انقلاب در یافته اند که بدون تلاش و کار مداوم نمیتوان به سر منزل مقصود رسید. از این رو امروز جوانان ما با شور و علاقه انقلابی در کارهای تولیدی سهم باری میگیرند و برای شکوفایی کشور شان هر چه بیشتر از پیش تلاش می ورزند. امروز جوانان ما بخوبی ملتفت این حقیقت گشته اند که کار به هر شکل و نحوی که باشد مقدس است و باید برای آبادی و ترقی کشور و جامعه کار کرد و با زحم کار کرد. تا خدا بخواند که بزودی کشور و جامعه خود را در قطار سایر کشورهای مرفعی قرار دهیم و این آرزوی هر جوان وطن پرست و انقلابی است.

احترام متقابل و سعادت فامیلی

در پهلوی خانواده های پرچنگال و بی مسئولیت هستند فامیل ها و خانواده هایی که سخت طردار تربیت درست کودکان شان اند.

این خانواده ها مخصوصا پدر و مادر های این خانواده بخوبی این نکته را ملتفت شده اند که بگویم که خانواده های خانوادگی با عت برهم خوردن تربیت درست کودکان میکنند. از همین رو هر مشکل و پیروبی که در محیط خانواده ایجاد گردد کوشش میشود که کودک از آن کمتر متاثر گردند اگر چه نباید کودک را از بعضی مسائل خانه بدور داشت و بایست کودک را به مسوولیت های زندگی آشناساخت ولی این موضوع جد از مسایلی است که قیلا در باره آن تذکر دادیم.

از خانواده پرسیدم که علت خوشبختی شما چیست ؟

این خانواده برایم گفتند : تفاهم و احترام متقابل.

این دو عنصر حیاتی بزرگترین راز خوشبختی يك خانواده محسوب میگردد. البته باید بگویم این بدین معنی نیست که در خانواده ما کوچکترین اختلاف پدید نیامده، خیر گاه گاهی به مشکلات و پیروبی های برخورد ایم که باعث ایجاد اختلافی در بین اعضای خانواده گردیده است ولی با مقبولیت و ستش و تفاهم توانسته ایم که این گره های زندگی را بکشاییم بدون اینکه از همدیگر آزرده گردیم. اگر آنان اختلافات جزئی را که گاهی در زندگی هر انسانی پیش می آید جدی بگیرد بدون شك دامنه این اختلاف ها بیشتر شده و بالاخره به بگو مگو ها و جدال های خانوادگی کشید. میشود که نتیجه جز بدبختی و از هم پاشیدگی روابط خانواده ندارد.

بدین ملحوظ کوشیده ایم تا از یکطرف زمینه اختلافات خانوادگی را کوتاه سازیم و از جانبی تفاهم و احترام متقابل را در خانواده طوری پرورش دهیم که همه از آن مستفید گردند. و خوشبختانه که امروز شما ما را خانواده خوشبخت میدانید علتی جز این ندارد که همه اعضای خانواده با هم تفاهم دارند و این بزرگترین راز موفقیت و سعادت يك خانواده محسوب میگردد.

احترام متقابل در سعادت و خوشبختی فامیل هائش بسزایی دارد. در آن خانواده ای که حسن تفاهم و احترام متقابل وجود نداشته باشد، سعادت و خوشبختی به معنی واقعی کلمه نیز وجود ندارد.

میشناسیم يك عده پدر و مادران را که در زندگی روزمره شان مناسفانه کوچکترین اهمیتی به این موضوع نمیدهند و اصلا معتقد به آن نیستند. برای همین است که صلح و دوستی و تفاهم در آن خانواده وجود ندارد. در آن فامیلی که این امر مراعات نمیکرد و مخصوصا بین زن و شوهر رعایت آن کمتر میشود اطفال آن خانواده، پژمرده بدبین، ترسو و گریزان از همه یارمی آیند بنابر همین علت والدینی که خواهان سعادت آیند کودک شان اند نباید در نزد اطفال شان گفتگو و جدال نمایند.

بعضی از پدر و مادر ها بدون در نظر داشت تربیت سالم کودکان شان اختلافات جزئی را که گاه گاهی بین زن و شوهر پدید می آید در پیشروی کودکان مطرح میسازند در حالیکه برای رفع آن میشود در غیاب کودکان به جرو بحث پردازند. ولی مناسفانه قسمیکه دیده میشود یک عده از خانواده ها و والدین به این امر خطیر و مهم چندان توجه نکرده و با کمترین مساله و مشکلی شدیدا عصبانی شده به گفتگو و جدال می پردازند و حتی گاهی به لگ و کوب و تهدید همدیگر میکشند. این هابدون رعایت مقام و شخصیت خود در نزد کودکان شان که زود تاثیر پذیر اند بیکدیگر شان فحش و دشنام میدهند.

تا جاییکه دیده شد. بیشتر مردان عصبانی شده و رعایت مقام پدری خویش را فراموش میکنند و این فراموشی در حقیقت سهل انگاری در تربیه کودک و یا اطفال شان است.

پدر و مادری که میداند کودک شان چقدر حساس و زود رنج و تاثیر پذیر است هرگز در نزد وی اظهار شکایت از زندگی نمیکند. برعکس آنانیکه تنها به خود فکر میکنند و تربیه کودک را جز از زندگی خانوادگی نمی دانند بزرگترین اشتباهی را مرتکب میگردند، اشتباهی که جبران آن ممکن هرگز میسر نشود.

بدون کار سازنده به سر منزل مقصود نمیتوان رسید

تحول و پیشرفت جوامع مستلزم کار و بیکار مداوم و خستگی ناپذیر جوانان همان جامعه است. هر قدر کار و تلاش در يك جامعه برای نوسازی آن جامعه صورت میگیرد به همان اندازه سرعت پیشرفت آن جامعه قوی و سودی خود را می پیماید. مناسفانه در کشور ما تا قبل از انقلاب کبیر نور تلاش و سرعت کار آنقدر بطی بود که نمیتوان به آن حد و مقیاسی قایل شد. علت این سکون درجه بود ؟ چرا جوانان ما که نیروی پرتحرک شمرده میشوند در گذشت خمود و جمود بدون کوچکترین تحرک و تلاش برای نوسازی کشور شان زندگی را به بی تفاوتی سپری میکردند ؟ علت وانگیزه که جوانان ما کمتر به کار و تلاش برای بهبود جامعه خود علاقه میکردند رژیم های مستبد گذشته بود. جوانی که علاقمند کار بود، کاری برایش وجود نداشت، مسلک و تخصص به هیچ شمرده میشد، آنکه قدرت داشت و نفوذ، میتواند در ادارات کار قوس نزولی خود را ببیماید.

کاردسته جمعی امروز از وظایف اخلاقی هر انسان شمرده میشود

اگر می‌خواهید زندگی

سعادتی باری داشته باشید

آیا این حقیقت دارد که پس از ازدواج عشق و علاقه زن و مرد به پایا ن میرسد و یا ضعیف میگردد؟ در حقیقت این يك اشتباه بزرگی است اگر چنین تصور شود ، زیرا در دوران غامزدی ابراز مهر و محبت واقعی از طرف زن و مرد صورت میگیرد ، چه يك جوان حداکثر تا دوسال با دختری در دوران غامزدی بسر میبرد و پس از آن ازدواج می نمایند که ممکن است این ازدواج بیشتر از چهل تا پنجاه سال ادامه یابد. بنابرین روابط زن و شوهر در طول زندگی مشترک خانوادگی ده ها برابر بیشتر از دوران غامزدی با مهر و محبت توأم است .

زن و شوهر کمتر میشود در اینستکه بعضی از شوهران در دوران زندگی زن و شوهری به همسرش کمتر هدایا می خرد و زن ها هم که سخت شسته گرفتن هدیه از طرف شوهران

شان میباشد این وضع را دلیل به کم شدن محبت ایشان نسبت به خود میدانند، درحالیکه حقیقت غیر ازاینست . باید به این عده شوهران که مشغول به بی علاقه‌گی نسبت به زندگی خانوادگی میگردند خاطر نشان ساخت که : اگر شما در دوران نامزدی عادت داشتید که به مناسبت جشنها هدیه‌ای به نامزد خود بخريد، چه عیب دارد که این عادت را در طول زندگی مشترک خویش داشته باشید، شما که در گذشته دایم از نامزد خود تعریف میکردید و او را ستایش مینمودید چرا وقتی که ازدواج کردید این ستایش ها و تعریف ها را کنار میگذارید و همه آنها را فراموش میکنید . توجه داشته باشید که این وضع در روحیه همسر شما تأثیر فوق العاده دارد مخصوصاً که همسر تان زن زود رنج و حساسی میباشد . زیرا قطعاً حالات عاشقانه

نقش سازمان جوانان

در تجدید قربیت

بافتن و داشت و یزگیهای عصر ما و سایر
تکامل جامعه مادر تو اندیشه های سوسیالیزم
و انترناسیونالیزم در این مرحله اساس تاریخی
که قدرت سیاسی از دست طبقات حاکم
سنگر و نمایندگان اشرافیت فئودالی و دست
نشانندگان امپریالیزم جهانی به حزب ما،
حزب پیشواز طبقه کارگر کشور ما، حزب
دموکراتیک خلق افغانستان انتقال کرده
است مبارزه خلق با در کشور ما مطابق شرایط نوین
انقلابی جامعه ما پیش از پیش کسب اهمیت
نموده و از اشکال ساده سازماندهی به اشکال
و شیوه های متکاملتر و پیشرفته تر آن گام
گذاشته است. این وظایف که از ساختمان
انسان نوین مجهز با ایدئولوژی دورانساز
طبقه کارگر، امروز به ساختمان یک جامعه
نوین مجهز با تیودای انقلابی و پیشرو عصر ما
و مجهز با سلاح پرولتاریای سراسر جهان
تبدیل گردیده، پیکار مبارزه دولت خلقی ما
و همه سازمانهای خلقی وابسته به حزب ما را
بر مسوولیت تر ساخته است.

سازمان خلقی جوانان یگانه سازمانی در
برگیرنده قشر و وسیع و پر تحرک جوانان
است که در آغوشی گرم
و محبت آمیز حزب پیشگام ما رشد میکند و به
پیش میرود.

وظایفی که درین مرحله از تکامل جا معه
 قادر بر این سازمان خلقی جوانان افغانستان
 قرا گرفته است کدام ها اند ؟
 از جمله وظایف عمده سازمان خلقی
 جوانان مایکی هم سازماندهی انقلابی و تجدید
 تربیت نسل خروشان و نیرو مند جوانان است .
 نسلی که همیشه با پختی ایدیولوژی ارتجاعی
 و خرافات به بیراهه ها کشانده میشه و از
 زندگی سالم اجتماعی بدور مینماید و بالاخره
 نسلی که با همه نیرومندی و توانایی به هیچ
 گرفته شده بود و باید پختی های اجتماعی دست
 را بزند .

مناظران خلقی جوانان افغانستان به حیث
یگانه نیروی متشکل کننده جوانان کشور به

بقیه درصده ۰۰

ودوره مختلف در زندگی دارند و مرد باید در
طرز رفتار و سلوک خود، متوجه این تفاوت و
اختلاف باشد و همین تفاوت زن و
مرد است که پایه خانواده را میسازد
زن خیلی منور میشود و قشنگ شوهرش
او را در مسائل زندگی خانوادگی و غیر خانوادگی
شرکت دهد و از او نظرش را بخواهد و مشورت
جوید.

ادب و اخلاق در بین زن و شوهر خیلی ها
با ارزش و پراهمیت است اما نه به آن اندازه
که بین زن و شوهر شکل رسمی بخود بگیرد
زن و شوهر خود را نسبت به همدیگر بیگانه
احساس کنند .

یکی از راز های موفقیت و سعادت مرد در زندگی خانوادگی اش اینست که او نباید در پیش زتن از زن دیگر تعریف کند ولو این تعریف از روی بی غرضی هم باشد نکته دیگر خیلی با ارزش تر است و آن اینکه زن را نباید در مقابل هم جنسان شان تحقیر کنید و خورد سازید . این مر خیلی در سعادت و خوشبختی خانواده تاثیر دارد . و آنانی که در بی سعادت و خوشبختی خانواده اند باید متوجه این دو نکته بالا باشند .

اولا اینکه او یک زن است و دیگر اینکه شوهرش توقع آنرا دارد که شوهرش او ستایش کند و به حد پرستی دوستی داشته

شوهری که در ایجاد چنین وضع و بوجود آوردن چنین احوال در روح زن نشی فوئبق حاصل میکند، در حقیقت خودش را با او شیعت ساخته است. یک موضوع را بنا به راموش کنید و آن اینکه : نسبت به زن عقاد واقعی نشان دهید .

این يك امر طبیعی است مردانیکه زن را
بسیله لذت خود میدادند زنان از آنها سخت
گریزانند باید گفت این گونه مردان در
حقیقت زن را دوست نداشته بلکه صرف خود
خواهشات خود را دوست میدارند و در پی
لذت و خوشی خود هستند . و قتیکه زن بداند
که شوهرش او را دوست ندارد متوجه این
وضع میشود و به مقتضای آن با شوهرش
فراق میکند وای بسا که این وضع زندگی
باشد و هر را تمام سازد .

باید بدین نکته معترف بود که زن از هر نوع و دارای هرگونه صفات و روحیات باشد ،
مکمل مرد بشمار میرود زن و مرد دو شیوه

گزارش از: لگهت دستگیر زاده

عوامل تعصب مقابل آزادی زنان چیست؟

درباره موارد بین جوانان مخصوصاً زنان و مردان روشنفکر ماکلفه تعصب به مباحثه گرفته می‌شود و بطور مشخص سر تعصب مقابل آزادی زنان، جروب بحث هایشی صورت می‌گیرد و چه بسا که به نتیجه یسی نمی‌انجامد. برای اینکه موضوع را بصورت علمی و همه‌جانبه بررسی کرده باشیم خبرنگار ما با چندتن از استادان و محصلان پوهنتون کابل پیرامون عوامل تعصب مقابل زنان صحبت نموده‌است که اینک فشرده آن تقدیم می‌گردد.

پوهنمل رسول امین استاد پوهنځی ادبیات و علوم بشری در این مورد گفت:

عمق این مسئله را باید در حیات زن در جریان تاریخ جامعه افغانی مطالعه کرد و برای دریافت عوامل موحد این عمل باید نقش فارمسیون حاکم اجتماع را بررسی نمود. تعصب در مقابل آزادی زن، دانش زن و موجودیت موقف اصلی زن نظر به عنعنات و رسوم ناگوار است که زن حیثیت ملکیت خصوصی را اختیار کرده‌است.

در فارمسیون فیودالیه موقف اجتماعی شخص وابسته بزمن بوده و ارزش او محدود به مقدار جریب زمین و تعداد بزرگ و دهقانان

وی می‌باشد. در اینجا لازم می‌بینم که ازدو اصلی که مربوط به این گونه مسائل است نام ببرم که یکی آن تعلیم است و دیگرش کلتور. تعلیم که در این جامعه تقیما زیر اثر کلتور قرار دارد مورد بحث نیست پس مسئله حاکم در ساختمان ذهنیت جوانان ما کلتور است که آنرا در دو بخش مطالعه می‌نمایم اولاً از نگاه اقتصادی یعنی کلتور مادی و دیگر کلتور معنوی یا از لحاظ گرفت و برداشت مرام از اجتماع و ارزش های مرام در همان معیار حاکم. با تغییر کلتور عادی یعنی تغییر سیستم اقتصادی مسلط جامعه کلتور معنوی آماده تغییر می‌گردد که البته یادآور می‌شوم تغییر کلتور معنوی با همان سرعت کلتور مادی صورت پذیر نیست.

بر میگردیم به اصل موضوع و آن اینکه گفتیم «زن» در فیودالیه منحیت یک وسیله برای تولید یا خود ملکیت خصوصی نداشته میشود مثلاً در اکثر نقاط کشور ما زنها پایه پای مرد در ذرع و سایر مراحل زراعت کار میکردند اما در آن جایکه کار میکردند مالک نی بلکه ملک بودند کارشان بدون مسزد و تا اندازه زیادی تحمیلی بود در اینجا زن

مالک آن قسمت از کار هاییکه در مزرعه به انجام رسانده نیست بلکه وسیله ایست برای انجام کار ها.

پس دیده می‌شود که زن (ملکیت خصوصی) و یا (وسیله تولید) بوده و جزء کلتور شان بود و همچنان که زمین و مال را وابسته بخود میدیدند زنها نیز، و در زمینه برای وی آزادی عمل و مجال تصمیم گیری مستقل را نداشته‌اند و خیلی جدی مقابل آزادی زن عکس العمل نشان داده‌اند. و این عکس العمل همان تعصب است که شما از آن نام بردید و این جز نتیجه ضابطه کلتور معنوی این گونه جوامع نمیتواند باشد.

دکتور رحمت الله زیرک یار استاد پوهنځی حقوق و علوم سیاسی در مورد می‌گوید:

یادآور می‌شوم که انتقال کلتور مادی به سرعت صورت می‌گیرد و در اینجا میتوان به مردمی بر خورد که انتقال کلتور مادی را به آسانی پذیرفته اند ولی کلتور معنوی و ی به همان گونه باقی مانده است مثال میدهم: شخصی را می‌بینم که زندگی خود را به مدرن ترین شکل تنظیم میکند از وسایل ارتباط جمعی مخصوصاً رادیو و تلویزیون بهترین اش را هم دارد ولی همین‌ادم به ظاهر متعلم دخترش را اجازه نمیدهد از صنف ششم به بالا درس بخواند چون انتقال کلتور معنوی بطی تر صورت می‌گیرد و این انتقال مدت زمانی طولانی لازم دارد تا شخصی از زیر ضوابط یک فارمسیون خودش رابه فارمسیون دیگری و ضوابط زاده آن فارمسیون تطابق دهد.

حرف این است که در فارمسیون فیودالی «زن» متاع است و متاع هم که آزادی ندارد پس زن نباید آزاد باشد! وزن بدین دلیل در قبضه و اختیار مرد است و متحمل حاکمیت بی‌موردش! در این خصوص تعصب به نا مطلوب ترین شکل تسلط دارد. و از بین رفتن تعصب در اینگونه محیط ها خواهان تغییر مادی آن جامعه است و بطور کلی تغییر مطلق فارمسیون اقتصادی آن منطقه.

سلطان حمید نارون محصل پوهنځی حقوق و علوم سیاسی:

راجع به مسئله که شما متذکر شدید باید بگویم که: محیط سازنده ترین عامل در ساختمان شخصیت افراد است: افراد اجتماعی از روابط حاکم اجتماع و خصوصیات و عنعنات جامعه خویش به هیچ صورت دور و جدا مانده نمیتواند بهترین مثال در این باره تفاوت جوان با جوان روستا است: چه جوان «ده» از محیط کوچک و محدود خویش، و جوان شهر از محیط پرسرو صدای خویش تا تر

پر داشته اند و در عمل هر دو تابعیت از محیط خود و ضوابط حاکم محیط خود میکند و اگر مسئله را از شهر و ده بیرون کنیم و آنرا در اجتماع بزرگتری مطالعه کنیم دیده می‌شود ارزش های مسلط جوامع جوانان را به گونه‌های مختلف درآورده است، مثلاً در فیودا لیزم، جوان طوری و در سرمایه داری جوان به

گونه دیگری مسائل را بررسی می‌کند و به نظر من مسئله تعصب بیشتر زاده فیودالیزم است جوانان در این گونه اجتماع بدون در نظر داشت واقعیت های عینی، عکس العمل های پی جا از خود بروز میدهند بطور مثال عده از جوانان دوست دارند با دختران روابطی داشته باشند و برای برپا نمودن این رابطه هزار زحمت را هم متحمل می‌شوند تا با دختری طرح دوستی بریزند ولی غافل از اینکه پسرانی دیگری مثل خودش در پی ایجاد رابطه با خواهر وی است، در مورد خودش این مسئله را خوب و پسنیده می‌گوید ولی اگر خواهرش را با پسری دید شدید ترین عکس العمل را در زمینه نشان میدهند اگر این جوانان این عکس العمل را با بظا طر حفظ آبروی خانواده اش انجام میدهند باید بدانند که او توانست تابه گونه های بهتری زشتی ها و پستی های اجتماعی رابه خواهر روشن سازد ولی موضوع این نیست زیرا وی زیر تسلط همان روابط کهنه فیودالی میخواد تملک و حاکمیت خویش را به الیات رساند و سگر نه باید نگهداری آبروی خانواده را از خویش شروع کند!!

عقیقه «بها» کاکر محصل سال اول پوهنځی اقتصاد درین خصوص چنین ابراز نظر کرد: به عقیده من «تعصب» زاده جدل بین دو کلتور متضاد است آنجایکه کلتور نو میخواهد جانشین کلتور کهنه شود!

کلتور حاکم هراجمعی در همه موارد برزندی

افراد سایه افکن است و افراد جدا مانده نمی‌توانند و از قبول آن گریزی ندارند جز در مواقیکه کلتور تغییر یابد من این موضوع را از شروع پدر سالاری به مطالعه می‌گیرم بعد از اینکه مرد صاحب وسایل تولید شد حاکمیت حیات اجتماعی را بدست گرفت وزن را که اتکای اقتصادی نداشته و فاقد هر نوع ملکیت بود برای خانه داری برگزید و ویرا جدا از فعالیت های اجتماعی نگهداشت زن را محصور در قلعه‌ها کردند و به گفته

پروین اعتصامی (نور دانش را ز چشم زن نهان میداشتند) وزن جامعه افغانی در طول تاریخ و گذشت سده ها زیر ضربات تازیانه خرافات پسندی مرد قرار داشت ولی از آنجایکه نظام طبیعت در تحول است کلتور حاکم جامعه نیز پایه پای سایر تحولات تغییر می‌نماید و در این گذار است که تعصب زاده می‌شود. در جامعه ما که در مسیر تحول قرار دارد زن (حتی بسویه لیسانی) محکوم تفوق طلبی مرد است هر چند که مرد نیز از نگاه دانش همپای وی است.

و این اصل آشکار گردد که «زن» و «مرد» باید نقش حاکم و محکوم را نداشته باشند و آمر و مأمور و انداخته باشند بلکه باید نقش همان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند نقش همسان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند.

زنان و جهان امروز

کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای اروپا ECE اخیراً سمپوزیومی در باره نقش زنان در انکشاف اقتصادی جوامع بشری در پاریس دایر نمود. هدف اصلی این سمپوزیم عبارت از جلب توجه حکومت‌اشتراک‌کننده به پرابلم‌های جهان است. زنان که سهم فعالانه‌ای در انکشاف اقتصادی جهان دارند، گیمی از اجتماع بشری را تشکیل می‌دهند.

روی همین ملحوظ درین سمپوزیم حقوق زنان بادر نظر داشت سهم شان در فعالیت‌های اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفت.

زنان نه تنها نیم تمام جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند بلکه در تعمیر اقتصادی جوامع دول اوزنده ایفا می‌کنند. این عملیه درازین بردن پرابلم‌های که زنان جهان به آن مواجه اند کمک و مانع به میان آمدن مشکلات جدید میگردد. و به همین دلیل بود که در سمپوزیم پاریس روی سه گروپ جداگانه (شامل موضوع استخدام زنان در موسسات، کارگاه ها و فواری، تعلیم و تربیه زنان و جلوگیری از ضیاع وقت آنان) بحث و مذاکره صورت گرفت. اشتراک کنندگان توجه جهانیان را به محترم شمردن حقوق زنان و مشکلات آنها معطوف نمودند و از آنها خواهان حقوق مساوی زن و مرد شدند.

زنان هنوز هم در اکثر گوشه های جهان از حقوق مساوی تعلیم و تربیه که حق مسلم هرافشان است بهره مند نبوده بلکه تحت فشار های گوناگون قرار دارند. در بعضی از کشور های جهان زنان هنوز هم تحت فشار کار های کمر شکن عتقوی میباشند. به عده کمی از آنان فرصت دست یابی به کار های

در عکس عده ای از اعضای سازمان رفاه بلغاریا را مشاهده میکنید. این سازمان می سال قبل در بلغاریا تأسیس شد. در تابستان امسال در حدود ۸۲۰۰۰ محصلین و متعلمین در فعالیت های این سازمان مجدانه سهم گرفتند. آنها با کارگران، صنایع قطعی سازی، کارگران زراعتی و موسسات ساختمانی کار مشترک انجام دادند.

وقت نابرای زنان نیز وقت کافی برای تفریح و امشراحت ندارد. چنانچه از مطالعات جامعه شناسی برمی آید اوقات تفریح و بیکاری مردان سه چند و چهار چند نسبت به وقت تفریح زنان بیشتر است و همین علت است که اورگانهای دولتی بلغاریا میکوشند راه های سالمی را برای زنان مهیا سازند تا به تفریه اطفال خود رسیدگی بهتر نمایند. در سمپوزیم پیشنهادات و تقاضاهای نمایندگان اشتراک کنند در مورد پرابلم‌های کنونی که زنان جهان به آن روبرو اند، مورد بحث صورت گرفت.

بادر نظر داشت پرابلم های مذکوره بود که

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

دردیست اول حکومت موقت انقلابی بوده است. وظیفه اخیر پنتاسیلگو (پست صدارت) از طرف دست چپی های پرتگال مورد استقبال گرم و همه جانبه قرار گرفته است.

اولین زن پرتگالی است که تاجعالت به پست صدارت رسیده است و ی در ۱۸ جنوری ۱۹۷۴ در شهر ابرا تیس تولد شد. بعد از اینکه بحث انجیر کیمیا از انستیتوت تخشیک عالی لوزن در سال ۱۹۵۳ فارغ گردید و ی بحث محقق در ریاست انژی هستوی شامل کارشد و کارهای تطبیقاتی خود را در انستیتوت های علمی آلمان غرب سو ایس سوامریکا انجام داد. پنتاسیلگو هرگز عضویت کدام حزب سیاسی را نداشته است مگر از دوران تحصیل حبود تاکنون باحلقه های کاتولیک از نزدیک تماس داشته و در اورگان های ملی و بین المللی زنان کاتولیک سهم فعال خود را انجام داده و بحث رئیس جنبش بین المللی زنان کاتولیک انتخاب شده قبل از انقلاب اپریل ۱۹۷۴ و بعد از آن عضو هیات نمایندگی پرتگال در اما میله عمومی ملل متحد بوده است از سال ۱۹۷۵ تا وظیفه فعلی اش نمایندگی پرتگال را در یونسکو عهده دار بوده است. موصوف در سال ۱۹۷۴-۷۵ سرکر دولت و بعد از آن وزیر امور اجتماعی

خطاب به دختر افغان

چونکه روز تیره و تاریک گذشت
آن همه تحقیر بسیاری گذشت
چونکه انسانی و بشاشی محترم
گر خریدش کسی به دینار و درم
کی تواند تا ترا سودا کند
بول بمشاند و جابه ویا کند
توده را از غفلتش بیدار کن
سعی در اصلاح و در اعمار کن
با برادر های خود همکار باش
پیش تاز و جاهد سر شار باش
(عبدالحی ضیاء)

دختر افغان مبارک گویت
مبتلای رنج بودی در فروش
در فر و شت نیگدازد دگر
غیرت انسان فرو ریزد از یسن
دیگر آن نابخرد دختر فروش
پی رضا با پول بفر و شد ترا
شمع سان امروز در محفل یسا
با کلام و با پیام آتشین
درستخیز خلق می باشد کنون
در بنای اجتماع با شکوه

گر مه وینه مینه

خنګه زه اوته اشنا شو
خنګه موکاته یوبل ته
خنګه سترګې شولې خوښې
لکه کټیښې پورا گل ته

خنګه زهونه سره تلو شو
خنګه تنګ شوه په سینه کې
خنګه اوښکې خوځیدلې
د سرو کا پو رنگینه کسې

تاته یا د دی زما گلې
هاغه ښه ښه مینه
۱ - زاری د ښو لاندې
غلی غلی ښه شیرینه

تا ته یاد دی ښکلی ورځې
لا چه زهوکسې لېو لېو
هاغه خالنه زه پدې ته
پوچه بل نه سپینلی و

خومره خوند کړی نازولی
چه د مینې د د وړیری
د ژوندون په مزه پوه شو
چه وړیری لا خو پیری

خو : خه ناوولی چاپیریال دی
دلته مینه نا روا ده
د لته دوه زهونو یووالسې
دا خطا لږ په گناه ده

هو : قسم می منا په مینه
چه به دا طلسم مات کړم
یا به زه هم د ر لوی شېم
یا به دا لاره اقبات کړم

یا بښه و شیند مه و ښه
چه را و تو کی گلونه
یا به گر مه کړه زمکه
چی شی یو داغلی زهونه

یا به کټیښده سور خال زه
په تند ی به لیکم مینه
یا به غاړ و غم نا ته
بس گیم به نا ز ښه

د خلکو شاعره

ای شاعره ای د خلکو ارجمنده
د آوازو ترجمانه او پسونده

طبیعت او په ښکلا یې لا مینه
ای په ژوند کې د سپیڅلي مینې خونده
ستا له سوزه سازو هره نغمه ده
ای فنکاره او خلاقه هنرمنده
ستا په ژبه د ښکلا نمانځنې کیری
ای د مینې له مېړه بهر مند
د علمي جهان یښی په پلوشو کې
تا فکرونه آزاد کړی دی له بنده
د سپیرو او زیار ایستونکو خلکو زوی
په خوره مینه می ماته کړه دانده
رنگینې طبیعت رانه تعریف کړه
تا خوالی می نوری لیری کړه له ژونده

ای شاعره : په دې خلکو دی تل ویاړه
خه چی غواږی نوددوی په نوم یسی غواړه
رازی لږ یوال
ژوندون

پوښتنې ځای یك کار گر باسواد

چه کسی شهر هفت دروازه ی «تب» را بنا کرد ؟
در کتاب ها ، نام فرمانروایانی آمده است
آیا فرمانروایان ، تخت سنگ ها را به قوش کشیدند ؟
و ابال را که چندین و چند بار ویران شد ،
چه کسی باز ساخت ؟

فعله های شهر زرین «لیم» خود در کدام خانه به سر می بردند .
در آن شب که دیوار بزرگ چین
تمامی گرفت ،

بنایانش به کجا رفتند ؟ روم بزرگ ،
پراز تاق نصرت هاست . چه کسی آنها را برپا داشت ؟
وقبصر هارچه کمائی پیروز شدند
آیا بیژانی پرآوازه ، برای ساکنانش فقط قصر داشت
در آتلانتیس افسانه یی

حتی در آن شب که دریا به گامش کشید
به دریا افتادگان ، بر سر بردگان خود نعره می کشیدند
آیا اسکندر جوان ، هند را تسخیر کرد ؟
به تنهایی ؟

قصر که «گل» هارادر هم کوید ،
حتی آتشیزی هم به همراهش نبود
فلیپ اسپانیایی ، به هنگامی که ناوگانش
غرق شد ، گریست .
جزا ، آیا هیچکس گریه نکرد ؟

فردریک دوم در جنگ های هفت ساله پیروز شد
آیا هیچکس در این پیروزی ، سهمی نداشت .
بر پیشانی هرورقی ، يك پیروزی
چه کسی شام پیروزی هارا می پخت ؟
هرده سال ، مردی بزرگ .

چه کسی غزینة ها را می پرداخت ؟
این همه روایت
این همه پرسش

خط مربع

انقلاب از چه تراوید ؟

از آن شیشه باد ،
آنکه ز آشوب درون
به لبانی فریاد

و آنکه از بهر بر افگندن باروی قصور
ز زمینهای لگد کوب ستم می آید

در گزن حاذق بی مثل زمان بر تو درود
ز تن ترس تب آلود زمین
خون حق بود که چون آیت بهیوشیاب
بر لب نشتر تصمیم سحر جاری شد

در کمینگاه قرون
بیر زال گنه آلودی هست
او که تکرار خودش را به مزارع زمان میگذارد
و در اعصار قدیم

او که از خلق تنور شرر آلباشته اش
مد تو فانی در پای تها جیم رو یید
نوح الفسانه بی بیر کهن را پندود

نوح آن روزی را
که به کشتی نجات
زهر آن جا نوری
جوره بی را برداشت

و به عصری دیگر
زال آماج ملامت هاباز
ورد تکرار خودش را به خجالت نالید
مدد یگر رو یید
ناوبانی آمد
ناوبانی دیگر
لیک فر هیخته تراز هر نوح
نه زافسانه نه دور
و در آن کشتی پندرا مش ما
خلفها را دیدیم

همگی خنده فر مز بر لب
دستها شان به سلامت و سباس
به هوا بالا رود

قلبها شان همه با شوق رهایی ها گرم

انقلاب از دل مردم برخاست
انقلاب از دل آزردۀ مردم برخاست
باز مغز آگاه

باز بازی سطر و بدن داغ عرق پرورشاد
یا یکی دست رها گشته خشک

بشت بیداد تپی ماندن را
ز نفس میخارید
و تنی سست زهر بند به خاک افتاده
خواب نان را میدید
که هزاران کاوه
همگی از پیولاد

انقلاب از چه درخشید ؟

ز دندانۀ ایر
ز صغیر باران
و زرعۀ طاغی

آنچنان آذر خشمینۀ حوال
که بگو بند به طبل ظلمت

همگی در پیولاد

در هجو طی زازل
تا کرانهای ابد

خواب آن گر سته را

یافتند از لب خاموش زمان تعبیری
وجه روشن
چه فرست !

• • •

من کف دست زمین را دیدم
پیش از لحظه میلاد کبود «من» خویش

و در آن دست سپید

همه خط ها : خط لرون خط قلب
خط عمر

همه اش يك خط بود

همه اش يك خط سرخ

همه اش يك خط «من»

انقلاب از سر آن خط برخاست

و هنوز آن خطها

بر کف دست تما می زمین میبینم

تنازع

بقا

از : بهار

زندگی جنگست جانا بهر جنگ آماده شو
در ره ناموس ملك و ملت و خویش و تبار
بهر کام دوستان و بهسر طبع دشمنان
همچو شیر سخت دندان یا عقاب نیز جنگ
نارود عبت خوشتر هرسو، چوسرو آزاده باش
علم یکتا گهر است و کاهلی کام نپنگ
حاصل فرهنگ جز مهر و محبت هیچ نیست
خشم و شپوت پالینگ گردن آزاد گیت
یا کدامن باش وایمن ورله با سرکوب دهر
چون جوانمردان بیکرنگی مثل شودر جهان
گر بگیتی علم و دانش رانجستی رنگ رنگ
ای بسر کتب هنر کن تا که نام آور شوی
خیزو باورزش بر آر این کموت زرد از بدن
گر تکریدی بازوی خود را بورزش همچو سنگ
ورتن و زنده ات را ورزش جان یار نیست
رستی اربا رهروان رفتی و گرمائی بجای
بار یافت میتوان ز آینه جان برد رنگ
نیست ممکن پاس کشور بی کتاب و بی تفنگ
دهر در هر کار کردی میزند رنگ خطر
تارسی از راستکاری با سر مقصود خویش
ساز چو گانی ز رسم مشرق و علم فرنگ
این بنا آماده شد بهر تو با این ارج و سنگ
اینک این میدان ورزش عرصه علم و هنر
سال تاریخ بنا را زد رقم کسلك بهار

نیست هنگام تأمل بی درنگ آماده شو
با نشاط شیر و با عزم پلنگ آماده شو
در مقام خویش، چون شهسوار رنگ آماده شو
تا مراد خویش را آری بچنگ، آماده شو
تا رسد آوازه ات هرجا، چو جنگ آماده شو
تا بری این گوهر از کام نپنگ آماده شو
تا از این فرهنگ بابی فروهنگ آماده شو
تا ز گردن بگیتی این پالینگ آماده شو
چون قمیص شوخ کن بهر گدنگ آماده شو
ورنه بهر دین صد رو و رنگ آماده شو
تیره بختی را بگیتی رنگ رنگ آماده شو
ور بهاندی از هنر هابهر رنگ آماده شو
ورنه چون شلوك مسکن بهر رنگ آماده شو
ای بلورین ساق و ساعد، بهر رنگ آماده شو
چون ستوران از بی الفار و رنگ آماده شو
سنگلاخ عمر را با پای رنگ آماده شو
نارود یکسر از این آئینه رنگ آماده شو
بهر کشور با کتاب و با تفنگ آماده شو
پیش از آن کاید بگوشت بانگ رنگ آماده شو
زیر این چرخ نفوس چون خدنگ آماده شو
پس برای بردن گوی از فرنگ آماده شو
هم تو بهر این بنا با ارج و سنگ آماده شو
شیر مرده با غریسو و با غرنگ آماده شو
زندگی جنگ است جانا بهر جنگ آماده شو

از سنگفتی

رابطه نوع خوراک با بیماری

سرطان

کار شناسان غذایی درین اواخر دریافته اند که نوع خوراک رابطه نزدیکی با ابتلاء به بیماری سرطان دارد. بدین معنی که مصرف بعضی از خوراکیها انسان را در معرض ابتلاء به بیماری سرطان قرار میدهد. ازین جهت به عقیده آنان ضرورت دارد از مصرف برخی خوراکیها دوری جست. میدانید که یکی از غذاهای روزانه آدمی گوشت است. گوشت های چرب گوشتدوگاو برای تندرسی انسان زیان دارد. برعکس گوشت مرغ و ماهی جو راکی است که به صحت و تندرسی آدمی بی افزاید. در مصرف گوشت سعی شود چربی آن جدا گردد. هیچگاه گوشت را در روغن سرخ نکنید بهتر است گوشت را آب بپزید و آبکباب شده مصرف نمایید. همچنین از مصرف شیر و پنیر پرچربی بپرهیزید و مصرف تخم مرغ را بحداقل کاهش دهید. در عوض میوه، سبزی و حبوبات، مصرف کنید. علاوه بر نوع خوراکی بصورت مربا و شیرینی که از شکر ساخته میشود پرهیز داشته باشید. خوراک های غلیظ از کولسترول خون میکاهد و از اضافه وزن بدن جلوگیری می کند. به عقیده پروفیسور «آرنست ویندر» رئیس

بهداشت امریکا مصرف سبزی و میوه آدمی را از ابتلاء به بیماری سرطان دور نگه میدارد برعکس خوراک های چرب باعث میشود میکروب هایی که در روده ها بسر میبرند آنها را بصورت مواد سرطان زا تبدیل نمایند.

در پروگرام غذایی که سر شار از میوه سبزی و غلات باشد حجم مدفوع افزایش می یابد و مدت زمانی را که مدفوع در (قولون) می ماند کاهش میدهد. نوشابه های الکلی دشمن شماره یک بشر هستند. اشخاص الکلی خیلی سریع در معرض ابتلاء به سرطان مری، دهان، گلو، حنجره و کبد قرار میگیرند. پر خوراکی نیز به ابتلاء انسان به بیماری می افزاید. معمولا افراد فربه خیلی بیشتر از افراد متناسب اندام به سرطان دچار میشوند.

سرطان رحم - پستان و کیسه صفرا بیشتر مربوط به کسانی است که زیاد چاق هستند و گوشت با چربی مصرف می کنند. بدینترتیب میتوان گفت که بایروی از یک پرو گرام غذایی که حاوی سبزی و میوه و غلات و حبوبات است می توان از ابتلاء به سرطان نجات پیدا کرد.

رادار در خدمت نابینایان

یک دستگاه کوچک رادار در آینده نزدیکی در عصای نابینایان تعبیه خواهد گردید که بکمک آن نابینایان میتوانند موانع سر راه خود را احساس و تشخیص دهند.

این دستگاه را دانشجو یان پوهنتون «فوت وانگ» در سوئیس والد آلمان ابداع کرده اند و هدف آنها اینست که برای هشدار هزار نابینایی که در آلمان وجود دارد یک دستگاه رمیاب قابل استفاده بوجود آورند. این دستگاه که باندازه یک چراغ قوه می است مانند رادار کشتی ها کار می کند. قرار است در حدود دوسهوپنجاه مارك باشد.

فقط به عوض امواج الکترو مقناطیس، امواج صوتی تولید می کند. در دستگاه گیرنده بی که نابینایان در دست دارند میتوانند این ابداع را احساس کنند. این ابداع بوسیله یک شاسی که در دست نابینایان جا میگردد بدستگاه متصل میشود و با اثراتی که روی انگشت شخص نابینا می گذارد نابینا میتواند اشیاء را تشخیص دهد. نابینایان حتی میتوانند باتکان دادن دستگاه فاصله و اندازه مانع سر راه خود را تشخیص دهند. قیمت این دستگاه قرار است در حدود دوسهوپنجاه مارك باشد.

وسیله شگفت انگیز

دانشمندان دست به تهیه ابزار شگفت - جنگک یا صلح، به همراه داشته باشد. انگیزی زده اند که قدرت فوق تصور آن اگر امواج اشعه معمولی را بیک جمعیت بتواند دست آورد های انسانی یا اهرمنی - پراکنده تشبیه کنیم امواج یکنواخت لیزر را

میتوان مانند یک ستون سر باز داشت که بانظم خاص قدم بر میدارند زیرا اشعه لیزر مانند نور معمولی موج نمی زند. اشعه لیزر میتواند متمرکز شود و بجای هدایت شده گیری کند.

بدیده لیزر برای اولین بار توسط دانشمندان شوروی و امریکا در دهه پنجاه مرحله آزمایش درآمد. در ممالك متحده «چارلسزنان» و «آرتور شاولو» متوجه شدند که نور یک لامپ جرقه زن (فلاش) باعث می شود که مالیکول های بعضی از عناصر کمیاب در زمین محبوس میشوند و یک انفجار نیرومند و غلیظ را ایجاد کنند.

در اولین لیزر که عملا در سال ۱۹۶۰ بکار گرفته شد از کریستال های یاقوت مصنوعی استفاده گردید اما امروز لیزر کیمیای و الکتریکی ابداع شده است که از هر نوع ماده گازی، مایع و جامد استفاده می شود (باید دانست که دانشمندان شوروی از دوگاتونیک را ایجاد کنند).

استفاده کردند و امریکایی ها از لاتین سود بردند برای روشن شدن موضوع باید توجه داشت که مالیکول های هر ماده نور را در فرکانس های معین، نوسان و انتشار میدهند. اگر ماده یا انرژی تحریک شود ممکن است اشعه لیزر را محور های مساوی متشعشع شود و همچنین ممکن است اشعه بصورت گرما، تخلیه الکتریکی یا نور قوی بافرکانس های مساوی ایجا شود بنابراین از نظر فنی کلمه لیزر را میتوان تقویت نورانی بوسیله انتشار تحریکی بر تو دانست.

بتدریج که اشعه لیزر در موارد بیشتر و بیشتر مورد استفاده قرار میگیرد رقابت بین ممالك دارنده آن در بکار بردن این نیرو بالا میگردد بطوریکه بعضی از ناظرین پیش بینی میکنند ممکن است دامن این رقابت، از رقابت موشکی و فضایی که در دهه شصت چشم می خورد وسعت بیشتری بیابد.

معبد آتش پرستان

یک معبد بی نظیر مربوط مذهب آتش پرستان (مرکز تصویر) که تاریخ آن تقریباً به قرون ۱۷ و ۱۸ میرسد در دامنه های خارجی شهر باکو مرکز آذربایجان موقعیت دارد. در آنجا در گذشته های دور راهبسن یک معبد را اعمار کردند که آتش آنرا با روغن می افروختند و اجرای مراسم مذهبی شروع میگردد. در قرون هجدهم زایرین از بغداد خوارزم و بخارا در اطراف این معبد جمع میگرددند و بتدریج توجه مسافران کم کم به این معبد جلب گردیده اکنون هزاران سیاح ازین ساختمان معلق شگفت انگیز دیدن مینمایند.

فیصد تراید بعمل آورد.

کشف یک طریقه جدید

مدت چهار سال میشود که انستیتوت فزیولوژی نباتات مربوط اکادمی علوم بلغاریا بصورت تجربی جهت بلند بردن سطح حاصلات یکنوع نمناع و برای رشد هر چه بیشتر و بهتر این نبات از تری - پنزویک امید استفاده نموده و مینماید. در نتیجه تجارب انستیتوت مذکره که در لابراتوار و کشتزار صورت گرفته به اثبات رسیده که با استفاده ازین متود میتوان در حاصلات نباتات مذکور سی و چهار فیصد و در تیل خام آن سهون

های

رنگی رنگ

هرم کیوپس، یکی از عجایب بشری

این عکس هرم شاهی قصبه بگراویا (۲۰۰ کیلومتر دور از خرطوم مرکز سودان واقع است) را نشان میدهد. در اینجا در حدود ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد (قرن سوم قبل از میلاد) بنا شده است.

هرم بزرگ «کیوپس» در غزه واقع در مصر در سال ۲۶۹۰ ق.م در زمان فرمان روایی «فروه خوفو» بنا شده است. بسیاری محققین جهانی در جریان مطالعات خود به تیرانداز شده اند زیرا نمی توان تصور کرد که چنین بنای عظیم الجثه در پنج هزار سال قبل یعنی زمانی که دانش تخیلی و ساینس مردم در آن زمان محدود بود چگونه اعمار شده است.

هیچ سر رشته واحدی بدست نیفت تا روشن سازد که معمار این هرم مرتفع (۴۹۰ فوت) کیوپس چگونه آن زمین سخت پوشیده از ریگ را در آن صحرا برای این عمارت که شش و نیم میلیون تن وزن دارد، انتخاب کرده است. تپه‌ها و یا زمین صخره‌ای که بروی آن این هرم بنا شده

هرم بزرگ کیوپس مصر که در ۲۶۹۰ ق.م بنا شده است.

یک دیوار به ارتفاع سه متر وضاحت یک متر اعمار گردد کفایت خواهد کرد. اگرچه در مورد چگونگی اعمار این هرم کدام معلومات مؤلف در دست نیست مگر ورق پاره‌ای که از یک محل باستانی سودان (گفته میشود دوهزار سال قدمت دارد) توسط «فریدریخ منکل» مهندس پوهنتون برلن که اخیراً کشف شده است شاید بتواند کلید معلوماتی باشد در مورد اینکه هرم مذکور چگونه دیزاین و اعمار شده است. گفته می شود که این نسخه شاید پلان یا نقشه کار همین هرم باشد این اولین بار است که چنین یک پلان عمارت (نسخه مکتوبه) از یک هرم کشف گردیده است. مهندس مذکور این سند را هنگامیکه بالای بزرگترین هرم در قصبه «بگراویا» که از ۳۰۰۰ قبل از میلاد الی ۳۰۰ بعد از میلاد مرکز فرهنگ و تمدن بوده است) واقع در قسمت شمالی سودان مشغول کار بوده، پیدا کرده است. این نقشه یا پلان که بنام «پلیت فورم» یاد می شود دارای یک نیم متر طول بوده و به درستی جزئیات اوت لاین و زوایای هرمی را که این پلان در آن یافت شده نشان میدهد و محتوی یک دیزاین از روکنی قسمت فوقانی همین هرم می باشد. این پلان شاید کلید معلوماتی شده بتواند که چطور اهرام دیزاین ساخته شده اند. طوریکه گفته میشود این هرم بزرگ هزاران سال قبل یعنی هنگامی بنا گردیده است که شهر روم اعمار شده اولین وقایع یا اسطوره بنام «اودیسه» توسط «هومر» سروده شده است.

بی هوشی

بکس را به دقت کامل باز نمایند. اما در بکس چیزی نبود که از کار انداخته شود. آقای پرنس به سادگی فراموش کرده بود که تیپ ریکاردش را خاموش کند.

پرنس ترنس دانشمند انگلیسی حین رسیدنش به سیدنی (آسترالیا) باعث جنجال بزدگی شد وقتی به پولیس گفت که شخصی در بکس دستی اش بمب خود کار گذاشته است.

از بکس دستی وی صدای خرخش بیرون می شد. پولیس بلافاصله هتل را از مهمانان تخلیه نموده و از متخصصین رشته خواست تا

است کاملاً هموار و مسطح می باشد. یکی از محققین بنام «اریخ وان دانسکن» در کتاب خود بنام «کاریوت های خدایان» اظهار میدارد که: هرم کیوپس نه تنها قاره ها و اقیانوس ها را بدو قسمت مساوی تقسیم نمیشاید بلکه مرکز ثقل قاره ها را تشکیل میدهد. چنین معلوم می شود که جای این بنا توسط کسی انتخاب گردیده بوده است که راجع به شکل گروی زمین و تقسیم قاره ها و ابحار معلومات داشته است.

نمونه تخیلی کار این هرم دیدنی بوده و ساینس دانان امروزه مارا به حیرت افکنده است. امروز هیچک از ملل جهان هر چند اگر تمام منابع تخیلی جهان در اختیارش

جهان

صالح گل دراديو ټلويزيون ټکره سندرغاړی

اوس هنر د خلکو دپاره دی او ټول خلقي هنرمندان شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دی

گراډو لوستونکو او محترمو هنرمندانو! د ژوندونو دمجلې کارکوونکي و پاره چې ناستونه هغه هنرمندان درېژني کوم چې واقعا هنر د خلکو دپاره غواړي او خلکو ته یې وړاندې کوي. څرنگه چې په تېرو فاسدو رژيمونو کې هنر او هنرمندان د یوې خاصې طبقې د پاره په خدمت کې و، کوم چې درباريان، خاندان او دهغوی تالی ختی و، دوی نه غوښتل چې هنر د خلکو خدمت دپاره وي په تېره بیا هغه هنر چې د زیار ایستونکو ذهنونه یې روښانه کاوه، هروخت هنر ددوی او هنرمندان په ددوی شخصي نوکران و، هنرمندان محبور و چې د زیار درباریان او ټول ظالم واکداران په خپل هنر کې وستایي، او که داکار یې نه کاوه دهغه وخت د هنرمندانو له ډلې نه ایستل کېده هغه هنرمندان چې هنري د خلکو دپاره غوښتل او د زیار ایستو ټکو دردونه او ګواښونه به یې خپل هنري ډله کې تمثیل و، هغو ته د هنر په ډګر کې هیڅ ځای نه و. زیار ایستونکي به دایما د کار لاندې مهو او دوی به د زیار ایستونکو د کار په محصول خپل شان لپاره دعیش او نوش زمینه برابره

اوس چې به یې پری کولی هنرمندان به یې غوښتل او ددوی د هنر څخه به ناوړه استفاده کوله. اصلا د ژوندانه هر نعمت ددوی په برخه و او زیار ایستونکي به ددوی په نظر انسان هم نه و داخولاشه چې د هنراو د ژوند د نورو ټیټکونو ګټه واخلي. دغه دانسانۍ د شرف ضد انسانان او ددوی ظلمونه و چې د زیار ایستونکي بچیان لاسونه یې سره ورکړل او ددوی په ضد نه ستړی کېدونکي مبارزې یې پیل کړې او د ځواکمنو کسلونو د مبارزې په نتیجه کې د نورو ستر او خنځیر ماتونکي انقلاب یې بریالی کړ، او هغه یې شرمه او دانسانیت ضد سرداران او باداران یې چې ټول دانګلیس استازی او تالی ختی و او د افغانستان ټوله شتمنۍ یې په انګلیسانو باندې پرودلې دي، د تاریخ کندی ته وروسیارل. د نورو د خنځیر ماتونکي انقلاب نه راپدېخوا د ژوند هره ټیکمرغې د زیار ایستونکي او د زیار ایستونکي د بچیانو دپاره دی. اوس نو هنر د خلکو دپاره دی او ټول خلقي هنرمندان شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دی. زیار ایستونکي او ددوی بچیان چې د

هنرمندانو مخونه یې هم نشو لیدای اوس هغه ټول هنرمندان ددوی په خدمت کې دی او خپل هنر دوی ته وړاندې کوي. چې دا ټول د زیار ایستونکي نظام له پرکته دی. هغه هنرمندانو ته چې د هنر په ډګر کې ځای نه ورکول کېده اوس دراديو ټلويزيون دروازه هروخت ددوی په مخه خلاصه ده او ټول خلقي هنرمندان گور لې شې چې د افغانستان د خلکو دراديو او ټلويزيون له لارې خپل هنر خپلواکه ته وړاندې کړي چې دوی لایسې تشویقيزې او داخبار او مجلو له لارې نوره هم زیار ایستونکو ته ورپیژندل کېږي، د ژوندونو دمجلې خبريال ددغو هنرمندانو ډلې ته یو هنرمند سره چې صالح گل شو میږي مرکه کېږي چې ددوی تاسې درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي:

گراډو لوستونکو! څو ورځې مې راديو ټلويزيون ته ټیلیفون وکړ چې صالح گل پيدا کړم او دهغه نه خواهش وکړم چې د ژوندونو دمجلې ادارې ته تشريف راوړي ولې چې زه په خپله هم ټیټل شوی وم او هم غوښتل مې چې د ژوندونو ټول کار کوونکي دغه بسا استعداد هنرمند له نژدې نه وګوري او سره معرفي شي، مګر صالح گل بهی د ټیلیفون له لارې نه شو موندلی، زمانې ټیلیفون سره ورځ د صالح گل لپاره راديو ټلويزيون سره د څو ترڅو چې ومې کړای شو صالح گل سره خبرې وکړم او ورته وایم چې یو پلاژونډون ادارې ته راشي، زموږ بلنه د صالح گل لخوا منظور شو او دې دغرمې په شاوخوا کې و چې د ژوندونو ادارې ته راغی دښتیا ووايم ماصالح نه ولیدلې او ټلويزيون مې هم نه لرله چې د ټلويزيون د پردې له لارې دې مې لیدلې وای.

اوس نو صالح گل راغلی دی او ما سره د مرګې انتظار بامې صالح گل څرنگه چې تاسو دمجلې په پشته کې دهغه عکس ګوري یو ټیټکلی، پشاش، شورین تندي خاوند او یو مبارز ځوان دی پس لیدنه چې سره یوځای ددوی خورو خپله مرکه داسې ورسره شروع کوم.

ستارانګ د ژوندونو ادارې ته په راغلا ست وایم اوس که مخکې له مرګې نه د ژوندونو لوستونکو ته خپل ځان معرفي کړی خوشحاله به شم؟

- زمانوم صالح گل د پکتیا ولایت د خوست د اسماعیل خیلو اوسیدونکی يم.

- څو کاله کېږي چې سندرې وایم؟ او هغه انګیزه چې ته یو ټکره سندر غاړې شې څه و؟

- اته کاله پخوا مې له سندرو ویلو سره مینه پیدا شوې او په سندرو ویلو مې پیل کړی دی. زمانه سندرو ویلو انګیزه زما د ملګرو تشویق و چې له شعر ویلو او سندرو ویلو سره مې زما مینه پیدا کړه هر کله چې ماشهر ویلو نو دخپلو ملګرو لخوا به ډیر تشویقېدم او زما مینه ورځ په ورځ شعر او سندرو ویلو سره لایسې زیاتیدله او دغه راز کله کله به چې د دوستانو او خلکو منځ ته تلم دهغوی له خوا به ډیر درناوی کېده خودادې هم پټه پاتې نشي دیوشمیر مرتجعینو او اخواښیانو له خوا به پدې علت چې زما سندرو خلقي رنگ درلود، پرېدانه یادیدلم خوهغه سندر غاړې چې د وطن او خلکو دښمنانو پر ضد به یې هیڅ نه ویل نو

مرتجعینو به دهغوی قدر کاوه. هر څومره چې زه د مرتجعینو له خوا ټکول کیدلم او پروپاګنده یې را پسې کاوه په هماغه اندازه په دخپل هنر سره به زمانه مینه پیدا کېده، او عقیده به مې لایخیده چې داد خاوري او خلکو دښمنان زمانه هنر څخه بدوړی نو باید زه نور هم د وطن او خاوري دښمنان په خپل شعر او خپلو سندرو کې وټکوم، رسوايي کړم او ددوی دسپینو جامو لاندې نور زړونه او نور نیتونه خلکو ته په ډاګه کړم.

- دغه اشعار چې تابه خپلو سندرو کې ویلي دي او وایم ستا خپل شعر دی که څرنگه؟

- هو! دخپلو ټولو سندرو شعر مې پخپله جوړ کړی دی، مخکې مې هم وویل چې هروخت د خلکو دښمنانو لخوا ټکول کیدلم مګر زما عشق او علاقه ورځ په ورځ خلکو سره لاسرعت موندله او زمانه شعر ویلو سره زیاتیدله، چې دخپلو خلکو ګریدلې حالت به شعر کې بیان کړم.

- ترڅو صنفه پورې دې تحصیل کړیدی؟ تردریم ټولګې پورې مې درس لوستی دی... پدې وخت کې مې پخوانی خاطري اواقصادی ستونزې چې دده د تحصیل مانع ګر خیدلې وریپاد شوی او په نائرسروایي چې د اقتصادي ستونزو له امله مې نورونکې شول خپل لوست ته دوام ورکړم...

- داسې مو اوریدلې دی چې ته دانقلاب څخه مخکې د رجحانې واکمنو په وخت کې سندرې شوي وې آیا دارته ویلای شې چې ستا دندې کیدو علت څه و؟

که کله په شونډو باندې زه تیروي او سترګې مې یو نامعلومې ځای ته نیو لې دې داسې وایم: هو، زه دداود په ارتجاعی حکومت کې لدې امله بند شوی وم چې ما خپله په خپلو شعرونو کې طبقاتي ټولنه تمثیلوله او دغه رنگه هغه یې عدالتی او ظلمونه مې چې دهغو ټولنو خاصیت و غندل نو لدې امله کوم وخت چې په (۵۵) کال کې د خوست لوی ولسوال زه دداود نظام د جشن مراسمو له پاره وروغوښتم او هلته دخوست په سترګې کمپ کې مې مشاعره جوړه کړه، له ماشخه یې چې ما خپل داشعر په سندره کې ووايه:

چې ما خپل د شعریه سندره کې ووايه: شپه او ورځ کارونه کوي ټول غریبان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولې خاندان دی شپه او ورځ کارونه کوي هر څه ګټنه علت یې څه دی؟ هیڅ نه لړینه دوی ته چا پسره ډیر د ښمنان د دی چې څوک بیکاره ناست دی ولې خاندان دی شپه او ورځ وهی پښې او لاسونه

ټول یې ټناکې شول کسوي کار و نه ددوی د لاسو محصول وړی باداران دی چې څوک بیکاره ناست دی ولې خاندان دی دغه ظلمونه به ټول هله بدل شې چې مظلومان ټول پورته یو ځل شې

نن کامیابی ده یو مه ټول مظلومان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولې خاندان دی زما دی سلام وی په مظلومانو چې شمه تندر په ظالمانو

صالح دېل په غم کې ډیر په خپل ځای دی چې څوک بیکاره ناست دی ولې خاندان دی کله چې سندره مې خلاصه کړه نو پولیسو ته مې وویل چې داتوقیف ته بوځي کله چې زه یې توقیف ته بوتلم نو استعمالونه یې را څخه

(پاتې په ۵۸ مخ کې)

ژوندون

این بیت گذشته از آنکه تبیین هنرمندانه صفت مبالغه - که جلوه ای از پهلوی های هنری شعر است - میباشد - بلکه مبین چگونگی زندگی رقیب شاعر نیز شده میتواند و یاقطعه ذیل :

تنها شدم از آنکه به تنها نساختم
چون دیگران به مردم دنیا نساختم
عمرم گذشت گر چه به گرمای روز گار
یک خارخانه ای لب در یا نساختم
و از این قبیل اشعار در دیوان عشق که
الله الحمد بقلم خوش تدوین و تنظیم گردیده
بوفرت موجود است - اما مستلزم کاوی پیگیر -
تر در خلال وقت بیشتر میباشد .

هرگاه روح مطلب را دنبال کنیم بایست
اعتراف نماییم که در ادبیات راستین معاصر
مال عشق چهره نا آشنای نیست - زیرا این
شاعر عصا و هشتاد و هفت سال حیات پویا و پر
نشاط خود را در بیان اشعاری ریخت که امروز
در اختیار اهل تحقیق و سایر دوست داران
شعر قرار دارد . موصوف همانطور یکی که در
بیان اشعار نغز فلکلوری یدگولا دارد، از
همین و پرداختن اشعار بی جواب ادبی نیز
عاجز و نارسا نمی باشد. چیره شمتی این
گوینده عذب المنان را در غزلیات و قصایدی
میتوان دریافت که او با شکل و محتوای سخت
عالی سروده است مثلا بیت های ذیل :

بدین تمکین که ساقی باده دریمانه میریزد
رسد تادور مادیوار این میخانه میریزد
جز دل من که بی صدا بشکست
هر شکستی به خود صدا دارد
عشقی مو فناد در چشم
و نه آن شوخ را کمر نبود
با چه حسرت این سخن را دوش میگفت کاکلی

ای خط مشکین شکستی روز بازار مرا
- عمر ها بودم امیر مشکلات زندگی
عشق آسان کرد اخیر کار دشوار مرا
بر سر بازار هستی سیر عبرت میکنم
بی عنای ها جلوس رنگد کانه بس است
ایات بالامثل قریحه بیدار و سخن پرداز
عشقی در پهلوی های ناب ادبی است که
نظیر آن ها در غزلیات و قطعات و مثنوی های
دیوان صوفی عشق طوری چشم گیر وجود
دارد، و میتواند اندیشه نقادان ادبی را در شناخت
ارزشهای ادبی کلام این شاعر توانایی بخشند،
و یاری نماید .

نشان دادن بعد فلکلوری کلام عشق
مستلزم مطالعه و دقت در خلال اشعار موصوف
است . اواز اصطلاحات و تعبیرات عامیانه تا
ضرب المثل ها و حتی زبان محاوره مردم را در
شعر خود ماهرانه و استادانه آورده است .
اگر از حق نگذریم بایست اعتراف نماییم که
بازتاب این هنر از زبان عشق شاهد وسعت
معلومات و پیوند استوار او با مردمان سرتاسر
افغانستان میباشد . مثال ها و نمونه های که
در ذیل ذکر میشود تاجای تبیین استعداد
هنرمندانه و تخیل شانزانه عشق شده
میتواند .

آزاده دو بعد ادبی تعبیر میکنم که هر دو
بعد در اشعار باقی مانده شاعر بوضاحت دیده
میشود . یک تعداد اشعاری از عشق هست
که پختگی و عتات اندیشه و قدرت سازندگی
تخیلش را روشنتر نشان میدهد و خواننده بی
این حقیقت که کلام عشق سطح بلندی را
اخراج کرده است - یقین حاصل میکند .
یک مقدار اشعار دیگری که بزبان عامیانه
و شامل اصطلاحات - ضرب المثل و تعبیرات
رایج و عام فهمی است که مردم دور و پیش
در محاوره روزانه خود بکار میبرند و استعمال
همین تعبیرات و اصطلاحات عامیانه است که
به شعر عشق رنگ فلکلوری میدهد .
هر کسی که اندک دقتی در اشعار مسنون
عشقی بعمل بیاورد باین دو شیوه - دو بعد
یاد و موقف کلام او بوضاحت آگاه خواهد
شد . و در خور یاد آوریم که این استعداد
را تنها در قریحه عشق میتوان سراغ کرد،
زیرا در زمره هم قطاران این سخنور توانا -
گوینده ای که بتواند در قالب های شسته
ادبی اصطلاحات و تعبیرات زبان گفتاری عامیانه
را بطرز دلکش و جذاب بریزاند - دیده نمی
شود . و علاوه بران در گروه شاعران معاصر

عشقی با قریحه ذاتی ای که داشت و غریغ
دور ماندن از معارف زمانه - فقط توانست
بپیوستن به حلقه های ادبی و آمیزش با
ادبا و شعرای عصرش - از فهم شعر بهره مند
شود تا دانش شعر - بر صاحب نظران پوشیده
نیست که فهمیدن و شناختن را با دانستن
فرقی نیست . و این دو اصل فرهنگی را میتوان
در بسا موارد روشنتر و قانع کننده تر بیان
کرد . اگر شاعری توفیق انشاد و ابداع شعر
همه کسی پسند و همه کسی بخوان را پیدا کند،
پیروزی او را باید ناشی از استعداد شگوفان
و قریحه بیدارش دانست ، که توان بال و پر
دادن اندیشه خود را در فضای نا محدود تخیل
دارد، نه از دانشی که پیرامون موازین
علم الشعر اندوخته است .

اگر خوانندگان محترم این مقاله به شخصیت
عشقی از نزدیک آشنایی داشته و آن مرد
وارسته را در حین زندگی ملاقات کرده، و
از محیط زیست ، و شرایط زندگی و گذشته
برماجرای او اندک مایه معلومات فراهم کرده
باشند، بدون شک باین مطلب - که عشق
واقعا شاعر بود، و فقط استعداد و قریحه او را
در زمینه شاعر شدن یاری کرد، متیقن میشوند،

از نیلاب رحیمی

شعر تجلی اندیشه شاعر است

ما کم تر گوینده یی را میتوان پیدا کرد که
قادر به آفرینش مضامین شاعرانه و هنرمندانه
از فرآورده ها و زوایای روزانه زندگی و محیط
زیست باشد .
(اگر قرار باشد ما استعداد تصویر آفرینی
عشقی را ارزیابی کنیم - ایجاب نگرش و
دقیق تری را در اشعارش مینماید که بایست
مقاله مبسوط دیگری در زمینه روشن شدن آن
مطلب نگارش یابد که این مختصر حوصله
گنجایش آنرا ندارد .)

او بکمال ادراک و تخیل، حالات ذهنی و
فرآورده های عاطفی خود را در پدیده های محیطی
که تجارب و اندوخته های حیاتی، اندیشه اش
را در شناخت ابعاد آن مجال تحلیل داده است،
انعکاس میدهد. و در همان ظاهر عینی، حقایق
ذهنی خود را منعکس میسازد . این حقیقت در
آینه ارزشهای هنری شاعر آنگاه بازتاب
میکند، که موصوف پیوند شاعرانه خود را
با اشیای ماحولش بلا فصل تر میسازد و آن
اشیا برای بیان حقایق تردید ناپذیر زندگی
در شهر خود استفاده میکند. مثلاً -

عزیزان آنقدر من بی سرانجام و پریشانم
که از چشمشك باشد چراغ بیت الاحزانم

و باور پیدا میکنند. که اواز کسانی نبود که
در نزد استادان ادب - زانو بخواندن آثاری
مثل : ترجمان البلاغه اثر محمد بن عمر را -
دوایان - حدائق الشعر رشید الدین «طوطا»
المعجم فی معانی الشعر العجم - شمس قیس
«رازی» و غیره آثار و کتبی که در زمینه و
موازین و صناعات لفظی و معنوی شعر تدوین
گردیده زده باشد، بلکه در پرتو ذوق و
تلاقی ای که در این راه داشت، قادر به گفتن
اشعاری شد که امروز بدون شک با اشعار
چیره دست ترین سخنوران زمان ما پهلوی
میزند . این عطیه را فقط از ناحیه فهم رموزات
شعری نصیب شده - نه دانش موازین و
صناعات ادبی .

عشقی بدست یاری فهم و شناختی که از
شعر داشت - فقط شعر سرود - شعری نغز
و جذاب، او از کلمات و اصطلاحات و اشاراتی
در آذین بستن شعر خود استفاده کرده که
مردمش به آن عبارات بیشتر مانوس بودند
درین راه سعی مزید مبذول کرد تا بیشتر
شعرش بیان ارزشهای بلا فصل زبان مردم
باشد از آثرو شعر این سخنور مر دم
در دو سطح مختلف قرار گرفت که نگارنده

هرزه گر دویبیک است - جاهل و بیخبر است
با چه تا کمر بالا شاف فروتر از ساق است
گرده پاس شوخیها داده دادی باکی
کنش می نهد بر سر بامیان طلباق است
بی فلاحی و بی شطرنج - شب نمی برد خوابش
هر طرف که میگردد به جل به طیارق است
طبع او نمیخواهد نان تاوگی هرگز
عادت دوام او شیر و کیک و بسراق است
عشقی با ساده پردازی های که ناشی از
طبع و قادتش بود - از اشیای دور و پیش خویش
برای بیان رموزات شعری، هنرمندانه استفاده
کرده است - مثلاً در بیت ذیل :

زرد آلودی جنت را بر لب زنی زاهد
ای خام طمع بگذر از اشک اشق
و یادر ایات ذیل :

دیدنی و تغافل زدی و او چقدر خوب
سویم سرو کاکل زدی و او چقدر خوب
صد نوت صدی در گیسوی مرغ گلنگی
دو همره شاقلی زدی و او چقدر خوب
یک شانه ز شوخی زدی ۱۱ بر سر دریا
یک شانه سر بل زدی و او چقدر خوب
از جام می بیغیم از ناز گذشته
بشک همره چاول زدی و او چقدر خوب
و همین طور قطعه زیر نشان دهنده رنگ
فلکلوری شعر عشق میباشد .

شکار تو سرتابه بسا خوشنماست
سگ و باز و تیر و تفنگ تو خوش
ترا بزم عشرت بود چا و دانه
الهی همیشه ترنگ تو خوش

اگر ازین قبیل نمونه ها را در این مقاله
درج نماییم - سخن به طوالت انجامیده شیوه
موجز نگاری نقض میشود چون نگارنده در
کتاب «شرح حال و تحلیل اشعار صوفی عشق»
پیامون پهلوی های مختلف شعری و پیوند
های اجتماعی او گسترده و مبسوط سخن رانده
و بسک و اسلوب سخنوری اش را بر قواعد
زندگی او طوری شرح داده که مورد پذیرش
خودش نیز واقع گردیده بود خوانندگان
محترم را در شناخت جنبه های زندگی شاعر

توانم با محیط زیست اش به مطالعه کتاب
مزبور - که در سال ۱۳۵۷ در مطبعه دولتی
طبع و به بازار عرضه شده است ، تشویق
میکند - اما همین قدر بحث که از شعر
عشقی بعمل آمده احتمال دارد که معرفی
او، یعنی بعد ادبی و بعد فلکلوری ، او شده
تواند گرچه از کلیه آثار این شاعر وارسته
در نظر نقادان و پژوهندگان همین دو بعد روشنتر
تبارز میکند باز هم مابطور مثال از هر دو بعد،
و دو نمونه را در پایان این مقال ضبط میکنیم
تا مورد ادعای بالا شده تواند .

طبقاتی نظامونو ته

یوه لنډه کتنه

دولت یوه خاصه سیاسي آله ده چی دیوی معنی طبقی به لاس کی وی اودخپلو گټو او تلاقو دسر ته رسو لو دپاره ور څخه کار اخلی . په اصل کی اقتصادی حاکمان په خپله سیاسي حاکمه طبقه جوړ وی ځکه چی ددولت موجودیت بیله یسوی طبقی نا ممکن دی .

ددولت پیاوړی عنا صر په خپله سیاسي سازمانونه دی په هغه ټولنه کی چی دد ټولنی اقتصادی جوړښت او طبقاتی مناسبات بیا نوی . دولت هغه وخت مینځ ته راځی کور ۲ وخت چی په لو مری کمو ن کی دټولنو په مینځ کی دډیری برخلائی په اساس طبقی وویشلی شوی . چی ورو ورو ددی ټولنی څخه یوه داسی ټولنه جوړه شوه چه هلته د مریو ب ټنبا نی څر گندی شو ی او ددولت موقف ډیر ښه روښانه شو چی پدی تو گه دولت دهغی ټولنی دغیر و دپا ره دظلم او ستم یوه آله وگر زیږدله چی دپور تنی طبقی سره په تضاد او یاد بنسټی کی وی ددولت وده دانسان ټولنی دودی سره سم ده چی موږ دلته دری ټپ یادوله استثماری دوری ټولنی او یا دری لوی تاریخی استثماری دولتونه گڼلای شو . اول دبادارانو دولت چه په تلامانو دیکتا توری کید له . چی دلو مری کمو ن په اخیر کی مینځ ته راځی .

لو مری کمون :

دانسان ټولنی لومړی تاریخی اقتصادی ټولنیزه دوره ده .

لومړی کمون بر له طبقو ټولنه وه چی پدی ټولنه کی اجتماعی مالکیت په تو لیدی وسایلو باندی موجوده وه پدی ټولنه کی تولیدی قوی ډیره وده نه وه کړی اودکار تقسیم هم ورو ورو تکامل کاوه په دغه دوره کی دولت موجود نه و کله چی خصوصی مالکیت په تولیدی وسایلو باندی مینځ ته راځی چه دغه خصوصی مالکیت په تو لیدی وسایلو باندی مینځ ته راځی چه دغه خصوصی مالکیت باندی ددی سبب شو چه اقتصادی فرق موجود شو او په نتیجه کی نه پخلا کیدو لکی طبقی مینځ ته راغلی چی پدی ډول ددولت رول دلته رو ښانه او په ټولنه کی استثمار ظلم او نوری ناوړی خرا بگاری مینځته راغلی چه دلو مری کمون دور ختمیږی او دولت مینځته را تلل او قدرت دحاکمی طبقی په لاس اخستل په اصل کی ددوی استثماری دوری پیل کول وه .

صفحه ۳۶

کی ټوله یوازی پر گری به نی ور ته کوله بلکی دکور نی ټول کار به نی ور ته کاوه او نور وخت به نی ورته کار وه او نور وخت به نی نه درلو د چی دبل ځای کار وکړی ده نه شوا ی کولای چی پسی پسی دکور نی ژوند وپا نندی بوزی نو مجبوره به شو چی بیرته خان او یا فیو دال ته ورشی او دپور اخستلو خواست ورڅخه وکی چه دغه پور به د لو ډ کړیدت سره یعنی سود پواسطه دومره لوډ شو چی بزگر به ددی کار دوام او فرضی اخستلی او په غیر مستقیم ډول مریتوب ته شا ملیدل و یعنی ده به نور دا قدرت نه درلود چی دفیوډال پور ورکړی توفیو ډال ته به داموقع مساعده شوه او یا به پسی خان ته مساعده کړه چه دپز گر کور نی ژوند او ټول کارو نه دی په خپله گټه استعمال کړی دمثال په تو گه دده لور او یا زوی حق نه درلود چی په خپله او دده دپار او یا مور په خوښه واده وکړی چی فیو دال کولای شوا ی چی به تی پوری نجلی څرخه کړی او پسی نی په خپل جیب کی واچوی اوداسی ډیر مثالونه شته چی یوه فیوډال چی (۶۵) کلن به وه دیوی معصومی انجلی سره چی (۱۶) کلنه به یوه په زور واده کاوه ځکه چی دهقان به دده دفرسادی په اساس دفیو ډال غیر مستقیم مری گرز پدی و وه له بلی خوا د فیوډال دخپلی طبقاتی حاکم در یځ پواسطه دولت په لاس کی نیولی وه نو هر شی نی دخپلی گټی دپاره استعمالاوه مثال :

د مذهب څخه بده استفاده ، مطلق فیوډالی هیر ۱ د شی سیستم درلودل ، د بین المللی ارتجاع او امیر یا لیزم سره د خپلو گټو دپاره لاس یو کول او ددهمو کراتیک جنبش او پر مخنځ شندول وده فیوډالی تولیدی قوی سره ددی چی ډیری استثمار کیدلی دومره مخ ته نه و تللی دفیو ډالیسم دکار ویش یعنی د ځمکی په مختلفو څو ویشل او ددغو منطقو مهمی برخی دمرکز و نو په شکل کلیو نیو لی وود ډیری بخشی ودی مثال دترانسپورت دتگ راتگ دخبر و نو د ر سیدلولات دلوړو اغیر منو فعالیتونو اجازه نه ورکول لکه دکسبه کارو اتحاد یو نشوا لی او دود او دستور (دترا د یستون) ناوړه فشارونه او یو ډیر کلک کنترول داید یا لیستی کلیسا و یاد کلیسا و قدرت په اید یا لیستی فضا کی یعنی دغه ټولر تکامل مخه نیو لکی فکتور و نه او په تیره بیا د عادی فیو دالی شرا یطو وده د بلی اقتصادی دوری دپاره لاره امداد کوی چی خپله دولت همیشه پدی لاره کی وی چی په اوله مرحله کی څنگه استثمار شوی طبقه په کار واچوی او په دو همه مرحله کی کوی ښی ددی کیری چی دتو لیدی وسایلو ښه کید لو د پا ره ددی دپاره کوی ښی کوی چی ښه گټه په لاس را شی نو دکار دو یش چټکتیا او پیسو او کالو ارتباطات او دلو ی ما ر کیتو مینځته را تگ ددی سبب کیری چی په تولید کی هم نو ی شیان ور زیات شی . په ښار ونو کی لاسی کار او تجارت هم وده کوی چی پدی ډول ددو

واصلی طبقو په څنگ کی کسب کار او سوداگر مویو دیت ښه ښکاره کیری .

پور ژوا ی کپیتا لستان ، د کپیتا لیستی ټولنی حاکمیه طبقه ده او په مقابل کی یی محکومه او استثمار شوی اساسی طبقه کار ر گران دی د کار گرانو سرما په یوازی او یوا زی کار کول دی نور هڅ نلری . پورژوازی طبقه چی خصوصی مالکیت یی په تولیدی وسایلو لکه (فابریکی سټیلیو سایل خام مواد اوداسی نور) وی دپورژوازی موجودیت او پرمختگ دکار گرانو په استثمار پوری تعلق لری دپو رژوازی او کار گری طبقی آرزو گانی دیو بل سره نه یو ځای کیری او په سخت تصادکی دی چی همیشه په طبقاتی جنگه کی سره یو وخت وه او دا به تر هغه وخته ادامه لری تر څو پورژوازی طبقه له مینځه ولاړه شی . زه دلته یو ډیر ساده مثال درویم چی و لی بو رژوازی طبقه له مینځه ځی او کار گره طبقه قدرت اخلی : پورژوازی دولت همیشه کوی ښی کاوه لکه نور استثمار ری دولتو نه چی کار گره طبقه د یوه قوی استثمار لاندی راو لی مگر هڅ وخت ارزونلری چی د وی له مینځه و لاړ شی مخکی مو وویل چی دپور ژوازی وجود او پر مخنځ په کار گری قوی پوری تعلق لری نو له بله خوا کارگران همیشه د مختلفو مبارزو له لاری غوا یی چی پورژوازی له مینځه یوسی او په ځای لی خپل قدرت ټینگ کړی په دغه لیکل شوی دلیل واضح لیدل کیری چی پورژوازی له مینځه ځی له بلی خوا پورژوازی عینی یوه تاریخی ټلو لکی طبقه ده .

پورژوازی کوی ښی لری چی دمو سیالیزم مخه ونیسی نو په تر یواله سو په هڅه کوی چی خپل ارتجاعی فشار پسه ولسونو او هیوادو نو راو لی اوازه شوی استثمار ری میتود ونونه په لری کی ادامه ورکړی . دوی په هر ډول چی دیو څو ورځو پاته کیدو د پا ره دهری ناوړی لاری څخه استفاده وکړی لکه تعرضی جنگونه ، دانتقلا ب ضد عملو نه او د مختلفو افکارو څخه پسه خپله گټه استفاده او داسی نور پور ژوازی په کپتا لیزم کی دازاد رقابت پواسطه یومترقی ډول و لو باوه کوم چه دتولیدی قوی پرمختگ او یا تولید په ډله ایز ډول مخ ته بوزی .

یوه لو په برخه د پورژوازی په یوه فعاله او عامه ډله باندی اډول شو پده چی دوی نور هڅ په تولید کی برخه نه اخلی چی هغه یوازی د تو لید رهنما لی کوی او دوی دعالی تحصیلا تو خا وندان دی چی دمنیجرا تو په نامه یاد یری چی دغه په پورژوازی پوری تړ لی د لالان یوه طبقی طبقه تشکیلوی چی دانتحصا ری پورژوازی سره ځان ویلی کوی . چی داتول اقتصادی قدرت ټینگی یعنی په عین وخت کی په دوی پوری تړ لی دولت تقو په کوی او ساتی چی په نتیجه کی یو ډیر خطر نا که ارتجاعی او تعرضی امیر یا لیستی قدرت جوړ وی چی ټول ز حمتکښه خلق اوان هغه هیوادو نه

رادیو-جرايد نشریه های اختصاصی -
فلم ها و تاسیس جرگه های محلی حفاظتی
منطقه دريك کشور فعالیت مداوم و مفیدی
داشته باشند . این مامول در چهار چوب
سرویس اطلاعات و ارتباط عامه جنگلات بخوبی
تأمین میگردد .

خاك ها و ترکیبات کیمیای و فزیکي آن در
فراهم آوری امکانات احیا و احداث نقش مهمی
دارند . حفاظت خاك و مراقبت از فرسایش و
تنظیم آبریزه ها تهیه و آماده نمودن خاك
گامهای ابتدایی اعمالیات اساسی پروگرامهای
احیا و احداث جنگلات محسوب میگردد .

موفقیت دريك طرح سر سبزی وابستگی
کامل به مراقبت و رفع عوامل کلی امحای
جنگلات دارد که هیچ يك از آن عوامل را نمی
توان بدون ارتباط عوامل مرتبط به آن وسیله
رفع مشکل و ولیقه موفقیت دانست .

بر سبیل مثال وزش باد های شدید -
انتقال ريك های سیار، لغزش زمین در مناطق
دارای شیب های تند، سرا زبردن سیلابها،
برف کویچا ، عدم توزیع مناسب و مداوم
مقدار آب از منابع ذخیره وی و محو گونه
های مختلف حیوانات و پرندگان و حشرات

تهیه و ترجمه . م . ف

جنگلها - محیط و نیاز مندیهای انسان

بومی يك منطقه همه در اثر عوامل موجود
در منطقه و اقلیم عمومی آن معلول تغییرات
فاحش تا سرحد امحا میگردد که از میان
همه نقش انسان و ضرورت استفاده آن از
جنگلها خیلی بارزتر میباشد . زیرا احیای
طبیعی و یا مصنوعی جنگلات مستلزم گذشت
وقت و زمان زیاد و بهره برداری انسانها از آن
در کوتاه ترین فرصت میباشد مخصوصا
وقتی که این بهره برداری غیر فنی و ناسالم
باشد .

ساینس و تکنالوزی همراه با ازدیاد روز-
افزون نفوس امکانات تهاجیم سریع را بر
جنگلها و کلیه منابع قابل استفاده آن فراهم
آورده از جانی رعایت جوانب تعالیم غامض
و مبهم مناسبات اجتماعی در کشور های عقب
مانده و روبه انکشاف بزرگترین و موثر ترین
مانع حفاظت - بهره برداری و احداث و تثبیت
شکل عملی مالکیت میگردد - در يك مقطع
طولانی زمان موجبات تغییر سریع واکولوژیک
را فراهم و بیگمان این تغییرات بر منابع
طبیعی و بیجان سطح تولیدی در جبهات رفیع
نیازمندیهای ملت ها عامل مهم و باعث تغییر
بالیسی عمومی بهره برداری همانوقت میگردد .
امحا و تخریب جنگلها نه تنها تعطیل ادامه
حیات نباتات بلکه تسبب حق ادامه حیات
هزاران موجود زنده و وحشی که جنگلها ماوی
آنهاست میگردد .

بقیه در صفحه ۵۰

جنگل از غرضه ملیون ها سال حیثیت
بناگاه و ثروت های ملل مختلف را از بدویت
الی عصرانم و راکت داشته است .
جنگل جزوی از مجموع عوامل محیط زیست
بوده اقتران حیات بخش آن براین مجموع
انکار ناپذیر است .

وسعت پهنای نقش جنگلات در تنوع و امور
حیاتی از اسکیموهای شمال الی چنگیز خان
مهاجم را احتوا میکند .

تحلیل ریشه های تاریخی موجودیت
جنگلها بحثی است مطول اما مشحون از دلالت
ها و شواهد مبنی بر موجودیت اراضی و
ساحات وسیع از جنگلها و روئیدنی های مفید
که بنابر عدم وقوف بشر برطرز و پیمانه
استفاده از آنها امحا و جهانی از آثار حیات
در آن یکجا نابود گردیده است .
آیا میتوان جنگلات نابود شده را دوباره
احیا کرد ؟

پاسخ به این سوال بدون در نظر داشت
پروگرامهای احیا و احداث وسیع بافداکاری
خستگی ناپذیر اتباع يك کشور و احساس
مسئولیت در طرز استفاده و بهره برداری از
منابع باقیمانده جنگلها و حفاظت سالم آن
دشوار و ناممکن است .

وصول به اهداف احیا و احداث و حفاظت
سالم مجزا از تعلیم و تربیت کتله وی در دهات
و قراء همچو جنگلها نقش بر آب خواهد بود
مگر آنکه سیستم های ارتباط جمعی مانند

جنگلها ثروت طبیعی هر کشور است

لهغوی پي ژوندی دی

ژان لافایت

تیرپسی

موږ یواځې د (او منو پل) دېر جېندیان نه یو. زموږ دېند یخا نی جنو بی خواښه او لسم نمبر بند یخا له مو قعیت لری، چې پدی وړستی وړ څوکی (دوب) دسیمی پار تیز آنان یی هلته راوړی دی. او روبرت ماته وایی:

دندوی په منځ کی یوه عجیبه سړی شته چې شخصاً (هیملی) دلوستلو لپاره د هغه دوسیه غوښتی دی. دغه عجیبه سړی (بی پر ژور) نو میړی. (څو او لسی وروسته یی پر ژور دېند یخا نی څڅه وښتید او وروسته بیاد (کلل لابین) په افسانوی نامه سره په ټوله فرانسه کی شهرت وموند. دغرمی څخه وروسته، د غومر ګرځیدل نی په وخت کی پی پر ژور چی بیګا ری کوی زموږ له څنگه تیر یزی او دتیریدو په حال کی وایی:

(فریزه) خو ښی ندی. درو سیمې د جیبی یو. نقشه یی نن زما د کالیو په منځ کی مینده کړی دی، خو دا لا دکا رپیل د.

له همدی امله دی او دده انځر یو ا لان دورځنی ګر ځیدل او د خوړلو د شیا ښو څخه چی د سره صلیب او کوا کر له خوا وړ کول کیږی یی پر څی شویدی. وروسته منی محرومیدل زینت زیات داهمیت وړدی داڅکه چی دغه د خوا په شیان زموږ سره مرسته کول چی دلوی څخه مړه نشو. هر کله چی دیوسری خوراک یواځې درو منسو یل دېند یخا نی په جیره منحصر شی د هغه معنی داده چی دی په تدریجی مرګ محکوم شویدی، دورځ تر ورځ زیاتید و نکي او په تدریجی توګه دخپلی قوی د لاسه ور کول. خو له نیکه مرغه اوس ښځی شته دی، دښځو مرسته نور محدود پتو نه جیره کوی. ښځو! نشو کولای چی نورچپ پاتی شو. پهسل ها و ښځی درو منو یل په برج کی بندیان دی. دری او نی منځ کی دانیل کازانو او ماری کلو دوا یان او کو توریه لادهغوی په منځ وو. خو هغوی یی دیوی ډلی بندیا نو سره آلمان ته یو پل. خود هغوی د مېر با او زېږونو څخه یو شی پاتی ده هغه داجی هغوی دخپل د څڅیر ښځی یی په مبارزو ښځو بدلی کړی دی. زما ښځه چی دری میاشتی مخ کی له ماته بند ی شوی وه د هماغی ډلی په منځ کی یی آلمان ته یوړل. زه ډیر وروسته ورسیدم اوو می نشو کړای چی هغه یو ځل بیا و ګورم (هغه ۱۹۴۳ د نوامبر په میاشت کی د (آشوب) تیز) په اردو ګاه کی مړه سوه. د پل

خپل ټول قوت دخپل د څڅیر له ملګرو څخه کوم چی په ۱۷ نمبر بند یخا نه کی و، په کار واچوو. هره ورځ ۱۷ نمبر بند یخا نی دېند یا نو د قهر مانانه اعما لو څخه څه د غو ټو د لیر لو د لاری او یاد لیکو نو د استولو له لاری ستاینه کیږی. سړی ورو ورو دغی نتیجی تهرسیږی چی دلته ټولی ښځی یا خویندی دی او یا میندی.

دایو میاشت کیږی چی په رو منو یل کی یو. زموږ دېند یخا نی ګو، ندی هغه ډلو لی بند یخا نی د لار ښو دنی له مرکز سره مستقیم او مر تپ او یکی آتکی کړی دی زما یو پخوانی ملګری چی (تاتار) نو میړی ددغه مشر تابه په ډله کی دی. تاتار هماغی چی زموږ د منځو کی مصطلح دی (بیر بیران) ده. هغه په یوه جیرانو نکسی تو ګه د دارد جو یی څخه بچ شو. (زموږ ملګری یی په ترتیب سره د نو مو نو دلمری ټکی په اساس اعدام کړل څو دغه لری د هغه پر نو م یا ندی همدا می تم یا ته شوه). هغه په اختصار او په ډیر احتیاط سره بهرنی خبرو ته راته استوی.

د مارچ دمیاشتی په ۲۱ نیټه د هغو اویا کسو وطن پالو په ویار یو مجلس جوړو دغه کسان په یو رڼو کی چا نواری شوی و، او په دی ترڅ د هغو ملګرو نه هم یاد کوو کوم چی شپږ میاشتی مخ کی په (مون والرین) کی دآلمانیا نو له خوا وژل شوی و.

زموږ د ملګری دېند یخا نی په هره کو ټه کی د هغو شهیدا نو څخه دیو شهید نو م یادوی چی د اعدام په وخت کی سرود ویل ټول بند یا ن یعنی نارینه او ښځی په یو وخت کی ځان د سرود لپاره چمتو کوی اود (مارسی سیز) سرود درو منو یل دېند یخا نی دټولو ځایونو څخه پورته کیږی. زموږ منظره چی د شهیدانو په یاد سرتو ورسید بسی له کوم می پېښی څخه پای ته ورسید. سره له دی هم موږ نه غواږ و چی د شهیدانو رول ولوبوو، بایدو څو څیر.

واو تکان وخورو، له همدی امله ځینی نقشی جوړوو. دراهرو کرکی منځ په ډیران خلا صیږی، دابه کافوی چی دیوال سوری کړو، دکر کی میلی و سو لوو، اوو ټپتو. خو یوا ځی تصمیم کاسی نده، یا ید دنورو بندیا نو موافقه لاس ته را وړو، ډیر امکان لری چی بر یا لسی شو. خو فرصت نه پیدا کوو. د مارچ په ۲۹ ددیر شو کسانو نومونه لولی، زه هم

ښځه (هانریت) هغه انځر وواله چی د هغی سره وه په رومنویل کی پاتی شوه او ما وکړای شول چی هغه یو ځلی و کورم. ما هانریت دداسی یوی ښځی په صفت پیژندله چی دخپل کور او کورنی سره ډیره مینه لری هغی په هروخت ماته ویل.

ما آزاروی. کله چی او منو یل ته ورسیدم و می کړای شو چی یوه د څو کړنیو لیک اولتم پیغام هغی ته واستوم، په خواب کی می دا انتظار در لود چی ډیری گیلی او شکا پتو ته به و کړی. داڅکه چی هغی له دی امله بند ی شوی وه چی زه اوښځه می زما دمور لیکونه او غوډی اوکاغذو نه مودهغوی دکور څخه لاس ته راوړل. او پولیس د هغی پسته زما دښځی په دستکول کی د پستی درسیدونوپه منځ کی مینده کړی و خو په ډیر حیرانتیا سره د لیک دخواب څخه یی یو ه شو م چی هغه بیخی تغیر کړی ده اویوه بله ښځه ورځنی جوړه شوی ده. په خواب کی می لیکلی وه: (ګمان می نه کول چی ته به لا ژوندی یی... څومره خوشحاله یی چی یو ځل بیا تا میند کوم... زموږ له څنگ څخه ډیر کسان تللی دی... بر سیره پر دی ته لاتر اوسه نه یو هیږی چی زه د ګو ندغری شوی یی... باور وکړه چی ژوند می نوی پیل شوی دی... نه، دا ښځه اصلا بدله شوی ده، سبا د هغی په ابتکار د هغو شیا نو څخه چی د بهر نه ښځو ته را وړل کیږی مون ته هم خوا په ټولیزید. د خواښه نه ډک یو بکس زموږ بند یخا نی ته رسیږی بدغه بکس کی دیسکوت، مریا سگرت، سابه او خودانی ډوډی او نور هر شی شته. مون ددغه صادقانه او سپیڅلی نمونی په وړاندی هک ډک یا تی یو. د شپي یوه میلمستیا تر تیبو و چی په هغی کی زموږ دېند یخا نی ټول بند یا ن ګډون کوی. مون دخپل ځان لپاره ښو روا اوکو جوړ کړی دی، اوما خپله بند یا نو ته دور ستی ځل لپاره خوږه ډوډی پخه کړی ده. د هغه ښځینه مېر بانیسو څخه چی مون سره شوی څوک نشی یو هیدلای ترڅو چی درو منو یل بند یخانه یی نه وی لیدلی ماهغه ورځ داسی نارینه ولیدچی ټول یی البته یوا ځی زموږ څارنه او با لنه له کوی. بر سیره پردی زموږ له ډلی څخه څوکسه یوه اندازه شیان له بهر څخه لاس ته را وړ او پس له هغه نه موږ په ډیره جدی تو ګه په دی لټه کی شولو چی

په دغه ډله کی یم. کالی موتول کړی! اولس د فیقی وروسته باید دېند یخا نی نه ووځی. هرو مرو به لس د فیقی وروسته مو باسی یو بل په غیږ کی نیسو، هغو کسا نو سره چی دلته پاتی کیږی د را تلو نکي لیدلی کښی وندی پرتو. سای هلکانو ا له یاده و نه باسی، مون به (ماین) د کو چنی واک ته مخا مخ سره ټو لیرو.

پرون مخ کی له مون نه دیرش کسه نور لاپل، رو برت د هغو په منځ کی و، د هغوی پرځای یوه بله ډله راغله. برخلاف د هغه شی چی مو انتظار درلوده مون ډیر لری ځای نه نه بیا یی. یوا ځی د ګاونډی بند یخا نی سره زموږ د ځای بدلو ی. انده له لږ اضطراب سره وایی. دا ځلی زموږ وار را رسیدلی، وروړه. سوچ کوی چی آلمان ته به مو یو سی چپ شه.

بند یخانه ډیره لویه ده. دپخوا لسی بند یخا نی نه لویه ده. په دغه کټ بانندی چی زه اوس ناست یم. نن سهار دغه ټکی یی لیکلی دی. موږ د شپږ څلو یشت کسه یو او په ډیر نا رینتوب او زړه ورتیا سره د هر ګ انتظار یا سو. دد غی لیکنی تر لاندی د ډیرو لاسلیکونو په منځ کی یوا ځی یونوم لوستل کیږی (دوران).

دپورتنی جملی تر لاندی یوه بله لیکنه چی ښه روښانه نده داسی ده: «ژوندی دیوی تودو، ژوندی دیوی فرانسه! زه دوران ښه پیژنم هغه دکمو لیستو ځوانانو په ډله کی وو. مون دور وستی څر ځل لپاره دپاریس په یوه څلور لاره کی سره ولیدل هغه د شو ر او زوږ څخه ډک ووکله چی یو بل نه بیلیدو ماته یی وویل: دیا لیدو په هیله!

مانور هغه ونه لید. دی د هغو شپږ څلو یشتو کسانو په ډله کی و چی د شپږ نوی کسانو داعامیږدو څخه وروسته چی (لوی تو رز) هم د هغو په جمله کی وو، چا نواری شول. دغه دوه ډله ټول دغه بند یخا نی ته تیر شوی دی.

هغه خواږه او توشه چی راپاتی ده خپلو مینځوکی ویشو، دله منځ ته راوړو، ما. پشین زموږ سره یوه بله ډله یو ځای کیږی. ددغی ډلی په منځ کی ډیر کسان پیژنم. د (والی) ډله (هغه ملی چریکی ډله چی دپاریس په سینما د یکس باندی او د (سنت اسین) دبرجونو دټولولو له میرانی نه ډک فعالیتو نو سره مشهور شوی و) اکلا ټول دلته دی. د غرمی نه وروسته ددر یو بچو په شاو خوا کی دکر کیو په منځ کی دېند یخا نی دوه مو ترونه دربری. شین رنگ یونیفورم ګشتا پو دڅڅیرونو غږ پورته کیږی بندیا نوتو ناری وهی اودهغوی لاسونه په دوه کسپزه تو ګه څڅیرونو سره تړی. دباندی آلمانی ژاندارم

دنيارسي او بر چه پاك په حال
كي زموږ په گرد چاپير كي ولاړدي، بنديان
دوه دوه كسه مو تر ته اچوي، كو نجسي
په كولپ كي خړخړي زه او هم خنځير مي
پواخي پاني كېږودي د پر پشه زده پو دي
سړي ده چي زموږ په منځ كي د(پني لوي)
په نامه مشهور شوي و. دغه پنيكي سړي
چي ونه بي زما تر اوږدو سيري په رڼا
ورځ كي بي يو آلمان تي افسر چي دخپلي
مشوقسي سره يي چكر واهه ووازه، سره له
دي چي په ډيره و حشيانه تو كه جزا
وركي و ده خوان يو پنيكي دخو لي خغه
نموه وتلي.

په دي شكله هغه ماته وويل.

د ډيره پنه لاره داده چي سړي پيو
پنيكي و نه غږ يري، داسي د ډاډو ډده.
انسان وړونكي نازيان دهغه پنه اډولسي
ده، خه زده ورسړي، دهمدغو كو چي
سړي يو خنځه دي چي سړي كو لي سسي
ستر سر بازان وروزي.

يو وچ فر مان صادر يري، در واري
تړل كيږي او مو تر ونه چا لايږي.
زموږ مو تر هم روانيږي، داوولسم نمبر
بنديخاني خغه يو غږ هغه غږ چي زه
په يي په ټول عمر كي هير تكړم او ريدل
كيږي، دغه غږ د (راستنيو سرود) وايي
له سرود سره برياليتوب، ټول خنډونه
زموږ د مخي نه له مينځه وړي.

خپلو اكي زموږ د دغا مو تر لار پيو تكي
ده.

دغه غږ د (پي ټروټ) غږ ده موږ هم
ورسره يو خاي وايي، له هري خوا نه د
(خداي پامان هلكانو) اوږده وړتيا غږو نه
اوريدل كيږي.

ستر گي مي د بند بخاني ددر واري ووي
سو ري شا نه ډډم او دما رزو پنځو وروستي
كتل كوم چي زموږ لاره خاري په خاطر كي
سا تم، لاسونه او دستمالونه پكان خوري.
فرا نه د خپلي زر گولو پيو سره موږ ته
خداي پاماني وايي.

(پني لوي) وائي د(سړي زده تخنيري)،
دادي دپاريس خغه تير پيو، دپل وويل
(وات)، د(سيمون بوليواروات)، دسگران
وات خلك په جويتيا سره مو پرونه خاري.
ملگري مي يو پسته كوي، (موږ چيرته
وي ؟)

صبر وكړه همدا اوس معلوميږي.
هغه دوه لاري چي دويت له ميدان خغه
پيليري زموږ سر نوست په وټا كي، دد غو
نو لارو خغه يوه د يو لوار لاره ده چي(مون
والر ين)، نه خي دغه لاره د مرگ لاره
ده دابله لاره دلافايت دوات خغه(نور)
نه خاي سره يو خاي كيږي داسي پيكاري
چي مو تر ډيو لوار خواته خي، لكه چي
تر ديد لري، گر نديتو ب يي كيږي -
دلافايت وات .... دتعبيد لاره.

موږ آلمان ته ووي، پني لوي!
پكان نه خوري، هماغسي مسكي دي، كه
د(مون والر ين) پروان پسا ندي هم

تلو، همدا سي مو سكي بهوو او پكان
په يي نه خو ډ.

مو تپوژن -

يو نا معلوم مي خواته -
يو ډيره در چه اور گاپي با ندي
چي كركي يي هم په اوسيتزو سيخونو -
سره بند شوي دي، سپاره يو، موږ اته
كسه يو چي دوه دوه په خنځير وټو يو ډبل
سره تړل شوي، يو پوزاندارم ودرتي، وچي
غر پورته كيږي، شا ولسو دخپل دخنځير
ملگري سره ورو ستي كسان دي چي راخي
شار لو، دصدف په خير غاښونه، سور
بخون ويشتان او شني سترگي لري ډير
ستري ستو مان پيكاري خود دي لپاره
چي مو ډ سره يو خاي دي خاني.

زه تاپسي وم، خومره زيار مي و كښ
چي له نا بيل نشم، كله چي موږ تير يلو
دخلكو په وړاندي سد جوړ كيږي و، ماخپل
سرچك ونيوو.

سروحه: (آلماني لغت يعني چپ)

دگشتا يو ډيو ليمو يو تن دخپل ما شين
كن سره موږته كوښ كوي.

اوكله چي خپل سر گرځوي دشارلو هم
خنځير چي په آلمان تي زبه يو هيري وروواي.
شايي چي احتياط وكړو خكه چي دوي
دغواالمان سپاهيانو سره كوم چي په اولموي
كي و و ډير سو پير لري
رښتيا ده چي دوي لكه نا زيان دي، زه
كيږي سره ناست يم او گورم چي پيو
شمير كسان دوزخسكارانو په بندياسي
حال كي چي سپك ماشين گټو نه يي په اورو
با ندي اچي لي دي گزبه كوي، دوي
نوي او شنه رنگه كالي اغوستي او پيو
خنځير هم په لاس كي لري، ددوي پيو
تن په ډير زور سره ور خلاصوي او هغه
خنځير ونه خلاصوي كوم چي موږ يي ورسره
تړلي وخود هغه پر خاي زموږ لا سو نه
سره تړي او دلاهم زيات رپړونكي دي پتي
لوي خپل لاسو نه ډاسي حال كي چي يو
ډبل نه لري نيسي وړاندي كوي.

سواس؟ (آلمان تي لغت يعني خغه ؟)
دغه انسان وژو تكي نازي، دهغه په
سر په زوره وهي او لاسونه يي لا هم پيكاري
كښي كاري دپته لويي پنه بد ليري او د
شونډو خغه يي ويني پيږي خو له خپله
خايه پكان نه خوري.

دا هم دو مره بد چال چلند ندي!
شا يي چي شپه وي، دوه ساعت كيږي
چي اور گاپي لارو هر خو موږ هيڅ تي نه
وينو دپخوانه زموږ دكر كي پردي پسي
بندي كيږي دي، دهغه خراغ رڼا يي چي
دنه په اور گاپي كي پليږي زموږ د سترگي
آزاروي، هيڅ امكان نلري چي سړي و ډده
شي، تو دو خي هم دسړي ساه بندوي،
خنځير ونه موږه غو پيو كي ننوو خي او هر
كله چي دهغه د خاي په خاي كولو لپاره
پكان خورو درد لاهم پسي زيا تيري، دا نور
دطافت خغه لري او هزيان با روتكي دي،
زما په وړاندي شا ر لو لكه سپين سړي

په شان پروت دي خو هيڅ شكا پت كوي
او هر كله چي ورته گورم مو سكي كيږي.
دسر او مخي خغه مو خولي پيږي هوا درنده
ده، بخواتي يا دونه را ژوندي كيږي، كله
چي په خپلو اكه توگه مسا فر ت كسه
تلم تل په دواړو سره دويږم اوتازه هوا
په مي تنفس كوله آيا پسته له دي خغه
چي سړي داسي بندي وړ خي وويني امكان
لري چي د هغو ورځو خو ند باندې په پنه
شان پوه شي؟ پدغه خپه كو وتكي هوا كي،
ددغه سو زو تكي كوري په منځ كي دوي
طبيعي نا راحتي احساس سړي آزاروي، اوس
با يد خپل ټول قوت او قدرت ددغي طبيعي
غوښتنې دمنځ نيوي په وړاندي په كار وا چوو
كوم چي زموږ د كو ليو باندې فشار اچوي،
آلبرت زموږ په غو پسته هغه سپاهي
ته چي زموږه خغه ستر گي ته پورته كوي
او موږ ته خبر دي، غږوكړ اودهغه نه پسي
و غو پسته چي موږ مستراح نه پوسي، آلماني
په خواب كي وويل.

اشباتر، اين مال اين درناخت
(وروسته، دشپي يو خلي)

زه دخپل دگري غږ په دهغه پر منځ
تعقيبوم، خه اوږده شپه! لا شپه نيمه
شوي نده، وروسته، داسي پيكاري چي
مخكني ستو لري ډير لري، تړي موږ باندې
فشار را ووي، خو شا يي چي يو غږ باو
فشار را ووي، خو شا يي چي يو غږ باو
په موږته را كړي؟ اوس اوس ددغو دوو
اړ تيا و لري كو ل زموږ لپاره ستره نيكمرغي
ده خو اوس بايد انتظار وبا سو او صبر وكړو
دلمبي شپي خغه دوه ساعت وروسته، وخت
يي را رسيد لي ده در واري يو ډبل پسي
خلاصيري، ختي په پيره پير ته خي اوږر
پيرته راستنيري اوس زموږ واري، په
وار سره مو لاسونه خلاصوي، موږ تامل
وهي.

ششل، ششل (ژر، ژر)،
يو نازي سپاهي د سا را نامني د دروازي
خوله كي ولاړدي، په ډير دكرگسي خغه
پك غږ سره مو ډ پير آياته هڅوي، پسي
هغه آزاروي.

ششل لړ، ششل لړ (ژر ژور، ژر ژر)
خلاصه شوه، هيچا و نشو كړاي چي
آن يو غږ باوږه و خكي، شا يي چي

ترسبا پوري مقاومت وكړو، سپاهي دا سو
پجو په شاو خواكي اور گاپي ودر يد، موږ
يي پلي كړو او په بل كار وان كي مو ډ
ته خاي را كړ د تفل او انتقال په وخت
كي زه پلي بريالي شوم چي په تم خاي كي
يو نو م ولولم، (تريز) بايد د ترو و پناږم
خاي وي، اوس نو دآلمان په خاوره كي يو
پنځه پنځو س كسو ته يي په يوه وا گون كي
خاي وركسړي دي دا واگون د معمولي
واگونونو خغه ډير اوږددي، هغه كالي
مو چي خان سره راوړي و زموږ سره دي،
كو لاي شو چي تگ راتگ وكړو، سترگي
وخكړو، پري و خو، وروسته دتيري شپي
نه داسي آرامي زموږ په خيال كي نه گرځيد

دواگون په دوو خواوكسي دساو نكو
خايونه دي، ددوي پني دپخواني ساتو تكي
پسو په خيراندي، خودواگون په دووژاو پيو
كي دوه ما شين گټو نه زموږ خواته نيول
شوي دي، دغه ماشين گټو په د (داووكلس
توري) په خير زموږ په سر باندې گرځي
او دوي محيط واقعيو نه موږه ياد شوي، دما
تو تكي امرو نه غوڅ اوږه خړ گنده تو گه
ده، آلبرت موږته ژباړه كوي.

ددر واري نه لاس وډل منع دي، دهغه
يولي خغه وتل چي راته ټاكل شوي دي منع
دي، اوسپنيزو ميلو ته او هغو سوريو ته
لاس وډل چي دپاني ورځه راخي منع دي
سا تونكي د كو چي تخلف په صورت كي په
بي له خنده او رو كيږي، پوله تر ديد
زموږ مسا فر ت په بي ساري توگه او پسي
له پيش پني خغه سرته رسيد لي دي، دخو
خيدو خغه مخكي مو داسي سوچ كاوه چي
په يوه اور گاپي كي او د خا روږو سره په
يو وا گون كي به مسافرت وكړو اوله همدې

كبله موږ دوي احتمالي تبتي په شكله
موتقنه جوړه كړي وه اند ر ه موږ ته
ويلي وچي دواگون دخوتخو وويستل به
كا لي وي چي خاتونه د لاندې واچوه، ان
زموږ يو تن اړه لرونكي جوړ كيږي هم له
خانه سره راوړي وه، اودادي دهغه خارني
له امله چي زموږ د خغه كيږي زموږ تبسته
هم ناممكن پيكاري.

دغر مي دپوډي په وخت كړهر يو ته يوه
كاسه پيوړاوړ كوي، دغه گمره پيوړاوړ

چي دپټاو خوتوي ورسره ديمسون دوي
سو نو لپاره ډيره مز ناكه او په زړه پوري
ده، په هر حال دا زموږ يو خا طره ده دهغه
پناږ خغه چي په خلو رڼه پيري كيږي د
دو هم رو م) په نامه شهرت درلو د، ددي لپاره
چي تاوده شو پنځه كسه يو خاي سره خپلو
پتي لولي، ريموند، اندره شارلو او زه
شا رلو خپل سر زما په اوږه باندې ايښي او

دماشوم په شان په خوب كي ډوب دي،
خوهغه ماشوم چي په چگري كي يي ډير ژر
دخپل پلار خاي پك كيږي دي، هغه ما شوم
چي دغليم پرضد په وسله واله تو گه
جنگيري، هغه ما شوم چي دزير ندي خاي
كرد ملي چر يكا نو ليري ډله يي منځ ته
راوړي وه.

شپه تيره شوه، سوچ كوم چي
يو خه ويده شوي يم، خوږ پر ساهه ووكيده
آندره په فيلمو فانه توگه وايي.

دغه ساهه د پروني شپي خولي پيو لويه
بدل كي،
سيمون چي هر خه ته پنه خپل كيږي نه
يو هېښم پدي چي موږ ددو ترير گت خغه تير
شوي يو، خنگه يو هيد لي دي، سيمون
سو سيا ليست او د يو ه پيو ونځي پيوونكي
دي، هغه يي د (دا لايه) فرمان او د ۱۹۴۸
كال دانتصاب په امله دكار خغه ايستلي و
دده دژوند كيسه په اور يدو اوږي.

(نور بيا)

سرگرمی‌ها و مسابقات

شور بدهید تا سفیدی بازردی آن خوب مغلط گردد در آن وقت تخم به بسیار آسانی ایستاده میشود.

دلیل با افکار آزاد خویش توانست که خواننده اشعارش را با عمق خصال انسانی، عشق و دوستی، اعتماد بنفس و سلامت روح آشنا سازد حالا شما نظر به بیوگرافی و عکس او اسم او را برای ما ارسال دارید.

بعد از تجربه علت آنرا برای ما بنویسید.

تجربه اول - چشم هاوینی خود را محکم ببندید بعد یکعدد سگرت را گرفته و آنرا دود کنید درین حالت متوجه خواهید گشت که آیا سگرت را که میل نموده اید روشن است و یا خیره.

تجربه دوم - چوب کاک را بسر بوتل که در آن کاه ریخته اند بگذارید و بوسیله لوله نازک (نیجه فانتا) بداخل بوتل بف نهانید درین وقت کاه ها متر اکم شده به چوب کاک فشار میاورد.

تجر به پنجم - دست خود را بروی سرتان بگذارید به شکلیکه کف دستتان بروی سرتان داشته باشد بعد از رفیق خود بخواهید که دست تان را بطرف بالا بکشانند شاید عسیم این عملیه را نتواند که انجام بدهد و اگر هم بتواند مشکلات زیادی.

تجربه سوم - اگر يك گلوله را با انگشت سیاه دوردست خود لمس کنید درین لحظه متوجه میگردید که حتما دو عدد گلوله زیر دستتان قرار دارد.

تجربه چهارم - اگر تخم مرغ را بتوانی بروی نوك تیزان قرار دهیم آیا شده میتواند؟ بله! زیرا يك عدد تخم مرغ را گرفته خوب

تهیه و تنظیم از صالح محمدکهنار

این شاعر کیست؟

کودکی که در سال ۱۸۸۹ در خا نه - معدری در جزیره معروف به «لنگ ایلند» درم برعه وجود گذاشت وی همان کسی بود که تاریخ ادبیات جهان به آن افتخار میکند و دنیا او را شاعر دیوگراسی، لقب داده اند این شاعر بزرگ گفته است که: «ملنی و دولتی درین دنیا که یکبار اطاعت بی چون و چرا کند، و یکبار به غلامی تن دردهد، دیگر روی آزادی را نخواهد دید، این شاعر هرگز از میهن خود قدم بیرون نگذاشت و تا پایان عمر از محیطی که زندگی میکرد خارج نشد دوستان و اطرافیان، مردم ستمدیده، رنج کشیده، و کارگران بودند او از معاشرت با آنها و دوری از طبقات اشراف و ثروتمند خوش میبود زندگی او کا ملا شاعرانه بود و بهمین

کدام ستاره های جهان؟

درین کلیشه هفت ستاره سینما از کشور های مختلف جهان را مشاهده میکنید که

کاگتی، نمره هر کدام را برای ما بنویسید.
۳- از فلمهای شان نیز نام ببرید.
تخمینه جواب های صحیح يك قطعه فوتوی خود را نیز برای ما ارسال دارید.

۲- این اسما بکدام نمره عکسها مربوط هستند: شرلی تیل، سیون سیون، کاترین هیورن، ویرجینا بروس، نیرون پاوره گای - دورله، کی فرانسیس، جینجر جرجس، جیمس

درین جا چاپ شده است درین عکسها به سوالات ذیل جواب بگویید:

۱- آیا درین این هفت ستاره کسی دعاش مشهور است؟

مساله شطرنج

درین مساله شطرنج سفید، بازی را آغاز و در دو حرکت سیاه را مات میکند تنها از شما میخواهم طریقه بالا را مد نظر بگیرید و نگویید که سفید یکدوم طرق سیاه را در دو حرکت مات می‌کند زبانه از آن • بعد از حل مساله را برای ما ارسال دارید .

کدام فلم ؟

بعد از اختراع سینما کسانی های فلمبرداری برای شهرت خود هزاران هزار فلم را از آثار ادبیات جهان فلم برداری کردند ما صحنه یکی از فلمهای را که از هیچ ترین فلمهای جهان، بشمار میرود چاپ کردیم خوب شما این صحنه فلم را بدقت دیده و تنها اسم فلم و کمپنی آنرا برای ما بنویسید .

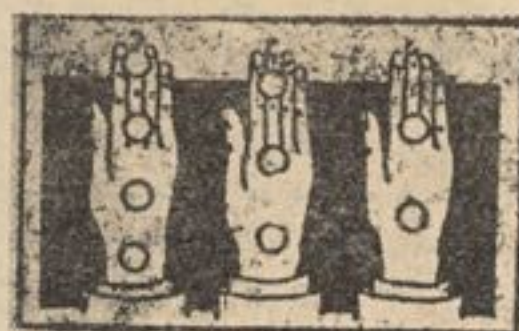
این دختر را می‌شناسید ؟

این دختر که چک که هنگام خواندن کتاب دیده میشود بعدها از مشهور ترین ستاره های جهان شد ما از شما نه میخواهیم که او چرا به سینما و تئاتر رو آورد تنها از شما اسم او را میخواهیم همچنان اضافه کنید که او در کدام سال به سینما رو آورد ؟

آیا میتوانید ؟

به عکس پایین خوب دقت نمایید و اثرات تجربه و طریقه آنرا برای ما نیز ارسال دارید :-
خوب کاری که انجام میدهند اینست باید اول دوسکه دو افغانیکی را پشت دست خود بگذارید و آنرا به هوا باندازید و یکدانه یکدانه آنرا دوباره بگیرید زمانی این عمل را یاد گرفتید این عمل را با سه و چهار سکه بصورت یکجایی و همزمان انجام دهید .
آیا شما میتوانید علت آنرا بگویید که چرا پول ها یکی پشت دیگر پایین شده و آنرا به نوبت می‌فایند .

بگنجانید ؟

۲۷۳۲	۴	۹
۸	۱۷۱۶۲۲	
	۳۴۱۴	۲۵۳۰
۶	۲۳۲۶۱۲	
۳۵۱۸۲۰		۴
۵	۳۴۱۱۰	

در بین این جدول اعداد گنجانیده شده و چند خانه آن هیچ نمره ندارد شما باید این نمرات را : ۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰ را در خانه های خالی آن بگنجانید تا حاصل جمع آن عمودا و افقا و از هر طرف آن مساوی به (۱۱۱) گردد .

کدام نوع عکاسی ؟

هنگام عکاسی هم مانند هنر های دیگر روز بروز تکامل میابد مادرین جانوعی از عکاسی را برای شما چاپ کردیم آیا میتوانید بگویید که این کدام نوع عکاسی جدید بشمار میرود .

آیا میتوانید آب را ذریعه برف به جوش بیاورید ؟

تجربه ذیل را عملی و علت آنرا برای ما بنویسید :

نصف ظرف را از آب پر کنید و سپس آن را در آب شوری که میجوشد غوطه نمائید وقتی آب ظرف شیشه یی جوش آمد، ظرف را خارج نمائید و فوراً سر آن را با جوش کالامحکم بسازید بعد ظرف شیشه ای را طبق شکل چیه نموده و بگذارید تا جوش آن خاموش گردد وقتی آب از جوش افتاد روی ظرف آب جوش بریزید ، آب ظرف جوش نخواهد آمد . اما کمی برف روی کف ظرف بگذارید با بطوریکه در شکل نشان داده شده آب سرد روی آن بریزید ، آنوقت خواهید دید که آب ظرف جوش می‌آید و برف کاری را انجام داد که آب جوش نمی‌تواند انجام بدهد! حالا شما برای ما بنویسید که چه علت است که برف آب را بجوش می‌آورد؟

آیا میتوانید ؟

به این عکس خوب متوجه گردید آیا میتوانید بدون اینکه لحنه به آن خوب متوجه شوید در ظرف چند تائیه تعداد جوهره های حروف انگلیسی را بشمارید و برای ما بنویسید که در ظرف چند تائیه تعداد همه را حساب نمودید؟

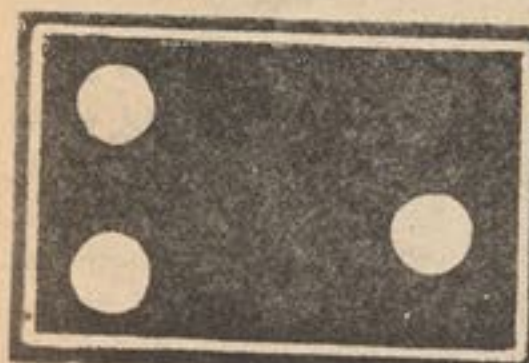
کدام کسب ؟

در جهان برای کسب پول از هزاران نیرنگ استفاده میکنند . طوومثال خیاطی ، گسکار ری و مارگری ، به همین قسم کسب های دیگر - مادرین جان یک صحنه عجیب و غریب را برای نان چاپ کردیم آیا میتوانید برای ما بنویسید که این مرد یکدوم طریق برای پیدا کردن پول کار میکند . تنها اسم شغل آنرا برای ما بنویسید .

کدام مساله ؟

به این عکس خوب متوجه گردید سه دایره کوچک را مشاهده میکنید که دو تایی آن پهلوی همدیگر و یکی آن دور تر واقع شده است . خوب شما برای ما بنویسید که مساله بین دایره تنها و دو دایره دیگر چقدر بوده و مساله کدامش زیاد است برای ما بنویسید .

حل کنندگان جدول و دیگر مسائل صفحه مسابقات و سرگرمی های ژوژنون :

عبارت انداز: عین الدین ازحربی شیونشی محمدنی و غلام حیدر ازخیرخانه مینه، و محمد یوسف قریشی که فقط فوتوی محمدیوسف قریشی رسید که اینک آنرا چاپ نمودیم .

محمدیوسف قریشی

مختی پیرامون روانشناسی

ماو مشکلات نو جوانان

جوانی را علمای روان شناسی دوره پرشور و مرحله طوفانی زندگی خوانده اند که همه ما آنرا بنوعی به خود بست سرگذاشته ایم و نمیتوانیم اکنون خودمان را بجای آنها قرار دهیم و نارامی ها و اضطرابان درونی جوانان را احساس کنیم و مجدداً در پایشیم که این مرحله چه مرحله آتین ویرانگر است.

چه اگر جوانان درست رهنمایی نشوند زوداست دستخوش هیجانات پرشور و هو سیاهی بجا و بجای خود گردد نوظبیه مریبان چه والدین وجه معلمان دانایان و متوجه سایر کلان سالان و طبقه مسوولان دارند تا در این مرحله در برابر جوانان از حوصله، صبر و تحمل کار گیرند تا آنها را چنان رهنمایی و معالجه کنند که در زندگی خط سیر مثبت و مطلوبی را برای هر يك از خود تثبیت دارند و راه را از چاه فرق و تمیز نمایند. بر ما است که نباید جوانان را با همه مشکلاتی که دارند از روش نند و پیش آمد های ناگوار خود بیشتر آزرده سازیم زیرا بر تحمل اینهمه و واقع شدن جوانان در سر چهار راهی های زندگی و گرفتن تصمیم و تمایل اراده که تا کدام يك از آن را انتخاب کنند که بسر منزل مقصود رسند، کار سهل و ساده نیست و ایجاب زور و قوت توانائی و رسائی فکر و رهنمایی در دست را می نماید. از آنجا است که گفته اند:

«گرچه هم دلی نشوی بیشتر میاش»
علمای روان شناسی دوره بین دو ده سال زندگی را مرحله جوانی تعریف کرده اند که از ده تا بیست سالگی است. دختران بین ۱۱ تا ۱۴ سال حیات علی العموم ۸ یا ۹ مرحله جوانی می گذارند اما پسران از ۱۳ سال حیات به بعد یعنی دو سال بیشتر از دوشیزگان جوان می شوند و بعضی که مرحله جوانی آنها به تاخیر می افتد تا سن ۲۰ و بیست و جوانی می رسند.

همچنان روان شناسان مرحله زندگی بین دو ده سال حیات جوانی را مرحله حساسیت، بقراری و نارامی (میساب) طبیعی و آگاهانه از خود نامیده اند و علاوه کرده اند برای شور جوانی و او ضایع روانی. نو جوانان و آرزو های آتین آنها نمیتواند محدود و خط درستی را تعیین کرد و برای آن نام و عنوان درستی را تثبیت نمود. زیرا جوانان گاه بین دو نهایت قرار داشته و هیچگاه وسط را اختیار نمی کنند، مبارزه و لاش آنها نهایت ندارد.

آرزو های آنها پایا ن نمی یابد و خود را تابع مقررات ماضی میداند. گویا زمانی آتند خود و زندگی را با نشاط و مملو از فرط امیدواری ها می بینند که گویی جهان از آن آنها و چرخ فلک یکام آنها است و گاهی آتند خلق تنگ و ما بوس به نظر می آیند که گویی تمام روزنه های امید و در پیچه های آرزو بروی آنها بسته شده باشد.

غریب المثل که گاه انسان به بغل نمی گنجد و زمانه به پشت جا می شود در حله حیات جوانی خوب مصداق پیدا می کند. ازین جا است که علمای روان شناسی جوانان گفته اند که جوانان در دو نهایت قرار دارند.

ناگفته نباید گذاشت که برای همه جوانان نمیتوان یک نتیجه کاملاً خاص و صد درصد خواص مشترک و صفات یکسان را سراغ کرد زیرا هر کدام آنها دارای استعداد ها، خصوصیات، تمیزات و محیط مختص به خود می باشند که مرحله جوانی را بر اساس صفات خاص و بارز خود پشت سر می گذارد و شخص منحصر بخود بار می آید اما وجه مشترک بین آنها طی مرحله جوانی است، جوانی قدم نهادن بر حله جدید و پر مسوولیت زندگی بدون داشتن آمادگی کامل است تا آنها به اقتضای آن و جایب این مرحله حله زندگی را بتوان آبرو مند بر آورده ساخت حصول این آمادگی و رسیدن به حد رشد ایجاب رهنمایی مزید را می نماید که با ر سنگین والدین خیر را سنگین تر می سازد، تا جوانان را آماده تر در میدان مجادله حیات و غریبه جوانی تقدیم دارد و جوانان را قبل از پدیدار شدن تحولات جسمانی و رسیدن بسر حد جوانی برای پذیرش آن و قبول و جایب این دوره زندگی آماده سازند تا وظایف مادری و پدری را بنوعی به خود بدرستی انجام داده باشند.

شاید به نظر ما پس عجب آید که هر آن ویوسه در نظر داشته باشیم که نو جوانان مانند ما محتاج به کمک های مادی و معنوی اند، آنها چون گیاه های نرسیده و خود رو نیستند و نه مانند حشرات و حیوانات دیگر می باشند و نه جوانی مریضی و نه جنون زدگی است که در صد علاج آن برآمد. بلکه جوانان فرزندان ما اند که با تحولات ناگهانی جسمانی و روانی معالجه نشده اند که در

آوان طفولیت از آن آگاه می و آشنا می نگاشتند و هنوز برای توافقی به این مرحله نوین زندگی، کمتر این آمادگی گسی نداشته و قابلیت را کسب نکرده اند زیرا باید مهارت های زندگی را از مواجیه شدن به مچو مسائل مشکلات فرا گرفت درین جا است که کلان سالان و خاسته ما والدین همه آزادی را که برای نو جوانان قابل هشتم و میدهم باز هم نظری به آنها داشته باشیم تا نشود در گریه و در زندگی و بلاطم های حیات غرق گردند بلکه باید آنها مطمئن شوند که در همچو فرصت های نازک زندگی و اولدین برای حمایت آنها حاضر و آماده است تا در حین مواجیه شدن بخطر ان و مشکلات نا بهنجار از آن حمایت و دستگیری کنند. باید بی پرده گفت که در سالیان پیشین بلکه هنوز هم در دهات ما مروج است که هینکه تحولات جسمانی در نو جوانان پدیدار می شود، از دواجمی کردند و می کنند. اما امروز نظر به اقتضای عصر و زمان و تساوی حقوق زن و مرد در شهر ها و مرکز، این چندا ن معمول نیست زیرا حیات صنعتی و شهری اقتضات جدا گانه در باره از دواج داشته و برای آن فرصت و آمادگی ها بی زکار است.

میس تحول نظام اجتماعی در ناخیر از دواج در حقیقت مانع يك امر طبیعی شدن است که مشکلاتی را در قبال دارد. زیرا شدت تقاضای تمايلات جنسی در سالیان بین دوده جوانی است.

در حالیکه نو جوانان در مرکز شهر ها این مجرای طبیعی را بروی خود بسته می یا بند در راه ساله آن که از دواج است نظر بر مسووم اجتماعی به تاخیر افتاده و برای آنها میسر نمی باشد، طبیعی است که آنها به مشکلات مواجیه می شوند که با بند تمايلات جنسی را سر کوفه نگاهدارند از جانب دیگر با بد متذکر شد که اکثر از دواج های نو جوانان که برای شناخت و تجارب درست صورت نگرفته و هدیگ را درک کرده نمی باشند و غلط بروی هوس های جوانی آنها از طرف والدین ترتیب می شود، اینگونه نه از دواج های اجباری که بر پایه احساسات و هیجانات تیشان می گذارد، در نتیجه مشکلات دیگری را در کلان ساله بار می آورد، یکی از روزنامه نویسان معالک انکشاف یافته در باره مشکلات جوانی را برآور میدهد که او در طرف هشت سال کار خود تقریباً چهار میلیون مکتوب گرفته بود که از آن جمله يك میلیون آن از مشکلات جوانان حکایت می کرد. بیش از نصف نامه های جوانان بنا بر علت ترس، رسوا یی، خجالت و بی میلی بدون نام تحریر یافته بود اما حقایق و مشکلات آنها بدرستی و کامل وضاحت در آنها درج و ثبت شده بود. نو جوانان حقایق و مشکلات را در میان می گذاشتند که هرگز جزا ت اظهار آن را با والدین، اطباء، رفقا و روحانیون نداشتند. گاه آنها پاسخ های عاجل و رهنما یی های آتی را از آن مطالبه می کردند و طوری که در رادیو افغانستان همچو مکاتیب

از سال میشود و پاسخ های مناسب داده می شود و قسمتی از آنها صرف بر ای غنده گشتائی و فارغ ساختن سینه ها از بار حقایق و هیجانات مطالبی را می نوشتند و در صدد جواب آن بر نمی آمدند، اکثریت این نامه ها را مشکلات سر گنج کن جنسی جوانان احتوا می کرد و حکایتی از فریب خوردن ها، اسیر و فریفته شدن های هو سیاهی جوانی را دربر داشت.

واقعاً جوانان ما از باره حقایق اساسی و راز های بسیار ساده و واقعیت های جنسی اطلاع ندارند و نه با انگور که نواکت ها و راز ها از طریق ساله آن آشنا می شوند، زیرا نه خانواده ها، نه مکتب و نه موسسه تربیتی دیگر به این حقایق مسلم حیات طبیعی توجه می بندد داشته و آنها را علت آن می سازند. بلکه آنها این حقایق را از کسانی می آموزند که شایسته نیست همچو مطالب را از آنها فرا گرفت.

درباره مشکلات جوانان که از قد ریس روان شناسی جوانان آشنا می حاصل داشته ام که نه تنها محصول مطالعات من است، بلکه تجربه مشاهدات و مسند کرات من با جوانان و نو بلوگان کشور می باشد اکنون آن ها را برای مزید معلوم امارت خوانندگان ژوتون اهدا می کنم:

۱- نخستین مشکلی که جوانان ما به آن مواجیه اند، جلب اعتماد والدین است. زیرا همیشه جوانان نا وقت تر بخانه بر می گردند چه پسران و چه دختران باشند، طرف باز پرس عجیب و غریب قرار میگیرند و گاه هم مورد عتاب و شتاب واقع می شوند. دو شیوگان نظر به پسران بیشتر طرف کنجکاو و پرسشی قرار می گیرند.

البته جامعه رو بانکشای و نورس مسا ایجاب مراقبت نوجوانان را می نماید اما نه بعد یک آنها را در حصه اعتماد ما برایشان مشکوک و نا آرام سازد و از این نا حیه به مشکلی مواجیه گردند.

۲- مشکل دیگر نو جوانان ما قار در نبودن آنها به اخذ تصمیم در مسائل بسیار ساده زندگی است. علت آن واضح است و همیشه ما برای آنها تصمیم گرفته ایم و حتی بوشیدن لباس جای رفتن بای تصمیم ما در میان بوده است حتی بسویه یو هنتون من سوالی را طرح کرد م که کیست که قدرت تصمیم گرفتن از دواج را بهر ما و رغبت خود داشته باشد و یا برای خواهران خود همچو اجازه باید هد ؟ از صفت آوازی بر نخواست.

۳- همانچنان چه دو شیوگان وجه پسران ادویه تمایل جنسی را بخش مخالف مشکل می بندد رند.

و بلکه آنرا گناه بی احترامی بر حرمی بی حیایی و سبکی بغود و دیگران تلقی می کنند پس بیولوژیکی آنها را بیقرار از آرامی می سازد اما اقتضای اجتماع این آنها را بر سر کوفه نگاه میدارد که سرانجام باعث تشکّل عقده های روانی می گردد.

موضوع ما ختم نبدی مشکلی دیگری است که نو جوانان را رنج میدهد از بسیار جانی منزوی شده شکایت ها و حکایت ها می دهند از بسیار لا غری هم آواز شکوه و شکایت آنها بلند می شود. بخصوص پدیدار شدن جوانی در خانه ها بروی و پیشانی زیاد تر باعث نا آرامی های آنها می گردد در حالیکه این مسائل طبیعی است ساختمان جسمی هر کسی برای او زیبا و مقبول است و باید آن را پیدا کرد تا از چنگال این تشویش و اضطراب رهایی جوید.

مفید و پست زیاد را که باعث سلب آزادی لازمه جوان شود از مشکلات دیگر خود قلم داد کرده اند و شکوه ها سر داده اند آنچه والدین دیگران برای فرزند خود مجاز میدانند و والدین ما اجازه نمیدهند و بسیار سخت گیرند چون رفتن به سینما اشتراک به کلاس نرسد و نا وقت آمدن بخانه رفتن بخانه های هم صفتان و اعمال آن.

مشکل دیگر جوانان حق ندادن آنها در انتخاب همسر و شریک زندگی است و حتی از آنها پرسشی هم بعمل نمی آید و ازدواج عاملی الاخر از طرف والدین صورت نمیگیرد و حتی چنین مجال برای آنها و خاصا دوستیزگان داده نمی شود تا در این باره اظهار رای و نظر کنند چه جای آنکه خود ایشان تصمیم بگیرند و اراده خود را تمثیل کنند.

میتوان درین مورد مثال های زنده و پراکنده داشت. به سبب خواهی و جاه طلبی عده بی از جوانان در بین همقطاران خود از روی دیگر است که بر آورده شدن آن مشکلاتی را برای ایجاد می کند و باعث رنجش خاطر او می گردد. جوان می خواهد تا در بین گروه همسالان و حتی کلان سالان مورد قبول و مقبول خاطر همگانی واقع شده و ازین لحاظ شپری حاصل دارد.

خطر بزرگ حس شهرت خواهی آن است که جوان را از انجام وظایف انسانی باز می دارد و از عضو مفید جامعه شدن که واقعا منشا خوش بینی در جوانان است محروم می سازد. همچنان این شهرت خواهی جوان را از انتخاب پیشه حیاتی به دور نگاه می دارد.

این همه و جایی اجتماع و مسوولیت های حیاتی تحت شعاع شهرت خواهی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بی

ارزش روزگارانی جوان را ملتفت اشتباه آن می سازد که از پیشه های سودی حاصل نمی شود که چاره عمر تلف شده و فرست های از دست رفته را بکنند تا اینکه جسته جسته مشکلات جوانان را بر سر دیم لبای بسند نیز چشم پوشید زیرا که عمل و عکس العمل های نو جوانان امروز انعکاس طرز و شیوه و ذوق خانواده های جامعه و سر زمینی است که آنها در آن زیست دارند.

از آنجا که نو جوانان نمایندگان واقعی ثقافت ذهنی کشور و خانواده های خود اند بنابراین آینه تمام نمای جهان کلان سالان و بخصوص والدین خود می توانند قرار گیرند. بقول فردوسی:

پسر گو ندارد نشان از پدر
توبیگانه خویش مغواش پسر

پس نو جوانان از یکطرف در تحت فشار ثقافت خانوادگی قرار داشته و از جانب دیگر از اقتضای نوین عصر جدید و حیات معاصر بارک ها و جاده های مراکز شهر ها اقتضا می کنند گویا آنها از والدین سال همسالان را امتثال مینمایند. خاصا درین اواخر قدرت مادر مراکز شهر ها رویه افزایش است و نفوذ بیشتری را بر جوانان بخش کرده است.

غریب المثل دیرینه و زبان زد قدیمی عام و خاص است که:

«دستیکه گهواره ایرا می جنباند جهان را
تا نکان میدهد» پس کدام دست و نازوی توانا است که اینکار بزرگ را انجام میدهد. دیروز این قدرت را دست ما در می گرفتند اما روزی توسط فشار صد ها گهواره در جنبش می آید. اما باز هم از قدرت و نفوذ پرورش دست توانای مادر زده کاسته نشده است زیرا اختراع این دکمه هم زاده دست و دماغ فرزند یک مادر است.

نه تنها امروز در جهان انکشاف یافته و مرفی قدرت گرفتن تصمیم رادر حیات خانوادگی مادر دارد بلکه در معالک روبا انکشاف و خاصا در مراکز شهر ها گرفتن تصمیم قدرت مادر دانا و تواناست.

پدر بحیث یک نان آورده و بیرون از منزل مشغول انجام خدمات اجتماعی خود است اما مادر است که تمام امور تربیتی فرزندان و نوجوانان را در داخل و خارج منزل بدوش دارد و مثال قدرت در خانواده بشمار می رود.

حالیکه کودکان ها و کمالات به پیمانه و سیمی که بتوانند از حوا یح جسمانی و روانی اطفال و نوجوانان بر رسی کنند و جای مادر و پدر را مریبان و معلمان مهربان بگیرند نه بعد لازم توسعه یافته و نه به آن پیمانه مجهز می باشند و نه میتوانند این وظیفه طبیعی واصل پدری و مادری را انجام دهند و حلالی بزرگ را بر کنند. از آنجا است که گویند صد دایه مهربان بیک خانه نامهربان و صد خانه مهربان بیک مادر نامهربان نمیرسد. پس ازین ناحیه و رنج برتن از محال اعلی و کمبود مادر و پدر مشکلات تازه برای اطفال و نو جوانان خلق می شود که باعث بی بند و باری نمیشود. عاویر هم خوردن و در هم شکستن شیرازه های خانوادگی و فاعلی میگردد با یسن روش و طرز العملی که مادران و پدران امروزه اشتغال دارند و نمیتوانند از عهده وظیفه اصلی پدری و مادری بدرستی بدر آیند چه نتیجه بار خواهد آورد وجه احساس عقیق گناه در آنها ایجاد خواهد شد. خاصا هرگاه والدین نه تنها بکار های عوار وقت خود را صرف می نمایند و اطفال و نو جوانان که نیاز مند محبت صحبت تربیت و رهنمایی آنها اند محروم نگاه داشته به سینما ها میبمانند و کلب ها شب نشینی ها و محال آن بروند چه گناه عظیمی است که مر تکب می شوند این اطفال که بیک و تنها بدون عدد گار و سر پرستی در خانه مانده شده و والدین از وظایف اصل خود در برابر خود شگردانی و عیاشی ا همسال و زنده و وظایف ما در پدری را فراموش کنند و واقعا خطای بزرگی می کنند. جهان امروز بکمال تا سف اعمال های از همچو والدین را در خود دارد. پس اگر همچو اطفال و جوانان داری مشکلات بی حد و عصری بار آیند دور از واقعیت نخواهد بود نتیجه چنین والدین بی بند و باری فرزندان بی بند و باری را بار دوش جامعه خواهد ساخت و به مشکلات نسل جوان و جامعه خواهد افزود.

بهین اساس مشکلات دیگر جوانان از ناحیه داشتن والدینی است که در اوان جوانی با عشق سوزان و فراوانی همد بگرار استقبال می کردند اما در میان سال های دی این آتش را خاکستر می گردید احساس سردی مبری نه تنها در آنها نمودار شده و نمیتوانند کیفیت جوانی را سر از نو احیا کنند بلکه زندگانی موجوده خود را وقف تربیت سال اطفال و نو جوانان خود نمی کنند و ترک خانمان و در منزل می کنند و همد یگر خود را که از روی بی مبری طلاق داده اند رسماً نیز از هم جدایی اختیار می کنند. اطفال و نو جوانان رادر میدان زندگی و غرضه حیات باجهان محرومیت تنها می گذارند و خود ترک بار و دیار می گیرند.

این دسته بی پرو بال این اطفال و نو جوانان نه تنها احساس بیکی و تنها یی و محرومیت می کنند بلکه به مشکلات گوناگون دچار می شوند که در نتیجه هم برای خود و هم برای جامعه درد سرها و نسا

آرامیهای خلق می کنند. همچو والدین نا غایت اندیش است که در واقع چنین مشکلاتی را برای نسل جدید و جامعه ایجاد کرده است که نمونه های آن در جوان مع

جبری دید می شود. طرز نو و مود جدید دیگری که در بر هم خوردن شیرازه خانوادگی و آواره شدن اطفال و نو جوانان معمول است اینست که عده از زنان و شوهران تا سالیان بین چهل تا چهل و پنج حیات باهم بخوشی و مسرت زندگانی می کنند اطفال و نو جوانان را می آورند اما در بین این سن و سال نا گهسان عشق تازه آنها شگوفان می شود و عوس سیر و سیاحت و جهان گردی بد و ن کرد اما فشار اجتماعی و محیطی به سر آنها می زند که در نتیجه اطفال و نو جوانان را برای همیشه یا مدت طولانی تنها گذاشته دل خوش هوا سر به سیر و سفر می زند و مانند هر حله بین فوده سالگی خود را بدست اوادمی و جهانی گردی می سپارند و بدون احساس مسوولیت اخلاقی و قانونی می گزارند تا نسل جوان بهر شکل که مواجه شد و بهر شکالی که برای خود و دیگران مشکلات و مزاحمت ایجاد کرد بکند. تازه ترین نمای زن و شوهر جوان چنان است که هیچ طفل بار نیا ورنه تا از درد سر تربیت و تکلیف اطفال و پرورش آنها مصون و بکنار مانند که این خود گناهایی است عظیم و نا بخشودنی که در نتیجه همجو تصمیم آنها باعث انقطاع نسل بشر می شود. زیرا مقصد از ازدواج تنها و تنها نسلی و تسکین قدرت جنسی و لذایز جسمی نیست بلکه اصل هدف تشکیل خانواده است که عهد پرورش احساس زیست با همی و تربیت جوانان و نسل های سال آینده کشور و جهان است تا بکمال ایثار فدا کاری و جو عدله این وظیفه انسانی را باید بر ما نند.

در یکی از جراید مکتوبی را خواندم که دو شیزه (۱۶) ساله از روزنامه چنین پرسیده بود:

«لطفاً بمن وانمود سازید که عشق چیست و چه مفهومی را افاده می کند؟ در پاسخ بمن تگوئید که جواب این سوال را از مادرم بگیرم زیرا او خودش در صد گرفتن سومین طلاق خود است. مادرم بسن (۳۶) سالگی قرار دارد و هنوز هم در تلاش دریافت عشق تازه خود می باشد و این گم گشته اش را تا اکنون نیافته است. پس او چگونه به این سوال من پاسخ خواهد داد؟»

از خلال این ناعه چنان بر می آید که باعث مغشوشیت ذهنی این دو شیزه مادر او شده است و مادر او است که ذهن او را بدرد مفهوم واقعی عشق مغشوش ساخته است و برای او مشکلی را خلق کرده است. والدین دیگری را سراغ داریم که میخواهند به مشکلات نو جوانان خود هر چه بیشتر رسیدگی کنند تا آنکه غرق جهان مشغولیت ها و دلباهی روبا تنک خود

بقیه در صفحه ۵۶

۱۹۸۰ در اتحاد شوروی پروگرام های وسیع اضافی و تفریحی دیگر از قبیل : آشنایی با مردم چندین ملیت و دارای کلتور های گوناگون شوروی، اشتراك در نمایشگاه معماری ، ساختمانی ، نقاشی و فوتوگرافی و بالاخره مسیاحت در نقاط مختلف این کشور نیز خواهند داشت .

خارجی در مسابقات سپارناکیاد تابستانی که میتوان آنرا آماده کی برای اشتراك در مسابقات المپیک سال ۱۹۸۰ برای ورزشکاران و موسسات مربوط شان دانست اشتراك نموده بودند .

اشتراك کنندگان و مدعوین المپیک سال

نموده اند باید متذکر شد که بعضی از مضامین ورزشی بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی در تابستان سال جاری (۱۹۷۹) که مسابقات نهایی تورنمنت تابستانی کشورشوراها بود حل و فصل گردیده . اینرا هم باید متذکر داد که در حدود دو هزار تن ورزشکار

اتحادیه های کارگری، دستگاه های ساختمانی موسسات عامه و اتحادیه های مختلف درین کشور دست همکاری و مساعدت شان را جهت تامین زمینه هرچه مساعد تر و فراهم آوری هرگونه تسهیلات برای برگزاری این مسابقات زابه کمیته مخصوص المپیک سال ۱۹۸۰ دراز

مترجم : دکتر جیلانی فرهمند

سپورت اکروباتیک

تأحال تیم های اکروباتیک از گروه های شش نفری مردها یا چهار نفری زنبا مشتمل بوده است که درین نوع تیم ها عموماً تمرینات آمپتیک مانند هرم موازنه، بلند

گرین کوئیک قهرمان چمناسیتیک جهان رادر حال اجرای نمایش می بینید .

اکروبات های سپورتنی عادت دارند که هرگاه کسی به آنها جهت فرا گرفتن چنین سپورتنی مراجعه نمایند به پیشانی باز او را می پذیرند البته تربیه سپورت اکرو باتیک مشتمل خواهد بود بر چمناسیتیک، بال و خاریوگرافی و غیره .

ساختمان مغلق سپورتنی را نشان میدهد که بنام «پیرامید» یا د میشود و توسط چهار دختر نوجوان آلمانی عملی شده است .

بابازو های قوی خویش پلی در هوا ساخته اند

سپورت اکروباتیک مجموعه از تمرینات فزیک ، شکل های حرکتی ، چمناسیتیک جاز ، رقص روکن وروم ، وزن برداری و بال است .

قبلا سپورت اکروباتیک رادر آلمان بنام (کونسکرافت سپورت) میشناختند که به قسم تقویه عضلات بصورت يك عنعنه قدیمی در آنجا رواج داشت .

این سپورت که تسلط قوی بر نفس و عکس العمل فوق العاده سریع را ایجاب مینماید در سال های ۱۸۹۰ آغاز یافته بود .

در اوایل قرن بیستم بود که رقابتی دربه نمایش گذاردن این سپورت عالی بوجود آمده و نقاشای بیش به چنین نمایش احساس میشد .

آنها نظریه هنری که از خود نشان دادند طرف استقبال گرم مردم قرار گرفتند .

کردن ، برداشتن و یا حمل کردن پارتنها در دست وپس استادن و مانند اینها اجرا میشود .

در نتیجه استقرار و حاکمیت قوانین بین المللی بر چمناسیتیک ، مسابقات آرتستیک و هنری مانند چرخیدن بر روی پاشنه پای و غیره نیز شامل مسابقات اکروباتیک گردیده است .

ناگفته نباید گذاشت که موجودیت موزیک درین نوع سپورت ها بسیار مهم است . البته امروز سپورت های اکروباتیک مشتمل است بر عناصر چمناسیتیک و از چمناسیتیک گرفته تاجاز ، بال ، رقص روی یخ ، وزن برداری و رقص روکن رول نیز در آن دخیل است . در حقیقت سپورت اکروباتیک اختلاصی از زیبایی و پیشرفت سپورت است .

میلہ -

تیر پسی

دیپانگو والی صنعت دری بنسٹہیزی مرحلی

اوس باید صنعتی انقلاب پہہکلہ بوخہ وغیرہ

صنعتی انقلاب :-

دغه انقلاب دماشین پہ پیدائیت سرہ جہ دانسان خای نیسی منخ تہ راخی دغه رنگن ماشینونہ پہ لمیری پراوکی دلاسی صنایعو پہ کار خایونو کسی (مانسوفاکتور) جوہوی . خوداسی وخت رسیزی جہ دماشین دجوہولو دپارہ ماشین منخ تہ راخی یعنی د ماشین جوہولو صنایع منخ تہ راخی صنعت اولی خانگی لکھ حمل و نقل اونور تر اغیزی لاندی نیسی . ماشینی اقتصاد پر ٹولیز تولیدباندی مسلط کیری پداسی حال کی جی خیلہ دغه اقتصاد دیپانگو والی ترجیح لاندی دی . پہ لمیری پراو کی صنعتی اقتصاد پہ انگلستان کسی منخ تہ راخی او پانگو والی یی برٹول ہسواد باندی مسلط کر . وروستہ بیابہ نولسمہ پیری کی دغه انقلاب پہ فرانسه کی منخ تہ راخی اوہ آلمان کی دولسمی پیری پہ دودھہ نیمایی کی منخ تہ راخی .

- پہ کارگرہ طبقہ باندی دیپانگو والی دماشینی کیدو اغیزی :

ستر صنعت او ماشین دکار بارآوری پہ بی سازی توگہ لوہوی او ہفہ حدتہ یسی رسوی جی پانگو والی پہ خوب کی ہم تہ ایدہ . کہ یویشہ ورکولی شوای جی یواخی بودوک وخرخوی، دکالی او بدلو لوہری ماشینونہ پہ یو وخت کی پنخلس تر شلو دوگونوبوری بہ کار اجولی شی او دادی ددغه صنعت ستر ماشینونہ منخ تہ راغلی دی جی پہ یو وخت کسی یو کارگر کولای شی پنخوس داوبدلو ماشین اوہ زرگونو دوکونہ پہ کار واجوی .

ستر ماشینی صنعت دپیر پہ وہاندی اود کار دبار آوری دپارہ ستر دگر برائیتی دی . ۲۳ کلو نو پہ ایدو کی د ۱۹۵۰ تہ ۱۹۷۳ پہ متحدہ ایالتونو کی دکار بار آوری ۲۳ خلی، پہ انگلستان کی ۱۹ خلی اوہ فرانسه کی ۳۲ خلی زیاتی شوی دی .

خو خرتگہ جی تولید دوسایلو ما لکیت دخو کسو ستروپانگہ والو پہ لاس کی دی، دصنعتی پر مخٹک نتیجی ہم دھغوی پہ نصیب کی دی . ۱۹۵۵ کال دآمارولہ مخی پہ متحدہ ایالتونو کی کاربگران دخپل دکار دحا صل خلورہنہ ہر خہ د مزد پہ تو گہ تر لامہ کیری دی او دخلورو خخہ دری برخی یی دیپانگہ والو جیبونو تہ تللی دی .

دینخو او کوچیانو کار :-

دیپانگو والی د ماشینی صنعت اضافہ ارزش منخ تہ راتک یواخی دصنعتی کیدلولہ لاری تہ تر لامہ کیری . دصنعت دماشینی کیدلو لمیری اغیزی دینخو او کوچیانو دکار خخہ گتہ اخستل دی جی پہ کار خایونو کسی استفادہ پیری . ماشینی صنعت ہفہ دلہہ جی د کارگر پہ اوہو باندی اجوی دیرہ سادہ کوی، دکارگر خخہ دکار مہارت او جسمی قوت دیر تہ غوینتل کیری بلکی داسی زمینہ منخ تہ راخی جی دینخو او کوچیانو د کار خخہ پہ دلہ ایزہ توگہ گتی واخستل شی .

البتہ دینخو او کوچیانو خخہ پہ لاسی صنایعو کی او مانوفاکتورونو کی گتہ اخستل کیدہ . زموہ پہ ہیواد کی خالی او بدلو پہ لاسی صنعت کی دغه حقیقت پہ پخسوالی وختونو کی لیدل کیدہ . خو باید وواوی جی صنعت تہ پہ پانگہ والی ہیوادونو کی دینخو او کوچیانو جلبیدل دماشینی کیدوہ مستقیمہ و ناپجو خخہ دہ . او ددغہ کار یعنی دینخو او کوچیانو دکار خخہ پہ ماشینی صنعت کی پہ پراخہ پیمانہ گتہ اخستل دکار دقوت ارزشت کمیدل دی . لکھ خخہ جی پوہیریو:

دکار دپرو ارزشت تہ یواخی ددغہ کار پہ مخی جی دیولوی کارگر دکار د وخت خخہ جی دمعاش لیارہ یی سرتہ رسوی پاکل کیری بلکی ددغہ کار پہ وخت پوری جی دکارگر دکورنی دساتنی لیارہ لازم دی اوہ پیداکوی . دکارگری کورنی د پولسو غر و راتک دکار بازار تہ، ماشین دسری د کار ارزشت پہ قولہ کورنی باندی ویش .

«دیری دکارگرانو دستر مشر دومیالسی اثر کابیتال خخہ » .

پہ بل عبارت پانگو وال لہہ دی عملہ جی د کارگری کورنی پول غری (بخی او کوچیان) دکار بازار تہ جلبوی دکار دپرو ارزشت ہنکتہ راوری اودھمدغی کمیت پہ پرتلہ اضافی ارزشت دخان لیارہ زیاتوی . خوددغہ اضافہ ارزشت سر چینہ دکار باز آوری تہ بلکی دکار دپرو واقعی ارزشت تہ ورکول دی . خخہ کلہ جی دکارگری کورنی یوہ غری (نارینہ) کار کاوہ دیوسری اضافہ ارزشت پانگہ وال جیب کی لویدہ خواوس جی ددغی کورنی پول غری کار کوی دخو کدو اضافہ ارزشت دیپانگہ وال جیب تہ لویری . لکھ جی دکابیتال پہ یوہ بل خای کی داسی لولو:

«لہ ہمدی خایہ خخہ دہ جی ماشین دانسانی مصالح دزیاتولو لہ املہ دزیپٹاک او ہیرہ اخستل دگر پراخوی ....»

دکارگری کورنی دینخو او کوچیانو کار کول ددوی عاید زیاتوی خوددغہ گتہ ، ہغو اضافی لگبنتونو کی مصروف پیری جی دوی باندی تحصیل پیری دا خخہ کلہ جی بخی دکورخخہ ہیر کار کوی ہفہ دندی جی مخکی بہ یی بہ کور کی سرتہ رسولی اوس باید دنسورو پہ غاہہ ولویری اودغہ کاریو مصرف ایجابوی دغہ کارونہ دکوچنی خارتہ، گنبدل او اوبدل، پخلی او نور .

کار تہ دکوچیانو ہخول پہ وا قبست کسی مریتوب دی خخہ جی یو کوچنی خیلہ پخپل شوق کار خای تہ نہ خی او قرارداد تہ تری دغہ کوچیان دخپل پلار ، مور او نورو لہ خوا کار خای تہ تحصیل پیری دلہہ نو پہ خرگندہ توگہ مریتوب وینو ، پانگہ وال نشی کولای ادعا وکری جی دیوہ کوچنی سرہ بی برابر ترون منخ تہ راوری دی . دینخو او کوچیانو کاریہ پانگہ والی پولنہ کی سترہد اخلاقی گانی منخ تہ راوری جی انگلز پخیلہ ارزشت تہاکہ اثر کی (پہ انگلستان کی دزیار

ایستونکو طبقو وضع) نومیری دغہ کاری پہ رویشانہ توگہ ترسیعوی .

دورخنی کار او دودول :- ماشین پہ داسی حال کی جی دیو ستروسیلی پہ توگہ دکار بارآوری اواضافہ ارزشت دپروی دورخنی کار داویددلو سترعامل ہم دی اومطلق اضافہ ارزش ہم دپروی ماشین لہ یوی خوا دیپانگہ وال تندرہ دکار دوخت پہ اوہو کوی ز یا تو ی لہہ پلی خوا خخہ یی ددغہ کار امکان را منخ تہ کوی .

البتہ دیپانگو وال تندرہ دکار دزیاتولو لیارہ دائمی دہ خود ماشین پہ پیدا کیدو سرہ دغہ تندرہ لاهم زیاتی پیری خخہ جی پانگہ وال خپل یوہ اندازہ پیسی دماشین داخستلو لیارہ مصرف کیری جی یوہ روشوی پانگہ دہ او یواخی کارگر کولای شی جی ہفہ ژوندی کیری دھمدغہ کار لہ املہ پانگہ والان غواپی جی د کار دوخت پہ اوہو کوی سرہ دغہ پیسی زر ترزہ

ہیر تہ لاس تہ راوری ، ماشین کہ کار وکری او یاکار وکری زویری خو دکار کولو پہ صورت کی بہ ہفہ پیسی جی وہاندی لکیدلی ہیر تہ دیپانگہ والو لاس تہ راخی خو ہفہ زیددل جی دیپکاری لہ املہ منخ تہ راخی دیپانگہ وال پانگہ کموی . خو باید وپوہیری جی ماشین یواخی پہ مادی توگہ تہ زویری بلکہ پہ معنوی توگہ ہم زویری پدی معنی جی نوی ماشینونہ پہ نوی کیفیت بازار تہ راخی او یا ہماغہ پخودنی ماشینونہ پہ ارزانہ ییہ تولید پیری ، زیات شمیر ماشینونہ دھغوی نویو اختراعاتولہ املہ جی رامنختہ کیری سرہ لہہ دی جی زوپنہ وی خومنا زوپری او باید خپل خای نویو ماشینونہ پر سیردی نوخکہ پانگہ والان آہنگار لری جی زر ترزہ خپل لیدرل شوی پیسی تر لامہ کیری .

دادی دیپانگہ وال دندی زیاتوالی دکار داوہو لیارہ . البتہ یواخی دکار داوہو لیارہ تندرہ جی پانگہ وال یی لری کافی ندہ باید ددغہ کار لیارہ عینی امکان ہم شہہ وی دغہ امکان ماشین منخ تہ راوری خخہ جی ترخو ماشین مات نشی کولای شی جی دشیی او دورخی کار وکری . او ددی لیارہ جسمی دیپانگہ والی پہ تولیدی اپیکو کی انسان ماشین باندی حاکم ندی بلکی ماشین انسان باندی حاکم دی نوخکہ کار گر مجبور پیری بہ ہغو ساعتونو کی جی طبیعی استراحت لیارہ و کار وکری یعنی شہہ اونیمہ شہہ کار وکری .

دپیری صنعتی کار خالی پہ یوہ ورخ اوشہہ کی دری پانگہ کار کوی جی یو تاہم یی دشیی لہ خواوہ دغہ دکار ساعت دکارگرانو جسمی او روحی روغیا لہہ مینخہ وری او ہفہ پہ خطر کی اجوی او دکارگر کورنی یی یوی خطرناکی وضعی سرہ مخامخ کوی . او ہمدارنگہ دماشین عدون کیدل دزیاتو کارگرانو دیپکاری سبب کیری . (ہی)

اطفال خود را با واکسین نمودن...

سرفه را گذشتاده باشد درین صورت ضرورت به تطبیق واکسین سیاه سرفه نبودم زیرا مصاب بمرض سیاه سرفه مقاومت در مقابل همان مرض را در اطفال تولید می کند. درین صورت لازم است که به عیوض (دی. پی. سی.) (دی. پی. تی) تطبیق گردد.

فلج اطفال یا پولیو:

این مرض از زمانه های خیلی قدیم شناخته شده عامل این مرض موجودات فوق العاده کوچکی اند که به چشم دیده نمی شوند و بنام ویروس یاد میشود. می باشد که از طریق غذا و آب انتشار می نمایند.

در ۶۶ فیصد واقعات مرض کدام علامه از خود نشان نمیدهد در بعضی واقعات تب دردهای ناحیه سرو شکم برای چند روز به مرض پیدا شده این مرض طفل را برای دایم معیوب میسازد تعدادی که معیوبیت طفل را کاملاً اعاده نماید نیز وجود ندارد البته در زمینه از مساز برقی و آلات فلزی استفاده مینمایند مگر باز هم ناحیه معیوب دو بازه صلاح کسب نمی نماید. و مرض طفل معیوب را تا آخر عمر رنج میدهد مگر امروز با بوجود آمدن واکسین خوراکی فلج اطفال واقعات این مرض قوی تر و زودتری خود را می پیماید.

واکسین فلج اطفال:

این واکسین بشکل قطره از راه دهن به اطفال داده میشود این واکسین همزمان با واکسین دی پی تی تطبیق می گردد بدین شرح که این واکسین نیز به سه دوره تطبیق می گردد:

- دوره اول بعد از سه ماهگی.
- دوره دوم یکونیم ماه بعد از دوره اول.
- دوره سوم شش ماه بعد از دوره دوم.
- ویک دوره دیگر در اثنای شمولیت بمکتب تطبیق میشود.

سرخکان:

بمرض سرخکان همه خانواده های محترم کم و بیش آشنایی دارند. رازی (امام فخر الدین رازی) که از جمله اطباء مشهور کشور عزیز مادری خود بود در مورد سرخکان چنین نوشته: «سرخکانی که عمیق و بنفش رنگ باشد وخیم بوده از نوع کشنده است» این شکل سرخکان بیست و دو سال قبل به تفصیل شناخته شده و امروز از جمله امراضی است که مرگ و میر زیاد را بار می آورد.

سرخکان نزد اطفال مصاب فقر تغذیه در ممالک روبه انکشاف به مقایسه ممالک صنعتی پیشرفته در حدود چهار صد مرتبه کشنده تر است.

گذشته از آنکه سرخکان یک مرض شایع است از نظر سن و سال بیشتر در ممالک روبه انکشاف اطفال بین سه ماهه الی پنج ساله را مصاب می سازد. مصاب شدن اطفال سنین بیشتر ناشی از تماس دوامدار نظریه شرایط اجتماعی است اشکال وخیم مرض در ممالکی که فقر تغذیه نوع فقره دامن برورتن، کالوری دامن گیر اطفال است، زیاده تر دیده میشود.

روز سوم لکه نقطوی به اندازه سر سنجاق که رنگ سفید میداشته باشد علامه خوب برای تشخیص است (درجدار داخلی، رخسار طفل دیده میشود) این لکه مادر گردن، پشت کوش، رخسار، تنه و پاها ی مریض پیدا میشود. تا بروز ناگهانی این سرخی نظریات و عقاید مختلفه را مطرح میسازد معمولاً پیدا شدن مرض در بدن تب مریض پایین می آید به این اساس در بسیاری جاها مردم سعی می نمایند زمینه بروز این مرض زودتر فراهم گردد برای رسیدن به هدف دست به یک سلسله اعمال می زنند طور مثال طفل را در یک لکه سرخ می پیچانند و یا هم از بعضی شیوه های مخصوص محلی استفاده مینمایند در جمله عادات نادرست در مورد سرخکان و مریضان سرخکان یکی هم تجویز برهیز و برهیزانه های بخصوصی است به همین دلیل شدت سرخکان را در ممالک روبه انکشاف به خرابی وضع تغذیه اطفال عطف نموده اند.

واکسین سرخکان:

برای وقایه از مرض سرخکان واکسین ضد مرض وجود دارد این واکسین از سن شش ماهگی به بعد یک دوره تطبیق میشود و برای اطفال تا آخر عمر معافیت میدهد.

واکسین سرخکان، کله چرک و سرخکانچه بصورت مخلوط ساخته میشود تطبیق این واکسین اطفال تا نوزاد در مقابل سه مرض فوق وقایه میکند.

لکه مهمی که خدمت تان عرض میشود اینست که والدین محترم باید متوجه باشند که در وقت تطبیق واکسین اطفال شان تب یا مریض نباشند در صورتیکه طفل شان مریض میباشد الی صحت کامل از تطبیق واکسین خودداری شود.

چیچک:

در اثر فعالیت فرزندان صدیق این خاک

و کک های موسسات بین المللی چیچک از مملکت عزیز مایکلی نابود شده و افغانستان عزیز و یاستانی مادر قطار ممالکی قرار دارد که تصدیق نامه محرر امحای چیچک را دارند. مردم ما با مرض چیچک کم و بیش آشنایی دارند و میدانند که عواقب خطرناک مرض چیچک باعث کری، کوری و داغ های دردی میشود که باقی ماندن این داغ صادر روی در نزد عوام بنام قولته یاد میشود برای اینکه اطفال تان در مقابل این مرض وقایه شوند از واکسین چیچک که یک مرتبه بعد از روز تولد تطبیق می گردد استفاده نمایند. تا زمانیکه امحای جهانی آن اعلام گردد.

واکسین تی تی:

برای اینکه حیات نوزادان و مادران در سه روز اول حیات حمایه شود و اطفال معصوم از چنگال مرض خطرناک تیتانوس نجات پیدا کنند لازم است که خانم های محترم بین سن بیست و پنج و چهل و پنج ولز که حمل نداشته باشند واکسین تی تی شوند این واکسین به فاصله یک ماه بدو دوره تطبیق گردد و خانم حامله باید در ماه ششم و هفتم حاملگی واکسین تی تی تطبیق نماید.

واکسین محرقه و شبیه محرقه:

این واکسین برای تولید نمودن معافیت به اطفال و کاهلان موجود است که در صورت ضرورت مورد تطبیق قرار میگیرد بخاطر داشته باشید واکسین شما و اطفال تانرا از مصاب شدن به امراض مختلفه وقایه می نماید. واکسین امراض مختلفه بدو دوره های مختلف و در مدت معین تطبیق می گردد.

واکسین دفتری، تیتانوس، سیاه سرفه، فلج اطفال، سرخکان و سل در تمام مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت خلق شریف مقرر دارد.

میداند. اگر آهنگ این دگرگونی کند باشد آمدنش حتمی است.

بسی گذشت که آدم در این سرای کهن مثال دانه نه سنگ آسیا بود دست فریب زاری و افسون قیصری خورد دست اسیر حلقه ی دام کسلیم بود دست غلام گرسنه دیدی که بر درید آغوش قمیص خواجه رنگین زخون ما بود دست؟ وقتی که خواجه از خون دل مزبور شراب

ناب میسازد و ستم دهخدايان زندگي دهقانان را ویران می کند و دانه های تسبیح در دست شیخ وزاهد به حلقه هادام تبدیل می شود، و تضاد های طبقاتی به مرحله جاد آن می رسد، راهی دیگری غیر از ستاخیز توده ها و قیام خلق هائیمست این انقلاب است که می تواند ویرانگر باشد و سازنده.

خواجه از خون رنگ مزبور سازد لعل ناب از جفای دهخدايان کشت دهقانان خراب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! میر و سلطان نبرد بازو بیتانش د لعل جان محکومان ز تن بردند و محکومان به خواب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! من خون شیشه های عصر حاضر دیده ام آنچنان زهری که از وی مارها در پیچ و تاب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب!

دیدگاههای اجتماعی...

گرایان که جامی را خاتم الشعرا میدانند بی فروغ می شود و رنگ می بازد. آن چنانکه زندگی توقف ندارد ادبیات نیز ایستایی نمی شناسد در کنار اینکه اقبال از نظر لفظ شاعر قدرتمند است محتوی شعری او سرود زمانه ی ماست زمزمه های او آهنگ بیداری آسیاست. به این غزل توجه کنیم که بیانگر زبان فشرده رسا و آهنگین اقبال است:

حلقه بستند سر تربت من نوحه گران دلبران زهره و شان گلبدنان سیمین بران در چمن قافله ی لاله و گل دخت کشود از کجا آمده اند اینچه خونین جگران ای که فرمدرسه جویر ادب و دانش و فوق نبرد باده کس از کارگاه شیشه گران برکتی آن نغمه که سرمایه ی آب و گل است ای زخود رفته نمی شوز نوای دگران کس ندانست که من نیز بهایی دارم آن مناعم که شود دست زدی بصران اقبال به دگرگونی و انقلاب باوری راستین دارد. اوقیام خلق هارا نوای فرد های شان

فلسفی خیام. که سوز نوای با ظاهر آنرا از سدی و حرارت شعله زده است. در این ترانه هاهم اندیشه و حکمت هست هم شور و هیجان و گاه یک ترانه به قدریک غزل گیرندگی و زیبایی دارد.

در این اشعار مثل شعر هر گسینده ی بزرگ دیگر البته هست و بلند هست و وقتی شاعر تابندگی این اندیشه ها اوج میگردد. ناچار مواردی پیش می آید که از این اوج بیان فروتر افتد و به پستی گراید. و از این نکته که شعر او علی الخصوص از حیث لفظ یکدست و یکنواخت نیست همین است. او از آن شاعران نیست که همواره در یک ارتفاع اندک نزدیک به زمین پرواز می کند. تازه به اوج گرایند نه به حقیقت افتند. بلکه چون تا فراز آسمان ها اوج می گیرد عجب نیست که سنگینی معنی و ازدحام لفظ او را که گاه از آن بلند پروازی ها فرو کشد.

بدون تردید اقبال با سدار زبان پاکیزه ی دقیقی، بیخی ها و ناصبر خسرو هاست و با ظهور او در عرصه ی ادبیات این نظریه بنادر

سخن گفتن

بگو منجیده در هر جا سخن را
بگفتا رعبت مکتبا دهن را
چو بلبل در گلستان ادب باش
یارای از تکلم انجمن را
لما خدمت برای خلق و مبین
بده جا در دلت عشق وطن را
بیا در خاطر خود درس نو گیر
ز سر بیرون بکن فکر کهن را
مکن باور همی تا می توانی
دیگر بهتان های اهرمن را

نورمحمد «فیضی» اسفنده نی

غزل

زدودیده خون لثام زخمت شب جدایی
همه شب نهادهام سرچو مگان درآستان
مزه عاوچشم شوخشی بنظر چنان نماید
زفراق چون نالم من دلشکسته چون نی
در گلستان چشم زچه روهیسه بلزاست
سر برگ گل ندارم زچه روروم به گلشن
بکدام مذهب است این بکدام ملتست این
بطواف کعبه رفتم بحرم رهیم ندادند
به قمارخانه رفتم همه پاکیز دیدم
در دیر میزد من ز درون ندا برآمد

چکتم که هست اینها گل باغ آشنایی
که رقیب در نباید به بهانه گسادی
که میان سنبستان چرد آهوی فتایی
که بسوخت بندبندم ز حرارت جدایی
بامیدانکه شاید توبه چشم من دو آبی
که شنیده ام زگله ها همه بوی بی وفایی
که کشند عاشقی را که تو عاشقم چرایی
که برون درچه کردی که درون خانه آبی
چو به صومعه رسیدم همه زاهد ریایی
که در افرای که تو آشنای مایی

محمدامین شجاعی

پیامها

از : حنیف «واق»
ما خواستار صلح
خواستار باهمی
عدل و برابری
یک آرزو بدل
و آن ،
انعادخلق
و آنگه
چو موجها
توفان نما
بسوی جهان برابری

دوستان عزیز !
با ما محبت نامه
شعر ، داستان و مطالب و بحث
و خواندن بفرستید

ترجمه : زلی زاهد

اثر ما کسیم مودکی

مشوقه خیالی

یکی از رفقای داستان ذیل را برایم بازگو

لنود :
وقتی در ماسکو مشغول تحصیل بودم محل
رهایشم در نزدیکی اتاق خانمی باقیافه مغموم
واقع گردیده بود. وی تبعه لیتوان بود و ترلیسا
نام داشت . زنی بود دارای قد بلند، قوی
هیکل و سبزه رو، ابرووان سیاه و انبوه،
و روی پهن، ازدیدن چشمان بزرگ و سیاه رنگ،
آواز مهیب و بلند، عضلات قوی و سیماهی
بدنظرش به انسان حالت خوف و وحشت دست
میداد.

من در منزل فوقانی میز یم و اطباق
استراحت وی مقابلم قرار داشت . هروقتی
وی در منزل میبود دروازه اطاق را میبستم .
در عواقبه که در راه زینه و یا صحن حویلی
با وی ملاقی میشدم تبسمی میکرد، تبسمی
مرموز و اسرارآمیز. اکثر اوقات صرف مشروب
چشمانش بسته، موهایش زولیده و باین سر
صحبت باز کرده میسرید:

حالتان بطور است آقای محصل ؟
و به تعقب آن خنده های احمقانه ای
مینمود که حس نفرت را برمی انگیزت و
تندید مینمود . میخواستم محل رهایشم را
تفسیر دهم ولی زیبایی اطاق، نظاره مناظر
زیبای طبیعت از بنجره آن و سکوت دلپذیر
سرك ها خیلی ها خوش آیند و لذت بخش
بود.

در یکی از صبحگاهان بالای کوچ نشسته

و فکر میکردم تابانهای برای نرفتم به مدرسه
بسازم که ناگهان دروازه باز شد و آواز ناله
هتجار ترلیسا را از مدخل شنیدم .
صحبت نا خوب است آقای محصل ؟
به طرفش نگاه نمودم از چهره اش حالت
سراسیمگی ، التماس و استعفا خوانده میشد.
گفتم :
چه میخواهید ؟
از تو کمکی خواهانم آیا خاطری گفتم
کنی ؟
سکوت اختیار نموده چیزی نگفتم . وی
سکون را نلالت رضا دانسته و با آواز نرم
و التماس آمیزی گفت :
میخواهم برایم مکتوبی بنویسی تا به خانه
برسم . همین و بس !
در کوچ راست نشسته ورق کاغذی را بالای
میزم گذاشتم و گفتم :
بیا اینجا بنشین و بگو چه برای بنویسم
وی در حالیکه با نگاه های معذوبانه ای

بطرفم نگاه میکرد نشست . ازش پرسیدم :
به کدام آدرس نامه بنویسم ؟
بولیسلاو کاشیوت، شهر موییت زایانا ،
سرك وارسا .
خوب، شروع کن !
عزیزم پولیس ، محبوبم، مشوقه ی وفادارم
در حفظ خداوند باشی. ای امید و آرزوی
طلایی من چرا فراین مدت مدیدی برای محبوب
و دلدار غم دیده ات نامه ننوشتی !
از شنیدن کلمات «محبوب» و «دلدار» غم
دیده ات خنده بر من هجوم آورد. زیرا زنی
باقدر زیاد تر از پنج فت، دستان سنگ مانند،
روی سیاه مانند کسی که سالها در روبه
خانه کار کرده و هیچوقت آنرا شستشو نداده
باشد و باز هم محبوب و دلدار غم دیده باشد .
به هر صورت خنده ام را کنترل نموده و برخود
مسئولی گفتم . پرسیدم :
این پولیس کی است ؟
از شنیدن این پرسش هیجانی نشسته

و گفتم :
- آقای محصل ! پولیس ، پولیس است
- مرد دلخواهم
- مرد دلخواهت ؟
- چرا تعجب میکنی آقای آقا؟ آیا بعد از امکان
است که یک دختر مرد دلخواه داشته باشد ؟
- خیر، خیر هر چیزی ممکن است .
رابطه شما با او چندر عمر دارد ؟
- شش سال .
- آها ! خوب . پس نوشتن مکتوب را ادامه
میدهم .
باید بگویم که تمایل زیاد مکاتبه را با
پولیس میداشتم در صورتیکه غیر از ترلیسا
کسی دیگری او را دوست میداشت . نوشتن
مکتوب راه پایان رسانیدم و ترلیسا بمیاسار
مودبانه گفت :
- تشکرات قلبی ام را به عوض این خدمت
بزرگت بپذیر و امیدوارم در بدل آن خدمتی
برایت انجام داده بتوانم .
- تشکرات عاجزانه ام را مقابلت تقدیرم
میکتم .
- شاید در تنظیم و اصلاح لیاستان بتوانم
کمک کنم .
باشنیدن این جمله رنگم از خجالت سرخ
مردیده و گفتم :
- به همچون کمکت روادار نبوده و ضرورت
ندارم . باهم خداحافظی نمودیم .
یکی دو هفته ای گذشت ، شام یکروز

نشسته و فکر میکردم تا پروگرامی ترتیب داده و از تنهایی رهایی یابم. هوا خوب نبود و نمیخواستم به گردش بروم. به حال خود فکر میکردم بسیار خسته بودم. در این اثنا دروازه باز شد و مزده و رود کسی را داد. آواز تر لیساراشنیدم که گفت:

- آقای محصل! امیدوارم مصروفیت درسی نداشته باشید.

- خیر، فرمایشی داشتید؟

- میخواستم مکتوب دیگری برای بنویسم.

- بسار خوب، برای پولیس؟ بلی:

- خیر، این بار از طرف او برای من.

- چه؟

- آقای محصل عفو کنید اشتباه کردم. برای يك رفیق یا بهتر بگویم برای یکی از آشنا یانم، يك مردی که آشنایی کمی با او داشتم، او مرد خوش قلب مثل من است. آیا حاضری برای ترلیسا مکتوب بنویسم؟

سیمایش مغشوش بود و دستانش میلرزید. از استماع گفتاروی حواسم را باخته و مبتلا به سرگیجی شدم اما آهسته آهسته بر خود مستولی گشته حدس زدم واقعه از چه قرار است، گفتم:

- ببین خانم، نه پولیس وجود دارد نه هم ترلیسا، تمام سرگذشتی را که گفته ای دروغ محض است. امیدوارم بعد از این باعث آزارم نگردیده و معذوقه های خیالی برای ساختن فهمیدی؟!

دفعه حالت غشاک برای دست داده و از این طرف به آن طرف میرفت. معلوم میشد رازی را میخواهد افشا نماید ولی نمیتواند. منتظر ماندم بالاخره چه خواهد شد. به اشتباه در حدس خود پی برده و فکر کردم واقعه غیر از آنست که من تصور میکردم.

ناگهان به طرف دروازه حرکت کرده و در حالیکه دستش را به عنوان خدا حافظی تکان میداد از اطاق خارج گردید. من ماندم و سیل افکار ضد و نقیض و ناخوش آیند. آواز بستن دروازه اش را شنیدم معلوم میشد خیلی ها قهر و غمگین است. بعد از فکر زیاد تصمیم گرفتم تا او را دعوت نموده و هرچه بخواهد برای بنویسم. به ایارتماش رفتیم دیدم سرش را میان هردو دستش گرفته و به میزش تکیه نموده است. حالت ناگواری برایم دست داد گفتم:

- گوش کن!

از جایش برخاست. در حالیکه موج سرور و خوشی در چشماش مشاهده میشد بطرفم نزدیک آمد. دستانش را بالای شانه هایم گذاشته و اینطور زمزمه نمود:

- حال برایت میگویم. پولیس قطعاً وجود ندارد و نه هم ترلیسا. اما دانستن این واقعیت تلخ چه مفادی برای شما دارد؟ آیا نوشتن يك مکتوب کار مشکلی است؟ هیچ کسی دیگری نیست، نه پولیس نه ترلیسا. صرف من که در پشت هستم و میخواهم خدمت خوبی برای انجام دهم.

در حالیکه مات و مبہوت گشته بودم گفتم:

- پس منظورت از این صحنه سازی حاجه بود؟ گفتم پولیس وجود ندارد؟

- خیر، حقیقت همین است.

- ترلیسا هم وجود ندارد؟

نه ترلیسا وجود ندارد، من ترلیسا هستم.

از اظهاراتی هیچ چیزی نفهمیدم. متوجه حرکاتش بوده و سعی میکردم چیزی از آن دستگیر شوم، اما او بطرف میزش رفته به جستجوی چیزی پرداخت. و واپس آمده با صدای لرزانی گفت:

برایت بسیار مشکل بود تا يك مکتوب برای بنویسم. بگیر دیگران برایم مکتوب خواهند نوشت.

مکتوب را گرفته و مشاهده کردم همان مکتوب قبلی است که به عنوان پولیس نوشته بودم.

- گوش کن ترلیسا! معنی این عمل چیست؟ چرا دیگران باید برای نامه بنویسند در حالیکه من برای نامه نوشتن و آفراناهوز ترستاده ای!

- کجا بفرستم؟

- چرا کجا؟ برای پولیس.

- شخصی بنام پولیس وجود ندارد.

حواسم بکلی مختل شده بود، چیزی دیگری جز اینکه از وی جدا شده و بروم نبود. در حالیکه دستانش را بیشتر به شانه هایم میفشرد گفتم:

- گفتم پولیس وجود ندارد اما من میخواهم وجود داشته باشد. من هم مثل دیگران انسانم و میخواهم مرد دلخواهی داشته باشم.

میدانم پولیس وجود ندارد اما از نوشتن مکتوب هیچ ضرری برای دیگران متوجه نمیشود.

- مکتوب برای کی؟

- البته که برای پولیس.

- اما پولیس وجود ندارد.

درست است. اما چه که وجود ندارد؟ او وجود ندارد اما من به تصور اینکه وجود دارد مینویسم و او جواب میدهد و باز برایش مینویسم ....

بالاخره فهمیدم زنیکه در سه متری ام زندگی میکرد هیچ موجودی نداشت تا با او مهربان باشم. او را نوازش کند و مجسورا برایش دلدار خیالی میساخت. ترلیسا داستانش را چنین ادامه داد:

ببین! برایم مکتوب نوشتی تا به پولیس بفرستم و من این مکتوب را به دیگری میدادم تا برایم بخواند به خیال اینکه پولیس آنجا هست. باز هم از شما میخواستم مکتوبی از طرف پولیس برای ترلیسا یعنی برای من بنویس. وقتی این مکتوب برایم قرائت میگردد متیقن میشدم که او وجود دارد. و زندگی را به این ترتیب سپری مینمودم.

و بعد از آن منظم در هر دو هفته مکتوبی برای پولیس و از طرف پولیس برای ترلیسا

خشم خلق

دوره بیچارگی و ذلت و زندان گذشت

دوره رخشان رسید و دور سرداران گذشت

برهه مردم مبارک باد باد

نسل دوران ساز ما آباد باد

بیرق سرخ رنگ مامر کشید از زیر پاه

سر کشی ارباب و خاین جملگی گشتند تبا

دیگر اکنون چراغان میکنیم

دشت خشک را گلستان میکنیم

ما دیگر اکنون غلامان نیستیم

بسته در زنجیر و زو لان نیستیم

بیرق سر خین با شد سر فراز

منصب خلق جوان دور و دراز

قهرمان اردو جنگ کی بسوزد چشمش از شیر و پلنگ

خاندان نادری تا بود گشتند بیدرتنگ

قلب اردوی شجاع سرور باد

چهره بی این رنجبران پر نور باد

کشت و کارش ز حست د هقان شود

غله اش در مملکت اوزان شود

گلشنش از گل چراغان میکنیم

خدمتش را از دل و جان میکنیم

خا نوا ده بی که عمر شان به باد

دشمن این خا نوا ده شاد باد

قهرمان خلق جوان پیروز باد

لیل ما عید و نهار - نوروز باد

اثر محمد همایون (هژیر)

کمچتکا

شبه جزیره کمچتکا که با پاسفیک شمالی

محاط است دارای (۱۷) هزار گوزن می باشد.

فارم های بزرگ زراعتی و مالدارانی اتحادشور

وی در این ناحیه موقعیت دارد. در نواحی شمالی

این منطقه دهکده بنام کالیو وجود دارد که

این دهکده مرکز فارم بزرگ دولتی کورفسکی

می باشد جمعیت این ناحیه بالغ به سی و دو

هزار نفر می رسد.

مردم اینجا بسیار مین دوست اند و کار زیاد

را می پسندند.

اینجا به زیبایی های طبیعی، افسانه های

رومانتیک و گذشته های افتخار آمیز کمچتکا

علاقتمندی مغرور دارند.

حیران ونکی طرح

به پانگه والی هیواد ونونکی خوانان تل

دامپریالستی کلتوری پالیسی به زنجیرونونکی

تزل شوی دی توله توله لگمراه کو نکو

انکیز و خغه دکه ده.

به لندن کی دیشتونونجو و پولویوی طراح دیسری

اردوبی دوسم لپاره بنجو او پیغلونه یو وول

حیران ونکی او دختادو دسرخولی طرح کهری

ده. به زره پوری امرداده چی ددی خولی بیه

به انگلستان کی دیوی کارگری بنخسی

دمپاشتی معاشی خغه خوشله لوره ده.

طبقاتی نظام و نو ته...

قالین افغانی

تاهنوز...

آیا گفته میتوانی که تجارت قالین برای بار اول در کدام سال صورت گرفته ؟

تجارت مستقیم قالین توسط خود افغان ها بعد از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۵۱ به مارکیت های خارجی عرضه گردیده و بعد از جنگ جهانی دوم است که در اروپا خریداران قالین افغانی زیاد شده و مشتریان زیادی علاقمند آن گردیده اند.

انقلاب کبیر نور همانطوریکه در تمام مساحت زندگی مردم ما تاثیر گذاشت در مورد صنعت قالین و زندگی قالین باقی چه تحولاتی را پدید آورد؟

انقلاب برگشت ناپذیر نور بصورت عموم در تمام شئون حیات و زندگی مردم ما تاثیر مثبت وارد نمود . صنعت قالین نیز از این تحول بدور نمانده پس از پیروزی انقلاب کبیر نور در صنعت قالین باقی تحولات بنیادی صورت گرفت . اصالت قالین که رفته رفته تحت تاثیر مفاد فردی یکجمله تجارت قرار میگرفت از این حالت بیرون شده و هو باره احیا گردید .

وضع زندگی قالین باقی که خود یک کارگر است روبه بهبودی نهاد . امروز با پیروزی انقلاب کبیر نور کارگران قالین از مزایای یک زندگی آبرومند که درخور شخصیت و

اهلیت ایشان است برخوردار اند . در گذشته دختر قالین باقی مانند متاع فروخته میشد ، هر دختر قالین بافیکه از مهارت بیشتری برخوردار بود به همان پیمانه به قیمت بلندتری خرید و فروش میشد .

با صدور فرمان شمار هفتم شورای انقلاب این وضع شرم آور از میان رفت . کرامت انسانی و شخصیت زن که سالها دستخوش هوی و هوس اربابان قرار میگرفت اکنون اعاده گردیده . امروز یک دختر قالین باقی به هوش افتخار میکند ولی هرگز کسی مجبورش ساخته نمیتواند شخصی را که دوست ندارد به شوهری بگیرد . امروز زنان کشور ما اختیار خود را خود دارند و این پیروزی بزرگی است برای کشور مان . برای خلق های کشور مان .

ورکری ترهغه وخت چی به بین المللی ساحه کی بی طبقو نو لنه نده غالبه شوی زورا و قدرت خپل سیاسی خاصیت له لاسه لاسه ورکوی .

دیری دېرولتاریا سترو لار شوو نکسو تل ډاویل دیننی او ذهنی شرا یطو پسه اما س نو لیدی قوه په یوه دا سی پیمانه چی پبله ممانعت څخه باید په یوه ټولنه کی وده وکړی او طبقاتی تضاد محو کړی او په اخر کی د دولت او هیواد یا ځمکې فرق او مذهبی او جسمی کار په مینځ کی فرق او بادلوی او کوچنی بورژوازی په مینځ کی فرق له مینځه یوسی او دا تنها دسوسو سیالیمستی دولت د تقوی یی واسطه کو لای شو له مینځه یی یو سو . او یو یی طبقو نو لنه مینځ ته راولو تر څوچه هلته طبقاتی تضاد او نوسو د مینځ د و ل انسانی ضد خرا بکاری نه وی .

په خپل ذات کی نو سعه پیدا کوی او دا سیاسی قدرت په حقیقت کی دوزیار ایستونکی طبقی په لاس کی دی ځکه چی دولت او ځمکه ددوی ده اودکار گری طبقی لغوا چی هغه هم دکارگری طبقی په اید یا لوی سیمبال دی رهنما ئی کیری . دولت دقا ریخی تولید په قسم همیشه وجود نلری دیوی یی طبقی نو لنی منځته را تلو سره محوه کیری لکه څرنگه چی په اول ځل کی په مانیفیسټ کسی لیکل شوی دی دغه په خاصو شرا یطو پوری ارتباط لری او اجازه نشته چی سری لسی دیا لکتیکی تما سو نه هیر کړی ځکه چی دسوسیالیمستی دولت په څنگ کی امپریالیمستی دولت وجود نلری او هغه دیسر کوشش کوی چی سوسیالیمستی دولت ته ماته

بقیه صفحه ۲۷

نقش سازمان جوانان

در فرا گرفتن زبانهای خارجی، تقویه قدرت نویسندگی و فصاحت زبان برای تبلیغ و تئویر قومه های مردم تشویق و ترغیب کند و جوانان را با روحیه پاکدامنی، صداقت، ثبات در زندگی اجتماعی و شخصی، احترام متقابل به خانواده، محیط ، کار و توجه دلسوزانه به کودکان، احترام به بزرگان، همدردی و کمک به انسان های مصیبت رسیده و احترام به حقوق و آزادی های خلقهای زحمتکش، تربیت نماید . سازمان خلقی جوانان وظیفه دارد به خاطر جلوگیری جوانان از سقوط در تجمیل پرستی همیشه مبارزه نمایند .

منظور تربیت سالم جوانان کشور ماو آماده کردن آنها برای ساختمان یک افغانستان مرفه و سر بلند وظیفه دارد که جوانان را با روحیه انقلابی ، فداکاری و خدمت صادقانه به مردم زحمتکش کشور محبوب ما باروح پر شور و طینرستی پرورش کند . و جوانان را در برابر تمام پدیده های حیات اجتماعی تربیت نموده و آنان را با روحیه انضباط و دسیلین، اصولیت و خلاقیت، پاک و شرافت، دلیری و شجاعت تواضع و صراحت لجه پرورش نماید و سطح آگاهی سیاسی و اجتماعی و تجربه علمی جوانان را بالا برد و آنان را به معلومات عمومی و فنی و حرفوی، هنری و فرهنگی، کوشش و زحمتکشی

بقیه صفحه ۳۷

جنگلها و محیط

محیط زیست ترتیب و قسما بمنصه اجرا گذاشته شده است .

مساعدت شرایط و امکانات وسیع که بوجود آمد عقاید ما را در جهت پی ریزی یک جهش معقول و علمی غرض بقا و توسعه جنگلهای کشور از تئوری به عمل مبدل ساخت . تعداد پروژه های مهم و حیاتی جنگلانی در مجموع پلانهای بزرگ آئینده کشور ما است که با اطمینان قوی تطبیق آنها جریان سریع ساحات امحا شده جنگلهای کشور بوده و فورهای پرشکوه را در عرصه های مختلف از جمله حفاظت جنگلها، تنظیم و بهره برداری، صنایع کوچک و محصولات جنگلی، اصلاح و تکثیر جنگلهای مشر پسته، سروی و بهره برداری از نباتات طبی، انقای حیات و حش احیا و احداث اراضی جنگلانی دولتی، توسعه تعلیم و تربیت جنگلداری نوید میدهد .

توجه جهانیان در چندین دهه اخیر نسبت به جنگلها طی پلانهای وسیع ملی تجلی نموده و بیداری خاص در جهت ارزیابی ارزشهای محیط زیست و اثرات آن بر زندگی انسانها اهمیت بخصوصی بخود کسب نموده است . در کشور عزیز ما که تقریباً (۹۱ میلیون) هکتار جنگلات طبیعی موجود است از عرصه سالیان متعادی بهترین منبع عایدات و رفیع جوامع صنعتی - محروقاتی طبی و خوراکی برای مردمان مایوده اما آثار قطع غیر فنی و استفاده نا مناسب و غیر متعادل بمقابله از دیاد حجم سالیانه درختان و میوه های مولده و غیره رویدادی های جنگلی مشهود است بناء از بدو پیروزی جمهوری دموکراتیک خلق افغانستان طلیعه جدید و اساسی ترین طرح های بنیادی روی پروگرام های جنگلداری و

جسی انحصاری کپیالیستی سیستم نلری دژوند دخطر سره مخامخ کوی چی دله ددی خطر نا ک مر س په مقابل کی چی جنسی به امپر یالیمستی نری کی دبو رزواری ایدید - لوزی خاوندان هم دغه سرعت نشی تعقیبولای نوکارگره طبقه به امپر یالیمستی نری او پیر تم پانی هیواد و کی دملی آزادی بخشو نکي جنبشونو دلولی سوسیالیستی واقعی قدرت سره یوځای کیری او دامپر یالیزم ریښی ورباسی اوهغه فبرونه چی دکارگری طبقی لهخوا ورته جوړ شوی وراجولی او محوه کیری او په ځای یی دکارگرو دیکتاتوروی ټینگری دغو دورو په خپل پړاو کی مترقی او یو تاریخی اهمیت درلود مگر دری وا په په مختلفو شکلو سره استثمار گر ان وه او استثمار شوی طبقی ئی خپلی دوی د یوی کوچنی ډلی څخه چی دخلکو په ډیره لوی په برخه با ندی ئی دیکتا توری چلو لسه ددوی ددولت دارگان دخلکو یا و لس سره هېڅ ریښی نلری دغی دوی طبقی یعنی حاکمه او محکومه طبقه دیو بل سره په مخالفت اودښمنی کی دی دحاکمی طبقی وظیفه په ولس ظلم اودهر دموکراتیک جنبش څخه کول او یا د خپلی نیری کو نکي عسکری قوی یواسطه دنورو ولسونو ټکول دی دآو لنو په تاریخ کی مختلف دولتی شکونه لکه انارشسی - مستبد - او لیگاری شی یار لما تنا رلیزم - جمهوري - فاشستی دولته او داسی نور لیدل کیری دولتی شکل دهر یو ددوی په خاصو ساز ما ئی شکلو نو یعنی ددوی په قدرت یاد ټکنا توری پو ری ارتباط لری چی د حاکمی طبقی به کمک سره د محکوم طبقی دودی مخه نیول غواړی دد لنو د ډولو او د دولتی شکلو په مینځ کی ارتباط چه په اید یا لوزی او عمل کی ئی سره لری ډیر داهمیت و ډدی دبورژوازی علما کو ښی کوی چه ددولت شکل او با طریقو دتغییر په اساس ددوی په طبقاتی خاصیت باو ندی ږده و او چوی مگر که هرڅومره ئی شکل ته تغیر ورکړی خو په ماهیت باوجود کی یی هېڅ تغیرندی خوولی اوهغه دبورژوازی دیکتاتور ان دی تا ریخ

وروسته له دغو دریو استثماراری ډولو دو لنو څخه یوی نوی دولتی یا ټیپ مینځ ته راوست چه نو ئی سو سیالیمستی دولت دی چه دغی ته هم دطبقی د هو جو دیت په اساس ډیرو لنو ریا دیکتا توری وائی سوسیالیمستی دولت هم دشکل په اساس دولت یاد پیری چه دغه سیاسی قدرت دکار گری طبقی به لاس کی دیوی آ لسی په تومه دی سو سیالیمستی دولت د نورو استثماراری د و لنو سره فرق لری سو سیالیمستی دولت نورو دخلکو څخه لری ندی بلکی دخلکو د خدمت دپاره جوړ شوی دی . سو سیالیمستی دولت

نگاه مختصری بر ابعاد...

منافع خلق و مصالح علیای وطن پامی نهاده. و: تحمیل و تعمیل پیمان ها و عهد نامه های ضد ملی و ضد دموکراتیک که با خواست خلق ما کاملاً متباین و مغایر بود بر امر و شاهان جیون، بی اراده و وطن فروش، که تاریخ مثالهای آن را بیاد دارد.

ز: ایجاد شبکه های جاسوسی در داخل استفاده از آنها بمنظور درهم کوبیدن نهضت های ملی و آزادیخواهی و ضد استعماری که پیشتر بعد از دوران حبیب الله خان و امان الله خان رونق یافت.

ح: ایجاد گروه ها و باندهای ارتشهای وابسته به طبقات استعمارگر و مدافعین استعمار و امپریالیزم که پیشتر بعد از دوران امان الله خان و بخصوص در دوران سیادت سیاسی آل یحیی تحت سایه حمایت و مشورت رهنمایی نادر ظاهر و دارود که این سه فرد خود دست نشانده استعمار نیز بودند رونق گرفت.

ط: بمنظور حفظ وابستگی دولت های مرجع و ادامه فعالیت های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تحت عناوین کمک ها و قراردادهای اقتصادی و فرهنگی و نظایر اینها روز بروز به یسط اسالیب نوین و استعماری در این کشور رونق داده می شد.

اینها عمده ترین فعالیت ها و سیاست های استعمار بود که در طی یک و نیم قرن بر ضد منافع خلق و مصالح وطن مایه منظور فعالیت ها و اهداف زیرین برای انداخته شده و قسماً هنوز به شکل دیگری در برابر انقلاب کبیر نور و علیه حزب و دولت خلقی ماحیان دارد.

جواسیس خارجی توسط استعمار انگلیسی پیشتر تحت نام های داکتر، مشاور اقتصادی و نظامی، متخصص، سیاح، مولوی، مولانا، معلم، پناهنده سیاسی و فراری ها، تاجر، ترجمان، مستخدم و نظایر اینها از غرب و شرق وارد افغانستان شده و به فعالیت های جاسوسی خویش زیرگانه به فعالیت آغاز میکردند که بخشی ازین جواسیس بیشتر در دربار شاهان و امرای قبل از امان الله خان حتی سمست مامورین ملکی و نظامی را باز می یافتند و در بخش های اردوی کشور ما مقام فرماندانی و یا معاونت آنها را کسب میکردند اما در مجموع تمام جواسیس استعمار در بین توده ها، در ادارات دولتی، در بین روشنفکران و طبعپرست به فعالیت خویش دوام میدادند و در مسایل تعیین سرحدات و در قضایای مختلف کشور و حتی در عهد نامه های تنگین گندمک و دیورند و هانند اینها مستقیماً نقش ایفا میکردند و ظایف این جواسیس تفرقه افکنی بین ملیت ها و مذاهب بین وطنپرستان و روشنفکران تحول طلب و حتی در زمان شاهان قبل از امان الله خان بین فیودالها و شاهان و بین اعضای خانواده شاهان جاه طلب و غیره بود.

اما استعمار در طی یک و نیم قرن نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود بر کشور ما آنچه را در

پالیسی های نظامی و نو استعماری خود بمنظور در اختیار داشتن افغانستان منعکس داده است اگر در کشور ما زمینه ها و محمل های غنی و ذهنی نمیداشت اصلاً مشکل بود که استعمار قسمت (۲)

به تحقق آنها توفیق حاصل میکرد زیرا نه تنها شرایط عقب مانده ذهنی و اجتماعی جامعه ما بلکه تلاش های ارتجاع فیودالی و مشالفت های داخلی در زمان زده خوردهای شهبازگان و امرای دودمان آبدالی همه و همه بهترین زمینه ها را برای نفوذ سیاست استعمار در پنجا مساعد ساخته بودند. و اینک ما از آغاز توجه سیاست انگلیس در افغانستان یعنی از اواخر قرن (هزده) و اوایل قرن (نوزده) تا همین لحظه که مشتی از نمایندگان امپریالیزم و ارتجاع منطقه و هم همان سیاست ها در برابر انقلاب ما قرار گرفته اند برخی حقایق و شواهد عینی را به نایید مطالبیکه قبلاً فورمولبندی گردیده در پنجا بصورت موجز و فشرده از نظر عبور میدهم.

پس منظر توجه و نفوذ سیاست استعمار انگلیس در افغانستان:

هند بمثابة سر زمین و طلا چشم و دل کلیه استعمارگران، خاصاً استعمار انگلیس را بخود مجذوب نموده بود. یک سو از بوجود آمدن ناپلیون و از جانب دیگر از قدرت نظامی افغانستان در وقت احمدشاه و تیمورشاه و زمانشاه برتن و جان استعمار انگلیس دلبه و ارتعاش راه یافته بود بخصوص اینکه انگلیس ها بزرگترین رقیب خویش در هند افغانستان را می دانست تا مباد بر هند سیطره کامل یابد که این انگیزه از جنگ «پانی پت» و مانور های زمانشاه در پنجاب و حلب استعداد هند منعکس شده بود.

از طرف دیگر استعمار انگلیس همه ابواب نفوذ بر هند را مسدود دیده بود و تنها راهیکه به سوی هند ملاحظه می شد آنهم در اختیار افغانستان بود در همچو حالیکه چشم و دل استعمارگران به سر زمین هند خیره بود در افغانستان که نظام اقتصادی، اجتماعی، فیودالیزم مسلط بود و بعد از جلوس زمانشاه اختلافات قبیله بین زمانشاه و برادرانش از یک طرف و بین فیودالها و زمانشاه از سوی دیگر نیز درگیر بود و ملوک الطوائف داشت که تقویت یابد، و قدرت مرکزی به انحطاط برود روی این اختلافات بین شهبازده های خلف تیمورشاه و بین خود فیودالها و بین فیودالها و شاه زمان اوضاع سیاسی افغانستان متشتت شده بود.

در چنین وقت در ایران دولت قاجاری روی کار آمد که از اراده و روحیه وطن پرستی چندان برخوردار نبوده چنانکه گاهی به طیل ناپلیون رقص کردند باری فرمان از استعمار انگلیس بردند و زمانی قول به سران و وس میدادند ولی فقط زرمی خواستند و بر آستان زور سر می ساییدند، و در شرق افغانستان «سرجاق شوره گورنی» جنرال مقبوضات هندی انگلیس شده بود و در سال بعد دولت هند

و نظام دکن درهم خرد شده و نیمه یسی از کشورش را تسخیر کرده سه سال بعد «مارکی ولسلی» گورنر جدید انگلیسی بسا تشکیل اردوی قوی به تسخیر هندوستان و برای انهدام دولت های (مرتبه نظام دیسور) میباشند و اما بعد از تغییرات و رویداد های زیاد «مارکی ولسلی» اندیشه تسخیر هند را بطوریکه بعد از اشغال به تشکیل قوای نظامی دست زده و بوسیله همین قوا حفظ کرد و که مصارف آنرا مسکونین محل اشغال شده، بپردازد. چون این قوا حافظ همین مرز مغضوبه میباشند زان جهت از طرف افغانستان خطر شکست این قوا را در برابر قدرت نظامی زمانشاه احساس میکرد بنابراین انگلیس ها توجه افغانستان گردیده و به فعالیت ها و عملیات زیرین دست یازیدند که ما صرف نظر از تشریح مبسوط عملیات و تجا و زات مسلحانه و دوام سیادت مستقیم و غیر مستقیم غول استعمار در افغانستان محض جهات و ابعاد تکنیک ها و پالیسی این غول هستی خوار را به شرح زیر بیان و بازتاب خواهیم کرد.

استعمار انگلیس زمانی که افغانستان را به رقیب خود احساس کرده و متوجه این کشور گردید در پی آن شد که باید دولت قاجاری ایران را بمثابة وسیله دست و بازو به سیاست خود علیه افغانستان تجهیز و یا تطبیع و تحریک نماید. همان بود که دولت از نمایندگان خود را به ایران فرستاده و این نمایندگان دودانه الماس به قیمت دو نیم صد هزار روبیه به فتح علی شاه حریص، سه میلیون به خزانه قاجار، سی هزار تنگ و بیست توپ به اردوی دولت ایران بختیدند.

بدین ترتیب رجعت گرایان دولت قاجاری و این کدی های بی اراده بسوسنله تطبیع علیه افغانستان قرار گرفته و به نمایندگی انگلیسی وعده دادند که هرگاه افغانستان به سرزمین هند هجوم نماید جهت خشن کردن این هجوم فوراً به ولایات غربی آن حمله کرد و خراسان را خواهیم گرفت. دولت قاجاری بعد از چنین هم کرد، اما با آنها آنچه که درخور توجه بود همانا اجیر کردن شهبازده محمود باغی و فراری و تحریک و تجهیز وی علیه افغانستان، بخصوص در برابر زمانشاه بود. با این هم استعمار انگلیس و رقاصه روی دست او یعنی فتح علی شاه قاجار بسته نکرده و با کمک هم در افغانستان هسته یک شبکه جاسوسی را ریخته و باین نحوه عملیات و تبلیغات تخریبی را در داخل و خارج کشور جهت تضعیف و سرنگونی شاه زمان مساعد گردانید زیرا افزون به مداخلات استعمار زمانشاه خود نیز در برابر مخالفت های بی داخلی روبرو بود بنابراین همه عوامل منفی و سیاسی استعمار انگلیسی موجب انقراض قدرت زمانشاه گردید و گرایش انحطاطی افغانستان باری دیگر فطنه بست که ازین پالیسی شهبازده استعمار انگلیسی زبان های بعد متوجه افغانستان شد مثلاً دو سال بعد از سقوط زمانشاه ولایت خراسان بدست دولت قاجاری ایران افتاد میگویند این ولایت سلاله یک میلیون روبیه و پنجاه هزار خروار غله مالیه

داشت بهمین منوال بعدها مرز در انقیساد روسیه رفت و پنجاب زیر قیادت رنجیت سنگ اعلان آزادی داد و موجز اینکه سلسله این تجزیه و پارچه پارچه شدن تا اواخر قرن نوزدهم دوام یافت که نتیجه تطبیق پالیسی نخست استعمار انگلیس عادر سرزمین افغانستان بود. ازسطور بالا به دستپای این نتیجه تا یل میگردیم که استعمار انگلیس که اکنون در چهره امپریالیزم جهانی تجسم یافته است به اینکه علیه انقلاب کبیر نور، بلکه از همانند که به افغانستان توجه خایفانه میند داشت به دیپاس و توطئه های بیشمنانه متوسل گردیده بود که نتیجه آن انحطاط سیاسی و اجتماعی افغانستان و تجزیه امپراطوری دوران احمد شا ه و افسیدن این خاک در احاط سیاست انگلیس بود.

یکی از مداخله زیرگانه استعمار انگلیس همانا قریب و تحمیل شاه فاقد اراده یعنی شاه شجاع بود که بعدها کاملاً وسیله دست انگلیس ها شد. زیرا استعمار پاشاه شجاع سه معاهده را امضا کرد که اولاً معاهده پشاور بود که در آنوقت شاه شجاع خرد صاحب قدرت مستقل بود و ثانیاً معاهده لاهور است که این شاه بی اراده و کرشم خصال در آنوقت فاقد قدرت و مخلوع شده بود.

ثالثاً معاهده کندهار بود که درین هنگام شاه شجاع طوق غلامی استعمار انگلیس را بگردن و کلاه آستان یوسی آنرا به تارک برداشت.

استعمار انگلیس از زمانیکه متوجه افغانستان گشت تا طلیمه انقلاب کبیر نور نمایندگان و جواسیس در افغانستان داشت که در هر وقت و زمان اوضاع و احوال جامعه را به نفع استعمار حفظ کرده و بخصوص جواسیس مستقیم و غیر مستقیم آن در دربار شاهان، در دوایر دولتی و در میان مردم در دهات و شهر به نفع استعمار و ارتجاع و بر ضد خلق و وطن ما فعالیت میکردند اینها انواع تفرقه هارا در بین ملیت ها، مذاهب مناطق، زبان ها و نیرو های وطن پرست آزادیخواه و تحول طلبان کشور ما دامین میزدند که بیشتر تحت نام مسلمان و تحول طلب در کشور ما فعالیت میکردند اند امسار واقعیت امر تمام کار شان به نفع استعمار صورت میگرفته است بهر حال ما این جواسیس و نمایندگان مستقیم و غیر مستقیم انگلیسی و غیر انگلیسی استعمار را به ترتیب زیر در شمار گرفته و عمده ترین آنان را با تاریخ کار و محل نفوذ و فعالیت شان مختصراً از نظر عبور میدهم.

عمال جواسیس خالص انگلیسی: تا زمانیکه انگلیس هار غنعات و اوضاع کشور ما شناخت بهتر نیافته بودند بیشتر از جواسیس خالص انگلیسی استفاده کرده تا آنان درین کشور به نفع شان فعالیت نموده و خلق هارا از هم جدا ساخته و انواع اختلافات ملی و مذهبی و قبیله را دامن بزند که عمده آنها بودند:

بایداد صفحه ۵۹

جوانان و ارزیابی شخصیت انسانی در اجتماع

نیازی به اثبات ندارد که جوانان نیروی محرکه و پیشاهنگ جوامع بشری و در طول تاریخ تشکیل دهنده و پیشاپیش کاروان تحول و تکامل باسرافراشته در دل زمانه ها نفوذ نموده و نقش و اثر تحریک و توان و خرد خویش را بجا گذاشته اند که مطالعه و مرور سیر آن ذهن انسان را به گذشته های دور و به مراحل اولیه تاریخ کره میزند.

در نظامات مختلفه ای که تاکنون بخدمت طبقات اجتماعی در طول تاریخ بمیان آمده و از بین رفته، جوانان همیشه نقش برجسته داشته و کسی نخواهد و یا نخواهد جوانان را با تحریک هرچه بیشتر در امور اجتماعی مهیم اند و در گذشته هائیز چنین بوده است.

عصر کنونی را علمای اجتماعی و دانش پژوهان بنام های مختلف یاد نموده اند که اکثر عنوان ها، قرن اتم، عصر انقلابات علمی و فنی، دوران بیداری ملل ساکن در مستعمرات فروریختن زنجیر های اسارت و امپریالیسم و یا ده عنوان دیگر داده اند که هر کدام در جایش مناسب و بجا است.

اما آنچه در صدر عنوان ها قرار داشته و دیگر عناوین را تحت تاثیر خویش دارد، گذار از جامعه پوشالی و استثمار به جامعه سوسیالیستی است که مضمون عمده و شعار اساسی بیکار طبقاتی و آینده جهان را می توان در چهره و مضمون همین شعار پر محتوا درک و مطالعه نمود و نیروهای اجتماعی را نیز درین جهت کشاند.

وضع کنونی جهان به ارتباط درک دقیق و اصولی زمان فورمول علمی گذار از جامعه سرمایه داری به سوسیالیسم می رساند که درین

عصر و زمان تناسب قوا روز بروز به نفع صلح و سوسیالیسم و پیشرفت و ترقی تغییر یافته و تمام قدرت های عقبگرای و ارتجاعی که همکاری نزدیک با امپریالیسم دارند و در زیر رهبری امپریالیسم علیه جنبش و ترقی لجوجانه تلاش می ورزند، هرگز جلو میل خروشان بیداری ملت ها و خلق های سراسر گیتی را گرفته نمی توانند که روز بروز در جهت پیروزی، دود شاه ها، رضاشاه ها و دیگر شاهان و سلاطین و نوکران امپریالیسم را به زیاده دان تاریخ می سپارند و در جای آن نظام های انقلابی و دموکراتیک را پیروزی می نمایند که همه و همه در تغییر تناسب قوا از اهمیت شایانی برخوردار بوده و به قوای انقلاب جهان علیه امپریالیسم نیرو می بخشند.

بدرک دقیق و علمی مطالبی که پراکنده گفته آمد، لازم و ضروریست تا پیشاهنگان نهضت و انقلاب همانطور یک در تحلیل زمانه ها تشخیص می کنند که چه باید بکنند و

شمار نیرومند چه باید کرد را طرح و راه حل آنرا جستجو می نمایند باید عمیقاً توجه داشته باشند تا نیرو های خودی و دشمن را در عرصه بیکار انقلابی نیک تشخیص دهند و در صحنه موضع بگیرند که آن صف فردای جامعه را می سازد و در تاریخ جامعه جا و مقامش هرگز از چشم نمی افتد.

مسئله مهم در اینجا مساله ارزیابی شخصیت انسان است که در مسیر زندگی و بیکار اجتماعی از اهمیت شایانی برخوردار بوده و انسان را از کجروشی و گمراهی نجات میدهد.

بناء شناخت درست و دقیق از هویت بیکار گران راه انقلاب و آنهاست که در یک صف، یکجا با نهضت و انقلاب به پیش می روند، اطمینان به پیروزی را در مراحل مختلف نهضت تأمین می نماید و ترس و هراس و یا دلهره را از بین می برد.

پس باید برای ارزیابی شخصیت اجتماعی ملاک و یاسنگ محکی داشته باشیم تا هر جوان و بیکارگرانی را که با ما ادعای مبارزه و مجادله را می نمایند بشناسیم تا در مراحل مختلفه دچار سردرگمی نشویم.

درین مسیر باید جوانان بیش از پیش محاسبه دقیق و علمی داشته باشند و آنهاست که سنگ حسنگری و همراهی را با ایشان در سینه می زنند بشناسند.

البته اساسات و مقررات در احزاب طراز نوین کارگری روشن بوده و در پرتو آن به آسانی می توان شخصیت های اجتماعی را شناخت و از فعالیت روزانه آن حساب گرفت.

که این کار بصورت جدی در احزاب انقلابی تعقیب میشود و از روی فعالیت و مبارزه شخص درک میشود که شخص مورد نظر تاچه حدودی عقیده و ایدئالوژی را پذیرفته و در راه آن مبارزه می کند.

پس حال به یقین که تمام جوانان شامل در احزاب مترقی جوامع بشری نبوده ولی به اشکال و شیوه های دیگر در عرصه های مختلف اجتماعی رسالت خویش را انجام میدهند که برای آنها نیز باید ملاک تشخیص در نظر باشد.

پس حال جوانان در جامعه دارای شخصیت های متفاوتی اند و در پهنای وسیع زندگی هر کدام در جهتی به بیکار می پردازند که مطالعه شخصیت هر کدام از زوایه های مختلف قابل مطالعه است. چه شخصیت اجتماعی، شخصیت علمی، شخصیت اخلاقی عناوین درشتی است که به حساب هر بخش باید به ارتباط مقرر و ضوابط همان شخصیت مطالعه را آغاز نمود.

درین یادداشت برای اینکه جوانان وطن ما که در زمان کار و بیکار دگرگون آفرین با هم می رسند نسبت به یکدیگر شناخت درست داشته باشند، با استفاده از نظریات جمع شده دانشمندان نکته های عمده ای را برجسته می نمایم که برای تمام شخصیت های اجتماعی قابل تطبیق و قابل قبول باشد.

قبل از همه باید در مطالعه و ارزیابی شخصیت اجتماعی انسان، مساله عینیت و واقعیت را در صدر تمام محاسبات قرار داد، چه اگر اغراض شخصی، بدبینی ها و خوشبینی ها، جانبداری ها و دشمنی ها نقش بازی نماید، چنان به چاهه انحراف خواهیم افتید که برخاستن از آن جا ناممکن است.

چنانچه طبق میراث نظامات و روابط نابرابر اجتماعی، در قضاوت بعضی ها، مسایل شخصی، منطوقی، مذهبی، انسانی، قومی و غیره و غیره چنان ریشه فواید که به همین اساس شخصیت ها را مورد ارزیابی قرار میدهند و تا زمانیکه نفعی عاید شان بود همان شخص مورد نظر خوب و احبابا اگر عایدی برای شان نرسید، همان شخص بدنام و بی مایه به حساب می آید.

به گفته دانشمندی «یک فرد واحد در نظر این قاضیان خود پسند و مغرض صبح نیک است، عصر بد، دیروز در خور ثنا و فردا سزاوار فقرین».

آیا جوانان وطن ما هم همینطور باید باشند، آیا شخصی را بدون محاسبه دقیق و علمی و بدون مسوولیت، صبح نیک و عصر بد تلقی کنند و یا اینکه به ارتباط متابع شخصی و زوایات های غارتگرانه کسی را که به نفع شخص خود شان بود نیک قلمداد کنند و دیگران را که پرده از روی جنایات شان بر میدارد بد محاسبه کنند؟

البته عقل سلیم حکم می کند که اینطور درست نیست و بخصوص در اوضاع و احوال کنونی وطن که سخت نیاز به کار و بیکار علمی و عقلا نه آنان احساس می شود، باید راه و روش انقلابی و علمی را دریافت و در روشنی آن شخصیت ها را به ارزیابی گرفت.

دانشمندی این مساله را علما فورمول بندی نموده و راه حل انسانی و انقلابی را به ما می آموزد باید به آن توجه عمیق نمود. چنانچه وی سوال می کند که چگونه میتوان دانست که کسی نیک و مثبت باید و منفی است؟ و در جواب سوال چنین می پردازد.

این دو ملاک را باید در رفتار و رابطه شخصی مورد قضاوت اولاً نسبت به واقعیت و حقیقت و ثانیاً نسبت به جامعه جستجو کرد. یعنی باید فهمید که شخص مورد نظر و

مطالعه ما در مورد حقیقت و واقعیت و جامعه چطور فکر می کند و موضعگیری آن چگونه است؟

برای درک بیشتر، موضوع را مختصر ابررسی می نمایم.

اولاً باید دید که واقعیت و حقیقت چیست و رفتار و روابط شخصیت انسان را در روشنی آن مطالعه کرد.

واقعیت را علما اینطور تعریف کرده اند: «واقعیت یعنی آنچه مستقل از ذهن ما واقعیت بذات خود وجود دارد و بر حسب قوانین خویش سیر می کند و هستی آن عینی است».

به ارتباط واقعیت، حقیقت را نیز باید فهمید چنانچه گویند «حقیقت یعنی آن طرز تفکر و تعقل انسانی که منعکس کننده مطلق و صائب واقعیت خارجی باشد، یعنی انعکاس درست و صحیح آنچه را که واقعیت است در اندیشه و عمل که تجربه صحت آنرا و ارسائی می کند عبارتست از حقیقت».

وقتی واقعیت و حقیقت را علماً درک نمودیم و در پرتو مطالعه دقیق و همه جانبه مساله برای ما روشن گردید، بصورت علمی شخصیت های اجتماعی را به مطالعه می گیریم و می بینیم که نسبت به آن چگونه موقف دارند و از کدام سنگر دفاع می کنند.

مساله واقعیت و حقیقت از مسایل مهم اجتماعی است که باید به آن توجه بیشتر و دقیقتر مبذول گردد، زیرا درک حقیقت و واقعیت نیز کار ساده و بیش یافتاده نبوده و اگر اغراض شوم و نادرهای شخصی در میان نباشد بینایی و بصیرت علمی می شود به درک آن توفیق یافت.

مثلاً سوالات خدیجه ای در باره جهان و جامعه و قوانین حاکم بر واقعیت های عینی مطرح می گردد که جوابات را باید علما جستجو نمود. که این مساله اکثراً و طیفه فلسفه علمی بوده و امروز اسناد عقب آن بدسترس اکثر جوانان وطن قرار دارد.

مقصود اینکه در اینجا وارد بحث در باره مسایل فلسفی و تیوری حقیقت و واقعیت نمی شویم. منتها نباید از یاد برد که اگر شخص مورد مطالعه قرار میدهم اولاً دیده شود که شخص مورد نظر در موضوع واقعیت و حقیقت چگونه موضع دارد. اگر در سنگر تحلیلات علمی قرار داشت و از علمیت دفاع می کرد در جریان بررسی مورد تأیید قرار می گیرد.

باینهم مساله به پایان نمی رسد، باید دید که شخص تحت مطالعه ما نسبت به جامعه چگونه تحلیل و برداشت دارد و چگونه سنگر می گیرد.

مصنویت، قانونیب او عدالت

او خوښی ستاسی د خدمتگار په توګه ستاسو حضور ته وړاندی کوم او په ګډ سنگر کی د وطن له ټولو زیار - ایستونکو سره ستاسی د هیواد بریالیتوبونه غواړم چی ستاسی رول د وطن دراتلونکو نسلونو دپاره زموږ د هیواد په تاریخ کی زیاتی ویارنی ثبتی کړی. د وطن پالنی په تودو احساساتو سره تاسی ته وایم چی :

ژوندی دی وی د افغانستان

شریف او نجیب خلک.
بریالی دی وی د افغانستان د خلکو دموکراتیک ګوند .
ویاړو چی زموږ کارګران، بزګران ملی پانګه وال اوملی سوداګر له وطن پالنی څخه په ډک احساس په یوه ګډ سنگر کی د دښمن په ضد جنگیږی او خپل وطن آبادوی د وطن ټول دښتینی بچیسان شعار ورکوی چی بریالی دی وی سوله په ټوله نړی کی .
په درناوی .

(ب)

د ۲۵ مخ پاڼی

د ګرینادا

د هیواد د صدر اعظم په توګه پاتی شو . ما د ټیو ټیو ټیو یو فا شیمتی خبر ټی ګروپ وچر د پولیسو او جاسوسانو له ډیرو بی رحمه نسو القبه او بی و جدا نه غنا سر و په ګډون جوړ شوی او د دولت د مخا لښو په ټولو ګومارل شوی و .

گیری چی د خلکو تر تسلط وروسته یی د امریکا د متحده ایالاتو یو یارک ته وتښتید تر نیښی وروسته ، دهغه دارتجای رژییم یو شمیر وزیران او دهغه هیواد ډیو لیسو او د مانجو ست د خبر ټی ټی یو شمیر لار - ټیو و ټکی او نور مرتجعین و نیول شول او د چول د نهضت مشرانو د هیواد د چارو په سمون او بیا تنظیم لاس پوری کړ . د کارابین په سیمه کی دگیری د رژییم په شان د یوه ګو ډا ګی ، افراطی ارتجای او فا شیمتی ټکنه نوری رژییم پ ټنګیدلو له یوی خوا د ټول مرقی بشریت او په تیره د کارابین د سیمی د اوسیدونکو څو ښی زیاته کړه او له بلی خوا د ارتجای او امیر یا لیستی رژییمونو نه ټکو لو تر یواله پروسه بیاو پی کړه دگیری د ارتجای رژییم سقوط او د ګرینادا د خلکو دیر یا لیستوب حماسه د کارابین په شنه فضا کی د لمر په څیر و خلیده او وړا ټکو یی د ډیرو نورو اسیر ولسو نو په زړو کی د خپلوا کی ولولی راو پاړولی . دموورس پېشاپ په مشری د ګرینادا نوی خلقی رژییم د خلکو په ګټه د مرقی او ژورو بدلونونو یو پرا څه پرو ګرام جوړ کړی او اعلان کړی دی . دهغه پرو - ګرام اصلی هدف د ګرینادا د استعماری دوری د وروسته والی له مینځه وړل اود هیواد په اقتصاد باندی د بېر ټیو یا ټکو د تسلط پای ته رسول دی .

د نوی پرو ګرام له مخی په ګرینادا کی تر څو نو کنترول شوی او د نارینه و او ښځو له پاره د برابر کار په مقابل کی د یو شان

مز دوری ور کول اعلام شوی دی . دغه وطنی لوتکی حکومت دسولی اوسولنه ایز ګډ ژوند پلوی دی او غواړی چی خپل هیواد دنا پیلو هیواد و په جر ګه و ر ګډ کړی .

نوی خلقی رژییم چی د یوی انقلابی شوری له خوا اداره کیری د خپل ملی خپلوا ګه سیاست له مخی له قهرمانی کیوبا سره سیاسي اړیکس ټینګی کړی او هم د کارابین د سیمی د هیوادو په ګډ بازار کی شامل شوی دی . همدغه راز د کارابین د سیمی هیوادو د ګرینادا له نوی رژییم سره د ساختمانی چارو سیمونو او روزنی - کرنی کب نیولو اوروغتیا په برخه کی د خپلو همکارو و عد اعلام کړی ده . همداسی ، اوس نوی رژییم په ټول هیواد د هیواد د اقتصادي او اجتماعي پرمختیا له پاره پرا څه کارونه پیل کړی او د ګرینادا ټول خلک یی د هیواد و دانو لو ته را بللی دی .

د پېشاپ د مرقی حکومت دغو اجرا اتو اوله امیرالیزم سره ګلک مخالفت د ګر - ینادا د پخوا نی تښتید لی صد راعظم گیری له پاره ددی زمینه مساعده کړی ده چی له امیرالیستی هیواد و څخه د پېشاپ حکومت پر ضد دتخریب په منظور یسی اوو سله تر لاسه کړی . ویل کیری چی گیری همدا اوس اوس د کارابین د سمندر می په یوه کوچنی ټاپو کی داجبروعسکرو په ټولولو او روزلو بوخت دی څو هغوی د ګرینادا د خلکو د حکومت او واک اختیار پر ضد په کار واچوی اود ګرینادا د خلکو آرام ژوند له ستونزو سره مخامخ کړی .

د پېشاپ د حکومت پرضد د وړا تکارانو روزل ګټ مټ هغو وړا تکارانو اومرتجعینو روزلو ته ورته دی چی د افغانستان د دموکرا - ټیک جمهوری دولت پر ضد روزل کیری او

د نورو ، وحشت او وړانیو په منظور زموږ هیواد ته را استول کیری .
د ګرینادا د خلکی رژییم پر ضد د روزل شوو خرابکارو یوی ټلی څه موده مخکی دسنت جورج په ښار کی پر دوو و دانیو «د سودا ګری دفتر اود تسو ریزم اداره» ډزی وکړی خوله یوی څوا ملی سو دا ګرله ویری سره مخامخ کړی او له بلی خوا ګرینادا ته دتور یستا نو دورتګ مخه ونیسی . د ګرینادا د خلکو و سله وال یو څ دا دواړه حملی شندی کړی او د خلکو دښمنان یی په ګلکه وځپل .

د ګرینادا نوی خلقی رژییم اوس ، اوس برحالاتو پوره مسلطدی او په ډیرم انقلابی مینه د هیواد په ودانولو بوخت دی د نړی ډیرو هیوادو دارژیم په رسمیت پیژندلی اوله هغه څخه یی خپل پلانی اعلام کړی دی .

بقیه صفحه ۱۵

آیا بشری تمدن ...

تر منځ همدا بللی پر ځای یو لړ ګډوډتیاو یو ته اړتیا لیدل کیری .
دلته سوال داند ده چی دا ټول همکار ی با ید څنگه پیل شی بلکی داده چی څنگه به بشپړ شی ؟

ایا څنگه به د مرقی ټولنو هغه ملګرو دی نه چی غواړی تر (۲۰۰۰) عیسوی کال پوری د څنګی د کړی له مخه د یو زلی کمبله په بشپړه توګه ټول شی د عمل جامه واغوستل شی ؟
پداسی حال کی چی وروسته پاتس او پر مختیا یی هیوادو ته له بشپړه ناوړه اقتصادی ستونزو سره لاس په ګر یوان دی .

څنگه کیدای شی په هغو کی د پرمختللو هیوادو نو په مرسته ساینس او تکنالوژی لکه څنگه چی لازمه بریښی پراختیا وموی ؟
څنگه کو لای شو د پرمختیا یی هیواد و د دور ځنی ضرورت وې تخنیکي سامان الا تو انداز و ټاکو اود صنعتی هیوادو نو څخه په وار ورو لو هغه تامین کړو .

په نړی کی دخودا کی موادو ، د پاکو اوبو د زیرمو اود انرژی او اومه موادو د لږ - والی اود نفوسو د شمیر د چټکی رودی اود چا پیر یا ل د ککر تیا د ستونزو سره سره څنگه کیدی شی د پرمختللو او پرمختیانی هیوادونو ترمنځ تخنیکي او صنعتی همکاريو ته په بشپړه توګه د عمل چاره واغوستله شی ؟

د پور ټیو ستونزو ، غوښتنو او سوالونو د بشپړ حل هیله هغه وخت لرلای شو چی د نړی ټول پرمختللی او پرمختیا نی هیوادونه د ساینس او تکنالوژی د لاس - مخکښ او د بشری ټولنو د ژوندانه د ارزښت ضرور یا تو د تامین اود هغو د ژوندانه دمووی دلوپولو دپاره د ساینس او تکنالوژی څخه د ګټی اخیستلو دلاورد لټولو په مقصد پا ید د خپل علمی او تخنیکي همکار یو لن لار ته کړی . د پور ټیو خبر و څخه د نتیجه جو ته کیری چی دیو لیکمرغه او هوسا نړی ودا ټول دیو څو محدود هیوادونو د پوری څخه ونلی کار دی .

که په پرمختللی او پرمختیا یی هیوادونو کی علمی څیړنی او انکشافات پر تله کړو لیدل کیری چی د ټولی نړی په سلو پنځه نوی علمی څیړنی او انکشافات په پرمختللی او صنعتی هیواد و نو کسسی صورت وموی چی دا پخپل اصل کی یوه ستره نا انځولی ده .

په خواشیني سره باید وویل شی چی دهغو څیړنیو او انکشافاتو څخه چی درو غنیا ګرهنه ، کور جوړولو او صنعتی کولو په برخو کی روانی دی په سلو یوا ځس یوه برخه یی د نړی دیو زلو خلکو (د نړی دنیمایی اوسیدونکو) په ګټه تمامیری .
د نړی پرمختللی هیواد و نه دا تر ژی د څیړنی د خر څ شپږ چنده پیسی دراز دا زو وژونکی و سلو د څیړنو په چارو کی څو څو همدارنگه یو زیات شمیر پرمختیا یی هیوادونه دروغتیا او ښوونسی اوروزنی په پر تله زیاتی پیسی دوسلی په پیرو دلو لګوی .

دایوه ناقصه نړی ده دا څنګه چی دهغه دورو - سته پاتی او پرمختیا یی هیوادو نوسانس پوهانو او تکنیشنانو د نوی ګټور او څو را په زړه پوری ارزانه او مناسب تکنالوژی په پراختیا کی فعال رول نلری . دا هم یوه ستره نیمګړتیا ده چی په ملیونو تنو بیسوا دو اود ښوونی اوروزنی له فیضه بسی بهره تر یوا لونشی ګولای دنننی پسر - مختللی تکنالوژی په لار پراختیا کی چی دهغو د سو کاله ژوند په تامینو لو کس څر ګند نقش لری فعلا له برخه واخلی .

د ادم د یادولو وړ ده چی د نړی په زیاترو سیمو کی نیمګړی اواناقصه اقتصادی اړیکس روانی دی ځکه چی دنړی یوال صنعت او بشری قوی څخه لکه څنګه چی لازمه بریښی په هغه کی ور څخه ګټه نه اخیستل کیری . او دخصو صی دنلو او د پرمختیا نی هیوادو نو دغوښتنو ترمنځ دښتینی بیلاس تحقق نلری موندلی . ددغو ټولو ستونزو د بشپړ حل دپاره د پرمختللو او پرمختیا یی هیوادونو

بدون شرح

کار تونهای این
صفحه را بدقت
نگاه کنید و بعد
اختیار دارید که
عنوان آنرا
چه میگذارید!!!

شوخی با ورزش باایسکل دوانی
باچیز دیگر !!

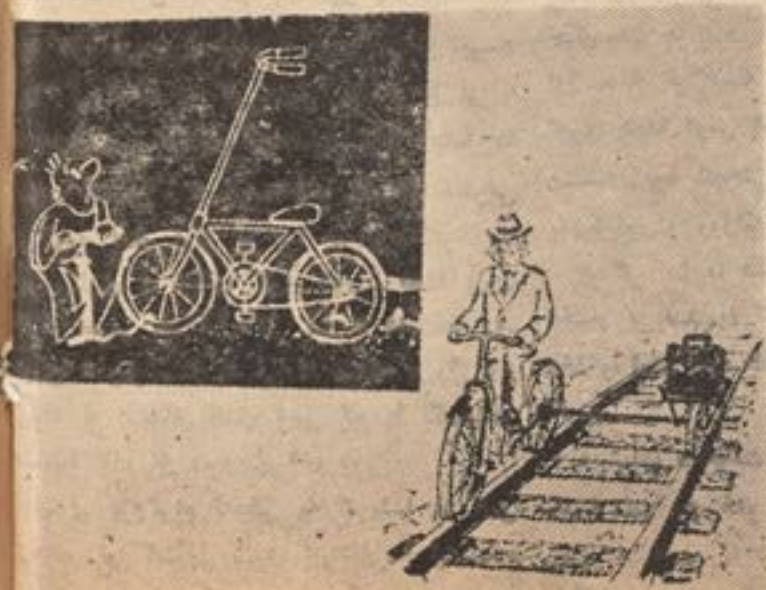
باایسکل دان اگرمن تمام دنیا را باایسکل
بگردم بازهم برنده خواهم شد.

بدون شرح

دبغری میدان :
هلو، هلو متوجه باشید يك، دو، سه ...

بدون شرح

بدون شرح

۱۲ متر برنده شده. این ریکارد اندکی کمتر از ریکارد ۱۷ متر بود که قبلاً توسط بقیه بنام (دیری کراکت) به ثبت رسیده بود.

می خواهیم او را از پیش شما ببرم اگر کسی مریض نشود...

نشود...

اولی روبه دومی کرده گفت :
بعقیده تو اگر تمام مردم سالم باشند
چطور میشود ؟
دومی جواب داد :
هیچ ، داکتر ها مریض میشوند .

فرق بین حادثه و بدبختی

و بدبختی

پسری از پدرش سوال کرد :
پدرجان ! فرق بین کلمه حادثه و بدبختی چیست ؟
پدر جواب داد :

پسر : بسیار روشن و ساده است .
مثلاً وقتی مادرت در دریا بیفتد میگویند حادثه ولی اگر کسی او را از فرق شدن نجات بدهد آنرا میگویند : بدبختی !

تب فتنال

معمولاً آنچه درستیوم های آلمان غرب میگردد، دردندانه ها گرمتر از میدان است. زودخورد بسیار عام است. برای فروشاندن اشتیاق تماشاچیان بسیار خونگرم، در قسمت پائینی جایگاه مهمانان درستیوم گلشن گرجن جای مخصوصی بامبله ها ساخته شده که در آن اوباشی را که در خلال مسابقه اخلال مینماید، تاختم مسابقه در آن نگاه میدارند (برای آنکه مسابقه را تاخیر دیده بتوانند) و بعد به مراکز پولیس انتقال میدهند.

عده دیگری از طرفداران فوتبال احساسات شانرا به طرز بسیاری آزارانه تسار میدهند بطور مثال یکی از آنها شکم خود را لچ نموده به نمایش بر روی شکمش این پیام خالکوبی شده بود.
«کلب فوتبال کولن ! قلب من باشماست»

بقه قهرمان

بقه بی بنام (ویلی) در مسابقات قهرمانی پرش برای بقه ها، که همه ساله طور عنتوی در کمپ انجلز کالیفورنیای ایالات متحده امریکا برگزار میشود، باخیزی به اندازه شش عشاریه

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

از بالا به پائین بدون شرح

بدون شرح

ما و مشکلات نوجوانان

باشند. آنها به ارزش های جوانان نادره افراط و اغراق اهمیت میدهند که حرفی به بیلجا می و خود سری می کنند و حدودی نزد آنها مفهومی نمیدانند. حینیکه جوانان بدنای واقعی مواجه می شوند و هر آن موا نمی راند راه خود می یابند و نمیتوانند به آن توافقی کنند در نتیجه بسدها موانعی بر سر خود مینمایند. یکی از مشکلات عمده دیگر جوانان عشق و علاقه شدید آنها در صحنه های خطرناک و ماجراجویانه است با آنکه هر تار و پود و سلول های دماغ جوانان زنگ خطر را برای آنها اعلام میدارد ولی باز هم برای آنکه شهرت خود را در بین همقطاران از دست نداده باشند به آن محفلی اشتراک می ورزند.

حتی اگر این جوان خوشبختانه ای باشد از اشتراک در آن محفلی خطرناک خودداری نمی کند. گاهی هم والدین آنها را با وجود محسوس بودن خطر در اشتراک همچو محافل اجازه میدهند این محافل خواه رزمی باشد یا بزمی برای حفظ نام و شهرت خود اندازه خطر آن را فراموش می کنند و به آن اشتراک می نمایند. تصور نمائید که دو شیر جوان چهارده ساله یا پوتهای گریبلندوسینه بند چسپ و سر و روی آراسته و پیراسته در تلافیت غریبی یا جوانیکه تازه لیسانس درایوری گرفته است بیرون می رود.

مادرش هم به او اجازه بیرون رفتن را با آن جوان میدهد. طبیعی است این دو جوانیکه هم در حالت نشسته پیماییده هم نشسته گشتی جسی اند دیوانه سان موتر می رانند تا آنکه خواهی نخواهی تصادف می رخ میدهد و هر دو بحالت مرگ یا نیم جان بمنازل شان آورده می شوند که وقوع این حادثه را از آغاز چنین صحنه میتوان بدرستی پیش بینی کرد.

درجهان انگشانی یافته داشتن مو تر مانند هرکسی است که دهقان بچه ها دارد هران میتوان فقط در بد ل چند گلن بطرول خود را بارقیقه بارقیق خود در گوشه امن دور از شهر کنار کشیده و به تفريح پرداخت. مردم عاقل و دور اندیش آن سرزمین در این مورد خاص چنین تبصره کرده اند و گفته اند که جوانان آنها قبل از آنکه عمل جمع را بیا موزند بعلم مسایل ضرب اقدام می ورزند. مفهوم این گفته چنان است که آنها قبل از آنکه بمن یختگی ورشد کامل برستند کارهای را انجام میدهند که پیش از وقت است و سز و آزار آن سن و سال نمیباشد. گویا به این دوجه بی بند و باری جوانان انگشت اعتراض آنها خوشی جوانان است اعتراض کرده اند زیرا این بی احتیاطی ها و مواجه

شدن به صحنه های خطرناک جهت شرا انی جوان را عاقبت بخت و خون می نشاند. اقتضای دیروز چنان بود که والدین دوره سالکان راه پوهنتون میفرستادند و می گفتند که ذهن و دماغ خود را بکار اندازند اما اقتضای زلدگی عصر کنونی و امروزی نظر به دیروز از هم متفاوت می باشد پس مشکلات آنها نیز از هم فرق می کند. چنانکه یکی از مشکلات جوانان عصر حاضر تاب نیوردن در برابر بی موازی نگی هیجانات مشکلات اقتصادی و روانی است که نمیکشاند با آن پنجه نرم کنند که در برابر شداید زندگی مقاومت نمایند بلکه آرزو دارند تا هر چه زودتر از چنگال آن فرار اختیار کنند آنهم فرار ابدی است که دست به انتحار می زنند که این خود کمال عدم متانت و مقاومت جوان در برابر طوفانهای هیجانی و شدت احساسات است. این چنین تصمیم متکی بر عقل و منطق نمی باشد و خود کتی از ضعف نفس و عقل منشا می گیرد و شایسته یک جوان سالم و طبیعی نیست.

هیچچنان طوفان های برهم خوردن و متلاشی شدن نظام عصبی و دماغ این جوانانیکه نمی توانند به تحول سریع السیر امروز هم گام پیش روند و توافق کنند بوفرت بملاحظه می رسد که از مشکلات عمده آنها بشمار می رود. از آنجا است که عده از والدین جهان بر جوانان سخت نمی گیرند بلکه آنچه آرزوی آنها است خوشی و مسرت غرزدندان جوان ایشان میباشد زندگی بامسرت نسل جوان از اهداف مهم آنها بشمار میرود اما بسی خبر از آنکه اصل هدف زندگی محض خوش گذرانی جوانان نیست بلکه مولد بود و نو مفید بودن بخود و دیگران است. تصادمات و برخورد های زندگی يك امر طبیعی است که از آن گریزی نیست باید آنرا پذیرفت و بر آن ها غلبه جست و عاقلانه در راه استفاده از نیروی جسمی و فنی مزید طبیعت با ایست اهتمام کرد تا آنکه دست خوش هوا و هوس شد.

مشکل دیگر جوانان امروزی عبارت از مواجه شدن باحقایق و مشکلات زندگی و پناه بردن به دخانیات، مشروبات وادویه های سکرآور است ای بسا جوانانیکه اسیر پنجه همچو فلاکت ها و تاملایات شده اند و پناه به آن برده اند. حیف است که جوان آفتدر مست غنصر و بی اراده باشد که از تحصیل حقایق و تحولات زندگی بستوه آید و بیچیز نا چیزیکه سکرآور است پنا برد و بدست خود خویشتن راه تهلکه اندازد و از حالت عقلی و شعوری انسانی بیرون کشد.

مشکل دیگر جوانان زود قانع نشدن آنها است. اگر پدری برای نو جوانان دیروزی در برابر خواهش و آرزویش «نه» میگفت او آن «نه» را واقعیت پنداشته قانع

می شد اما حیات پر نچمل امروز ایسن امر را مشکل تر ساخته است که اونمیتواند جوان را بیک نه گفتن ساده و بسی پیرایش قانع سازد تا آنکه آرزوی او را بر آورده نساخت. آرزوی دیروز جوان فقط داشتن يك پا به رادیو جهت شنیدن اخبار و سازو آواز، جریان مسابقات ذهنی و داستانهای دنیا له دار بود اما امروز به آن قانع نمی باشد باید جهت بر آوردن این منظور او تلویزیون رنگه تهیه کرد.

هرگاه در باره مشکلات نو جوانان اندکی غور و دقت نمائیم و بیطر فانه قضاوت کنیم در می یابیم که اکثر آنها ما والدین برای آنها ایجاد و خلق کرده ایم واحساسات گناه کاری را در برابر فایق نشدن آنها بر مشکلات و انحراف آنها از جاده حقیقت و واقعیت را عاقر نهاد و غمیرایشان پرورده ایم عکس العمل های جوانان انعکاس مزایا و خوبی ها و همچنین نقصان ها و خلل های ما والدین است که آنها را چنان و بیس چنین بار آورده است. چه نو جوانان تا رسیدن بسن و سال جوانی از ما امتثال و اقتضا کرده و می کنند و اکثریت مسطالپ حیاتی را در اثر پیروی از ما والدین فرا گرفته اند بسبب افتخارات و خجالت آنها هر نوزاده ما است و بیامی رسد. پسر هر گاه ما خواسته باشیم تا جوانان ما آرامش به مکارم اخلاقی و پیراسته برخسوس نیت باشند باید همچو محیط و فضای واحد اقل

بقیه صفحه ۳۵ شعر تجلی...

برسیدن وصال بخدا نداشت دارم تو بیا یکلیه من چسوی روای دارم بفراق تو مریضم بنما عیادتیم را چگر هزار پاره دل قاش قاش دارم چه شب است کین پری روی من است گرم بازی که هزار نقد جان را بدوی فلش دارم گلد از متخجن غیسرو بساز بامن امشب که بکامه سفالین دوسه چمچه آتش دارم دلم ازده قناعت به هزار شکر و بالاد که بخوان بینوایی دوسه نان داش دارم تن من گرفته عادت بلباس زنده زنده چو قلندران عشقت، سرناتراش دارم

کاکه رفتاری، نگارایت و پیزار تو کو گر تو سر تیر جوانی شف و دستار تو کو گشتی خون گریه نمودیم زهجران کسی راست میگوئی اگر، دامن گلدار تو کو مگر جمال تو پسند دل مردم باشد بین این شهر خریدار و طلبگار تو کو عزیزنی لاف بزرگی به عبا و به قبا کشف احوال تو و، ورد پراسرار تو کو یختی بر دعوت من چون کچرتی کلخک خیره ماس تو و کسامه آچار تو کو این ربایی که سر زانو نهادی بر نمود برده وسیم و جلو گوشک و شپهار تو کو

شمع صفت تمام شب موزد گذار داشتم دود برآمد از دلم وقت سحر به پیچ و تاب مار صفت گمندی زلف از دوطرف خمیده است

در خانه برای آنها تاملین نمائیم تا آنها فرصت مشق و تمرین راستکاری حق بینی عدالت و نوع دوستی را در محیط خانه بیابند و چنانیکه خواسته باشند بار آیند. مایاید خانه خود را کانون عشق و محبت سازیم تا جوانان بخود و دیگران بدیده محبت اخلاص و صمیمیت بنگرند و بهما عیبت و مفهوم عشق و محبت بی برند. ما نباید مشکلات و کج خلقی های جوانان را به معلمان و جامعه نسبت دهیم و آنها را طرف سر زشتی و ملامتی قرار داده و خویشتن را تیرنه نماییم بلکه باید ما بمر حله اول بحیث نخستین مربیان آنها کسمسوسویت و افتخارات آنها را بهمه داریم نگذاریم تا آنها بشکلاتی که مواجه می گردند به شکست و یا سرور برو شوند و از آن ذهنیت های منفی و عقده های شدیدی بر سر دارند و روح و روان واحساسات آنها جریحه دار گردد.

طبیعی است که نمیتوان مشکلات را تکلی از سر راه نسل جوان برداشت بلکه باید نسل جوان را بهمو آنچه شدن و حل مشکلات معناد ساخت و نگذاشت تا هیچجانی و دست و پاچه شوند پس مانمیتوانیم خویشتن را در مشکلات جوانان سپیم ندانیم بلکه بصراحت میتوان گفت که مشکلات نسل جوان زاده مشکلات و اصول تربیت ما است و اصل منشا آن ماهیتیم و بس.

کلچر زده بدوش آن رنگدگر به پیچ و تاب دروغم بتان بدل بسکه فتاده عشقری سر بر مر است ولایه لاهم جو غرنه پیچ و تاب ختم

بقیه صفحه ۵۲ جوانان و آرزوهای

جامعه شناسی علمی می رساند که در جوامع طبقاتی مولدین اصلی نعمات مادی و معنوی اکثریت مردم بوده که در تمام فورماسیون های اجتماعی نیروی عمده تولیدی را تشکیل داده و در خم و پیچ های تاریخ با گذار از مراحل مختلفه تمام نعمات مادی و معنوی را بوجود آورده اند. در مقابل همیشه نیروی اقلیت یا طبقات استثمارگر و ارتجاعی در جوامع طبقاتی بوده اند و هستند که تمر اکثریت را می چابند و با غرور و احقانه فردی تمام افتخارات و نعمات را بخود طبقه و حتی فامیل خویش مستحضر می نمایند.

به ارتباط آنچه مختصرا از جوامع طبقاتی تصویر گردید، خود بخود روشن می گردد که درین میان در کدام سنگر باید قرار گرفت و در کدام اول کدام خواسته ها را مطرح ساخت، آیا از طبقات مستمگر و ارتجاعی دفاع نمود و یا از طبقات اصلی جامعه، یا اینکه خواسته های شخصی، اکثرا روحیه فردی دارد طرح نمود یا برعکس نظریات و خواسته های انقلابی را که در خدمت اکثریت قرار دارد.

گفت و شنودی با...

لیاس می پوشد و آرایش میکند ۱۰۰۰۰ خرج را... فعلا
که بخت یارست و وقت در اختیار، چرا برای
رفع پسمانی کشور خود تلاش نکنیم...
چرا از تمدن فقط موقوفین را بیاموزیم
اگر تمدن همین است، خاک بر سرش !!
* قهر نشوید و تمدن همین نیست، و واقعا
حرفهای خوبی گفتید. و حال علاوه کنید که
چه نوع کتابها را میخوانید؟
** کتابی را میخوانم که پدرم زنده می
روزگار بخورد، دردی از درد ها را درمان
کند، علاج مشکلات را نماید.

* چند کتابی از اینگونه، نام بگیرید؟
** مادر، مالوا، اثر ماکسیم گورکی و
چشم هایش... از بزرگ علوی.
* تشکر موفقتانرا میخوام.
شاگرد دیگری رابسه شناسایی می -
نشانیم که اسمش شفیقه است... بگذریم
از خودش پرسیم؟
خوب نام شما؟

** اسمم شفیقه و تخلصم الله یار پخلا
است. فعلا متعلم صنف ده ب رشته ساینس
عایشه درانی میباشم.
* بیشتر گفتید که تخلصم الله یار است،
حالا پخلا هم میگوید.
** تخلص فامیلم الله یار است ولی
خوش دارم که کارهای هنری ام را با نام
شفیقه پخلا امضا کنم.

* خوب میکنید، از هنرها گفتید...
حرفم را میگیرد و زود میگوید به شعر
سرایی خوب استم.

* خوب باشید اما بگذارید که من پرسشم

را تمام کنم، چندبارچه شعر گفته اید؟
** زیاد گفته ام و یک بارچه آن در همین
شماره ژوندون چاپ است.

* در کدام صفحه آن؟
** گلهای سرخ.

* هیچ به باورم نمی آید که شعری گفته
باشد آنهم مناسب صفحه مشکل پسند

گلهای سرخ... در همین الئا عضوی از مجله
شماره تازه می از مجله را، که تا هنوز من

ندیده ام، به دفتر می آورد و میگوید اینهم
شماره تازه. علی الحساب ورق میزنم و به

صفحه شعر در پالیدن می اتم که شعر شفیقه
پخلا را پیدا کنم؟ نامش را پیدا میکنم و به

راستی شعرش در همین صفحه بچاپ رسیده
است... و آنگاه به او میگویم که توهینکار

مجله استی و من ترانمی شناسم. بیشتر شعر
بفرست و همکاری خود را ادامه بده... و از

واژه های سیاسی، اجتماعی

و اقتصادی

فیو دالیزم :-

فئودالیزم آن فراماسیون اجتماعی، اقتصادی
را گویند که در نتیجه ی تلاش شدن جامعه ی
برده داری و یا مستقیما در نتیجه ی تلاش
شدن کمون اولیه با خصوصیات مشخص خود
در هر کشور، تقریبا در کلیه ی سر زمینهای
جهان بوجود آمد. فئودالیزم در شکل کلاسیک
خود، یعنی عوامل آن در بطن جامعه ی برده
داری بوجود آمد و بصورت کولون بروز نمود.
کولون ها عبارت بودند از بردگان آزاد شده
باز حمت کشتان آزاد یعنی غیر برده که قطعات
کوچک زمین را با شرایط معینی می گرفتند
و موظف بودند زمین ارباب یعنی مالک بزرگ
زمین را زراعت کنند و سهم بزرگی از محصول
را بصورت جنس یا نقد به مالک تسلیم کنند
و مقرری های دیگری بشکل بیگاری و مالیات
و غیره تادیه نمایند. در اواخر دوران برده
داری کار به این شکل، عواید بیشتری برای
برده داران و خواجگان نامین می کرد. زارعین
جدید، وابسته به زمین بودند یعنی با آن
خرید و فروش میشدند ولی دیگر بنده و زور
خرید بشمار نمی آمدند این نوع جدید
زحمت کشتان که بزبان رومی کولون نامیده
می شدند، اسلاف سرف ها یا رعایای قرون
وسطی هستند. با مرور زمان اختلاف بین
برندگان آزاد شده، کولون ها، و دهقانان
آزاد از بین رفت و همه به توده ی وسیع و
یکدست رعیت که در غرب سرف نامیده
میشود، بدل شدند، به همین جهت دوران
فیودالیزم را سروانیزس نامیده اند.

شاخص های فئودالیزم عبارتست از تسلط
اقتصاد طبیعی یعنی تولید برای مصرف نه
تولید برای مبادله و وضع نازل و یکنواخت
نخست، مالکیت فئودال (ارباب یا مالک)
بر زمین، وابستگی شخصی دهقان (رعیت)
به فیودال که آن نیز بشکلی از اجبار غیر
اقتصادی است. فئودالیزم را می توان با حد
معینی از تسامح رژیم ارباب رعیتی ترجمه
کرد، مکتبیم با حد معینی از تسامح برای
آنکه رژیم ارباب رعیتی، با وجود سرشت
فئودالی، با اینحال ویژگی های در کشور
های شرقی و از جمله کشور ما داشته است
که عین آن خصوصیات در اروپا دیده نشده
است. بخش مهمی از دهقانان در دوران
فئودالیزم ابزار کار داشت، اقتصاد کوچکی
را اداره می کرد ولی چون خود مالک زمین
نبود مبیاست بروی ملکیت امالک کار کنند
و بدینسان مالک می توانست بعنوان بهره ی
مالکانه نتیجه ی کار دهقان را بلاعوض بسود
خود نصب کند. بهره ی مالکانه می توانست
جنسی یا نقدی باشد یا بصورت بیگاری
(کار اجباری مجالی بسود فئودال) در آید.

لطفا ورق بزنید

اوس هنر د خلکو د پاره دی او . . .

شروع کړه او داپوښتنه یې وکړه چې تاته داشعرونه چا در ښوولی دی او په دی برخه کی ستا استاد څوک دی ؟ ماورته ددغه سوال په ځواب کی ولیکل چې داشعرونه ما دخلکو له درېدری څخه زده کړی دی، اوزه خپله هم مظلوم او خواریم ماخلپل او دخپلوخلکو ژوند پخپل شعر کی تمثیل کړی اواستادمی خپله درېدره ژوند دی بل کوم استاد پس دی برخه کی نلرم . دوی بیابله پوښتنه وکړه چې ټولې داسی سیاسي شعروایه ؟ ماورته وویل :

داڅو کومه گناه نده څرکه چې د دولت مشر دخلکو دخطاب په و ښاکی چې دداود (دخلکو دغولولو دپاره دکاغذ پرمخلیکلی ؤ) دهنی مطابق چې دځانانو پر ضد دی ما څو کوم زیات څه ندی ویلی !

دوی قناعت بیاهم حاصل نشو ولی چې دغداراود هغه وینا دخلکو دغولولو دپاره ؤ اوسری دخلکو دغولولو دپاره یې هغه وینا درادپو له لاری خلکو ته ویلی ؤ، دوی بیاهم دایل سوال په استعمال کی زیاته کړه چې نه په کوم جریان کی پسې ؟ ماورته ولیکل چې تاسی راته وواياست چې په افغانستان کی کوم جریانونه شته دی چې زه درته ووايم چې په دی پایه هغه کی یم . دوی راته ولیکل چه دلته په افغانستان کی خو هیڅ کوم گوند یا جریان نشته مگر ته بیاهم ووايه چې په کوم یو جریان کی یې ؟ ماورته بیابله ځواب کی ولیکل چې په هغه صورت چې په یوه دښته کی هیڅ کومه نه وی نو تاسی څرنگه له ماڅخه پوښتنه کوی چې په کومه کومه کی اوسینی یعنی داچې دلته په افغانستان کی تاسی وایاست چې کوم گوند یا جریان نشته نوڅرنگه ماته وایاست چې دکوم گوند یا جریان خبری یې ؟

بیا پخپله حکمران راځی اوراته یې وویل چې په کوم گوند کی یې، څرنگه چې دگوند له خواهغه وخت داسی دستورو چې دخلکو دگوند دغی څخه که څوک پوښتنه وکړی نو باید اظهار ونکړی، مگر دغه وخت کی چې زه مجبور شوم و رته مړو ویل چې (زه داویاې لرم چې دافغانستان د خلکو ددموکراتیک گوند عادی غړی یم) نو بیا دوی کومه بله پوښتنه ونکړه او زما دوسیم یې هلته پښېړه کړه، او کابل ته پسې راولیږل اودلته په کابل کی دداود دظالمو واکدارانو لخوا پنځه کاله قید یې را باندی وایسته، څو مامیز و غوښته تمیز ته لازما دوسیم نه وه رسېدلی چې دافغانستان دخلکو ددموکراتیک گوند په لارښوونه دتور متر او څنډی ماتهونکی انقلاب بریالی شو او هغه غداران دتل له پاره له خاورو سره خاوری شول او دتاریخ گندی ته وسپارل شول ، اوزه له دوه کاله بندی توب وروسته دظالمانو دجیل ځانی څخه خلاص شوم .

خو مړه وخت کی یې چې رادپو تلویزیون سره همکاري لری ؟

څرنگه چې دتور دستر اوښخیر ماتهونکی انقلاب څخه وروسته دهنر او هنرمندانو درناوی وشوماهم دافغانستان دخلکو را دپو تلویزیون سره خپله هنری همکاري پیل

کړه .

دسړکی په ترڅ کی داسی وایی : پخوا یې څکه ورسره همکاري نلرله چې ددغه وخت مرتجعینو واکمنو هنرداښتال در چې ته راتپته کړی ؤ او هنرمند ته یې دقدربه سترگه نه کتل او په تیره بیا دترقی هنر او خلقسی هنرمندانو خوپه هغه اوجاعی رژیم کی زیات سپکاوی کیده . او هغه وخت هنراوهنرمندان دهنی طبقی دپاره په خدمت کی ؤ چې هغه ټول ظالم واکداران او نازوا دانسان ضد دښمنان (ځانان) ؤ دهنرمندانو له هنرڅخه یې ناوړه استفاده کوله نو مایه هغه شرایط کی ونه غوښتل چې دهنر مرتجعینو ستاينه وکړم او ددوی نازوا مجلسونه ورته گسرم کړم .

تر اوسه پوری دی په رادپو کی څو پارچې اوپه تلویزیون څو پارچې ثبتی کړی دی ؟

تراوسه می په تلویزیون کی شپاړ لس آهنگونه ثبت کړی اوهمداراز په رادپو کی می هم شپاړلس پارچې ثبتی کړی دی اوبایده ووايم چې دپارچې سره بیلابیلی دی یعنی درادپو پارچې جلا او دتلویزیون پارچې می جلا دی . اودغه راز په افغان موزیک کی می هم یو کس ثبت کړی دی . چې یو څو آهنگونه یې زما درادپو تلویزیون دآهنگونو له جملی څخه دی .

ستا په نظردیو هنر مند ټولنیز رسالت څه شی دی ؟

کله چې یو هنرمند دخلکو منځ ته لاړ شی نوخلک پری ټولنیزې او ددغه هنر ته غوڅ نیسی او قناده یې کوی نو هنرمند باید ددغه راز ښه فرصت څخه استفاده وکړی اوخپل هنرداسی خلکو ته داذهانودروښانو لو پاره د کاروی چې هنر مند دخپل وجدانی مسوولیت رفع کړی او خواریکښو پر گتو ته پخپل هنر کی دهنوی دزغورنی لاره وروښی ددی دیوهنرمند ټولنیز رسالت او د هنر مقام په ټوله کی .

ستا په عقیده یو هنرمند څرنگه په خپل هنر کی دټولنیزو بی عدالتیو څخه خلکو ته دخلاصون لاره وښوولی شي ؟

یو هنرمند هغه وخت دغه دنده په ښه توگه ترسره کولای شی چې خپله ټولنه او په هغی کی موجودی بی عدالتی اوناخوای خلکو ته په خپل هنر کی تمثیل کړی اوهم ددغو بی عدالتیو او ټیریو ناوړه عواقب وروښی اودغه رازکوم ښه دودونه اودیووالی ټکی چې په هغی ټولنه یا سیمه کی وجود ولری وروښی چې دا دیو هنرمند اصلسی او اساسی وظیفه ده .

دکومو شاعرانو شعردی خوښیږی ؟

دا باید ووايم هغه شاعر چې دپرگنښو زیار ایستونکی درد په خپل شعر کی وایی اودده شعر زیار ایستونکو دپاره لارښوونکی وی هغه ټول زما خوښی دی خودایاید ووايم چې هغه شاعران چې شعر پسې ډیر زما خوښیږی دهنوی له جملی څخه دپیوند او پاڅون شعرونه زما ډیر خوښیږی اوهم می دخلقی - باباشعرونه ډیر خوښیږی او نور ټول هغه انقلابی شعرونه چې زموږ دټولنی دواوسنی

وضعی سره تطابق ولری زه ورسره مینه لرم . - ستا په عقیده دیو هنرمند بریالیتوب په هنر کی څه دی ؟

زما په عقیده بریالی او دروښانه راتلونکی هنر مند هغه څوک دی چې خپل هنرد پیسو په مقابل کی خرڅ نکړی اوپه خپل هنر کی داتکی تل په پام کی ونیسی چېس اوردیونکی اویا اوسیدونکی ته دټولنی په گټه څه پیغام لری . که چیرته هنرمند دغه راز پیغام په خپل هنر کی ولری نو هغه موفق اوبریالی هنرمند دی .

دکوم هنرمند هنردی خوښیږی ؟ - ماته دتورو ټولو خلقی هنرمندانو په څنگ کی چې هغوی می هم خوښیږی دهوا اومنکل اشراق اوهنرخوند راکوی .

ته دیو هنرمند په صفت له خلکو څخه څه څه هیله لری ؟

زما یوازی هیله له خلکو څخه داده چې پخپل منځ اتفاق او دیووالی ولری او هروخت دطیقای دښمنانو (کورلیو او بهرنيو دښمنانو)

واژه‌های

دندانه دار وبعد ندريجا آسیای بادی یا آبی وغیره بوجود آمد . سطح تولید ترقی کرد محصولات متنوع تر شد . مالداري رشد یافت بیشه وری بتدریج کاملاً از زراعت جدا شد ، حرفه‌های جدید پدید آمد وبالاخره آهنگری، کشتی رانی واستفاده از نیروی آب و چرخ وغیره تأثیر مهمی در پیشرفت امور صنعتی نمود . بطوریکه دیگر تکامل آینده تولید در چارچوب تنگ مناسبات فئودالی ممکن نبود .

مناسبات تولیدی جامعه فئودالی بر مالکیت ارباب بر زمین و مالکیت محدودی برعیت استوار بود ، رعیت دیگر بنده نبود ، اختیار جان اودر دست مالک نبود و مستقلاً فروخته نمی شد ، اگرچه بازعینی که بفروش میرفت به مالک جدید منتقل می شد . در مسائل شرقی اکثر دهقانان وابستگی بشکل کلاسیک به زمین نداشتند وبیشتر قروض آنها به مالک آنان راز نظر اقتصادی وابسته می کرد .

رعیت از محصول ، دارای سهمی بود که بخود او تعلق داشت . درین دوران هم مالکیت انفرادی فئودالی وهم مالکیت دهقان وبیشه‌ور، برادوات تولید توأم وجود داشت . محصول اضافی رعیت تسلیم ارباب می شد که آنرا بهره مالکانه وبابره‌ی اربابی می نامیدند . بطور کلی به سه نوع بهره مالکانه : کار بهره یابگیری، بهره جنسی و بهره نقدی برمی خوریم - که کمابیش در جنب یکدیگر وجود داشتند ولی در مراحل مختلف تکامل جامعه فئودالی یکی از اشکال مذکور تفوق یافته است . شکل مسلط استثمار دهقانان در مرحله ابتدایی دوران فئودالیزم کار بهره بود . بدین معنی که دهقانان در مرحله ابتدایی دوران فئودالیزم روز های معینی از هفته را برای ارباب وروی زمین او کار می کرد . بدین ترتیب به اصطلاح اقتصادی زمان کار اضافی او از نظر زمان امکان کاملاً مشخص بود . البته باید دانست که بهره نقدی خصوصیت نورالیمت که فئودالیزم در

په مقابل کسی وینې اواگاهوی او دهنوی په خلاف آکا ها نه مپاوزه و کس ی اوهغه هنرمندان چی هنر واقعا دخلکو لپاره سو ا ی تشو یق کس ی ا و له هنر مند څخه می هیله داده چی هر یو هنرمند باید دخپلو دخلکو لپاره صادقانه کار وکړی اوخپل هنر اوځان دخلکو خدمت ته وقف کړی .

تشکر

گرافو لوستونکو !

په دی ترڅ کی غوښتل می چی دپخت‌زمینی سره هم مرکه وکړم او خوراری می ور ته وویل چی رادپو تلویزیون ته په معین وخت کی راسی ترڅوچی ددی یوڅو قطعی عکسونه واخستل شی مگر نه پوهیږم چی ډیره مصروفه ده اویا داچی نه غواړی ځان خلکو ته وروښیږی اوخپل هنری یادداشتونه هنر دو ستانوی ته وپاندی کړی په هر ترتیب په راتلو ټکی وخت کی نور هغه هنرمندان چی دخلکو په خدمت کی وی په وار سره به تاسو ته دروښیدل شی .

حال تلاش است ومناسبات سرمایداري کم کم در تولید رخنه می کند . در ممالک خاورزمین باستان مدت‌ها مناسبات فئو دالی با بقایای دوران های پیشین در آمیخته بود . مالکیت دولتی بر زمین و مالکیت شاهان قسمت مهمی از زمین هارا در بر می گرفت .

در آغاز این دوران اقتصاد طبیعی تسوق کامل داشت ومقصود از اقتصاد طبیعی وابسته آنست که هر ارباب در املاک خود از عواید و بهره ایکه از استثمار دهقانان بدست می آورد زندگی می کرد وتقریباً کلیه ی احتیاجات وی وخدمه‌اش در املاکش تهیه می شد وبه ندرت معاملات با خارج ازین صورت میگرفت مناسبات تولیدی فئودالی در مرحله ی معینی از تکامل دوران فئودالی به سدی دوره تکامل نیرو های مؤلده بدل می شود . با رشد تولید کالایی عوامل کم و بیش شکل گرفته ی فرماسیون سرمایداري پدید می گردد . قیامها وجنگهای دهقانی اساس جامعه ی فئودالی را متزلزل می کند وجامعه راه رشد خود رابسی دوران بعدی می گشاید .

در دوران معاصر بعلت وجود سیستم جهانی سوسیالیستی ، که بعامل قاطع تکامل جامعه ی بشری بدل می شود و همچنین با وجود نهضت‌های نیرومند ملی وآزادی بخش امکان آن هست که جوامعی که در آن هنوز فئودالیزم ویا بقایای آن وجود دارد ، دیگر از دوران پردرد سرمایداري نگذرند و مستقیماً بادپیش گرفتن راه رشد غیر سرمایه داری بصورت بندی اقتصادی ، اجتماعی یی برسند که درآن بهره کشی انسان از انسان محو گردد .

در اخیر باید اضافه کرد که انقلاب های بورژوازی نظام فئودالی را نا بود کرد ولی سرمایداري بخصوص در کشور های گمرشد از بسیاری از بقایای فئودالی خلاص نیست (مانند مالکیت بزرگ ارضی وسیستم مزارع ورسوم اشرافی وغیره) . ولی یگانه راه پیروزی خلق اتغاذ راهی است که درآن رشد همه جانبه ی جوامع بشری مخصوصاً جوامع عقب مانده ی فئودالی مقدور است وآن را رشد غیر سرمایداري است .

جواب نامه های شما

همکاران عزیز، سلام علیکم!

چطور استید، چه حال و احوال دارید؟ امیدوارم خوب باشید و کارهای پرثمری را زیر دست داشته باشید.

در چند هفته گذشته، نظری انتقاد گزیده به صفحات و بخش های مختلف مجله انداختیم و چند سخی دوستانه و صمیمانه جهت بهتر شدن آن صفحات ارایه دادیم و از سویی نیز نظر شما خوانندگان گرامی را خواستار شدیم که چه میگویید و چه نوع دگرگونی را، در این زمینه می پذیرید. بهمینگونه نظری به صفحه دوستان مجله می افکنیم که همکاران بسیار دارد و علاقمندان فراوان متصدی با ذوق و مبتکر صفحه دوستان، همیشه در تلاش است که صفحه دوستان مجله را، به ذوق دوستان مجله بیارایند. مطالب صفحات را طوری انتخاب نماید که آبیاری ذوق خوانندگان خود را بکند. اکثر خوانندگان این صفحه، کسانی اند که خود دست به قلم دارند و چیزی می نگارند، شعر میگویند و داستان می نویسند. بوی این صفحه میفرستند تا این صفحه را، با مطالب خوب خود، آذین ببندند و آرایش بدهند.

گاهی مطالبی از همکاران صفحه دوستان به مجله میرسد که بر سر و قلم متصدی صفحه را از رنگ می اندازد و صورتش سروسامانی نمیگیرد ولی نویسنده آن مطلب به قهر میرسد که مطلب را دستکاری کرده اید و فقط نامش از من است و دیگر همه از شما... مارا به باد انتقاد میگیرند که مطالب روعرض کرده اید. اگر بگوییم آنچه فرستاده اید نه داستان است و نه مقاله و نه قابل چاپ چنان دشمنانه نظرش سر تا پای آدم میگیرد که گویی دوئل چشم با طرف انجام می دهد و یکی از دوتن در لباس ملامتی نادانی می افتد.

بهر صورت، این صفحه، جوانان تازه کار ما را فرصت و امکان بیشتر میدهد که خود را در عرصه پنهان ادب و قلم بیازمایند و آنگاه چیزهای خوبی بنویسند.

در صفحه دوستان مجله، اکثر مطالبی انتخاب و به چاپ سپرده میشود که نمونه بی از تلاش ها و کوشش های فکری جوانان با ذوق و صاحب نظر ما باشد. در این صفحه مطالبی هم چون قصه و داستان، شعر و نثر، و دیگر مسایل اجتماعی به نشر میرسد که قلمزنان آن، هنوز در خط مقدم نوشتن اند. مایوسه کوشش کرده ایم که این صفحه را از رنگ کم رنگ یکدخت آن دور بسازیم ولی این آرزو و خواست بستگی زیاد با کار نویسندگان جوان آن دارد که در این زمینه با ما همکاری اند. دنباله این اظهار نظر را، در مرد صفحه دوستان در شماره آینده بخوانید و فعلا به خواندن پاسخ نامه های همکاران عزیز مجله

بپردازید.

دوست مهربان محمد صابر ثبات متعلم صنف دهم لیسه حبیبیه!

ما هم سلام میگوییم و خوشوقتیم که باز هم از شما چیزی میخوانیم. اگر دوستانه به شما توصیه کرده بودیم که شعر آبدار و پخته بزرگان شعر و ادب را بخوانید، منظور ما جز پرورش و آبیاری فکری شما چیز دیگری نبود و اگر حال میگویند «تابه کی شعر بخوانم؟ آیا شعر من به شعر نمی ماند» اگر می ماند حرفی در بین نبود.

دوست عزیز، اگر چاپ نمودن اشعار شما کمکی به قریحه و ذوق شما نماید، تمام اشعار ی را که در طرف چندماه فرستاده اید بجا می سپاریم مشروط بر اینکه در شعر ونحوه نگرش شما تغییری وارد آید و نواقص برشمرده را نداشته باشد. من یقین دارم که اینکار، مشکلی را رفع نمیکند بلکه افزود هم مینماید... راستی از شما چه پنهان، آیا بدون دانستن زبان مادری، میشود شعر گفت؟ هرگاه کلمات به مفهوم درستش فهمیده نشود، میشود القای معنی کرد؟ شما نگاشته اید «... از من آزرده نباشید اگر باشد» تصویر از خود من است باز هم میگویم که تحقیر کنید. باز هم تحوین (؟) کنید به شما و مجله دلخواه خود زیاد تر علاقه میگیرم. ثبات واقعی خود را از دست نمیدهم شعر می نویسم مضمون می نویسم برای شما میفرستم تا در کاغذ دانی بی اندازند (؟) باز هم خوشتر و خوش.

زیبایی ما در سخن ما نیست مگر زیبایی در فکر پیشرو و مترقی ماست. جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند.

شما به من گفته اید که در اداره مجله تشریف بیاورید سخن به جاست مگر برای منی. برای من که چندین سال شعر گفته ام اگر وقت کافی می داشتم می آمد (؟) تا از شما نیز چیزی بیاموزم، من پیوسته موی باری نیسم مگر عشق به آزادی و عشق به خلق مرا وادار ساخت تا شعر بگویم و مضمون بنویسم. من که نوشته بودم باز می نویسم تا خوب تر بنویسم این بار بادل شکسته و نا امیدانه دیگری نا (؟) برای شما ارسال میدارم که تحت عنوان (؟) صلح آغاز میکرد (؟) با هم (؟) نشر نکنید تحقیرانه بگویید که دست از شعر بردارید (؟) مگر یک خسوا هش مخلصانه دارم که جواش (؟) را بنویسید (؟) از خلال نامه های که برای شما درتی (؟) پنج ماه فرستادم ام یک کلمه هم از من به نشر نرسید. از این به بد (؟) باید برمسد. امضا...

در نامه دیگر نوشته اید «خلاصه (؟) سلام های گرم و صمیمانه خود را به هر یک از کارکنان مدیریت مجله ژوندون تقدیم میدارم امیدوارم طرف قبول شما یان (؟) قرار گیرد. بعد از دویم ماه به یک نامه من در شماره پانزدهم جواب داده شده از شما متشکرم. در جرب اظهار کرده اید پارچه شعر شما قابل نشر نبود من یک پارچه شعر برای شما فرستاده ام از زمانی که من به مجله دلخواه خود همکاری خود را آغاز کرده ام در حدود دوازده قطعه شعر فرستاده ام. آیا به شما رسیده است یا نه؟ اگر رسیده است جواب بگویید اگر نرسیده است چرا؟ سند راجعتری بسته در دست من است شما گفته اید چیزی دیگری بفرستید به نظر شما چه؟ این چیز که در پایان گفتار نوشته ام آیا به نشر می رسد یا نه؟ نمیدانم چه قدر شعر بخوانم تا کی... به این امید که این شعر به نشر برسد همکاری خود را ادامه میدهم و رنه... قطع میکنید. اختیار دارید، صلاح کار را خود میدانید.

دوست مهربان عزیز... به پاس احترام شما، ثلث صفحه جواب نامه هارا، به گفته های شما اختصاص دادیم تا باشد اگر، حقایقی از این نبشته برخیزد و شمارا دقایقه و هوشمندانه بر حال شعر گویی ثان واقف گرداند. وقوف بر این امر، گرهایی که به دندان باز خواهد شد، به دست گشایش مییابد و به سخن معروف علاج واقعه قبل از وقوع میشود و جای پشیمانی نمی ماند.

دوست عزیز! از شما هیچگاه آزرده نیستیم و هیچگاه کسی را تحقیر نمی کنیم و با از شما گلایه داریم که به ماتمیت و بهتان بسته اید که خدا ناخواسته شما را (زبان ما لال) تحقیر کرده ایم، مگر بگویید با کدام کلمات و الفاظ شما را... کرده ایم همیشه گفته ایم شعر شاعران معاصر را بخوانید تا نوشته فکری برگزید؟ اگر این تحقیر است که ازین بعد به هیچیک از خوانندگان و همکاران خود نگریم...

ما، شعر خوب همکاران خود را، نه تنها به کاغذ نمی نمی اندازیم بلکه در صفحه گلهای سرخ به چاپ میسپاریم و حق الزحمه قابل ملاحظه بی هم به نامشان حواله میداریم و بدنبال تقاضا میکنیم که این همکاری را ادامه دهند...

بسیار خوب «زیبایی در فکر پیشرو و مترقی شماست نه در سخن شما» ولی برای ما بگویید که فکر خوب و عالی را چگونه تجلی میدهید که خوب است یا بد؟ و به چه نوع، آن فکر عالی را بدیگران میگویید؟ جز کلمات زبان، دیگر چه به اختیار دارید که ما هم استفاده بریم و از زیبایی کلام بهره ببریم «جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است «چه را خواستار است» که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند» چرا تن خود را تبارز دهند؟ تن تبارز دادن یعنی چه؟ بله، برای شما، که بسیار شعر گفته اید، نه. تشریف بیاورید، ممنون.

دوست عزیز، هر نامه بی که از شما رسیده است متقابلا جوابش ارایه شده است و هیچ دلیلی ندارد که بی جواب بماند... رجوع کنید به شماره های گذشته.

دوست مهربان این چند سطر سفید برای شما گذاشته ایم که شعر خود را خود بنویسید

و حظ برید و ما را معذور دارید که از چاپش انصراف ورزیدیم.

همکار مهربان محمد ظاهر پسر یان

سیدی از نمایی بلخ هزار شریف! چند رباعی توام به امید چاپ و پیروز باد خلقهای سراسر جهان! از شما دوست عزیز دریافته ایم. به جواب باید بگوییم. اگر این رباعی ها چاپ نکرده، پیروزی خلقهای جهان را نمیخواهید؟! فقط اگر چاپ گردد میخوانید؟ خدا کند اینطور نباشد! گرچه رباعی ها از دید شاعرانه و بختگی و فرم کلام عاریست، اما به پاس خلقها، کاری میکنیم که قابل چاپ گردد. اگر اینطور نتوانستیم با همکاری های خوب خویش جبران آنرا خود بکنیم.

موفق باشید. دوست مهربان یحیی از خیرخانه مینه! نامه پر لطف و محبت شما رسید و خرسندیم که اگر این همکاری دوام یابد. عجلتاً پارچه شعر نشر گزیده تا آنرا که به اسم «سالها» فرستاده بودید، زیر نظر داریم و چاپش در صفحه مجله را دربر میگیرد که فعلا مقدور نیست.

دوست ارجمند... از روز های خسرشی همکاران مجله یکی روز هایت که همکاران جدیدی با مجله خود همکاری کنند و مطالب نغز و دلچسپ برای مجله خود بفرستند، تنها آرزوی ما اینست که بر شماره خوانندگان مجله افزایش بعمل آید و مطالب مجله را عده بی بیشتری بخوانند و آنگاه نظر بدهند، انتقاد کنند و رهنمایی نمایند. به این امید و آرزو همکاری شما را خواستاریم و تقاضا داریم با ارسال مطالب بهتر و خوبتر ما را مدد نمایند تا مجله پر محتوی تر و خواندنی تر به خوانندگان خویش عرضه داریم. خدا حافظ ثان.

مدیر مسئول: شیر محمد کاوه
معاون: محمد زمان نیکرای
آمر چاپ: علی محمد عثمان زاده
تلفون دفتر: ۲۶۸۴۹

مطبعه دو لئی

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library